



MØTEINNKALLING

Utvalg: BEIARN KOMMUNESTYRE
Møtested: Samfunnsalen Moldjord skole
Møtedato: 11.05.2021 **Tid:** 09:00

Eventuelt forfall meldes til tlf. 75569000
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall	Innkalt for
Ordfører	André Kristoffersen		
Medlem	Rune Jørgensen		
Medlem	Audgar Roald Carlsen		
Medlem	Marit Cicilie Moldjord		
Medlem	Tom Forstun Antonsen		
Medlem	Line Trones		
Medlem	Iris Skoglund		
Medlem	Håkon André Nordberg		
	Sæther		
Medlem	Linda Tove Tverrånes Moen		
Medlem	Gisela Beate Engholm	FO	
Medlem	Torbjørn Grimstad		
Medlem	Frank Einar Vilhelmsen		
Medlem	Espen Erling Karlsen		
Medlem	Irmelin Kristoffersen		
Medlem	Tommy Rasch		
Varamedlem	Linda Larsen		Gisela Engholm

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr.
	Tittel

Tematime: Telenor sin fibersatsing i Beiarn v/Arne Quist Kristensen

Kulturinnslag.

REFERATER

12/21

21/258

GODKJENNING AV PROTOKOLL - KOMMUNESTYRET

- | | |
|-------|--|
| 13/21 | 21/32
INNSPILL TIL REGIONAL TRANSPORTPLAN 2023 - 2033 |
| 14/21 | 20/789
ÅRSOPPGJØR 2020 |
| 15/21 | 21/90
KOMMUNALE MÅL FOR FORVALTNING AV HJORTEVILT |
| 16/21 | 21/31
VEDTAK AV PLANPROGRAM KOMMUNEPLANENS AREALDEL
2021-2033 |
| 17/21 | 21/259
ORDFØRER OG VARAORDFØRERVERVET |
| 18/21 | 20/930
INNFØRING AV FJELLOVEN - Formannskapetets innstilling legges fram i
møte. |

Dokumentene legges ut på Beiarn kommune sin hjemmeside. Du vil også få tilgang til dokumentene ved oppmøte på Servicetorget.

Ønsker du å være tilstede under kommunestyrets møte må du gi beskjed til Servicetorget, telefon 75569000, eller e-post til post@beiarn.kommune.no

Beiarn kommune, 30.04.21

Andre Kristoffersen
ordfører

REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: - Utvalg: KST Beiarn Kommunestyre

Saksnr
Løpenr

Regdato
Navn
Innhold

Avd/Sek/Sakb

Arkivkode

21/209-1
1625/21

13.04.2021 BK/OPPV/KARI A22
SKOLEFRITIDSORDNINGEN - ORGANISERING AV SFO-TILBUDET

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: **Kari-Marie Sandvik Stenmark**
Arkivsaksnr.: **21/209**

Arkiv: **A22**

SKOLEFRITIDSORDNINGEN - ORGANISERING AV SFO-TILBUDET

Rådmannens innstilling:

SFO-tilbudet i Beiarn omstruktureres og tilbudet gis fra skolen. Tilbudet tildeles ekstra ressurser for å prøve ut drift på skolen. Økonomisk konsekvens er kr 157.365,- som utgjør 30 % stillingsressurs. Dette finansieres i forbindelse med revidert budsjett for 2021.

Bakgrunn:

Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning (SFO) før og etter skoletid for 1. – 4. årstrinn og for barn med særskilte behov for 1. – 7. årstrinn. Kommunen er pliktig til å ha skolefritidsordningen åpen gjennom skoleåret. Det er ikke plikt til ha en slik ordning i feriene.

Etter ønske fra foreldre som hadde behov for det ble det i oktober 2019 besluttet å utvide SFO-tilbudet i Beiarn gjennom en vedtaksendring. Skolefritidsordningen drives i dag som et helårlig SFO-tilbud, dvs at tilbudet er åpent 11 måneder i året.

Saksutredning:

Der har noen år vært få deltagende barn i skolefritidsordningen. Tilbudet har fysisk vært lokalisert til hver av barnehagens avdelinger på Moldjord og Tollå. Det er nedfelt i vedtektene at dersom det er færre enn 7 barn med behov for plass bør SFO-tilbudet sees i sammenheng med barnehagetilbudet.

Noen foresatte har vært tilfreds med ordningen slik fordi det har spart dem for kjøring. Det er i vår fem barn som deltar i SFO-tilbudet, og antallet har de siste årene vært enda lavere.

Nye krav om kvalitet i SFO

Kunnskapsdepartementet kommer med en ny nasjonal rammeplanen for skolefritidsordningen som trer i kraft fra skolestart i august. Den nye rammeplanen vil være en forskrift til opplæringsloven. Alle SFO-er må følge rammeplanen. Planen vil også være åpen for lokale variasjoner og satsinger. Rammeplanen skal gi føringer for innholdet i SFO-tilbudet. Det første året skal ledere og ansatte i SFO bruker tid på å sette seg inn i rammeplanen, og reflektere over og planlegge hvordan den vil påvirke innholdet og arbeidet i SFO lokalt.

Organisering av SFO-tilbudet

Skolen har ikke en nedtegnet og klar pedagogisk plan for SFO fra tidligere.

Fra høsten viser beregninger at antall barn i alderen 1.-4 klasse som vil ha behov for SFO-plass øker. Anslagsvis vil det være 12-13 barn som vi regner med vil ha behov for

skolefritidsordning. Barnehagen vil ikke ha plass til å huse skolefritidsordningen der. Det vil også være barn med spesielle behov som vil være aktuelle deltagere skolefritidsordningen.

Slik dagens SFO-tilbud er organisert går mye av elevens tid bort i reise mellom skolen og barnehagen på Moldjord og Tollå/uteavdelingen på Lassbrenna. Reisetid er ikke et godt pedagogisk innhold for barna, og tilbudet kan sies å ha mer preg av å være en oppbevaringsplass hvor barna får tilsyn.

Vurdering:

Det vurderes å flytte skolefritidsordningen til skolen. Dette er et strukturelt grep som vi mener vil bidra til å øke kvaliteten i tilbudet. Når barna er på SFO på skolen vil de være i de samme lokalene som de bruker gjennom skoledagen. Her har de tingene sine. Skolebarna føler større tilhørighet og identitet til skolen enn til barnehagen nå som de er større og ferdig med barnehagen. På skolen og på skolens uteområder kan de føle seg mer betydningsfull. Samtidig vil innholdet i dagen bli mer aktiviteter og skyss blir ikke en del av tilbudet. Dette vil forbedre kvaliteten på tilbudet barna får i SFO. Ref til den nye rammeplanen som kommer og hvor det stilles kvalitetsmessige krav.

Det vil også være barn med spesielle behov som forventes som deltagere i tilbudet.

De personellmessige ressursene som jobber med SFO i dagens ordning har en arbeidstidsordning som følger skoleåret.

Skolen har i dag totalt 330 % ressurser som brukes innenfor skole og SFO, fordelt på

140 % assistent,

89 % vernepleier

100 % miljøterapeut

Alle, unntatt miljøterapeuten har arbeidsår som følger skoleåret. Miljøterapeuten som har vanlig arbeidsår og brukes i skolferier i barnehagen. Utenom skoleåret lånes ressurser fra barnehagens personell til tilsyn og omsorg for de få barna som deltar i SFO-tilbudet.

Et SFO-tilbud i skolens lokaler som også har åpent i skolens ferier trenger minimum to personer i delvis overlappende turnus. SFO-tilbud på skolen trenger ekstra for å drifte de 7 ukene i sommerperioden da skolen er stengt. SFO tilbudet har stengt for ferie i 2 uker.

Daglig bemanning i 7 arbeidsuker: Person 1 kl 07:30-15:00

Person 2 kl 08:30-16:00

Dette utgjør 30 % ressurs, som med utgangspunkt i fagarbeider lønn betyr kr 157 365 inkl sos utgifter på årsbasis. Det bes om en ekstra bevilgning for å prøve ut dette tilbudet. Vi ser det slik at denne organiseringen vil gi et bedre tilbud. Vi tror også at foresatte og barna trenger å bli kjent med tilbudet og at vi da vil se større interesse for det. Det vil være gunstig å prøve dette ut nå med tanke på planlegging av ny skole, flerbrukshus og basseng.

rådmann

GODKJENNING AV PROTOKOLL - KOMMUNESTYRET

Saksbehandler: Karin Nordland
Arkivsaksnr.: 21/258

Arkiv: 033

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
12/21 Beiarn Kommunestyre

11.05.2021

INNSPILL TIL REGIONAL TRANSPORTPLAN 2023 - 2033

Saksbehandler: Frank Movik
Arkivsaksnr.: 21/32

Arkiv: 131

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
17/21	Formannskapet	26.04.2021
13/21	Beiarn Kommunestyre	11.05.2021

Formannskapets behandling:**Innstilling til kommunestyret:**

For Regional Transportplan 2022-2033 gir Beiarn kommune følgende innspill til prioriteringer av konkrete prosjekter, tiltak og løsninger:

Prioriterte investeringsprosjekter:

1. Fv 813 – Beiarn, alternativ 1, nedre del
2. Fv 813 – Beiarn, alternativ 2, øvre del
3. Fv 812 – Tuv – Koddvåg
4. Fv 812 – Saltdallia alternativ 2, øvre del

Prioriterte vedlikeholds/utbedringsprosjekter:

1. Fv 7454 – Trones – Leiråmo
2. Fv 7456 – punktutbedringer på strekningen Kvæl - Tvervik
3. Fv 7456 – Storbordmoen – Trones
4. Fv 7454 - Storbord X - Fv 813 Trones
5. Fv 7452 Kvæl X – Fv 813 Vold bru

Prioriterte driftsprosjekter:

1. Brøyteberedskap inkludert plassering av driftsstasjon i forhold til beredskap
2. Bussruter med fungerende bestillersystem til ytterpunktene samt bygderute som tilkallingsrute
3. Båtruter

Enst vedtatt

Saksordfører: Rune Jørgensen

Rådmannens innstilling:

For Regional Transportplan 2022-2033 gir Beiarn kommune følgende innspill til prioriteringer av konkrete prosjekter, tiltak og løsninger:

Investeringsprosjekter

1. –
2. –
3. -

Vedlikehold

1. –
2. –
3. -

Drift

1. –
2. –
3. -

Saksutredning:

Arbeidet med rullering av Regional Transportplan (RTP) er nå igangsatt av Nordland Fylkeskommune. Ny plan vil gjelde perioden 2022-2033.

Formålet med RTP er å sikre ønsket utvikling innen transportområdet i hele Nordland fylke. Transportbehovet skal vurderes i forhold til framkommelighet, trafikksikkerhet, beredskap og mobilitet, og skal ivareta både innbyggere, arbeidspendling, øvrige reisende og næringslivets behov. Innspill skal/kan omfatte både investeringstiltak, vedlikehold og drift.

Det legges opp til at kommunene skal gi sine innspill via regionrådet. Styret i Salten Regionråd har besluttet at første behandling blir i møte 3-4. juni. Frist for innspill til Salten Regionråds sekretariat er satt til 10. mai.

Eksempelliste (ikke uttømmende):Investeringsprosjekter

- Fv. 813 - Beiarn alternativ 1, nedre del
- Fv. 813 - Beiarn alternativ 1, øvre del
- Fv. 812 – Tuv-Kådd våg
- Fv. 812 – Saltdallia alternativ 2, øvre del
- Fv. 812 - Saltdallia nedre del -tunell
- Fv. 812 – Tunell Hogndalen alt. 3, med oppgradering Bue
- Fv. 812 – Bru Misvær
- G/S-veg langs fv. 813 – kryss Molidveien – Storjord sentrum
- G/S-veg langs fv. 7456 – Harrmoen – Storjord sentrum

Prosjektene på fv. 812 og fv. 812 vil styrke den sivile beredskapen og samfunnssikkerheten ved bl.a. kortere utrykningstid for politi, brann, redning, syketransport mv. Prosjektene vil også gi økt trafikksikkerhet.

Etter en utbedring vil fv. 812 få økt betydning som avlastningsvei og beredskapsvei i forhold til rv. 80 og E6 mellom Fauske og Rognan.

Fv. 812 vil bli et forbedret alternativ som transportrute mellom kysten og E6/Sverige. I forhold til å benytte rv. 80 vil reduksjon i kjørelengde bli ca. 30%.

Tiltakene medfører regionforstørring slik at Misvær, Vestvatn, Skjerstad og Beiarn får betydelig innkorting av reisetid mot Bodø og Saltdal.

Gang-/sykkelvei fra kryss Molidveien til Storjord sentrum begrunnes med trafikkfarlig område med relativt mange gående.

Gang-/sykkelvei fra Harrmoen til Storjord sentrum med begrund i planlegging av ny skole, flerbrukshall og svømmebasseng,

Vedlikehold/utbedring

- Fv. 7454 Storjord x f.v. 813 – Trones
- Fv. 7454 Trones – Leiråmo
- Fv. 7456 Storjordmoen – Trones
- Fv. 7452 Kvæl x fv. 813 – Vold bru

Behovet for vedlikehold og utbedring av sekundære fylkesveier i Beiarn er svært stort. Disse veiene er også svært viktige for framkommelighet, beredskap og mobilitet.

For lokalt næringsliv, landbruk og reiselivssatsing er standarden på dette fylkesveinettet av stor betydning.

For å sikre levedyktige samfunn er lokal sentralisering og knutepunktutvikling en nødvendig og ønsket utvikling. Dette medfører økning i lokalt transportbehov. Lokal fylkesveistandard er for dårlig og ikke tilpasset en slik utvikling. I Beiarn vil bl.a. 80-90% av alle skoleelever benytte buss til skole.

Drift

- Bussruter
- Brøyteberedskap
- Plassering driftsstasjon i forhold til beredskap.
- Båtruter

Viktig med et lokalt kollektivtilbud tilpasset lokal knutepunktutvikling og sentralisering.

En sikker veiforbindelse ut og inn av Beiarn er viktig beredskap for at innbyggerne skal føle seg trygge.

Bakgrunn:

Beiarn kommune ga sist innspill til Regional Transportplan i 2016. Hovedfokus var investeringsprosjekter, og det ble gitt inn felles innspill med Bodø kommune og Saltdal kommune som omfattet nyanlegg og utbedringer på fv. 812 og fv. 813.

Kommunestyret gjorde i sak 6/16 følgende vedtak:

1. *Samarbeidskommunene Beiarn, Saltdal og Bodø vedtar følgende felles prioritering av tiltak på Fv. 813 og Fv. 812:*
 1. *Fv. 812 - Tunell Hogndalen alt. 3, med oppgradering Bue.*
 2. *Fv. 812 - Saltdalslia alternativ 2, øvre del.*
 3. *Fv. 813 - Beiarn alternativ 1, nedre del.*
 4. *Fv. 812 - Tuv – Koddvåg.*
2. *Øvrige strekninger/tiltak foreslås som uprioriterte tiltak:*
 - *Fv. 813 - Beiarn alt. 1 øvre del - utbedring*
 - *Fv. 812 - Saltdalslia nedre del – tunell.*
 - *Fv. 812 - Bru Vesterli (erstatning for eksisterende bru nær kryss Fv. 812, Beiarn – Misvær).*
 - *Fv. 812 - Bru Misvær sentrum (ref. vedtak i Bodø Bystyre den 10.12.15, sak nr. 15/2987).*
3. *Saken oversendes til Salten regionråd. Samarbeidskommunene ber Salten Regionråd prioritere utbedring og nyanlegg på overnevnte strekninger i sitt innspill til Regional Transportplan Nordland 2017 – 2028 for utbedring av enkeltstrekninger og korridorer.*
4. *Samarbeidskommunene anbefaler at Nordland fylkeskommune igangsetter utarbeidelse av reguleringsplaner for tiltakene i prioritert rekkefølge.*

Enstemmig vedtatt.

Vurdering:**Vedlegg:**

ÅRSOPPGJØR 2020

Saksbehandler: Geir Arne Solbakk
 Arkivsaksnr.: 20/789

Arkiv: 210

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
18/21	Formannskapet	26.04.2021
14/21	Beiarn Kommunestyre	11.05.2021

Formannskapets behandling:**Innstilling til kommunestyret:**

Beiarn kommunestyre godkjenner årsoppgjøret for 2020 for kommunekassen og det konsoliderte årsregnskapet bestående av årsmelding og regnskap med noter.

Driftsregnskapet viser et netto driftsresultat på kr. 2.634.485 i kommunekassen, og et netto driftsresultat i det konsoliderte regnskapet på kr. 2.685.829. Investeringsregnskapet for kommunekassen og det konsoliderte regnskapet gjøres opp i balanse.

Gjennom disponering av årsoppgjøret for kommunekassen styrkes Bufferfond med kr. 3.282.513 og Driftsfond med kr. 1.757.728. I det konsoliderte regnskapet tilføres det ytterligere kr. 51.344 til disposisjonsfond.

Enstemmig vedtatt.

Saksordfører: Håkon Sæther.

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommunestyre godkjenner årsoppgjøret for 2020 for kommunekassen og det konsoliderte årsregnskapet bestående av årsmelding og regnskap med noter.

Driftsregnskapet viser et netto driftsresultat på kr. 2.634.485 i kommunekassen, og et netto driftsresultat i det konsoliderte regnskapet på kr. 2.685.829. Investeringsregnskapet for kommunekassen og det konsoliderte regnskapet gjøres opp i balanse.

Gjennom disponering av årsoppgjøret for kommunekassen styrkes Bufferfond med kr. 3.282.513 og Driftsfond med kr. 1.757.728. I det konsoliderte regnskapet tilføres det ytterligere kr. 51.344 til disposisjonsfond.

Saksutredning:

Årsoppgjøret avlegges av rådmannen iht. kommunelovens §§ 14-3 og 14-6, samt forskrift om årsberetning for kommuner, §§ 4-1 til 4-6 og §§ 5-1 til 5-16.

Beiarn kommune avslutter regnskapet for 2020 med et netto driftsresultat på Mnok 2,634, mot regulert budsjett som viste et negativt driftsresultat på Mnok 5,567. Resultatet er betydelig påvirket av bedre avkastning på kommunens markedsplasserte aktiva enn budsjettet. I tillegg kommer samlet lavere overføring i bevilgninger til de enkelte operative enhetene. Det for oss viktige bufferfondet øker med 7,864 mnok til ved årsskiftet å være på 22,198 mnok.

Resultatet fremkommer etter vedtatt bruk av avsetninger og ses mot det regulerte driftsbudsjettet. Avhengigheten til løpende kraftinntekter og netto finansinntekter blir tydelig også i år, når vi tar inn over oss at driften viser et negativt brutto driftsresultat på Mnok 7,016.

Det økonomiske-, utviklingsmessige-, samt forvaltnings- og tjenestemessige resultatet er redegjort for i det samlede og vedlagte årsoppgjørsdokumentet.

Vurdering:

Det økonomiske sluttresultatet er i tråd med rådmannens forventninger. Også i 2020 ble det nødvendig å regulere budsjettet. Den samlede budsjettreguleringen kunne i år gjennomføres uten for store kortsiktige og negative konsekvenser til tross for at utfordringene er ulike innefor de enkelte rammeområdene. Rådmannen viser likevel til et brutto driftsresultat som tilsier at kommunens drift er vesentlig høyere enn det som over tid kan benevnes som økonomisk bærekraftig.

Våren 2020 ble ikke som foregående år. Virusutbruddet og den globale spredningen har preget Beiarn, Norge og verden sterkt de siste månedene. Som følge av virusutbruddet innførte Norge 12. mars i år de strengeste og mest inngripende tiltakene i fredstid. Dette har naturligvis også i stor grad påvirket oss lokalt i kommunen og det er som en følge av dette fortsatt stor fokus på håndtering av en potensiell lokal smittespredning. Pandemien har påvirket de ulike sektorene i varierende grad men som naturlig er det Pleie- og omsorg samt Oppvekst som har de største direkte merkostnadene i forbindelse med denne. En stor del av disse kostnadene fremkommer som underrapportering i forbindelse med koronarelatert sykefravær samt innleie av vikarer. De samlede økonomiske konsekvensene for kommunen relatert til viruspandemien påvirker naturligvis årets drift, men som følge av at det ikke har vært større lokale utbrudd gjennom 2020 har vi unngått at dette har påvirket kommunens netto driftsrammer i betydelig negativ retning.

Rådmannen skulle gjerne sett et større mindreforbruk og at vi etter et godt år for finansene også kunne avsatt midler til et presset næringsfond og ikke bare til bufferfond som er etablert for å møte år med negativ avkastning på nettopp finansplasseringene. I valget mellom det ene eller det andre, venter rådmannen å få politisk forståelse for at bufferfondet fortsatt må styrkes. Dette må særlig ses i lys av den finansuroen vi har hatt gjennom 2020 som følge av Korona-pandemien.

I meldingen redegjør vi for kommunens samlede resultater og kommenterer viktige trekk ved organisasjonen og lokalsamfunnet. Nytt av året er at årsoppgjøret også omfatter konsolidert regnskap for Beiarn kommune og beiarn Næringseiendom KF.

Vi overlater med dette årsoppgjøret til politisk behandling, der Beiarn Formannskap innstiller til Beiarn kommunestyre.

Vedlegg:

Årsoppgjør for Beiarn kommune 2020, inkl. revisjonserklæring.

KOMMUNALE MÅL FOR FORVALTNING AV HJORTEVILT

Saksbehandler:	Thomas Olufsen Skrautvol	Arkiv: K46
Arkivsaksnr.:	21/90	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
17/21	Plan og ressursutvalget	27.04.2021
15/21	Beiarn Kommunestyre	11.05.2021

Plan og ressursutvalgets behandling:**Innstilling til kommunestyret:**

Beiarn kommune vedtar «Målsettinger for forvaltning av hjortevilt i Beiarn kommune 2021-2024», som omfatter kommunens overordnede mål for forvaltning av artene elg, rådyr og hjort. Disse målsettingene erstatter «Retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltningen» fra 2005.

Vedtaket fattes med hjemmel i forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3. Vedtaket fattes i tråd med Nordland fylkeskommunes «Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028».

Enstemmig vedtatt.

Saksordfører: Espen Erling Karlsen

Behandling/vedtak i Plan og ressursutvalget den 27.04.2021 sak 17/21

Rådmannen foreslo å legge til følgende setning sist i første avsnitt av forslag til vedtak: «Disse målsettingene erstatter «Retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltningen» fra 2005.»

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommune vedtar «Målsettinger for forvaltning av hjortevilt i Beiarn kommune 2021-2024», som omfatter kommunens overordnede mål for forvaltning av artene elg, rådyr og hjort.

Vedtaket fattes med hjemmel i forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3. Vedtaket fattes i tråd med Nordland fylkeskommunes «Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028».

Saksutredning:

Beiarn kommune har hovedansvaret for den offentlige forvaltningen av elg, hjort og rådyr innenfor kommunens grenser. Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3 pålegger kommunen å vedta egne målsettinger for utviklingen av hjorteviltbestandene som kommunen har åpnet for jakt på. Beiarn kommune vedtok sist egne målsettinger i 2005, og det er tid for å fastsette nye.

Hensikten med å utarbeide kommunale målsettinger for forvaltning av hjortevilt er tredelt: 1) følge opp forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3, som pålegger kommunen å vedta egne kommunale målsettinger for utviklingen av de bestandene av elg, hjort og rådyr som kommunen har åpnet for jakt på; 2) tilrettelegge for en lokal og langsiktig forvaltning av

viltressursene med hensyn på nærings- og rekreasjonsmessig utnyttelse, der ulemper for jord- og skogbruk og andre interesser holdes på et akseptabelt nivå; og 3) sette mål som er retningsgivende for bestandsplaner som det enkelte vald eller bestandsplanområde skal utarbeide.

Kommunen har tidligere i år utarbeidet rapporten «Bestandsrapport for elgen i Beiarn kommune 2021», som tar for seg utviklingen av kommunens elgbestand fra 1987 frem til 2020. Denne utgjør størsteparten av kunnskapsgrunnlaget for elgstammens utvikling i kommunen, og vedlegges saken her. Elgbestanden utgjør den største og viktigste hjorteviltstammen i kommunen, og både rapporten og målsettingene reflekterer dette.

Rettighetshavere (vald og bestandsplanområder i kommunen), Nordland fylkeskommune, Statsforvalteren i Nordland og berørte lokale interesseorganisasjoner (Beiarn Jeger og Fiskerforening, Beiarn Landbrukslag, Beiarn og Bodø Bonde- og Småbrukarlag, samt Beiarn og Skjerstad skogeierlag) har i mars 2021 fått tilsendt et utkast til kommunale målsettinger, og fått anledning til å medvirke i prosessen ved å gi uttalelser og innspill. På grunn av situasjonen i samfunnet med Covid-19 har det dessverre vært utfordrende å skulle gjennomføre medvirkning på annet vis. Kommunen satte en frist for å avgi svar: av hensyn til saksbehandling, politiske møter og frister innen viltforvaltningen, måtte innspill til kommunale mål være kommunen i hende senest 13. april 2021. Kommunen har innen fastsatt frist mottatt til sammen to innspill; fra Nordland fylkeskommune og elgvaldet Eggesvik/Sandmo/Sørvik. Disse innspillene har medført enkelte justeringer i foreslåtte målsettinger, og er vedlagt saken her. Kommunen har også mottatt et innspill fra én grunneier etter fastsatt frist. Dette vedlegges også saken, men er ikke videre hensyntatt i saksforberedelsene.

Lovgrunnlag/bakgrunn:

Forskrift om forvaltning av hjortevilt:

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene.

Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

§ 3. Mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr

Kommunen skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Forskrift om forvaltning av hjortevilt med kommentarer (M-478, 2016):

Kapittel 2. Forvaltning av elg, hjort og rådyr

«Kommunene har hovedansvaret for den offentlige forvaltningen av elg, hjort og rådyr. I tillegg til å bidra til ivaretagelse av bestandene og deres leveområder, har kommunene et stort ansvar for offentlige interesser knyttet til hjortevilt, blant annet opplevelsesverdier, biologisk mangfold og trafikkproblemer.

Kommunenes myndighetsansvar innebærer at det må utøves faglig skjønn i mange saker, samtidig som det kreves fagkunnskap og lokalkunnskap. En lokaltilpasset forvaltning vil føre

til noe forskjellig praksis mellom områder, og fylkeskommunene har derfor en viktig funksjon i å veilede og samordne kommuner innenfor sin region.

Fylkeskommunene har hovedansvaret for elg, hjort og rådyr på regionalt nivå, primært i rollen som tilrettelegger og koordinator.

Fylkeskommunene har også en viktig rolle med å bygge opp den faglige kompetansen på lokalnivået, hvor både pedagogiske og økonomiske virkemidler er viktige.

Jaktrettshaverne har ansvaret for organisering og tilrettelegging av jaktutøvelsen. De har også mulighet til å bidra i bestandsforvaltningen, blant annet gjennom utarbeidelse av bestandsplaner og gjennomføring av andre forvaltningstiltak.

Fylkesmannens rolle i forvaltning av elg, hjort og rådyr er å være klageinstans for kommunale vedtak etter denne forskriften.»

§ 3 Mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr

Tilpasset forvaltning

«Kommunenes mål for utviklingen av hjorteviltbestandene bør utarbeides og vedtas gjennom kommunale [eller] interkommunale planer. Målene bør ikke blir statiske, men underkastes samme rulleringsregime som øvrige kommunale planer knyttet til plan- og bygningsloven. Det er opp til kommunene selv hvordan målene forankres i det kommunale systemet.

Det er viktig at de kommunale målene som vedtas er konkrete og etterprøvbare. De bør derfor være realistiske og ha en tidsramme slik at de kan evalueres i forhold til enkle kriterier. Videre er det viktig at kommunenes mål fungerer som tydelige retningslinjer for jaktrettshavere som ønsker å utarbeide en bestandsplan.

Indekser som kan bidra til kartlegging av status og bestandsutvikling, kan hentes ut fra Hjorteviltregisteret. Disse bestandsindeksene er hovedsakelig basert på lokale observasjons- og fellingsdata, men også på data fra den nasjonale bestandsovervåkingen av elg og hjort.

Kommunens mål bør utvikles i tett dialog med berørte interesser, blant annet rettighetshaver- og jegerorganisasjoner. Det er viktig at disse inkluderes på et tidlig stadium i kommunens arbeid med å utvikle gode mål. Kommunen har ansvar for at grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, sikres gode muligheter for medvirkning på andre måter.

Kommunens plikt til å utarbeide mål innebærer ikke en plikt til å utarbeide en avskytingsprofil for artene i sin kommune. Et slikt ansvar tilligger rettighetshavere som ønsker å søke om å få en bestandsplan godkjent for sitt område, jf. § 15. Kommunen kan likevel utarbeide en veiledende bestandsplan eller avskytingsprofil med tanke på å nå de kommunale målene. Tilsvarende som for målene bør dette skje i dialog med berørte interesser.»

Andre hensyn

«Kommunene har et stort ansvar for å minimere konflikten med andre interesser, som jordbruk, skogbruk, samferdsel og naturmangfold. Konkretisering av dette er viktige mål.

Kommunen må vurdere hensynet til skog- og jordbruk. Skogloven av 2005 har i § 6 et krav om foryngelse etter avvirkning. Skogeier har en frist på tre år til å etablere en tilfredsstillende

foryngelse av økonomisk drivverdige treslag, jf. skogbruksforskriften. Skogloven har også en bestemmelse om hjorteviltskader i § 9 som korresponderer med dette foryngelseskravet: «*Der beiting av hjortevilt fører til vesentlege skadar på skog som er under forynging, eller der beitinga er ei vesentleg hindring for å overhalde plikta til å forynge skog etter § 6 i denne lova, skal kommunen som viltorgan vurdere om det er behov for å regulere bestanden av hjortevilt slik at beitettrykket blir redusert.*»

Hjorteviltpåkørsler er en samfunnsutfordring med tanke på dyrevelferd, økonomi, sikkerhet, trafikkavvikling og ulike menneskelige belastninger. Det er derfor relevant å konkretisere mål relatert til antall påkørsler i kommunen. En god og fortløpende registrering av påkørsler i Hjorteviltregisteret gir bedre mulighet til å evaluere måloppnåelsen.»

Vurdering:

Fylkeskommunen peker i sitt innspill på at det ikke fremgikk av målsettingene hvordan de var forankret og gjennomført i samarbeid med rettighetshaverne. Dette er nå rettet, og fremkommer i innledningens siste avsnitt.

Fylkeskommunen peker videre på at kommunen må sørge for at vedtatte målsettinger blir allment tilgjengelige, for å ivareta andre samfunnsinteresser enn kun jegere og rettighetshavere. Administrasjonen vil etter at vedtak foreligger, sørge for at dokumentet blir lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider, samt bekjentgjort på nett og i sosiale medier.

Fylkeskommunen skriver i sin oppsummering at Beiarn kommune i 2020 åpnet for jakt på rådyr, og at kommunen har hatt elgjakt i lang tid. Dette stemmer ikke, da kommunen *videreførte* rådyrjakten i samme forskrift samtidig med at nytt minsteareal for elg ble vedtatt i 2020. Det har vært åpnet for jakt på rådyr i mange tiår i Beiarn kommune.

Hvorvidt kommunen i fremtiden skal inkludere kommunale mål for forvaltning av hjortevilt i kommunens samfunnsdel, er noe som bør vurderes i forbindelse med neste eller senere rulleringer av samfunnsdelen. Vi legger ikke opp til å ta stilling til dette nå, og kommunen står fritt til å velge den mest hensiktsmessige måten å forankre målsettingene i det kommunale systemet.

Valdet Eggesvik/Sandmo/Sørvik foreslår en alternativ tildeling til vald uten bestandsplan. Valdet melder om at de har utfordringer med å få tatt ut like mye kalv som de får tildelt årlig, og ber om en mindre «fastspikret» fordeling. Vi har satt forslaget deres opp mot kommunens tidligere mål, og forslaget kommunen sendte ut til uttalelse:

	Kalv	Voksne hanndyr (1,5 år og eldre)	Voksne hunndyr (1,5 år og eldre)
Kommunens mål fra 2005	Minst 60 %	Maks 25 %	Maks 20 %
Forslag i opprinnelig utkast	60 %	20 %	20 %
Innspill fra vald	Minst 50 %	Minst 20 %	Minst 15 %

Kommunens mål fra 2005 følger ikke samme kjønns- og aldersfordeling som dagens forskrift legger opp til. I disse målsettingene er kategoriene «ungdyr», «voksen ku» og «voksen okse» angitt. Altså er kalv og 1,5-åringer samlet i én kategori, mens hanndyr og hunndyr 2,5 år og eldre er skilt ut som egne kategorier. Kategorien «ungdyr» har for vald uten bestandsplan de

senere årene blitt tolket som «kalv», da gjeldende målsettinger ikke har presisert forholdet mellom ungdyr og kalv noe nærmere. I tillegg gir hjorteviltforskriften kun kommunen anledning til å tildele dyr etter kategoriene «kalv», «voksne hanndyr (1,5 år og eldre)» og «voksne hunndyr (1,5 år og eldre)» til vald uten bestandsplan.

I foreslåtte målsettinger er det definert et mål om en lavere andel «sett ku pr. okse» enn tidligere. Virkemidler som foreslås for å oppnå dette er noe høyere uttak av kyr, samt et tilnærmet likt uttak mellom kjønn i alle alderskategorier. Dette er foreslått for å begrense elgstammens vekst i kommunen. Forslaget fra valdet, som legger opp til et ulikt uttak mellom kjønnene, er ikke forenlig med et definert mål om å redusere denne indeksen. Vi foreslår derfor å beholde den prosentvise fordelingen på 20 for både voksne hanndyr og voksne hunndyr. Videre ser vi at det kan være utfordrende å måtte ta ut 60 % kalv hvert år, og foreslår å imøtekomme valdets ønske om en noe lavere prosentandel kalv.

Det bør også bemerkes at den fordelingen som kommunen legger opp til for vald uten bestandsplan, må ses på som et mål og ikke en «fastspikret» fasit for hvordan tildelingen vil se ut hvert år. Små vald vil for hvert enkelt år ikke få tildelt nøyaktig f.eks. 20 % voksen ku eller 50 % kalv, siden de ikke nødvendigvis har nok tellende areal til å få tildelt mange nok dyr for å kunne oppnå dette nøyaktig hvert år. Kommunen vil derfor alltid søke å komme så tett på målene som mulig, sett i sammenheng med lokale forhold, og fordelt over flere år. Vi foreslår å imøtekomme valdet på dette punktet, og å synliggjøre at målene ikke utgjør noen «fastspikret» prosentfordeling ved å angi at tildelingen skal være eksemplvis «minst 20 %» voksne hanndyr.

Vår instilling i endelig forslag til kommunale målsettinger er derfor som følger:

	Kalv	Voksne hanndyr (1,5 år og eldre)	Voksne hunndyr (1,5 år og eldre)
Adm. innstilling til kommunens nye mål	Minst 50 %	Minst 20 %	Minst 20 %

Administrasjonen vil minne om at hjorteviltforskriften ikke åpner for at kommunen kan vedta at en hjorteviltart ikke skal finnes innenfor kommunens grenser, dersom artens naturlige utvidelse av leveområder tilsier dette. Kommunen kan med andre ord ikke vedta at hjort ikke er ønskelig i Beiarn, men kan åpne for jakt når forholdene tilsier at det er forsvarlig. Kommunen tar ikke her stilling til spørsmålet om jakt på hjort, men tar i de nye målsettingene grep for å medvirke til at kunnskapsgrunnlaget for hjortens utvikling i kommunen blir bedre. På den måten vil kommunen kunne stå bedre rustet i fremtiden, når spørsmålet om å åpne for jakt på arten blir aktuelt.

De fleste opplysninger og vurderinger i saken er gjort i de foreslåtte målsettingene, samt i bestandsrapporten som ligger til grunn. Det henvises derfor først og fremst til disse for utdypende informasjon.

Med dette anser vi at kravene i hjorteviltforskriften § 3 om hva kommunens mål for utviklingen av bestandene skal inneholde, er oppfylt. De foreslåtte målsettingene er utarbeidet i tråd med forskriftens § 3, og i samsvar med forskriftens § 1. En slik forvaltning som kommunen her legger opp til vil bidra til en positiv utvikling for kommunens elgstamme, på en slik måte at utviklingen ikke risikerer å forringe naturmangfoldet for øvrig. Forvaltningen

vil videre kunne ivareta rådyrstammen i kommunen, og øke kunnskapen om hjortestammen som virker å være i framvekst.

Vedlegg:

- Målsettinger for forvaltning av hjortevilt i Beiarn kommune 2021-2024
- Bestandsrapport for elgen i Beiarn kommune 2021
- Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028
- Uttalelse fra Nordland fylkeskommune
- Uttalelse fra Eggesvik/Sandmo/Sørvik elgvald
- Uttalelse fra grunneier Harald Eggesvik

Målsettinger for forvaltning av hjortevilt i Beiarn kommune 2021 - 2024



BEIARN
kommune

Målsettinger for forvaltning av hjortevilt i Beiarn kommune 2021-2024

Vedtatt av xxxx dd.mm.åååå i sak xx/xx.

Innhold

Innledning.....	2
Overordnede føringer	3
Bakgrunn	3
Elg	3
Rådyr.....	4
Hjort.....	4
Målsettinger	4
Elg	4
Rådyr.....	8
Hjort.....	8
Relevante dokumenter.....	8
Vedlegg.....	9

Innledning

Beiarn kommune har hovedansvaret for den offentlige forvaltningen av elg, hjort og rådyr innenfor kommunens grenser. I tillegg til å bidra til ivaretagelse av bestandene og deres leveområder, har kommunen et stort ansvar for offentlige interesser knyttet til hjortevilt, blant annet opplevelsesverdier, biologisk mangfold og trafikkproblemer. Kommunenes myndighetsansvar innebærer at det må utøves faglig skjønn i mange saker, samtidig som det kreves fagkunnskap og lokalkunnskap. En lokaltilpasset forvaltning vil føre til noe forskjellig praksis mellom områder; både innen en kommune og mellom ulike kommuner.

Jaktrettshaverne har ansvaret for organisering og tilrettelegging av jaktutøvelsen. De har også et betydelig ansvar for bestandsplanleggingen gjennom utarbeidelse og gjennomføring av avskytingsplaner, og ikke minst koordinering med tilgrensende vald.

Roller og ansvar:

Kommunen: etablere overordnede mål for utviklingen av hjorteviltbestandene, ivareta andre interesser (jordbruk, skogbruk, påkjørsler, naturmangfold, offentlige interesser, osv.), åpne for jakt, fastsette minsteareal, godkjenne vald og bestandsplanområder, tildele fellingskvote og behandle skadefellingssøknader.

Grunneieren (jaktrettshaveren): har enerett til jakt på sine arealer, samarbeid om hjorteviltforvaltningen gjennom vald og bestandsplanområder, organisere jakten gjennom jaktfelt, utarbeide bestandsplaner som er i tråd med kommunale målsettinger.

Beiarn kommune vedtok sist kommunale mål for forvaltning av hjortevilt i 2005. Siden da har Miljødirektoratet fastsatt nye forskrifter som regulerer hvordan hjorteviltforvaltningen skal foregå, og bestandssituasjonen for hjorteviltstammene i kommunen har endret seg noe. Det er derfor tid for å oppdatere kommunens målsettinger, og underordne de et mer fast regime for rullering. Disse målsettingene vil gjelde til nye mål blir vedtatt, i utgangspunktet for perioden 2021-2024. Målsettingene inneholder kortsiktige mål for perioden 2021-2024 i tillegg til mer langsiktige mål for den neste tiårsperioden.

Hensikten med å utarbeide kommunale målsettinger for forvaltning av hjortevilt er tredelt: 1) følge opp forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3, som pålegger kommunen å vedta egne kommunale målsettinger for utviklingen av de bestandene av elg, hjort og rådyr som kommunen har åpnet for jakt på; 2) tilrettelegge for en lokal og langsiktig forvaltning av viltressursene med hensyn på nærings- og rekreasjonsmessig utnyttelse, der ulemper for jord- og skogbruk og andre interesser holdes på et akseptabelt nivå; og 3) sette mål som er retningsgivende for bestandsplaner som det enkelte vald eller bestandsplanområde skal utarbeide.

Rettighetshavere (vald og bestandsplanområder i kommunen), Nordland fylkeskommune, Statsforvalteren i Nordland og berørte lokale interesseorganisasjoner har i mars-april 2021 fått tilsendt et utkast til kommunale målsettinger, og fått anledning til å medvirke i prosessen ved å gi uttalelser og innspill. Kommunen har gjort enkelte justeringer etter å ha mottatt innspill fra fylkeskommunen og enkelte rettighetshavere.

Overordnede føringer

Forvaltningen av hjortevilt er forankret i [lov om jakt og fangst av vilt \(viltloven\)](#) med tilhørende forskrift og rundskriv: [Forskrift om forvaltning av hjortevilt](#) gir klare regler for forvaltning av hjortevilt, både på kommunalt nivå og på bestandsplan- og valdnivå. Miljødirektoratet har i 2016 utgitt en [veileder til forskrift om forvaltning av hjortevilt \(M-478\)](#), som utdyper og gir ytterligere føringer for forvaltningen. I tillegg følger forvaltningen av hjortevilt av [lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#).

Fylkeskommunen er regional viltmyndighet, og har hovedansvaret for elg, hjort og rådyr på regionalt nivå. Nordland fylkeskommune vedtok i 2016 «[Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028](#)», som blant annet gir føringer for kommunene i Nordland sitt arbeid med forvaltningen av hjorteviltet. Her redegjøres for utviklingen av hjorteviltbestanden for Nordland som helhet, og flere konkrete målsettinger og strategier er definert, herunder:

- Forvaltningen av vilt- og fiskeressursene skal være kunnskapsbasert og sette ressursene inn i en bærekraftig og samfunnsmessig sammenheng.
- Alle kommuner skal ha produktive og sunne vilt- og innlandsfiskbestander.
- Avskyting i Nordland skal være slik at den enkelte kommunes elgbestanders kondisjon ikke reduseres.
- Påkjørsel av hjortevilt og tamrein på vei og bane skal reduseres.

Bakgrunn

Elg

Elgbestanden i Beiarn kommune har en svakt nedadgående kalvevekt, og en relativt stabil voksenalvekt hvor oksene har økt i vekt og kyrne har minket. Kommunen har en påvist nedgang i slaktevekt hos 1,5-åringene. Det er også en generell nedgang i antall kyr med tvillingkalver. Elgbestanden i kommunen har et høyt antall kyr per okse, og antall sett elg per jegerdag (etter gammel tellemetodikk) er økende. Dette tilsier at elgbestanden øker, og at bestandskondisjonen har en negativ utvikling i kommunen.

I 2021 har kommunen utarbeidet «[Bestandsrapport for elgen i Beiarn kommune 2021](#)», som tar for seg utviklingen av kommunens elgbestand fra 1987 frem til 2020. Sett elg-indeksen ble endret til jakta i 2018, så datagrunnlaget av sett elg i denne rapporten slutter i 2017. Denne rapporten utgjør en stor del av kunnskapsgrunnlaget bak nye kommunale mål for forvaltning av elg.

Fra jaktåret 2020 ble minstearealet for kommunen endret fra 3 000 daa til 2 400 daa, for å tilrettelegge for en økt avskyting. Utgangspunktet var, og er fremdeles, at elgbestanden i kommunen er for stor og bør reduseres til et mer bærekraftig nivå.

Rådyr

Kommunen har en liten, stabil rådyrstamme. Det er åpnet for jakt på rådyr, og det felles ca. ett dyr hver år under ordinær jakt. Det rapporteres om noe fallvilt, og enkelte påkjørsler av rådyr. Det er behov for ytterligere kunnskap om rådyrstammen i kommunen.

Hjort

Hjorten er over flere år observert i Beiarn, og familiegrupper er observert både lengst sør og lengst nord i kommunen. Det er per i dag ikke åpnet for jakt på hjort i Beiarn, så kunnskapen om bestanden(e) er fremdeles ganske begrenset. Før kommunen kan vurdere å åpne for begrenset jakt på hjort, må kunnskapen om hjorten bedres.

Da det ikke er åpnet for jakt på hjort i Beiarn kommune, er ikke kommunen pålagt å utarbeide mål for forvaltning av hjort. En ser dog at hjortestammen er i vekst i Nordland, og det er påregnelig at en om ikke lenge kan åpne for en forsiktig jakt på hjort også i Beiarn. Kommunen velger derfor å inkludere enkelte mål for hjort i sine mål for forvaltning av hjortevilt.

Målsettinger

Elg

Overordnede målsettinger

- Beiarn kommune har mål om en stabil og produktiv elgbestand med store og friske dyr som produserer et høstingsverdig overskudd, uten at leveområdenes bæreevne forringes.
- Beiarn kommune har mål om at elgbestanden skal være i minst mulig konflikt med jordbruk, skogbruk, naturmangfold, trafikk og samfunnet for øvrig.
- Jaktrettshaverne skal i størst mulig grad bidra til å forvalte elgbestanden, og mest mulig av det tellende arealet i kommunen skal forvaltes gjennom bestandsplaner. Kommunen og jaktrettshaverne (valdansvarlige representanter) skal ha en tett dialog.

Konkrete mål for forvaltningen

	Kortsiktige mål, 2021-2024	Langsiktige mål, innen 2031	Virkemiddel
<i>Sett ku pr. okse</i>	Maks 2 sett ku per okse.	Gjennomsnitt for perioden skal være 1,7 sett ku per okse.	Høyere andel kyr i uttaket.
<i>Sett kalv pr. ku</i>	Skal ikke reduseres i forhold til forrige fireårsperiode.	Skal ikke reduseres over tid.	Høyere avskyting og økt andel kyr i uttaket.
<i>Sett kalv pr. kalvku</i>	Skal ikke reduseres i forhold til forrige fireårsperiode.	Gjennomsnitt for perioden skal være minst 1,4 sett kalv per kalvku.	Høyere avskyting og økt andel kyr i uttaket.
<i>Gjennomsnittlig slaktevekt på kalv</i>	Skal være på samme nivå som forrige 4-årsperiode eller øke.	Gjennomsnitt for kommunen samlet skal tilsvare gjennomsnittlig slaktevekt for kalv rundt år 2000.	Høyere avskyting.
<i>Gjennomsnittlig slaktevekt på 1 ½-åringer</i>	Skal være på samme nivå som forrige 4-årsperiode eller øke.	Gjennomsnitt for kommunen samlet skal tilsvare gjennomsnittlig slaktevekt for 1 ½-åringer rundt år 2000.	Høyere avskyting.
<i>Gjennomsnittlig slaktevekt dyr 2 ½ år og eldre</i>	Skal ikke reduseres i forhold til forrige 4-årsperiode.	Skal holdes stabil eller økes.	Høyere avskyting.
<i>Trafikkdrepte elg</i>	Skal i gjennomsnitt for perioden ikke øke i forhold til forrige 4-årsperiode.	Skal ikke øke.	Økt avskyting.
<i>Belastning på boligområder og landbruksnæring</i>	Skal reduseres.	Reduseres.	Dialog mellom ulike interesseparter: veiledning, tilskudd og økt/målrettet avskyting.

Virkemidler for måloppnåelse

- Jakt er det viktigste virkemiddelet for å styre elgbestanden.
- Grunneiers jaktrett og forvaltningsrett benyttes for å oppfylle de kommunale målene for elgforvaltning.
- Valdenes lokalkunnskap og erfaring benyttes for å sikre lokalt engasjement og lokal tilpassing i den kommunale forvaltningen.
- For at kommunen også i fremtiden skal ha en stabil og produktiv elgbestand med store og friske dyr, som ikke forringer kvaliteten på leveområdene, må størrelsen på dagens elgbestand reduseres. Dette gjøres ved økt avskyting, noe høyere uttak av kyr, og fortsatt høyt uttak av kalver og 1 ½-åringer.
- Avskytingen må legges opp på en slik måte at stammen har en hunn- og hanndyrfordeling på maksimalt 2,0 sette kyr per okse. Dette gjøres ved å tilstrebe et omtrentlig likt uttak mellom kjønnene, i alle alderskategorier.
- Ulike interesseparter (jaktrettshavere, vald, gårdbrukere, velforeninger, etc.) bør sørge for en tett dialog før og under jakten, for å kunne redusere belastningen på boligområder og landbruksnæring. Dette bidrar til økte muligheter for å kunne ta ut problematiske individer eller potensielt problematiske individer under ordinær jakttid, og kan redusere risikoen for utfordringer og konflikter senere om vinteren. Kommunen kan også gi tilskudd fra viltfondet til inngjerding av rundballer i pressområder.
- Beiarn kommune skal stimulere til at valdene i hele kommunen har felles forvaltningspraksis, slik at det sikres en helhetlig forvaltning over store arealer.

Bestandsplanbasert forvaltning

Elgforvaltningen skal i utgangspunktet være bestandsplandrevet. Det vil si at tildelingen skal skje til bestandsplanområdene og vald med bestandsplan, og det skal utarbeides flerårige bestands-/avskytingsplaner.

For å få godkjent bestandsplanen stilles følgende krav:

1. Bestandsplanområdet eller valdet må disponere tellende areal minimum 20 ganger minstearealet for å få godkjent flerårig plan.
2. Bestandsplanen skal ha en varighet på to til fem år, fortrinnsvis fire år.
3. Bestandsplanen skal inneholde:
 - a. En vurdering av hvordan elgstammen i planområdet forholder seg til kommunal målsetting.
 - b. En vurdering av hvordan elgstammen har utviklet seg i den bakenforliggende fireårsperioden eller bestandsplanperioden.
 - c. En tydelig beskrivelse av hvilke tiltak som må gjennomføres for at elgstammen skal harmonere med kommunal målsetting – et mål for planen.
 - d. En realistisk årlig avskytingsplan som bidrar til å bringe/holde elgstammen i området så tett opp mot kommunal målsetting som mulig.
 - e. En årlig evaluering av årets jakt opp mot de kommunale målene og målene i bestandsplanen.

- f. Avskytingsplanen skal minimum inneholde alle disse følgende tre dyrekategorier hvert år, og årlig planlagt uttak av hver kategori skal presiseres i antall og prosentandel:

- Kalv
- 1,5 år og eldre hanndyr
- 1,5 år og eldre hunndyr

Avskytingsplanen kan deles opp i ytterligere kategorier, men andelen kalv i uttaket skal likevel alltid presiseres.

- g. Bestandsplanen bør inkludere:

- Bestandsplanområdets/valdets vedtekter (regler, rutiner og ansvarsfordeling), især dersom dette ikke er fastsatt eller gjort kjent fra før.
- Overgangsordninger mellom vald innen samme bestandsplanområde (fellesjaktavtale).
- Overgangsordninger mellom jaktfelt innen samme vald bør etableres og/eller formaliseres.

Vald uten bestandsplan

Vald som ikke er store nok til flerårig tildeling (areal under 20 ganger minstearealet) eller som ikke inngår i et bestandsplanområde, får tildelt kvote etter § 18 tredje ledd i forskrift om forvaltning av hjortevilt. Det vil si kalv, voksne hanndyr (1 ½ år og eldre) og voksne hunndyr (1 ½ år og eldre). Ved årlig tildelt kvote etter § 18 tredje ledd tildeles dyr med følgende fordeling:

- Kalv: minimum 50 %
- Voksne hanndyr (1 ½ år og eldre): minimum 20 %
- Voksne hunndyr (1 ½ år og eldre): minimum 20 %

For små vald vil kommunen søke å oppfylle prosentfordelingen over planperioden samlet, og ikke for hvert enkelt år isolert.

Nedklassifisering av dyr

Kommunen åpner ikke for nedklassifisering av dyr på bakgrunn av størrelse eller vekt, da forskrift om forvaltning av hjortevilt ikke åpner for dette. Samtidig vil det være mulig å etablere ordninger i den enkelte bestandsplan for intern nedklassifisering av ulik sort. Kommunen oppfordrer vald og bestandsplanområder til å tilrettelegge for en egen nedklassifiseringsorden i sine respektive bestandsplaner, slik at «vrakdyr» av ulik sort blir tatt ut under jakt. Felt dyr skal i alle tilfeller rapporteres korrekt inn i «Sett og skutt» eller [Hjorteviltregisteret](#).

Registreringsrutiner

Registrering	Ansvar	Frist rapportering
Sett elg	Jaktfeltene/valdene	14. dager etter endt jakttid
Kjeveinnsamling	Jaktfeltene/valdene	14. dager etter endt jakttid
Slaktevekt på alle felte dyr	Jaktfeltene/valdene	14. dager etter endt jakttid

Samarbeid

- Kommunen ønsker å stimulere til store bestandsplanområder, som i hovedsak bør avdeles av naturlige skiller og barrierer.
- Det tilstrebes også et størst mulig samarbeid mellom bestandsplanområdene i kommunen.
- De jaktområder som har grense til nabokommuner bør holde kontakt med tilstøtende jaktområder i disse kommunene.
- Beiarn kommune skal samarbeide med nabokommunene og Salten viltforvaltningsråd.
- Kommunen ønsker at ulike interesseparter skal ha en løpende dialog angående «problemstyr», slik at de kan tas ut under ordinær jakt.

Rådyr

Målsettinger

- En frisk og levedyktig rådyrstamme skal opprettholdes.
- Rådyrpåkjørsler bør ikke øke over fireårsperioden sammenlignet med de foregående fire årene.

Hjort

Målsettinger

- I fremtiden vil kommunen vurdere å åpne for en forsiktig jakt på hjort. Mer kunnskap om hjortestammen i kommunen er derfor ønskelig, og nødvendig.
- Elg- og rådyrjegere oppfordres til å bruke skjema utarbeidet av kommunen, til å registrere sett hjort under jakta. Dette kan rapporteres til kommunen etter endt jakt, og vil bidra til en mer kunnskapsbasert forvaltning samt utgjøre en del av kunnskapsgrunnlaget for når kommunen kan åpne for jakt på hjort.

Relevante dokumenter

- Bestandsrapport for elgen i Beiarn kommune 2021, Beiarn kommune.
- Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028, Nordland fylkeskommune.
- Forskrift om forvaltning av hjortevilt - med kommentarer (veileder M-478), Miljødirektoratet.



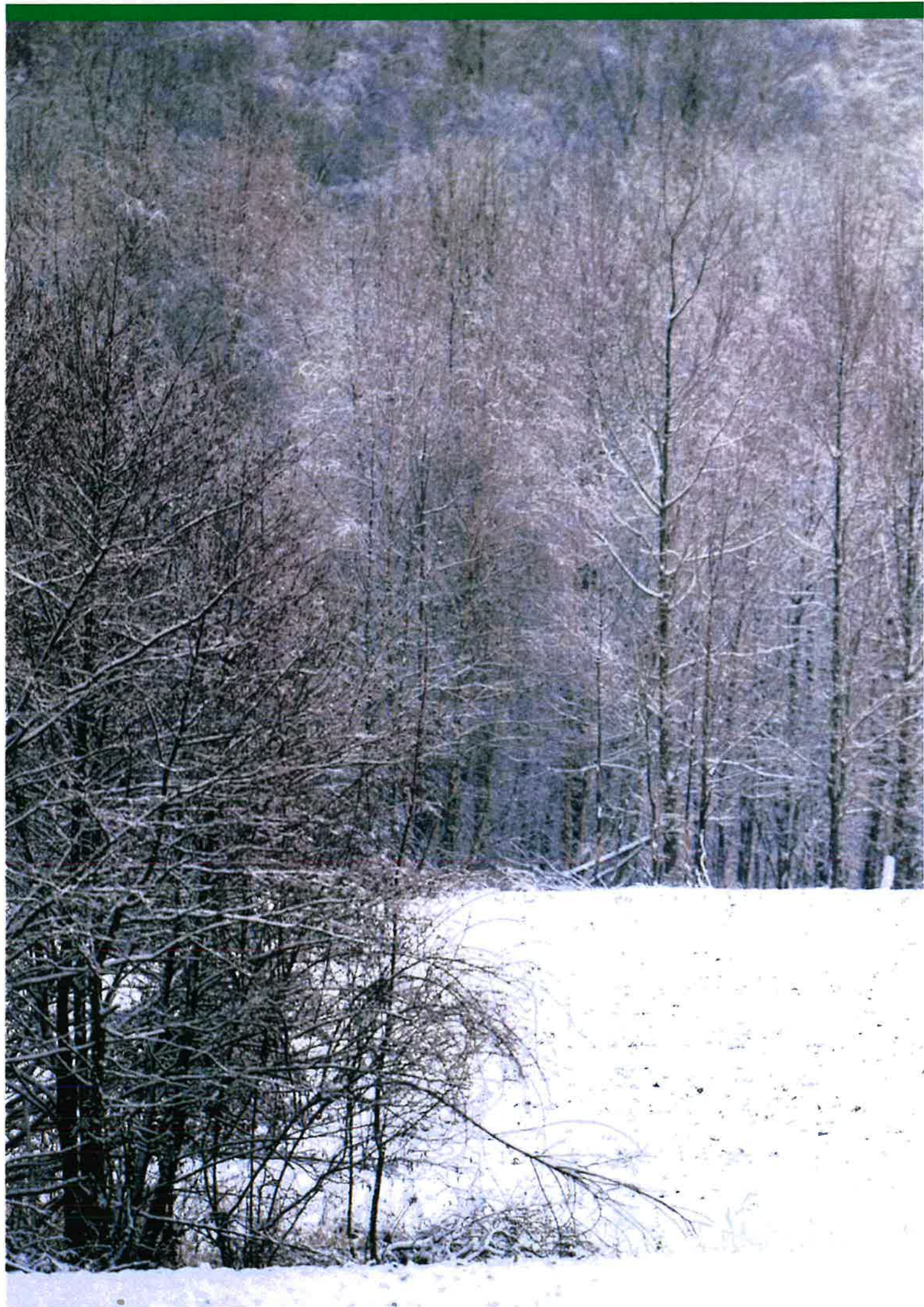
- Skjema for sett hjort i Beiarn kommune.

År	Vald nr	Navn på vald	Jaktfelt	Navn på jaktfelt

[illegible]

Telefonnr.

Skjemaet sendes til viltansvarlig i kommunen for registrering i kommunens eget telleskiema/arkiv.



Bestandsrapport for elgen i Beiarn kommune 2021

(1987-2020)



BEIARN
kommune

Bestandsrapport for elgen i Beiarn kommune 2021

(1987-2020)

Ferdigstilt 05. februar 2021

Utarbeidet av Lise K. S. Kvåle

Biologi student ved Nord universitet i praksis hos Beiarn kommune.

Sammendrag

Formålet med denne rapporten er å opplyse om bestandskondisjonen og bestandsutviklingen hos elgen i Beiarn kommune.

Det ble gjort statistiske analyser på dataene fra hjorteviltregisteret i RStudio, det ble også sett noe på trendlinjer. De statistiske analysene er mest sikre og ble derfor vektlagt mest i konklusjonen.

Det ble observert en sikker nedgang i slaktevekt hos ungdyra og voksne dyr har en påbegynt noe usikker nedgang i slaktevekt i den senere perioden. Antallet sett elg per jegerdagsverk har også økt. Det er flere kyr med kalv ved fot, men færre kyr med tvillingkalver. Det ble også gjort en liten sammenlikning med hvordan kommunen ligger an i forhold til de kommunale målsetningene utarbeidet i 2005, samt målsetningene for Nordland fylkeskommune i 2016-2028.

Elgen i Beiarn har en svakt nedadgående kalvevekt og en relativt stabil voksenalvekt hvor oksene har økt i vekt og kyrne har minket. Kommunen har også en sikker nedgang i slaktevekt hos 1 ½ åringene. Dette er tegn på en nedadgående kondisjon. Det er også en svak økning i antall sette kyr med kalv, men en nedgang i antall kyr med tvillingkalver. Dette tilsier også at bestandskondisjonen er synkende. Beiarn kommune har også gjennom tidene hatt et høyt antall kyr i forhold til kviger. Selv om det nå er en nedgang i antall kyr pr. okse, har kommunen enda ikke oppnådd i ønsket forholdstall i sammenlikning med fylkeskommunens målsetninger. Antall sett elg pr. jegerdag har også økt, samtidig som antall felte av sette dyr minker. Det er en økende andel kalveførende kyr, men samtidig en nedgang i antallet tvillingkalver. Dette tyder på at bestanden har økt gjennom årene og at det har vært for mange kyr i forhold til okser og derfor sene bedekninger som har gitt mindre kalver til neste høst.

Om man følger bestandsutviklingen, som tyder på en økning i antall individer, og den nedadgående bestandskondisjonen, kan dette tyde på at kyrne blir bedekt på en sen brunst og at det ikke er nok beitetilgang til dyra.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Introduksjon og teori.....	3
Materiale og metode.....	5
Resultater	6
Diskusjon	14
Konklusjon	18
Referanser	19

Introduksjon og teori

Ansvar for hjorteviltforvaltning ligger hovedsakelig på kommunenivå og forvaltningen skal skje innenfor de nasjonale rammebetingelsene. Fylkeskommunen har siden 2010 hatt det regionale ansvaret for bestandsforvaltningen av viltarter. Det er også fastsatt et mål om at hjorteviltforvaltningen skal baseres på bestandsplaner som er godkjent av kommunen og som skal godkjennes på bakgrunn av kommunens målsetninger. Disse målsetningene skal også ta grunnlag i de fylkeskommunale målsetningene og det er jaktrettighetshaverne som hovedsakelig står for den praktiske utøvelsen av forvaltningen. På grunn av dette er det også nødvendig for kommunen å kjenne til hva det er som påvirker hjorteviltstammene samtidig som man holder en oversikt over bestandens utvikling. For å kunne holde oversikt over en elgbestand er sett elg-data, som rapporteres inn fra jegerne et nyttig verktøy. (Andersen, 2009)

Fellingstillatelsen i Beiarn kommune ble i en periode frem til 1986 holdt på et stabilt nivå. Dette var til tross for at bestanden økte i takt med beiteskadene på skogen. Etterfulgt ble kvoten nesten doblet til 124 fellingstillatelser i 1987 hvor målsetningene ble endret til å holde elgen på et stabilt nivå. I ettertid har elgen i Beiarn over tid hatt flere økninger og reduksjoner i vinterbestanden, hvor flere elger blant annet har omkommet på Beiarelva grunnet ustabil og tynn is (Andersen, 2009).

Beiarn kommune administrerer i dag et totalt tellende areal på 385.100 daa og minstearealet ble i perioden 2001-2019 ikke endret på. Derimot ble det endret noe ned i 2020.

Denne rapporten er utarbeidet for å skape kjennskap om hvordan elgbestanden i Beiarn kommune har utviklet seg siden 1991, og hvordan bestanden ligger an i dag.

Bestandskondisjon

For å kunne bedømme kondisjonsutviklingen i en bestand er det et nyttig verktøy å se på utviklingen i slaktevekt hos kalv og 1 ½ åringer samt utviklingen i kalveproduksjonen. Slaktevekter, drektighetsrater og kalveoverlevelsesrater er forventet til å være høyere eller økende i områder hvor bestandstettheten er under områdets økologiske bæreevne, derimot er ratene lavere eller minkende i områder hvor bestanden er nær, ved eller over den økologiske bæreevnen. (Solberg m. fl, 2006)

En reduksjon i en bestandskondisjon vises tidligere hos ungdyr som blir født i periodene med harde vintre og næringskonkurranse enn hos morydyrene. Dersom elgkua får tak i lite næring i løpet av vinterhalvåret, vil også kalvene bli født mindre, og ofte litt senere. Med andre ord vil kuas mangel på næring under drektigheten påvirke kalven til å bli mindre. Derimot påvirkes åringene direkte av næringskonkurransen, siden lite næring betyr at de selv vil vokse opp til å bli mindre. Kalver og ungdyr som opplever en begrensning i næringen har også en høyere sannsynlighet til å vokse opp til å bli mindre mødre, som der igjen vil få mindre kalver. På dette viset kan vi si at det går raskere å få en bestandskondisjon til å synke enn å få den til å øke igjen. (Solberg m.fl. 2006, Solberg m.fl. 2010)

Indikatorer for bestandsutvikling

Bestandsutviklingsindikatorer er indikatorer som kan fortelle noe om hvordan en bestand utvikler seg over tid. Disse dataene kan hentes fra hjorteviltregisteret, og er hovedsakelig basert på de lokale fellingsdataene og observasjonene gjort under jakta.

For at indeksene skal kunne være upåvirket av tilfeldigheter bør det være mer enn 1000 jegerdager og 500 observasjoner. De mest sentrale indeksene for elg i denne sammenhengen er sett elg pr. jegerdag, sett kalv pr. ku, sett kalv pr. kalvku og sett ku pr. okse. (Stokke m.fl. 2015)

Retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltningen, Beiarn kommune 2005

Beiarn kommune har ikke utarbeidet nye målsettinger for forvaltning av hjortevilt siden 2005. Hvert mål har beskrivelser og utdypninger under seg i målsettingene. Hovedmålene og delmålene i kommunens målsettinger er ramset opp punktvis nedenfor.

1. Hovedmål: «Elgen i Beiarn skal forvaltes med sikte på å opprettholde en stabil, sunn bestand med høy produksjon og avkastning sett i forhold til leveområdenes bæreevne, jord-, skog- og hagebruk (landbruksnæringen) og trafikkbelastningen.»
2. Delmål bestandsstørrelse: «Elgstammen i Beiarn skal ha så høy tetthet at den kan gi en stabil og god avkastning, samtidig som dyrenes helse er god og produktiviteten høy. Skader på landbruksnæringen og trafikkbelastningen skal holdes på et akseptabelt nivå.»
3. Delmål kondisjon/produktivitet: «Elgen skal ha en kondisjon og produktivitet minst på dagens nivå. Slaktevektene på kalv og ungdyr skal bli høyere.»
4. Delmål kjønn- og aldersfordeling: «Elgstammen skal ha en kjønn- og alderssammensetning som gir en høyere produksjon enn det som tilfeldig avskyting ville gitt. Det bør ikke være mer enn 2-3 kyr per okse i stammen.»
5. Delmål organisering/bestandsplaner/kontroll: «Elgforvaltningen i Beiarn skal ha en god organisering og i størst mulig grad være basert på godkjente flerårige bestandsplaner. Det skal være etablert kontrollordninger.»

Se retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltningen 2005, på kommunens hjemmesider for å se strategier og underpunkter for målene.

Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028, Nordland fylkeskommune

I likhet med de kommunale retningslinjene og målsettingene har også fylkeskommunen utarbeidet noen målsettinger. Disse er gjeldende i dag og frem til 2028. Målsettingene er ramset opp punktvis nedenfor.

1. «Forvaltningen av vilt- og fiskeressursene skal være kunnskapsbaser og sette ressursene inn i en bærekraftig og samfunnsmessig sammenheng»
2. «Alle kommuner skal ha produktive og sunne vilt- og innlandsfiskbestander»
3. «Avskyting i Nordland skal være slik at den enkeltes kommunes elgbestanders kondisjon ikke reduseres.»
4. «Påkjørsel av hjortevilt og tamrein på vei og bane skal reduseres»
5. «Det skal utvikles møteplasser og nettverk i alle regioner for samordning av interesser og utveksling av kompetanse.»
6. «Det skal utvikles og etableres arenaer for samarbeid og kunnskapsutveksling mellom alle ledd i forvaltningen, frivillige organisasjoner og andre aktører.»

I regionalplanen har de også listet opp ulike strategier får å kunne være veiledende til utførelse av målsettingene. Se regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028, Del I – med planbeskrivelse og vurderinger i henhold til naturmangfoldloven, av Nordland fylkeskommune, for underpunkter og strategier som tilhører målsettingene.

Materiale og metode

Opplysninger om sett elg-data og jaktstatistikk i Beiarn er hentet fra tilgjengelig data i hjorteviltregisteret (sist 20.01.2021) og opplysninger om fallvilt er hentet fra statistisk sentralbyrå, hvor det årlig rapporteres inn og åpnes for offentlig tilgang. Opplysningene om sett elg og jaktstatistikk som i denne rapporten blir brukt til indikatorer som sett elg pr. jegerdag, andel kyr med kalv, antall kalv pr. ku, antall kalv pr. kalvku, ku pr. okse, og felte av sette dyr, ble hentet fra og med 1987 og frem til og med 2017. Årsaken til det er at det i 2018 ble endringer i hvordan man registrerte sett elg i registeret, og de nye data registreringene ikke bør sammenliknes med de eldre dataene. Dette grunnet at dobbeltregistreringer ikke lenger skal kanselleres, og at selve datagrunnlaget det kan sammenliknes med er relativt lite. Antall felte og sette elg er hentet fra det gamle hjorteviltregisteret da flere registreringer var tilgjengelig. Tallene avviker dog noe fra det nye registret.

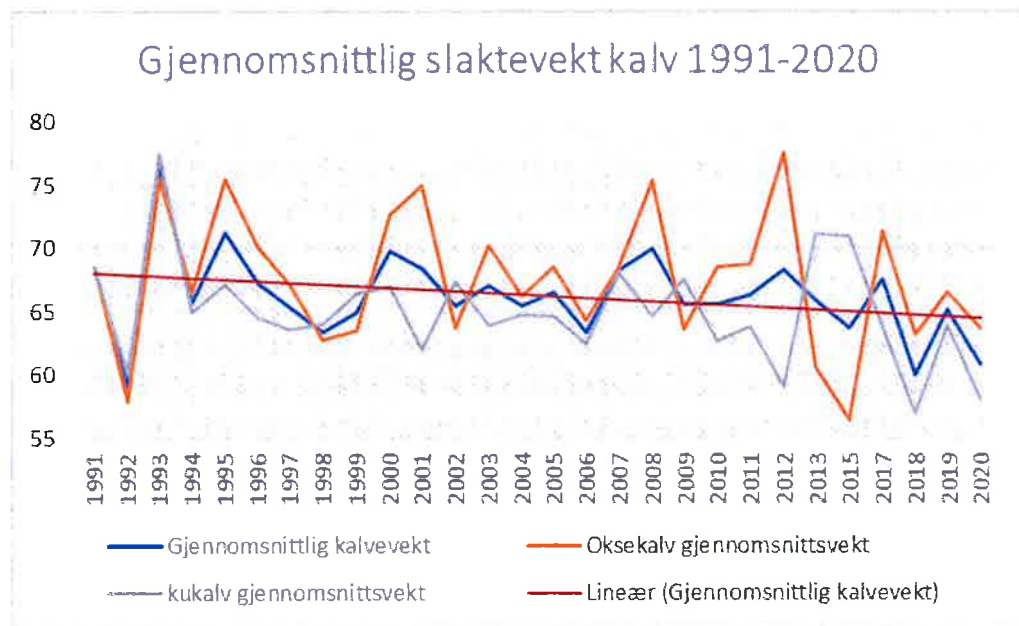
Derimot ble opplysningene fra slaktevekt hentet fra registreringene fra 1991, da det ikke var tilgjengelige data før dette. Dataene ble hentet ut til og med 2020. Det manglet dog slaktevektregistrering for kalv fra år 2014 og 2016, for 1 ½ åringer i 2014, 2015 og 2016, samt voksne dyr i 2014, 2015, og 2016. Disse årene er derfor ikke tatt med som vurderingsgrunnlag i analysene.

De statistiske analysene ble gjort ved bruk av programmet RStudio og regresjonsanalyse. Ordet signifikans er brukt i de statistiske analysene hvor det betyr at resultater som ikke er signifikante sannsynligvis er tilfeldige, mens de som ikke er signifikante betyr at endringene mest sannsynligvis ikke er tilfeldige. Verdien for å bestemme om resultatene var signifikante ble satt til å være p-verdi er mindre enn eller lik 0,05. Dette skyldes at 0,05 er den mest vanlige grenseverdien for statistisk signifikans i analysesammenheng.

Resultater

Slaktevektutvikling hos kalv:

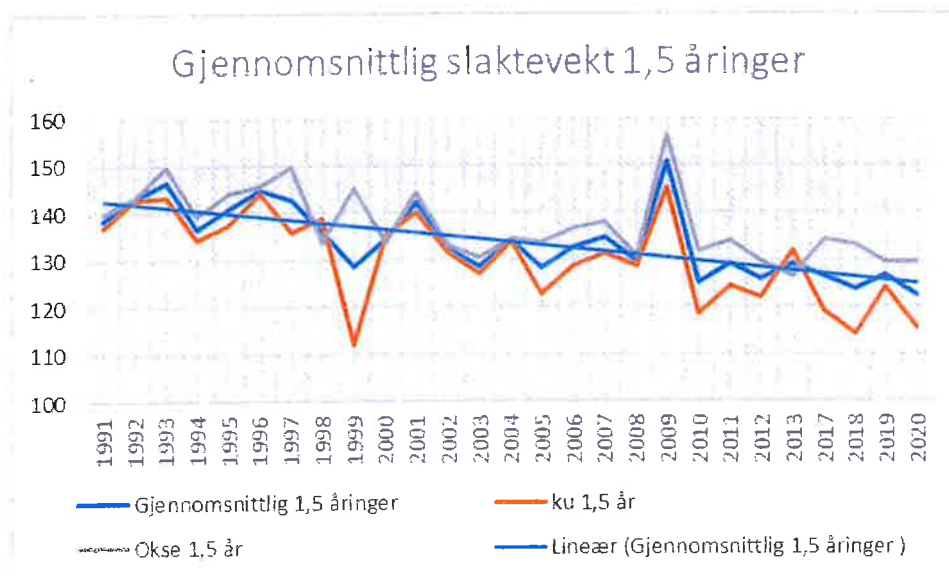
I figuren vises de årlige gjennomsnittsvektene for både kviger og okser hver for seg og gjennomsnittet uavhengig av kjønn. Grafens trendlinje viser en svak nedgang i slaktevekten hos kalv. Den statistiske testen utført ved gjennomsnittsvekten hos kalvene uavhengig av kjønn, viser til at disse endringene ikke er statistisk signifikant ($p\text{-verdi} = 0,087$), altså at endringene på den gjennomsnittlige slaktevekten sannsynligvis er tilfeldige.



Figur 1 viser den gjennomsnittlige slaktevekten for kalver i årene fra 1991-2020 med unntak av år 2014 & 2016. Viser også en lineær trendlinje for den gjennomsnittlige slaktevekten.

Slaktevektutviklingen hos 1 ½ åringer

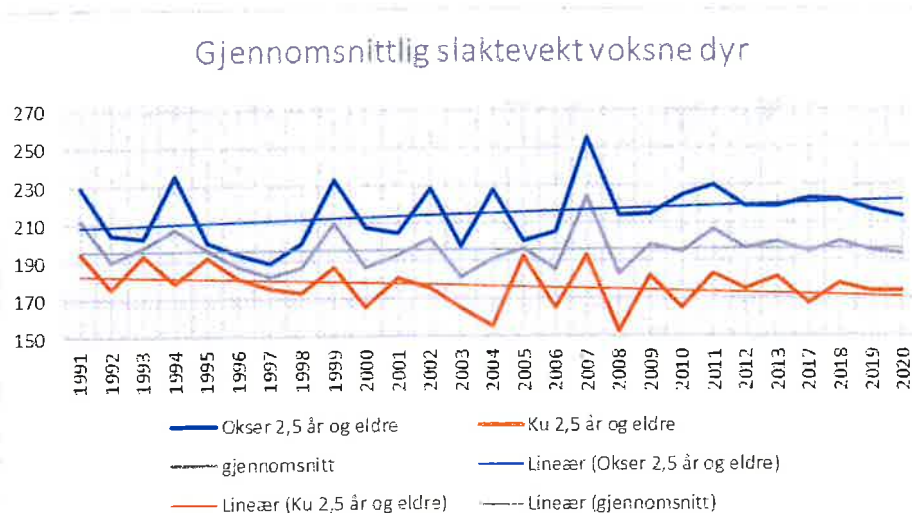
Trendlinjen blant 1 ½ år gamle elgdyr, både okser, kviger og gjennomsnittet viser en nedgang i slaktevekt over tid. Også de statistiske testene viser til en nedgang i slaktevekt over tid, (p-verdi = 0,00004). Dette betyr at det er en påvist en sikker nedgang over tid.



Figur 2 viser den gjennomsnittlige slaktevekten for kalver i årene fra 1991-2020 med unntak av år 2014, 2015 & 2016. Figuren viser også en lineær trendlinje for gjennomsnittsvekten

Slaktevektsutvikling voksne dyr.

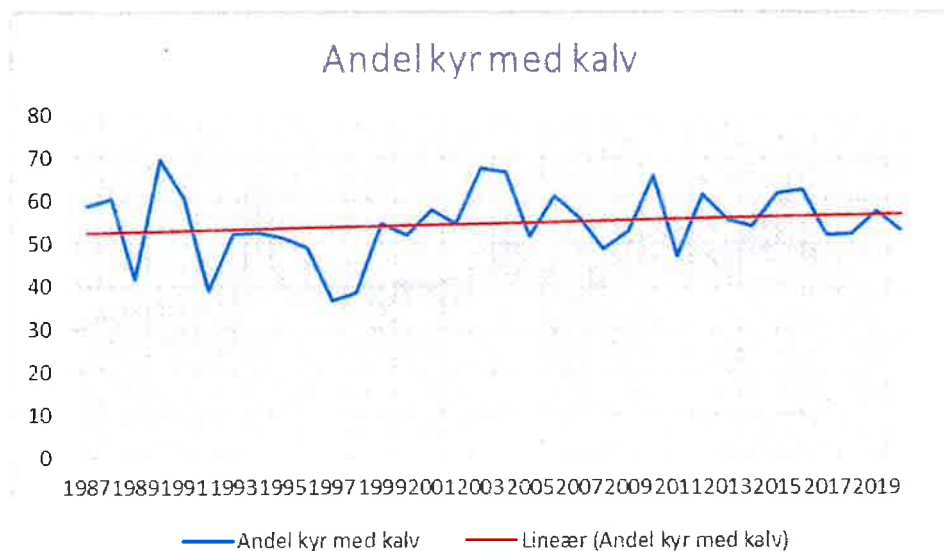
Slaktevekten for voksne okser har en oppadgående trendlinje. Derimot har den gjennomsnittlige slaktevekten for kyr en nedadgående trendlinje. Dette gjør at den gjennomsnittlige slaktevekten holder seg ganske rett, men med en meget svak stigning. De statistiske testene viste til at dette ikke var signifikant (p-verdi gjennomsnitt = 0,87, p-verdi kyr = 0,12, p-verdi okser = 0,17). Samtidig er det verdt å merke seg at fra 2007 og 2010 har den gjennomsnittlige slaktevekten for okser også en meget svak nedgang.



Figur 3 Viser den gjennomsnittlige slaktevekten for kyr og okser 2,5 år og eldre. Viser også lineære trendlinjer for både kyr, okser og gjennomsnittsvekten uavhengig av kjønn.

Andel kyr med kalv

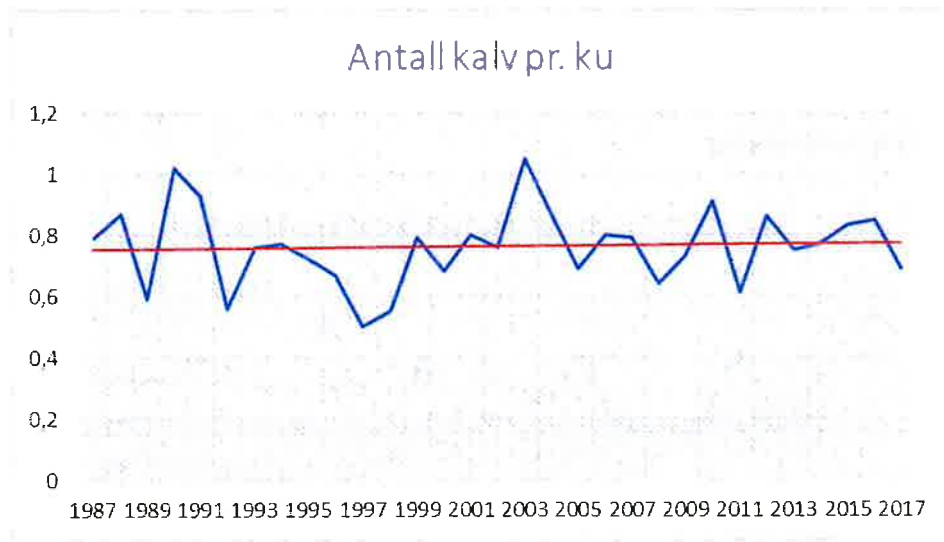
Grafen viser en svakt oppadgående trendlinje, men de statistiske testene viste her at økningen ikke er signifikant (p -verdi = 0,34), altså at det ikke er påvist noen sikker sammenheng i endringene.



Figur 4 Viser prosent av alle kyr som er sett gående med kalv

Kalv pr. ku

I tillegg til å kunne si noe om en bestands kondisjon, kan også kalv pr. ku si noe om utviklingen innen bestanden. Også her viser grafens trendlinje en meget svak stigning. Denne stigningen er ikke signifikant (p -verdi = 0,78), og det er derfor ikke påvist en sikker utvikling mot en retning.

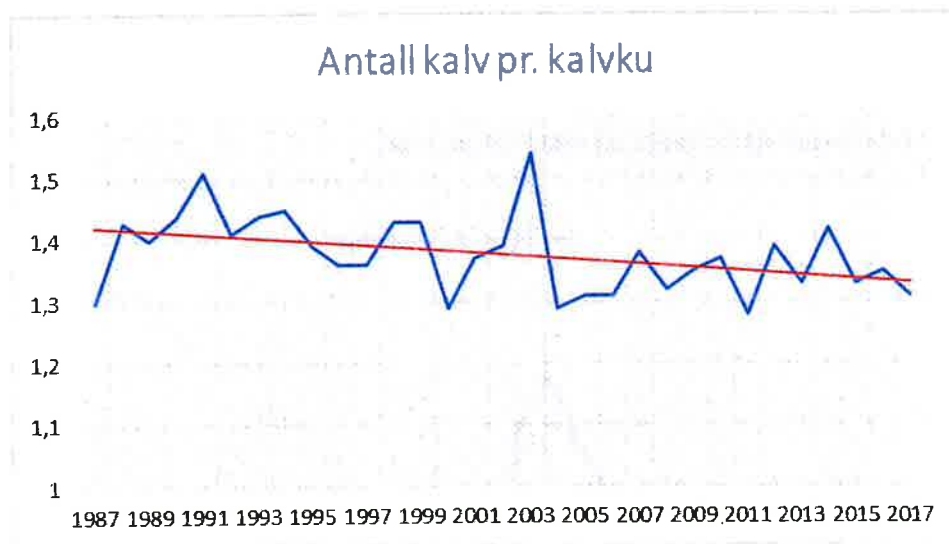


Figur 5 viser hvor mange kalver det er fordelt på alle observerte kyr.

Kalv pr. kalvku

Antall kalv pr. kalvku er en indikator for både en bestands kondisjon og utvikling.

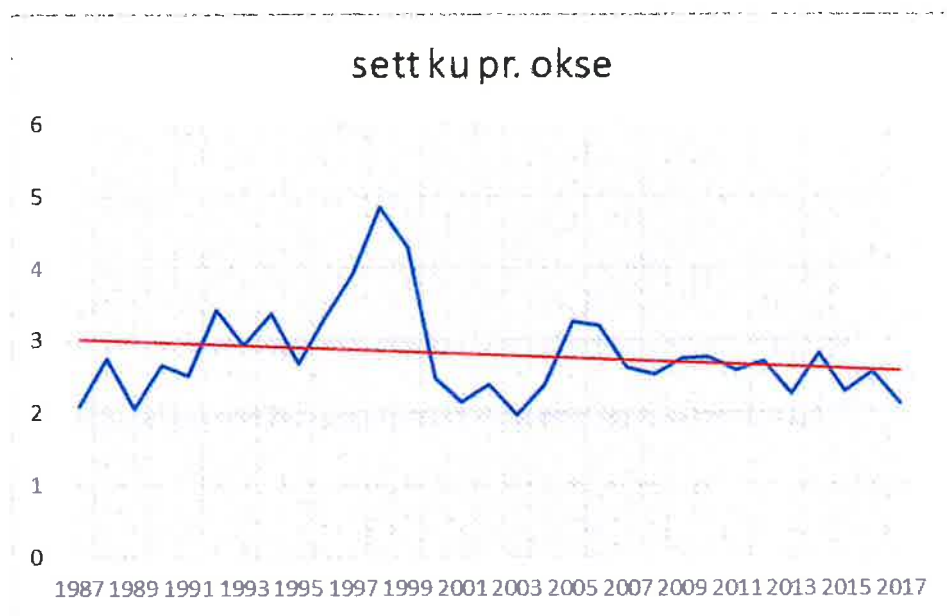
Grafen viser til en nedadgående trend, noe som tyder på at det er færre kyr med tvillingkalver. Den statistiske signifikansverdien (P-verdi = 0,017) påviste en sikker nedgang.



Figur 6 viser hvor mange kalver det er fordelt på alle kyr observert med kalv ved fot

Andel kyr i forhold til okser

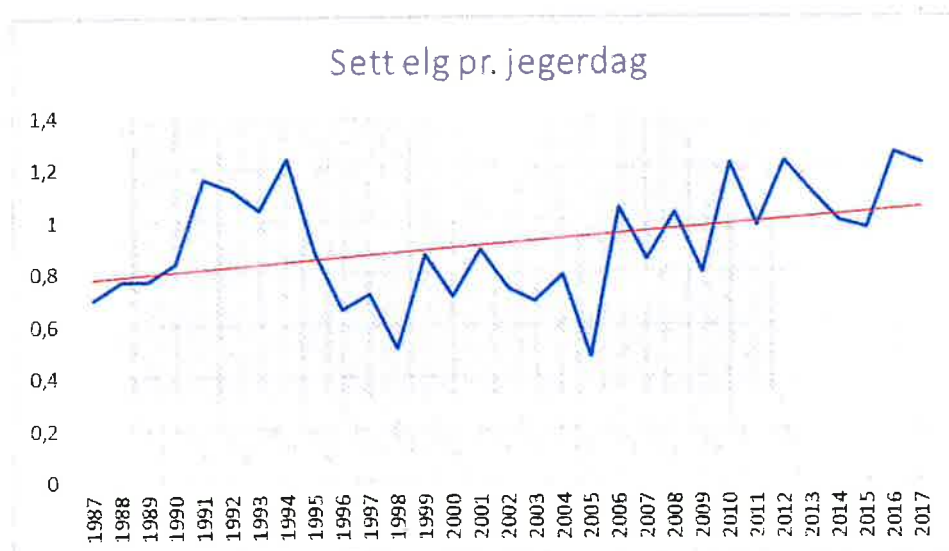
Svakt synkende trend. Beiarn har gjennom hele perioden 1987 og til 2017 ligget på et gjennomsnitt tilsvarende 2,8 kyr sett per okse. De siste 15 årene, 2003-2017 har gjennomsnittet vært 2,6 kyr per okse. De siste fem årene 2013-2017, har snittet vært på 2,4. Dersom man også ser på femårsperiodene 1998-2002, hvor gjennomsnittet ligger på 3,2, perioden 2003-2007 har et gjennomsnitt på 2,7, perioden 2008-2012 har et gjennomsnitt på 2,7. Kan man se at i takt med trendlinjen er gjennomsnittet for antallet sette kyr per okse synkende over den gitte perioden, selv om det har flatet mere ut i de to siste femårsperiodene. Derimot viser den statistiske testen at dette ikke er signifikant ($p\text{-verdi} = 0,28$), altså at det ikke er påvist noen sikker nedgang i antall kyr pr. okse.



Figur 7 viser hvor mange kyr det var fordelt på antall okser igjennom perioden

Sett elg pr. jegerdag

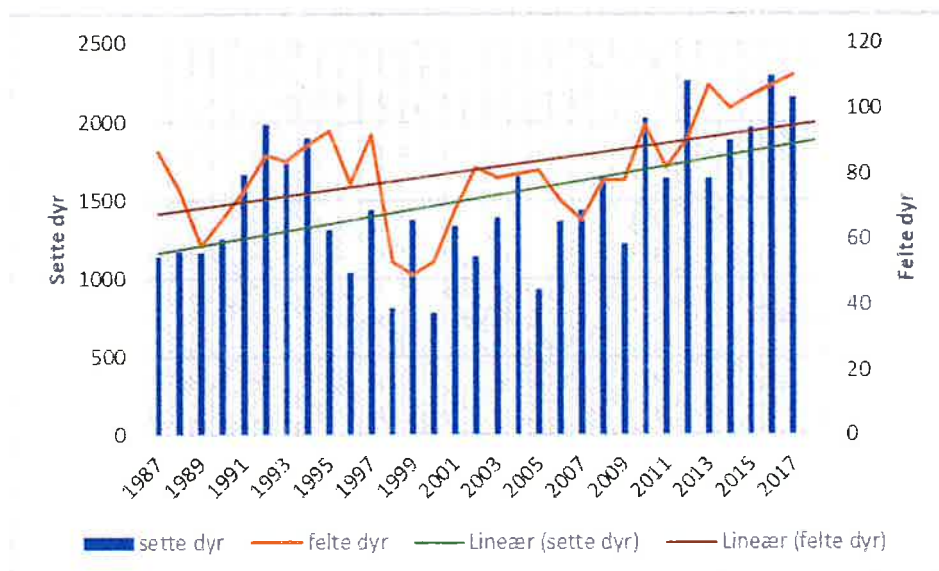
Elg pr. jegerdag er et nyttig mål på bestandstettheten og en veileder på om bestanden er økende eller minkende. Antall sette elg pr. jegerdag har over tid økt dersom man følger trendlinjen. Mer sett elg per jaktdag tilsier en økning i bestanden. Det ble kjørt en statistisk regresjonsanalyse for å se om økningen i antall sette dyr er tilfeldige. Dersom resultatene betegnes som signifikante, er det lite sannsynlig at resultatene har oppstått tilfeldig. I sett elg pr. jegerdag kom det frem signifikante tall (p -verdi = 0,037), på grunn av dette regner vi utvikling som sikker.



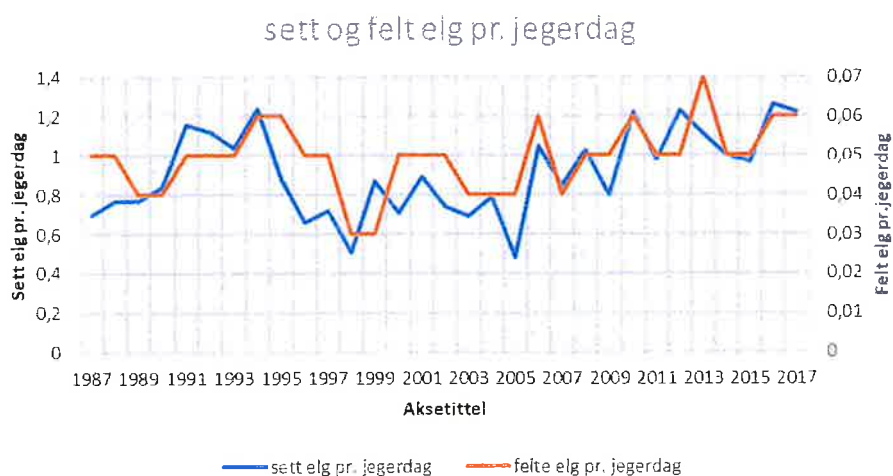
Figur 8 viser hvor mange elg som ble observert per jegerdagsverk i perioden

Felte av sette dyr

Den lineære trendlinja i grafen viser at antall sette dyr øker raskere enn felte dyr. Dette betyr også at prosentandelen av sette elg som felles gradvis synker. De statistiske testene kjørt på prosentforholdet viser dog ikke at dette var av signifikante verdier ($p\text{-verdi}=0,32$). Antallet felte og sette dyr ble her hentet ifra det gamle hjorteviltregisteret da dataene for flere år var tilgjengelige. Dog var det noen små variasjoner ifra dataene på det nye hjorteviltregisteret.



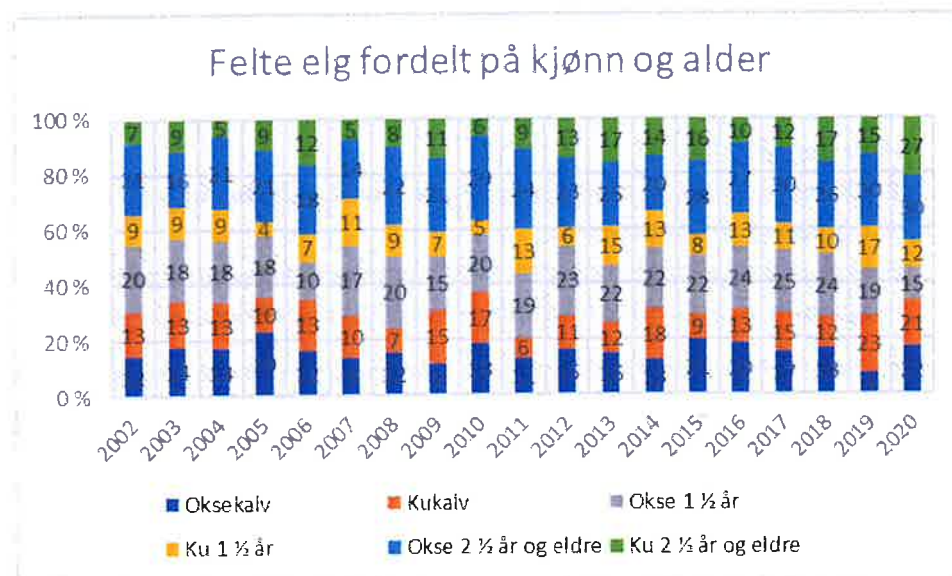
Figur 9 viser hvor mange sette dyr som ble registrert hvert år (leses av til venstre for figuren) og hvor mange dyr som ble felt hvert år (leses av til høyre for figuren)



Figur 10 viser antallet felte og sette dyr pr. jegerdag

Felt elg fordelt på kjønn og alder

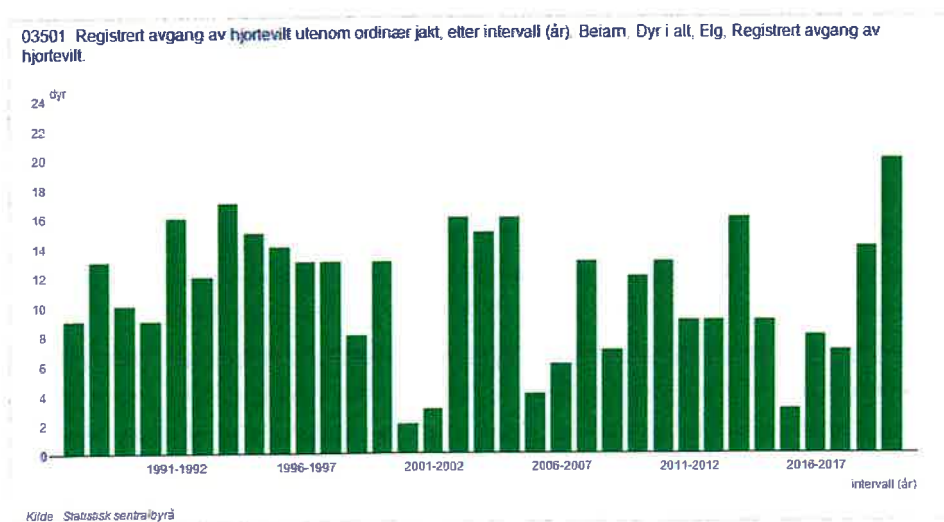
Diagrammet viser til hvor mange prosent av de skutte dyrene som var kalv, åring, eller voksendyr fordelt på kjønn i årsperioder fra 2002 til 2020.



Figur 11 viser hvor mange prosent av hver enkelt kategori det ble felt i løpet av jaktårene

Fallvilt

Diagrammet for fallvilt i Beiarn kommune strekker seg fra år 1987 til år 2019, og er hentet fra statistisk sentralbyrå. Fallviltstatistikken viser kun antall funnet og registrerte fallvilt som har dødd av andre årsaker enn ordinær jakt, og blir derfor et minimumsestimat. Man kan med høy sannsynlighet si at det er flere dødsfall utenfor ordinær jakt enn det som har blitt registrert. Det er også mulig at elg har gått på elva og omkommet, og aldri blitt registrert, eller omkommet andre plasser og ikke blitt funnet. Klimavariasjoner, magert vinterbeite og harde vintre kan også resultere i høyere dødstall.



Figur 12 viser registrerte elg funnet/felt utenfor ordinær jakt. tallene og grafen ble hentet fra statistisk sentralbyrå

Diskusjon

Bestandskondisjon

Det er ikke under alle resultatene at p-verdien (bestemmer om de er signifikante eller ikke) og trendlinje samsvarer. En bør likevel ikke avskrive trendlinjen med en gang, men samtidig ikke vektlegge de for mye.

- Kalvene har en nedadgående trend innenfor slaktevekten, dette er ikke regnet til å være en sikker nedgang (figur 1).
- 1 ½ år gamle dyr har en betydelig reduksjon innenfor slaktevekt, som statistisk sett regnes som en sikker nedgang (figur 2).
- Voksne dyr har igjennom perioden hatt en stigning i slaktevekt, men fra 2007, har de hatt en nedgang (figur 3). De statistiske testene viste ikke til en sikker endring.

Mulige årsaker til en nedgang i slaktevekt på 1 ½ åringer og en tilfeldig nedgang i slaktevekt hos kalv, kan skyldes at kalv som får oppleve vinteren har lite tilgang på beite, siden beitetrykket kan være for hardt i forhold til områdets beiteevne. En annen mulighet er at jegerne selekterer bort de minste kalvene. Et eksempel som er typisk her er dersom en jeger møter på ei elgku med to kalver ifølge. I mange slike tilfeller er det da den største kalven som blir skutt. Noe som resulterer i at det er de mindre kalvene som går vinteren i møte og er 1 ½ åringer til neste jaktseong. Samtidig preges 1 ½ åringenes slaktevekt direkte av hvordan vekstvilkårene deres har vært i løpet av vintersesongen med tanke på matmengde (Solberg m.fl. 2006). Dette kan bety at vinterne har vært harde, eller at populasjonen har blitt for stor i forhold til områdets bæreevne at det har vært vanskelig for dyrene å finne nok matressurser til å oppnå en større vekst.

Mulig årsak til nedgang i slaktevekt hos voksne kyr, men ikke oksene, (figur 3) kan være at det i løpet av årene har vært noen av de større oksene som har blitt skutt og registrert, i motsetning til hos kyrne. Samtidig er det viktig å tenke på at en endring i bestandens kondisjon ikke vil bli synlig på samme tid hos de eldre som hos ungdyra, og at endringene vil bli synlig først noen år etter hos de eldre dyra enn hos ungdyra.

Andre indikatorer på bestandskondisjonen er utviklingen i kalveproduksjonen hvor man ser på andelen kyr med kalv og kalver pr. kalvku (Andersen m.fl. 2009). I Beiarn, for perioden 1987-2017, ser man en økning i andelen kyr med kalver på trendlinjen (figur 4), selv om vi ikke har påvist en sikker utvikling. Økningen på trendlinjen viser til at det er flere kyr i produktiv alder. Derimot viser andelen kalver pr. kalvku på trendlinjen (figur 6) at det er en nedgang i antall kyr med tvilling-kalver. Den statistiske testen viste til en statistisk signifikans og viste derfor til en ikke tilfeldig nedgang. Det vil si at selv om det er en svak økning i antall kyr som får kalver, er det færre kyr som får tvillinger. Dette kan bety at det er færre eldre kyr over 5-år som kan få tvillinger (Solberg m.fl. 2017). Dette kan tyde på at det er færre eldre dyr igjen i bestanden. En reduksjon i kalveproduksjonen kan også skyldes redusert eller dårlig tilgang på føde. Kommunen har også igjennom årene prøvd å favorisere kalveproduksjonen ved å fokusere på et høyere uttak av ungdyr, dette betyr at det egentlig skal være flere eldre kyr i bestanden. Dette leder tilbake til en tankegang om matmangel.

Bestandsutvikling

En bestand blir regnet til å være stabil dersom antall sette elg pr. jegerdagsverk endrer seg lite mellom hvert år. Det kreves mer enn 500 observasjoner under en periode med mer enn 1000 jegerdagsverk for å unngå at tilfeldigheter påvirker indeksene som er brukt (Stokke m.fl. 2015). I Beiarn kommune har antallet elg sett pr. jegerdag økt med årene. I likhet med de andre indikatorene har den her også variert en del fra år til år. Likevel er trenden og signifikansen ganske tydelig. Dette vil si at antallet elg i Beiarn øker.

I sammenheng kan man se på antall felte dyr i forhold til antallet sette dyr hvor begge har en oppadgående trend, men på felte dyr viste det ikke til en signifikant verdi. Dette kan kanskje forklares av at jaktuttaket er relativt stabilt siden det ikke har vært endringer på kvoten. Dette sier også noe om at prosentvis felte dyr av de sette dyrene gradvis har sunket med årene. På figur 9 ser man at trendlinjen for sette dyr har en høyere stigningsgrad enn trendlinjen for felte dyr.

Ved å se på utviklingen innenfor kalveproduksjonen ser det ut til at stammen gradvis begynner å bestå mer og mer av yngre dyr. Mulige årsaker til dette kan være at de eldre kyrne har blitt skutt, det har vært tøffe vintre og hardt klima med påfølgende død. Det er heller ikke utenkelig at det er for lite beite til antallet dyr og at det er derfor det blir færre tvillingfødsler. Det kan heller ikke utelukkes at dyrene etter hvert vandrer ut av kommunen når de blir eldre selv om det i 2009 ble konkludert via overvåkningsprogrammet for elg, med at elgen i Beiarn hovedsakelig holder til i Beiarn hele året med unntak av noen få individer (Andersen m.fl. 2009).

Kjønnsraten viser til at det over lengre tid har vært et høyere antall med kyr enn okser i bestanden. Til tross for at en nedgang i antall kyr per okse ikke er statistisk signifikant, bør man ikke utelukke at observert nedgang er reel (figur 7). Det er en svakt nedadgående trend, og dersom man kalkulerer gjennomsnittet i perioder ser man at perioden 2013-2017 har et lavere gjennomsnitt enn den hele perioden 1987-2017, samt periodene 2003-2007 og 2008-2012. Samtidig ser man på oversikten over felte dyr i prosent fordelt på kjønn og alder (figur 11) at avskytingen for voksne kyr økte betraktelig i 2020 noe som igjen lover godt mot et lavere forholdstall mellom kyr pr. okse. Da dette kan resultere i at kyr og kviger blir bedekt tidligere i parringssesongen, som igjen resulterer i at kalvene blir født tidligere på våren, og gir dem en lengre sesong på sommerbeite og bedre vekstvilkår (Naturdata, UÅ).

Antall fallvilt registrert i kommunen har variert år etter år, og år med høyere dødstall har blitt fulgt av år med lavere dødstall, og motsatt. Diagrammet (figur 12) viser kun absolutte minimumstall da det ikke er urimelig å regne med at ikke alle kadavre blir funnet. Året 2019 har det høyeste registrerte antallet av fallvilt. Variasjoner kan skyldes både tøffe vintre med mye snø og liten tilgang på næring, samt at elgbestanden har variert noe opp og ned. Det er heller ikke urimelig å tenke seg til at ikke alle kadaver som blir funnet av folk blir registrert, siden det ikke er alle som vet at det skal varsles, eller vet hvor de skal varsle. Det er også tenkelig at innbyggere og turgåere har vært flinkere til å varsle om funn av døde dyr i 2020 enn tidligere.

Bestandsutviklingen sammenliknet med de kommunale målsetninger for Beiarn kommune fra 2005 og den regionale planen for høstbart vilt og innlandsfisk i Nordland fylkeskommune 2016-2028

I de kommunale målsetningene for forvaltning av hjortevilt 2005 ble det satt en strategi om at vinterbestanden ikke skulle overstige 200 vinterelg (mål 2). Ved bruk av formelen $Vinterbestand = jaktuttak / (observert kalveandel - naturlig dødelighetsrate / 1 - observert kalveandel)$ (Andersen m.fl. 2009) som gir et grovt estimat på vinterbestanden, ble det kalkulert til at det er ca. 214 vinterelg i kommunen. Sammenliknet med den negative trendlinjen for slaktevekt hos kalv og 1 ½ åringer (figur 1 & 2), og den sikre nedgangen i reduksjonen hos slaktevekten på 1 ½ åringer tyder dette på at det enten

er mere vinterelg i kommunen enn det estimatet anslo, eller så er maksimumsmålet som ble satt i 2005 for høyt. Dette kan grunngis ved at det er en synlig nedgang i slaktevektene over tid samtidig som det er en nedgang i kalveproduksjonen. Dette betyr igjen at bestandskondisjonen hos elgen i Beiarn er synkende, noe som ikke er ønskelig.

De kommunale målsetningene fra 2005 satte seg også en strategi, i forbindelse med mål 2, om å ha et jaktuttak på ca. 65% ungdyr (kalv og åring). De siste fem årene har snittet for jaktuttaket på ungdyrene (figur 7) ligget på 57,2%. Altså noen prosent under ønsket uttak.

Bestandskondisjonen kommer inn på et annet kommunalt mål, dette er mål 3. Samtidig som man kommer inn på tiltakene for et mål i Nordland fylkeskommunes regionalplan (mål 3). I kommunen er det nå en reduksjon i slaktevektene på ungdyr. De siste 4 åren har slaktevekten på ungdyr i gjennomsnitt vært lavere enn i 2005. Det har også vært lavere gjennomsnittsvekter på ungdyrene hvert enkelt år i perioden 2017-2020 med unntak av kalv i 2017, og 1 ½ åringer i 2019. Det kan konkluderes med at det ikke er en økende slaktevekt eller stabilitet. Det samme kan konkluderes med sett kalv per ku (figur 5), hvor det er en stabil mot meget svak oppadgående trend, og en sikker nedgang i antall kalv pr. kalvku. Derfor kan man ikke si at bestandskondisjonen har økt, da den heller har sunket i løpet av de siste femårsperiodene. Derfor har ikke Beiarn kommune klart sine egne mål om bestandskondisjon som ble utarbeidet i 2005, eller ser ut til å klare fylkeskommunens mål på dette punktet i fireårsperioden 2017-2020. Det er også verdt å merke seg at det er en statistisk signifikans på slaktevekt for 1 ½ åringer i hele perioden fra 1991 til og med 2020.

Et annet mål både de kommunale målsetningene fra 2005 (mål 4) og fylkeskommunen (mål 3) har satt seg er på kjønnsforhold imellom kyr og okser. Kommunen satte seg et mål på 2-3 kyr per okse i stammen, noe kommunen ligger godt an til i dag da kommunen har lugget på dette nivået helt siden 2007 og frem til i dag. Derimot ligger kommunen høyt her i forhold til fylkeskommunens mål som ligger på 1,7 kyr per okse. Da gjennomsnittet for perioden 2013-2017 ligger på 2,4.

Både kommunen (mål 5) og fylkeskommunen (mål 2) har hatt som et mål at det skal legges opp mest mulig og i størst grad til forvaltning via flerårige bestandsplaner som dekker hele leveområdet. I Beiarn kommune dekkes mesteparten av elgens leveområde av bestandsplaner.

I tillegg har også Nordland fylkeskommune en strategi for målsetning nr. 3 om at sett elg per jegerdag ikke bør overskride 0,8. Her har Beiarn kommune vært over 0,8 sette elg per jegerdag helt siden 2006, med unntak av 2009, hvor sett elg per jegerdag var på 0,8. Ellers har kommunen ligget på rundt 1 – 1,25 de siste årene (figur 8).

Bestandsutviklingen sammenliknet med Nordland

Det kan være interessant å se på hvordan utviklingen i kommunens elgbestand er i forhold til fylkets bestander. Dette kan være interessant da en kan se om kommunen er med på å trekke gjennomsnittet ned, opp eller ligger midt på treet når det kommer til en bestands kondisjon i området.

Når man ser på felt elg og sett elg pr. jegerdag i kommunen har Beiarn hatt rundt 20 ganger så mye sett elg som felt elg (figur 10), mens i fylket har det vært rundt 16-19 ganger så mye sett elg som felt elg. Dette sier noe om at Beiarn kommune har hatt en noe lavere avskyting eller større økning i bestanden enn hva Nordland fylke har hatt.

Sammenlignet med hele Nordland har Beiarn kommune et høyere snitt for antall sette elg per jegerdag, men også et lavere antall felte dyr per jegerdag. Noe som kan bety at bestanden i Beiarn har økt i forhold til resten av Nordland fylke.

Tabell 1 viser fellingsprosenten i Beiarn kommune og Nordland. Felte og tildelte elg er hentet ifra hjorteviltregisteret.

Beiarn Kommune				Nordland Fylke		
Årstall	Tildelt elg	Felt elg	Fellings %	Tildelt elg	Felt elg	Fellings %
2003	113	79	70	3004	2412	80
2004	119	77	65	1139	567	50
2005	114	81	71	2137	1135	53
2006	114	72	63	2802	1607	57
2007	114	66	58	3353	2724	81
2008	116	78	67	3492	2890	83
2009	112	78	70	3733	3081	83
2010	112	95	85	3926	3282	84
2011	117	83	71	4103	3448	84
2012	120	92	77	4133	3475	84
2013	120	111	93	4277	3665	86
2014	120	96	80	4404	3634	83
2015	120	104	87	4319	3680	85
2016	120	107	89	4366	3843	88
2017	131	110	84	4615	4063	88
2018	120	108	90	4818	4130	86
2019	125	113	90		4195	
2020	143	127	89		3321	

Fellingsprosenten i Beiarn har variert i likhet med fylket. De har samsvarende hatt en økning i fellingsprosent de siste årene. Tallene for Nordland i år 2019 og 2020 så ut til å være ufullstendige på hjorteviltregisteret på grunn av flere felte elg enn tildelte elg, og tildelte elg langt under det som har vært tidligere år. Det er ikke sikkert at all dataene er blitt opplastet enda i skrivende stund. Derfor ble ikke disse tallene tatt med i tabellen med unntak av felte elg.

Når man ser på kjønns sammensetningene i Nordland imot Beiarn Kommune ligger fylket godt under tallene fra Beiarn i hele perioden fra 2003-2017, med unntak av 2017, hvor tallene er relativt like. Fylket ligger dog mer innenfor de målsetningene Nordland fylkeskommune har satt seg enn hva Beiarn kommune gjør. Dersom det er ønskelig å se tallene og grafene for Nordland anbefales det å se i «Elgrapport Nordland 2003-2018» som er utarbeidet av naturdata.

Det er også interessant å se hvordan forskjeller og eventuelle likheter det er på verdiene sett kalv per ku imellom fylket og kommunen. Nordland har ligget mellom 0,8 og 0,6 igjennom hele perioden med unntak av i 2003 hvor de lå på 0,8-0,85. Beiarn kommune ser ut til å ha noe større variasjoner i andelen sett kalv pr. ku. Dette kan forklares av at Beiarn er en enkeltstående kommune, med snitt kun ifra observerte dyr innad i sin kommune. Derimot har fylket et snitt ifra elg observert og registrert fra alle kommuner i hele Nordland. Beiarn ser allikevel ut til å ha en noe høyere andel av kalv pr. ku enn hva fylket har hatt i perioden 2003-2017 med variasjoner fra 0,6 og 0,9-1 hvor også 2003, var det året med høyest antall sette på en verdi over 1.

Både Nordland og Beiarn kommune ser ut til å ha en nedadgående trend når det kommer til antall kalver per kalvku. Beiarn kommune har i tillegg en påvist sikker nedgang i tvillingraten.

Andel kyr med kalv sier noe om hvor mange prosent av elgkyrne det er som går med kalv. I Nordland har dette variert imellom 45-60% hvor det var i 2003 at andelen kyr med kalv var høyest. I Beiarn kommune har det i perioden 2003-2017 variert imellom 45-70%. hvor det flere år ser ut til å ha vært en noe høyere andel kalveførende kyr i Beiarn kommune en det har vært på fylkesbasis.

Slaktevekt utviklingen for både kalv og 1 ½ åringer ser ut til å være relativt stabilt med kun noen små opp og nedturer i Nordland fylke. Slaktevekten for Beiarn kommune er synkende, spesielt for 1½ åringene hvor det er påvist en betydelig nedgang i slaktevekt. 1 ½ åringene i Beiarn kommune ser ut til å ligge noen kilo under fylkessnittet i perioden 2003-2017. Derimot har kommunen større variasjoner i slaktevekt hos kalvene, selv om gjennomsnittsvekten har en negativ trend er ikke den bekreftet betydelig statistisk. I samme periode ser også slaktevekten for kalv i fylket ut til å være noe mere stabil og ikke fullt så minkende som i kommunen.

Konklusjon

Elgen i Beiarn har en svakt nedadgående kalvevekt og en relativt stabil voksenvekt hvor oksene har økt i vekt og kyrne har minket. Kommunen har også en sikker nedgang i slaktevekt hos 1 ½ åringene. Dette er tegn på en nedadgående kondisjon. Det er også en svak økning i antall sette kyr med kalv, men en nedgang i antall kyr med tvillingkalver. Dette tilsier også at bestandskondisjonen er synkende.

Beiarn kommune har også gjennom tidene hatt et høyt antall kyr i forhold til kviger. Selv om det nå er en nedgang i antall kyr pr. okse, har kommunen enda ikke oppnådd ønsket forholdstall i forhold til fylkeskommunens målsetninger. Antall sett elg pr. jegerdag har også økt, samtidig som antall felte av sette dyr minker. Det er en økende andel kalveførende kyr, men samtidig en nedgang i antallet tvillingkalver. Dette tyder på at bestanden har økt gjennom årene og at det har vært for mange kyr i forhold til okser og derfor sene bedekninger som har gitt mindre kalver til neste høst.

Om man følger bestandsutviklingen, som tyder på en økning i antall individer, og den nedadgående bestandskondisjonen, kan dette tyde på at kyrne blir bedekt på en sen brunst og at det ikke er nok beitetilgang til dyra.

Referanser

- Andersen, O., Solberg E. J., Heim M., Rolandsen C. M., Fangel K. & Ueno M. (2009) *Elgen i Beiarn, en kunnskapsoppsummering*. NINA rapport 531. Lillehammer, Norsk Institutt for Naturforskning.
- Beiarn kommune (2005) *Retningslinjer og målsettinger for hjorteviltforvaltningen*
- Naturdata (UÅ) *Elgrappport nordland 2003-2018*. Røyrvik, Naturdata
- Naturdata, *hjorteviltregisteret* <https://hjorteviltregisteret.no/> Sist besøkt 05.02.2021.
- Naturdata, *hjorteviltregisteret* <http://gammel.hjorteviltregisteret.no/> sist besøkt 05.02.2021.
- Noresjø, I (2016) *Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028, DEL I – med planbeskrivelse og vurderinger i henhold til naturmangfoldloven*, Nordland fylkeskommune.
- Solberg, E. J., Rolandsen C. M., Heim M., Grøtan V., Garel M., Sæther B. E., Nilsen E. B., Austrheim G., & Herfindal I. (2006) *Elgen i Norge sett med jegerøyne. En analyse av jaktmaterialet fra overvåkningsprogrammet for elg og det samlede sett elg-materialet for perioden 1968-2004*. NINA rapport 125. Trondheim, Norsk Institutt for Naturforskning.
- Solberg, E.J., Strand O., Veiberg V., Andersen R., Heim M., Rolandsen C. M., Holmstrøm F., Solem M. I., Eriksen R., Astrup R. (2010). *Årsrapport fra overvåkningsprogrammet for hjortevilt*. NINA rapport 584. Trondheim, Norsk Institutt for Naturforskning.
- Solberg, E.J., Strand O., Veiberg V., Andersen R., Heim M., Rolandsen C. M., Solem M. I., Holmstrøm F., Jordhøy P., Nilsen E. B., Granhus A., Eriksen R. (2017) *Hjortevilt 1991-2016, oppsummeringsrapport fra overvåkningsprogrammet for hjortevilt*. NINA rapport 1388. Trondheim, Norsk institutt for naturforskning.
- Stokke, S., Pedersen H. C. & Sandlund O. T. (2015). *Bestandsvurdering av viltressurser i Nordland fylke*. NINA rapport 1160. Trondheim, Norsk Institutt for Naturforskning.



Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028

DEL I - MED PLANBESKRIVELSE OG VURDERINGER I HENHOLD
TIL NATURMANGFOLDLOVEN
NORDLAND FYLKESKOMMUNE

Forord

Hovedmålsettingen med det regionale planarbeidet er at forvaltningen av de høstbare vilt- og innlandsfiskeressursene i Nordland skal være bærekraftig. I dette arbeidet har vi noen utfordringer som legges fram i planen. Nå skal vi strukturere en forvaltning til det beste for både viltet og innlandsfisken, samfunnet og de økonomiske interessene.

God forvaltning kommer både naturmiljøet og samfunnet til gode. Det er vesentlig for artsmangfoldet. Det er viktig for grunneierne som forvalter jakt- og fiskerettigheter og driver land- og skogbruk. Viltet og fisken er ikke minst viktig for rekreasjon, matauk og livskvalitet gjennom jakt, fiske og friluftsliv.

I planen ser vi forvaltning av høstbart vilt og innlandsfisk i sammenheng med friluftsliv og verdiskaping. En bærekraftig forvaltning av våre ressurser bidrar positivt til regional og lokal utvikling. Vår aktivitet skal ikke føre til at vilt- og fiskeressursene i Nordland lider eller får dårligere kvalitet som følge av sykdom eller matmangel. Samtidig skal vi passe på at samfunnet vårt ikke påføres for store kostnader som følge av vilt- og fiskebestandene. Vi skal heller legge til rette for at de kan være kilde til verdiskaping for lokalsamfunn og reiseliv. Vi skal også sørge for at også de neste generasjonene kan nyte godt av disse ressursene. Derfor må vi rekruttere barn og ungdom til et aktivt liv som fremtidens friluftslivsutøvere og forvaltere av vilt- og innlandsfiskeressursene.

Vi skal samarbeide i alle lag av forvaltningen og med andre brukere av utmarka, som friluftslivsorganisasjoner, landsbruks- og reindriftsnæringen. Fylkeskommunen har utarbeidet denne planen i samarbeid med alle dere som har sendt skriftlige innspill eller deltatt på møter og seminarer. Det har vært et godt samarbeid.



Ingelin Noresjø
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse

Sammendrag

Fylkeskommunen fikk gjennom forvaltningsreformen av 2010 regionalt ansvar for bestandsforvaltning av høstbare, ikke-truede viltarter og innlandsfisk.

Den regionale planen er utarbeidet etter plan- og bygningslovens kapittel 8 og skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen. Det gis gjennom planen mål for utvikling i regionen, avklarer samfunnsmessige behov og oppgaver og beskriver hvordan oppgavene skal løses.

Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk gir uttrykk for regional politikk på området, og kan derav benyttes som rettesnor i forbindelse med økonomiske tildelinger. Planen kan også brukes i behandling av planer i henhold til plan- og bygningsloven, og gir grunnlag for innsigelser der kommunale planer ikke er i samsvar med regional politikk.

Planen gir en situasjonsbeskrivelse knyttet til bestandene av høstbart vilt og innlandsfisk i Nordland. Basert i situasjonsbeskrivelsen og kunnskap om bestandene av høstbart vilt og innlandsfisk i Nordland, legges det opp til en forvaltning som imøtekommer synlig- og sannsynliggjorte problemstillinger knyttet til forhold innad i bestander og interaksjon mellom vilt, fisk, miljøet og samfunnet.

Planen skal være et verktøy for å fremme godt samarbeid mellom forvaltningen, rettighetshavere, jegere og fiskere og den øvrige befolkningen. Samarbeid om, og bred deltakelse i, forvaltning fremmer en helhetlig tankegang og legger til rette for at større geografiske områder ses under ett. Dette vil bidra til en bærekraftig forvaltning med god balanse mellom ulike interesser.

Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk har ingen juridiske virkninger knyttet til bruk av naturressursene. Planen verken begrenser eller utvider de rettigheter til bruk av de høstbare vilt- og innlandsfiskressursene som tilligger enkeltpersoner eller grupper av rettighetshavere.

Hovedmålsettingen for planen er:

Forvaltningen av høstbart vilt og innlandsfisk skal være basert på kunnskap og være bærekraftig og samfunnsnyttig.

Til grunn for bærekraftbegrepet i planen ligger:

- Økologisk bærekraft: Vilt og fiskebestandene skal være sunne og ikke av en slik størrelse at beitetilgangen blir for liten eller at de truer andre arter og deres leveområder.
- Økonomisk bærekraft: Vilt og fiskebestandene i fylket skal representere en langsiktig og forutsigbar høstingsmulighet som gir grunnlag for næringsutvikling og verdiskapning. Vilt og fiskebestandene skal forvaltes med tanke på de kostnader for store bestander vil kunne påføre samfunnet.

- Sosial og kulturell bærekraft: Vilt og fiskebestandene skal forvaltes med tanke på bevaring av naturmangfoldets iboende verdi, jakten og fiskets kulturelle og historiske betydning, betydning for friluftsliv og folkehelse og rekruttering av nye jegere og fiskere.

Det er i planen utarbeidet målsettinger og strategier til de 4 områdene:

1. Bærekraftig bestandsutvikling
2. Samarbeid i forvaltningen
3. Næringsutvikling
4. Rekruttering

Til planen følger et handlingsprogram. Her listes de tiltak som følger av den regionale planen, med frist for gjennomføring, ansvarlig aktør og annen viktig informasjon. Det skal årlig rapporteres på handlingsprogrammet til fylkestinget. Da vil også behovet for revisjon av handlingsprogrammet bli tatt opp.

Planen vurderes å være tråd med prinsippene i naturmangfoldloven kap II om bærekraftig bruk.

Innhold	
Forord	1
Sammendrag	2
Tabeller	5
1. Innledning	6
1.1. Planprogram.....	6
1.2. Begrepsavklaring bærekraft.....	7
1.3. Virkninger av planen	7
1.4. Om handlingsprogrammet	8
2. Overordnede føringer for planen.....	9
2.1. Regionale føringer for planarbeidet.....	9
2.2. Nasjonale føringer for planarbeidet.....	9
2.3. Forholdet til relevante lover og forskrifter	10
2.4. Vurdering av planens forhold til naturmangfoldlovens kapittel II	10
2.5. Vurdering i henhold til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven.	11
3. Forvaltningsperspektiver – økologi, politikk og administrasjon.....	12
3.1. Bærekraftig bestandsutvikling	12
3.1.1. Hjortevilt	12
3.1.2. Småvilt	14
3.1.3. Påkjørselsproblematikk	15
3.1.4. Innlandsfisk	16
3.2. Samarbeid i forvaltningen	17
3.2.1. Hjortevilt	17
3.2.2. Småvilt	18
3.2.3. Påkjørselsproblematikk	18
3.2.4. Innlandsfisk	19
3.3. Målsettinger og strategier	20
4. Brukerperspektiver – naturressurser som gir samfunnsnytte og glede.....	24
4.1. Økologisk bærekraft – jegere og fiskeres betydning for forvaltning.....	24
4.2. Økonomisk bærekraft – hvordan kan vi anvende naturressursene til næringsutvikling?	25
4.3. Sosial og kulturell bærekraft – ivaretagelse av friluftsliv og tradisjonell høstingskultur	27

4.4. Målsettinger og strategier	29
5. Referanser.....	31
6. Nyttige lenker	32

Tabeller

Tabell 1. Vurdering av <i>Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk</i> i henhold til naturmangfoldloven §§8-12.	11
---	----

1. Innledning

Fylkeskommunen fikk gjennom forvaltningsreformen av 2010 regionalt ansvar for bestandsforvaltning av høstbare, ikke-truede viltarter og innlandsfisk. Dette innebar en overtakelse av fylkesmannens daværende myndighetsoppgaver samt veiledning og oppfølging ovenfor kommuner og rettighetshavere i forhold til slike viltarter og innlandsfisk.

I 2012 vedtok Nordland Fylkesting gjennom *Regional planstrategi for Nordland*, at det skulle utarbeides en regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk. Regionale planer utarbeides etter plan- og bygningslovens kapittel 8. Fylkestinget vedtok i oktober 2012 oppstart av planarbeidet i henhold til FT-sak 12/100 *Oppstart – Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk*. Fylkestinget la i sitt vedtak vekt på at den regionale planen skal bidra til en kunnskapsbasert og bærekraftig forvaltning med balanse mellom samfunns- og miljøinteresser, og som ivaretar bestandenes leveområder.

Det er gjennomført to åpne seminar knyttet til utarbeiding av planen. Det første fant sted 9.-10. desember 2013 i Mo i Rana. Her ble det arrangert workshop med idemyldring rundt foreliggende planforslag.

Andre, åpne seminar knyttet til planarbeidet ble arrangert 17.-18. november 2014 i Bodø. På

Hovedmålsetting for planen:

Forvaltningen av høstbart vilt og innlandsfisk skal være basert på kunnskap og være bærekraftig og samfunnsnyttig.

seminaret ble det holdt innledninger om relevante tema og om regional planlegging. Det ble i tillegg arrangert kafédialog og workshop. Her fikk deltakerne komme med innspill til ulike deler av planen, før disse ble diskutert, «silt» og rangert.

1.1. Planprogram

Forslag til planprogram for regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk ble lagt ut til høring og offentlig ettersyn 11.09.-25.10.2013, og vedtatt av fylkesrådet 17.12.2013. I planprogrammet ble følgende avgrensinger for planarbeidet avklart:

- Reduksjon av påkjørsler på vei og bane
- Kompetanseutvikling og rekruttering
- Bærekraftig utvikling
- Verdiskaping og næringsutvikling
- Folkehelse
- Planbasert og bestandsrettet forvaltning.

Planprogrammet avklarer videre at styringsgruppe for planarbeidet er Fylkesrådet og sekretariat for planprosessen er Nordland fylkeskommune ved seksjon for Plan og miljø.

I planprogrammet er det lagt vekt på at det i planarbeidet legges opp til en bred medvirkning fra rettighetshavere, brukerinteresser, lokale, regionale og sentrale myndigheter.

1.2. Begrepsavklaring bærekraft

Til grunn for bærekraftbegrepet i planen ligger:

- Økologisk bærekraft: Vilt og fiskebestandene skal være sunne og ikke av en slik størrelse at beitetilgangen blir for liten eller at de truer andre arter og deres leveområder.
- Økonomisk bærekraft: Vilt og fiskebestandene i fylket skal representere en langsiktig og forutsigbar høstingsmulighet som gir grunnlag for næringsutvikling og verdiskapning. Vilt og fiskebestandene skal forvaltes med tanke på de kostnader for store bestander vil kunne påføre samfunnet.
- Sosial og kulturell bærekraft: Vilt og fiskebestandene skal forvaltes med tanke på bevaring av naturmangfoldets iboende verdi, jakten og fiskets kulturelle og historiske betydning, betydning for friluftsliv og folkehelse og rekruttering av nye jegere og fiskere.

1.3. Virkninger av planen

Regionale planer skal jf. plan- og bygningslovens § 8-2 legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen. Planen skal sette mål for utvikling i regionen, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver og hvordan oppgavene skal løses.

Den regionale planen har flere hensikter. Den skal gi en situasjonsbeskrivelse knyttet til bestandene av høstbart vilt og innlandsfisk i Nordland. Basert i situasjonsbeskrivelsen og kunnskap om bestandene av høstbart vilt og innlandsfisk i Nordland, skal planen legge opp til en forvaltning som imøtekommer synlig- og sannsynliggjorte problemstillinger knyttet til forhold innad i bestander og interaksjon mellom vilt, fisk, miljøet og samfunnet. Planen skal være et verktøy for å fremme godt samarbeid mellom forvaltningen, rettighetshavere, jegere og fiskere og den øvrige befolkningen. Samarbeid om, og bred deltakelse i, forvaltning fremmer en helhetlig tankegang og legger til rette for at større geografiske områder ses under ett. Dette vil bidra til en bærekraftig forvaltning med god balanse mellom ulike interesser.

Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk gir uttrykk for regional politikk på området, og kan derav benyttes som rettesnor i forbindelse med økonomiske tildelinger. Planen kan også brukes i behandling av planer i henhold til plan- og bygningsloven, og gir grunnlag for innsigelser der kommunale planer ikke er i samsvar med regional politikk.

Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk har ingen juridiske virkninger knyttet til bruk av naturressursene. Planen verken begrenser eller utvider således de rettigheter til bruk av de høstbare vilt- og innlandsfiskressursene som tilligger enkeltpersoner eller grupper av rettighetshavere.

Nordland fylkeskommunes politikk for området høstbart vilt og innlandsfisk er basert på plan- og bygningsloven, sektorlover og forskrifter, nasjonale forventninger og regionale føringer.

Politikken fastslås gjennom planens målsettinger og strategier, som gir retningslinjer for forvaltningen av de berørte vilt- og fiskeressursene i fylket.

1.4. Om handlingsprogrammet

Plan- og bygningsloven pålegger at det til alle regionale planer skal følge et vedtatt handlingsprogram. Her listes de tiltak som følger av den regionale planen, med frist for gjennomføring, ansvarlig aktør og annen viktig informasjon. Handlingsprogrammet skilles fra planbeskrivelsen og vedtas som egen sak i fylkestinget. Det skal årlig rapporteres på handlingsprogrammet til fylkestinget. Da vil behovet for revisjon av handlingsprogrammet bli tatt opp.

2. Overordnede føringer for planen

2.1. Regionale føringer for planarbeidet

Fylkesplan for Nordland 2013-2025

Fylkesplan for Nordland med målområdene *livskvalitet, livskraftige lokalsamfunn og regioner* samt *verdiskaping og kompetanse* ligger til grunn for utviklingen av den regionale planen. Spesielt viktige føringer ligger i fylkesplanens arealpolitiske retningslinjer i kapittel 8. *Arealpolitikk i Nordland.*

Sentrale arealpolitiske retningslinjer knyttet til vilt- og fiskeressurser i fylkesplanen er:

8.3.k) Hensynet til lokale bestander av viltarter og innlandsfisk, samt deres leveområder skal ivaretas i kommunenes arealplaner.

8.3.p) Ved nybygging og endringer og utbedringer av vei og bane skal det iverksettes tiltak som reduserer faren for påkjørsler av vilt og rein.

8.4.d) Arealplanleggingen skal sikre ressursgrunnlaget for fiskeri, akvakultur, bergverk/mineraler, jordbruk, skogbruk, reindrift og andre utmarksnæringer.

8.4.f) Arealplanleggingen skal sikre ressursgrunnlaget, herunder natur-, landskaps- og kulturverdier, for reiseliv.

2.2. Nasjonale føringer for planarbeidet

Nasjonal strategi for forvaltning av hjortevilt (2008)

I *Nasjonal strategi for forvaltning av hjortevilt* (Direktoratet for naturforvaltning/Miljødirektoratet 2008), skisseres 5 konkrete mål for hjorteviltforvaltningen:

1. forvaltningen skal sikre livskraftige og sunne hjorteviltbestander, et rikt biologisk mangfold og naturens fremtidige produksjon av varer og tjenester
2. forvaltningen skal ha bred samfunnsaksept og legitimitet
3. forvaltningen skal sikre samarbeid og samhandling mellom lokale, regionale og nasjonale aktører og med berørte sektorer
4. forvaltningen skal være basert på høy kompetanse på alle nivåer
5. forvaltningen skal stimulere til økt kvalitet og mangfold av opplevelser, tjenester og produkter

I strategien skisseres i tillegg følgende strategiske hovedgrep for å nå målene:

Den gode samfunnsdialogen, de dyktige aktørene og styrket økonomi og forutsigbarhet for tiltak.

Stortingsmelding nr. 9 (2011-2012), Landbruks- og matpolitikken, Velkommen til bords.

Utdrag fra kapittel 8. *Et løft for bygdenæringer:*

Landbruket skal anvende sin skaperkraft og utnytte mangfoldet av materielle-, menneskelige- og naturressurser til økt verdiskaping basert på de mange muligheter som finnes i markedet, når det gjelder landbruksbaserte produkter og tjenester. Gjennom økt regionalt handlingsrom skal lokal vekstkraft og de gode initiativene

fremmes. For å videreutvikle bygdenæringene er det nødvendig å gi økt prioritet til dette området.

Innlandsfiskeforvaltning 2010-2015 – Direktoratet for naturforvaltning

Satsinger:

- *Forbedre fiskemulighetene for fritidsfiskerne og øke den lokale verdiskapningen*
- *Bevare og restaurere fiskens leveområder*
- *Bekjempe fremmede arter*
- *Overvåke fiskehelse*
- *Miljøgifter i fisk*
- *Identifisere klimaeffekter og oppfølgingsbehov*
- *Utvikle en mer kunnskapsbasert forvaltning*
- *Utvikle bedre samordning og samarbeid mellom aktørene*

2.3. Forholdet til relevante lover og forskrifter

Viltloven med forskrifter

Loven med tilhørende forskrifter gir rammer for viltforvaltning i Norge, og fylkeskommunens myndighet knyttet til høstbart vilt. Loven finnes [her](#).

Laks- og innlandsfiskloven med forskrifter

Loven med tilhørende forskrifter gir rammer for forvaltning av innlandsfisk i Norge, og fylkeskommunens myndighet på området. Loven finnes [her](#).

Friluftsloven

Loven har som hensikt å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmennhetens rett til ferdsel og opphold i naturen. Loven finnes [her](#).

2.4. Vurdering av planens forhold til naturmangfoldlovens kapittel II
I henhold til naturmangfoldloven Kapittel II. *Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk* skal planer vurderes i forhold til forvaltningsmål for naturtyper og arter i Norge og prinsipper for offentlig beslutningstaking (jf. §§ 4-5 og 8-12). Vurderingen skal fremgå av beslutningen. Dette er vurderinger som gjøres på et overordnet nivå for planens samlede virkning. Naturmangfoldloven finnes [her](#).

Loven §§ 4 og 5 tar opp forvaltningsmål for naturtyper og arter i Norge. I § 4 fastslås det at det skal være et mål å ivareta naturtyper og økosystemer. Lovens § 5 handler om forvaltningsmål for arter. Arter med sitt genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og artene skal forekomme i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Dette innebærer at man så langt det er mulig skal ivareta artenes økologiske funksjonsområde, og de økologiske betingelser artene avhenger av.

Målet for utarbeiding av *Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk* er å legge opp til en bærekraftig, kunnskapsbasert og bestandsrettet forvaltning. Økologisk bærekraft, økonomisk bærekraft og sosial og kulturell bærekraft ligger til grunn for bærekraftsprinsippet i planen. Det legges opp til en forvaltning som har som mål å ivareta sunne bestander av de aktuelle artene, sett i forhold til deres økologiske funksjonsområder og andre arter her. Det legges i tillegg

opp til en forvaltning som skal ivareta sunne bestander av artene sett i sammenheng med økonomisk bærekraft og interaksjon mellom viltet og/eller fisken og samfunnet.

På bakgrunn av formål for Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk, anses det at planen er i tråd med prinsipper av naturmangfoldlovens §§ 4-5.

Naturmangfoldlovens §§ 8-12 omfatter prinsipper som skal ligge til grunn ved utøving av offentlig myndighet, jf. nml § 7. En vurdering av disse prinsippene skal fremgå av beslutningen i saken. I tabell 1 [Tabell 1](#) vises vurderinger av planens forhold til Naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Tabell 1. Vurdering av *Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk* i henhold til naturmangfoldloven §§8-12.

Naturmangfoldloven		Vurdering
§8	<i>Off. beslutninger skal så langt som rimelig bygge på vit. Kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.</i>	Planen bygger på tilgjengelig kunnskap om høstbart vilt og innlandsfisk i Nordland. Det legges gjennom handlingsprogrammet opp til rekruttering til jakt og fiske for å sikre fremtidig bruk av, og samspill med, naturen samt kunnskap som følger av dette.
§9	<i>Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.</i>	Planen skal sikre at tiltak bygger på og tar hensyn til tilgjengelig kunnskap om naturmiljøet og – mangfoldet.
§10	<i>En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.</i>	Planen legger opp til en økologisk bærekraftig forvaltning.
§11	<i>Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.</i>	Ved fysiske tiltak som følger av planen, skal fare for skade på naturmangfoldet utredes, og det skal eventuelt iverksettes avbøtende tiltak.
§12	<i>For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.</i>	Ved fysiske tiltak som følger av planen, skal kjente metoder og teknikker, samt relevant lovverk, ligge til grunn for planlegging, gjennomføring og drift.

Planen vurderes å være tråd med prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12. Videre vurderes det at naturmangfoldlovens kapittel II om bærekraftig bruk dermed er ivaretatt.

2.5. Vurdering i henhold til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven.

Planen behandles ikke etter forskriften, da det ikke legges rammer for utbygging, jf. forskriftens § 2 punkt a), om regionale planer. Forskriften finnes [her](#).

3. Forvaltningsperspektiver – økologi, politikk og administrasjon

Forvaltning og høsting av Nordlands bestander av høstbart vilt og innlandsfisk skal skje innenfor bærekraftige rammer. Fylkeskommunen har som regional planmyndighet en viktig rolle når det gjelder å ivareta viltets og innlandsfiskens leveområder. I tillegg har fylkeskommunen ansvar for å bidra til at kommunal forvaltning ivaretar vilt- og innlandsfiskbestandenes leveområder, produktivitet og mangfold. Det skal tas hensyn til vilt og fisk, jakt- og fiskeinteresser og overordnede samfunnsinteresser knyttet til Nordlands vilt- og fiskebestander i arealplanlegging.

Forvaltningen skal ha produktive og sunne bestander av vilt og innlandsfisk som mål. Produktivitet og vekst i bestandene må i tillegg veies opp mot økologiske, samfunnsmessige og økonomiske interesser, slik at en lengst mulig unngår uakseptable natur- og samfunnsmessige konsekvenser.

3.1. Bærekraftig bestandsutvikling

3.1.1. Hjortevilt

Fylkeskommunen har regionalt forvaltningsansvar for hjortevilt, herunder elg, hjort, rådyr og dådyr. Jakt på elg, hjort og rådyr krever at den aktuelle kommunen har åpnet for dette, fastsatt minsteareal per dyr og utsteder fellingstillatelser. Dåhjort er en fremmed/introdisert art, og kan jaktes i hele landet uavhengig av minsteareal, kvote eller vald.

Elg er en viktig viltressurs i Nordland. Samtidig er bestanden av hjort i vekst sør i fylket, og rådyr utgjør stedvis tallrike bestander. Nye nasjonale mål for en bærekraftig hjorteviltforvaltning vektlegger en rekke strategiske satsinger innenfor hjorteviltforvaltningen, og dette anses som sentralt også i det regionale planarbeidet. I hjorteviltforvaltning utgjør jegere og kommunale forvaltere de viktigste aktørene. Det er helt nødvendig at disse har innsikt i, og kompetanse knyttet til viltet og den aktuelle bestanden, og at de har kjennskap til forvaltningsteori og regelverk. Fylkeskommunen ser at det er nødvendig med kunnskapsutveksling mellom ulike regioner i fylket, og mellom forvaltningsinstansene. Det er en lengre tradisjon for, og et større erfaringsgrunnlag omkring elgjakt og –forvaltning på Salten og Helgeland enn lenger nord og vest i fylket, der elgen har etablert seg senere. Det er en viktig oppgave for fylkeskommunen å legge til rette for at forvaltningskompetansen på elg, og etter hvert på annet hjortevilt, utveksles mellom regioner og kommuner.

I kunnskapsgrunnlaget til planen gis situasjonsbeskrivelse for elgbestandene i Nordland ut fra indikatorer anbefalt av Norsk institutt for naturforskning. Indikatorene som er brukt er 1) sett elg per jegerdag, 2) sett kalv per ku, 3) sett kalv per kalvku og 4) sett ku per okse (Stokke m.fl. 2015). Indikatorene er sett i sammenheng med kjønns- og aldersspesifikk slaktevektutvikling, og det er gjort analyser av utviklingen i de enkelte kommuner, fire, geografisk inndelte regioner og for fylket som helhet. Indikatorene som er brukt gir informasjon om bestandsstørrelse, rekruttering og kjønns sammensetning i bestanden. Slaktevekter gir informasjon om bestandens kondisjon. Det er også gjort en kort vurdering av hjortebestanden i fylket.

Generelt er tilstanden for den samlede elgbestanden i Nordland god. Slaktevektene på kalver og åringer er noen av de høyeste i landet, og rekrutteringen ligger over landsgjennomsnittet. Kjønnforholdet ligger på 1,7 kyr per okse, som er omtrent som gjennomsnittet i landet for øvrig (Stokke m.fl. 2015). Det er imidlertid store lokale variasjoner mellom kommunene i fylket. Bestanden av elg i Nordland er voksende, og elgen sprer seg til stadig nye områder. Dette innebærer flere ulike utfordringer knyttet til elgforvaltningen. I noen områder er det mye elg, noe som kan innebære problematikk knyttet til påkjørsler på veg og jernbane og beiteskader. Kunnskapsgrunnlaget til planen viser i tillegg en generell trend med svakt fallende slaktevekter og kalverekruttering fra Ofoten og sørover i fylket. Dette kan være tidlige tegn på redusert kondisjon i elgbestandene. I Lofoten og Vesterålen er situasjonen mer stabil (Stokke m.fl. 2015).

I Nordland må vi arbeide for å unngå at elgbestandene blir så store at det fører til varig redusert bestandskondisjon. For noen områder kan dette innebære å redusere bestander eller gå inn for en stagnasjon i bestandsutviklingen. I hele fylket er det viktig at bestandssituasjonen for alle hjortedyrene overvåkes slik at best mulig kunnskap om bestandene legges til grunn for kommunal forvaltning og jakt. Her skal fylkeskommunen bidra med kunnskap og veiledning, særlig knyttet til utarbeiding av kommunale målsettinger og ved fastsetting eller endring av minsteareal. Et fokus i dette arbeidet vil også kunne bidra til å minke antallet viltulykker på vei og bane, som er for høyt i Nordland.

Kunnskapen om bestandene av hjort og rådyr i Nordland må bedres. Det er grunn til å tro at rådyr- og hjortebestandene vil ekspandere til nye områder og øke i antall. Også elgen vil sannsynligvis fortsette å ekspandere nord- vestover i fylket. Fylkeskommunen skal oppfordre til at det åpnes for jakt på hjort og rådyr der best tilgjengelige dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd, i tråd med naturmangfoldlovens § 16. Det skal utøves skjønn med hensyn på hva som utgjør «best tilgjengelige dokumentasjon», og ved eventuell jaktåpning, skal dokumentasjon om bestandens størrelse og tilstand ses i sammenheng med artens popularitet som jaktressurs og erfaringer med jakt på arten. Det vil trolig ta tid å bygge opp en godt kvalifisert og motivert jegerstand som er stor nok til å møte de etableringer og bestandsøkninger som er sannsynlige i Nordland.

Fylkeskommunen skal legge til rette for at all jaktstatistikk for hjortedyr, samt all fallviltinformasjon rapporteres til kommunene og legges inn i hjorteviltregisteret. Dette skal oppnås gjennom informasjon om, og kursing i, rapportering for kommunale forvaltere og jaktledere. Fylkeskommunen skal synliggjøre verdien av rapportering gjennom å utarbeide og tilgjengeliggjøre kunnskap knyttet direkte til kommuner og regioner.

Nordland har i motsetning til mange andre fylker til nå vært skånet for alvorlige sykdommer hos hjorteviltet. Endringer i klima kan føre til at hjortevilt i større grad blir bærere av parasitter som kan overføre sykdommer til mennesker eller smitte andre dyr. En undersøkelse fra Veterinærinstituttet viser at hjortevilt ofte er smittet med parasitten *Toxoplasma*. Hos mennesker kan denne skade fosteret. Kunnskap om riktig behandling av slakt og trygg tilberedning av viltkjøtt må derfor ha fokus.

Flått finnes i dag både lengre nord og i høyereliggende områder enn tidligere. Ved Norges Veterinærhøgskole er det påvist sammenheng mellom klimaendringer og økt forekomst av flått. Det er også påvist sammenheng mellom økt forekomst av flått og gjengroing, økt tetthet av hjort og antall gårder med drøvtyggere. Jegere og andre som finner dyr med flått må derfor oppfordres til å rapportere inn funnene på www.flattogflue.no. Dette er en viktig forutsetning for å kunne etablere et godt overvåkningsprogram som igjen vil kunne brukes i forvaltningen.

3.1.2. Småvilt

Småvilt betegner alle arter mindre enn rådyr som det tillates jakt eller fangst på. For jakt på småvilt kreves det stort sett ikke at jegeren har fellingstillatelse på forhånd. Et unntak er jakt på bever. Småviltjakta, og særlig rypejakta, har lange tradisjoner i fylket. Dette er fortsatt den jakta som flest jegere utøver. Antallet småviltjegere i fylket har imidlertid sunket betraktelig. Denne nedgangen skyldes antagelig delvis lave bestander av rype (Stokke m.fl. 2015). I 2015 ble både li- og fjellrype og har oppført som «nær truet» i den norske rødlisten for arter. Det blir viktig å vektlegge mulighetene til, og tilrettelegge for rekruttering til jakt på ulike arter slik at man unngår for høyt jaktpress på enkeltarter som rypa.

I kunnskapsgrunnlaget til planen er det foretatt begrensede bestandsvurderinger av lirype og fjellrype. Kunnskapen om fjellrype er begrenset da det ikke enda er utviklet en velegnet takseringsmetodikk for arten. Norsk institutt for naturforskning anbefaler at forvaltning av fjellrype koordineres med forvaltningsopplegg for lirype da endringer i bestander og jaktuttak ofte har vist seg å samsvare for de to artene (Stokke m.fl. 2015).

Rypebestander varierer mye i størrelse fra år til år, men de analyser som er foretatt viser at bestandene har vært i nedgang i Nordland som i resten av landet. Imidlertid synes nedgangen i lirypebestandene å ha flatet noe ut. Om dette skyldes forvaltningsgrep, biologiske prosesser eller en kombinasjon av begge er fortsatt usikkert (Stokke m.fl. 2015). I Nordland er det i størst grad Statskog som foretar takseringer av lirype på egne områder. Et viktig forvaltningsmål fremover blir derfor å oppfordre andre grunneiere til å takserer egne lirypebestander for å bygge et mer solid kunnskapsgrunnlag.

Gjennom det regionale forvaltningsarbeidet skal det legges til rette for at rypebestandene i Nordland fortsetter å produsere høstingsverdige overskudd. Sentralt i dette arbeidet blir gjennom veiledning å legge til rette for at flere områder kan takseres på en jevnlig basis, samt kunne bidra økonomisk gjennom tilskuddsordningen og det fylkeskommunale viltfondet. Nordland fylkeskommune skal gjennom sin veiledningsrolle legge til rette for at alt jaktutbytte rapporteres, samt at det gjennomføres forvaltningsgrep som «bag-limit» i området hvor rypebestandene produserer små høstingsverdige overskudd eller er i nedgang.

I kunnskapsgrunnlaget til planen er det også foretatt en begrenset bestandsvurdering for hare. Avskytingen av hare har sunket kraftig i hele landet siden 1990-tallet, og ligger nå på under 20 000 per sesong (Stokke m.fl. 2015). Totalt sett gjenspeiler dette sannsynligvis en nedgang i fastlandsbestander. Imidlertid har Nordland, Troms og Finnmark øybestander av hare hvor bestandsnedgangen ikke er like entydig. Tradisjonell jakt med hund i tette bestander på større øyer kan utgjøre en populær jaktmulighet også for tilreisende jegere. Det er lite trolig at hare er fullt utnyttet som jaktressurs i Nordland i nyere tid, og sannsynligvis utgjør mye av haren

som skytes på fastlandet i Norge bifangst ved andre typer småviltjakt (Stokke m.fl. 2015). Dette kan også være tilfelle for andre småviltarter som ulike fugler.

Nordland fylkeskommune skal i planperioden etablere en bred tilnærming til forvaltning av småvilt. Artsmangfoldet her er stort, og favner mange ulike fuglearter, haredyr, gnagere og rovdyr. I tillegg kan det jaktes på fremmede eller introduserte arter som villmink. Flere kommuner har i dag skuddpremier på skadegjørende småvilt som rødrev og kråke. Gjennom arbeidet med oppfølging av planen søkes det imidlertid å fremheve småviltjakt som jaktform uavhengig av eventuelle skuddpremieordninger. Formidling av potensialet ressursene utgjør til bruk som mat eller andre nytteformål, samt kunnskap om dette blir et viktig verktøy i arbeidet. Som et ledd i år sikre god forvaltning skal det innhentes lokal kunnskap om tilstanden for de ulike småviltartene i fylket. I tillegg skal det ses til landsdekkende kunnskap om ulike arter. Initiativ for å rekruttere jegere til (småvilt)jakt kan støttes økonomisk eller gjennom fylkeskommunens deltakelse. Fylkeskommunen skal arbeide for at alt jaktutbytte kan rapporteres, og skal gjennom informasjon og opplæring legge til rette for at dette gjennomføres.

3.1.3. Påkjørselsproblematikk

Antall viltpåkjørsler langs fylkets veger og jernbane er for høyt og skaper både materielle skader, personskader, utrygghet for trafikantene og lidelser for viltet. Påkjørsel av elg skaper særlig store konsekvenser. I tillegg har vi i fylket stor problematikk knyttet til påkjørsel av tamrein, spesielt på Nordlandsbanen over Saltfjellet. Effektive tiltak for å redusere antall vilt- og tamreinpåkjørsler må derfor etableres.

Påkjørselsproblematikken er særlig tydelig i vintermånedene. Da trekker elgen unna høyereliggende områder med mye snø, og til lavereliggende områder hvor befolknings- og infrastrukturettheten er større for å finne tilgjengelig beite. I enkelte områder med mange elgpåkjørsler skjer det allerede i dag ulike tiltak. Det kan være skogrydding langs vei og bane som bedrer sikten og reduserer beitetilgangen i områdene. Flere steder forsøker man også å styre elgens områdebruk ved å hogge skog og sikre attraktiv beite i områder lengre fra vei og bane.

I veiledningsarbeidet må det legges vekt på å oppfordre kommunene til løpende registrering av avgang av vilt i hjorteviltregisterets fallviltmodul. Dette er viktig for å skaffe til veie en best mulig oversikt over veg- og banestrekninger med høy frekvens av viltpåkjørsler. På slike strekninger skal det planlegges og iverksettes tiltak for å redusere antallet viltulykker. Som en del av veiledningsarbeidet skal fylkeskommunen også følge opp behandlingen av påkjørselsproblematikk i de kommunale hjorteviltplanene.

Gjennom et tettere samarbeid med og mellom kommunene, jernbaneverket, vegvesenet og andre, må en få til et mer systematisk arbeid for å redusere antall påkjørsler. Antallet synes knyttet til tettheten av elg, men variasjonene er store blant annet som følge av varierende snømengde mellom år. Tettheten av elg kan bare reguleres gjennom avskytingen. Dette krever at kunnskapen om bestander og vandringsmønster tas i bruk. Det må vurderes om bestanden i et område er for stor, og om større uttak av kviger og kyr for å redusere tilveksten dermed er aktuelt. Uttak kan i tillegg styres mot de dyrene som ventes å oppholde seg i utsatte områder

vinterstid. Elgens vandring krever at det etableres gode samarbeidsarenaer uavhengig av kommunegrensene.

3.1.4. Innlandsfisk

Fylkeskommunen har forvaltningsansvaret for de arter av innlandsfisk som innlandsfiskeforskriften tillater fiske etter, jf. innlandsfiskeforskriften § 2:

"Det er bare tillatt å fiske etter følgende arter: abbor, bekkerøye, brasme, dvergmalle, gjedde, gullbust, gullfisk, gullvederbuk, harr, hork, hvitfinnet steinulke, kanadarøye, karpe, karuss, krøkle, lagesild, lake, laue, mort, regnbueørret, regnlaue, røye, sandkryper, sik, skrubbe, stam, steinsmett, suter, sørv, trepigget stingsild, vederbuk, ørekyt, ørret."

I Nordland er innlandsfisk stort sett ensbetydende med ørret og røye, og det er disse artene det er mest aktuelt å fiske på. Norsk institutt for naturforskning har samlet opplysninger om 1784 innsjøer med bestander av røye og/eller ørret i fylket. Av disse har 1236 kun ørret, 186 kun røye og i 362 innsjøer lever begge arter (Stokke m.fl. 2015). I allopatriske (kun en art) ørretvann ble 52 % av forekomstene regnet å ha gode eller tallrike bestander, mens for allopatriske røye vannforekomster var tallet for gode eller tallrike bestander 75 %. I sympatriske (inneholder begge arter) innsjøer/vann var 68 % av røyebestandene og 52 % av ørretbestandene regnet å være gode/tallrike. Tallene er basert på kvalitative intervjuer med grunneiere (Stokke m.fl. 2015).

Det er nødvendig med mer omfattende kunnskap om fiskevann i Nordland. Dette gjelder både med tanke på kvaliteten av leveområdet, bestandene og hvor attraktive de ulike innlandsfiskeforekomstene er for fritidsfiske. Nordland fylkeskommune skal være en pådriver i arbeidet med å utvide og oppdatere datagrunnlaget om innlandsfiskebestandene i fylket. Det skal arbeides for å skape med attraktivt fiske gjennom tilrettelegging for sunne og tallrike bestander, samt kartlegging av fiskevann. Arbeidet med oppfølging av Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen 2016-2021 og denne planen må samkjøres slik at man kan dra nytte av hverandres kunnskap og samarbeide om å oppnå en best mulig forvaltning av innlandsfiskeressursene og deres leveområder.

Fylkeskommunen skal være en pådriver ovenfor kommuner og grunneiere i arbeidet med å etablere og/eller opprettholde sunne bestander av innlandsfisk. Der det er aktuelt å gjøre tiltak for å styrke bestander av innlandsfisk, skal fylkeskommunen sikre at ulike tiltak vurderes i lys av tilgjengelig kunnskap og naturmangfoldloven.

3.2. Samarbeid i forvaltningen

Nordland fylkeskommune skal være en pådriver for samarbeid i alle ledd av forvaltningen. Et av de viktigste midlene i dette arbeidet blir å arrangere årlige fiske- og viltsamlinger i fylket. Samlingene skal legge til rette for kunnskapsutveksling og dialog mellom fylkeskommunen, kommunal forvaltning, rettighetshavere og ulike interessegrupper. I tillegg skal fylkeskommunen arbeide for at det opprettes samarbeid i form av slike samlinger mellom Miljødirektoratet og fylkeskommunale viltforvaltere i hele landet. Da fylkesmannen har forvaltningsansvar for store rovdyr, grågås og anadrom laksefisk, bør denne også være en naturlig samarbeidspartner på området.

I Nordland har vi mange grunneiere med relativt små eiendommer. Samarbeid mellom private grunneiere, og organisering av privat grunn i sammenslutninger kan bidra til mer målrettet forvaltning av særlig småvilt og fiskeressursene. Samtidig er det sannsynlig at sammenslutninger av private grunneiere lettere og mer kostnadseffektivt enn enkeltgrunneiere kan tilby attraktive og smidige løsninger for salg av jakt- og fiskekort til publikum. Grunneierorganisering som verktøy for å oppnå best mulig forvaltning av ressursene og tilbud til publikum skal derfor vies oppmerksomhet i de regionale samarbeidsarenaene.

Forvaltningen av de høstbare vilt- og fiskeressursene i Nordland skal ivareta grunneieres, reindriftsutøvernes og andre brukeres rettigheter til utmarka. Allemannsretten skal respekteres av jegere og fiskere. Det kan i en del tilfeller oppstå interessekonflikter mellom ulike brukere og interesser når de høstbare artene skal utnyttes. Et kjent eksempel er at starten på småviltjakt og reindriftens høstsamling skjer i samme tidsrom. Dette har enkelte steder skapt uoverensstemmelser. Det er derfor viktig at det etableres samarbeidsarenaer hvor informasjon kan utveksles og forståelse for nødvendig hensyn kan etableres. Dette har for eksempel skjedd gjennom kartfesting av hensynssoner rundt gjerde/slakteanlegg og sau/rein-renhetskurs for jakthunder. Et annet viktig fokus er samarbeid med regionale friluftsråd og andre interesseorganisasjoner for friluftslivet. Det har vært eksempler på at utøvere av friluftsliv føler seg utestengt fra marka i elgjakten, og regelrett har opplevd å bli truet av jegerne. At dette er uakseptabelt bør kommuniseres i alle lag av forvaltningen. Kjennskap til hverandre, og kommunikasjon mellom de ulike interessene i utmarka er viktig for den gjensidige respekten mellom de ulike brukerne, og for å redusere den frykten vi vet mange kjenner for å bevege seg i skog og mark når det er jakt. Media bør brukes aktivt for å nå ut til flest mulig av befolkningen.

3.2.1. Hjortevilt

En god forvaltning av hjortevilt forutsetter at jaktvaldene har hensiktsmessige størrelser. Den formelle forvaltningen av elg skjer i dag de fleste steder gjennom flerårige kommunale målsetninger og i mange tilfeller bestandsplaner. Bestandsplanområder er samarbeid mellom flere vald om forvaltningen innenfor naturlige geografiske områder. Disse kan gå på tvers av kommunegrenser. Bestandsplanen er det ønskede forvaltningsredskapet for lokalt å sikre en best mulig elgstamme som kan gi optimal avkastning over tid. Planene skal være i tråd med kommunale målsetninger og godkjennes av kommunen. De danner grunnlaget for kommunens årlige tildeling av kvoter og fordelingen av disse. Der man ikke har bestandsplaner tildeles fellingstillatelser som målrettet avskyting.

Det er et mål at man i flest mulig områder skal bruke bestandsplanverktøyet. Kommunene skal derfor oppfordres til å vurdere dette spørsmålet i forbindelse med utarbeiding av forvaltningsplaner. Der man er ny til jakt på og forvaltning av det aktuelle hjortedyret bør det i første omgang legges vekt på å oppnå velfungerende og hensiktsmessige vald, slik at man kommer i gang med innsamling og rapportering av jaktstatistikk som kan gi videre informasjon om bestanden. I slike oppstartsperioder kan tildeling etter målrettet avskyting fungere godt.

Der det ligger til rette for det skal også spørsmålet om jaktvald eller bestandsplanområder på tvers av kommunale grenser vurderes. Det bør legges vekt på at det sannsynlige leveområdet til den aktuelle bestanden i størst mulig grad forvaltes under ett. Der prosjekter og tiltak over kommunegrenser er satt i gang eller initieres, blir de lokale erfaringene viktige. Kunnskap fra slikt samarbeid i forvaltningen må hentes inn av fylkeskommunen, som i tillegg må legge til rette for at det etableres gode arenaer for kompetanseoverføring på området.

3.2.2. Småvilt

Når det gjelder småvilt, bør det i første legges opp til samarbeid med hensyn på å øke kunnskap om bestandene av småvilt i Nordland. Statskog utgjør en viktig ressurs med tanke på taksering av rype- og andre skogshønsebestander og innehar den største kunnskapsbasen knyttet til rype i fylket. Fylkeskommunen skal oppfordre til samarbeid om taksering andre områder og legge til rette for en erfaringsutveksling mellom Statskog og private grunneiere og forvaltningen som helhet på området.

Som vist i kapittel 3.1.2. har vi begrenset kunnskap om fjellrype. Så lenge det ikke er utviklet takseringsmetodikk for fjellrype som er omforent i forskning og forvaltning på landsbasis, vil det være viktig å legge taksering av lirype til grunn også for forvaltning av fjellrype slik Norsk institutt for naturforskning råder til. I Nordland finnes imidlertid mye fjellrypeterreng, og interessen for arten er stor. Det blir derfor viktig å oppfordre til samarbeid som kan bidra til å øke kunnskapen vi har om fjellrypa i fylket og til å utvikle et omforent og velegnet takseringsopplegg for arten.

Med tanke på å lette jakttrykket på rypa gjennom økt tilrettelegging for jakt på annet småvilt som smårovvilt og ulike fugler, blir det også viktig å samarbeide med kommuner, og lokale jeger- og fiskeforeninger. Disse instansene har gode forutsetninger for å bidra til og synliggjøre og engasjere private grunneiere som tilbydere av jakt, samt legge til rette for rekruttering. Statskog, som tilbyder av småviltjakt er en viktig samarbeidspartner på dette området.

3.2.3. Påkjørselsproblematikk

Nordland fylkeskommune skal være en pådriver for å få ned antall vilt- og tamreinpåkjørsler i fylket. Fylkeskommunen er koordinator i Utvalg for arbeid for reduksjon av påkjørsler av rein og hjortevilt langs vei og bane i Nordland. Utvalget er et samarbeidsprosjekt og består i tillegg til fylkeskommunen av Seksjon for reindrift hos Fylkesmannen i Nordland, Statens Vegvesen region nord, Jernbaneverket og kommuner i Helgeland og Salten med stor påkjørselsproblematikk. Som en del av arbeidet i utvalget er det utarbeidet *Strategi for reduksjon av påkjørsler av vilt og tamrein på vei og bane i Nordland*. Strategien er vedlagt

planen. Til strategien følger et tiltaksprogram, og det tas sikte på å etablere en forpliktende samarbeidsavtalene mellom partene i utvalget for gjennomføring av tiltak. Tiltaksplanen er vedlagt handlingsprogrammet til den regionale planen. Den tas opp til rapportering, og eventuell rullering av fylkestinget i forbindelse med den årlige rapporteringen på handlingsprogram til regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk.

I tillegg til arbeidet i utvalget, må det legges til rette for et bredere samarbeid mellom kommuner med stor påkjørselsproblematikk, veimyndigheter og Jernbaneverket der dette er aktuelt. Det må foregå en kunnskapsutveksling omkring både forvaltningstiltak og tiltak knyttet direkte til vei- og jernbanenettet mellom kommunene. Dette vil kunne bidra til at tiltak som iverksettes er kvalitetssikret av flere brukere. I tillegg vil en slik kunnskapsutveksling kunne bidra til at nye, effektive tiltak mot påkjørsler kan utvikles og iverksettes over store områder.

Fylkeskommunen skal være en pådriver for at det igangsettes et større samarbeid mellom Jernbaneverket og Statens Vegvesen. Dette vil være avgjørende for å løfte problematikken politisk og sikre bevilgninger til prosjekter og tiltak.

3.2.4. Innlandsfisk

Samarbeid om og samordning av aktiviteter for å bevare og utvikle fiskebestandene, forbedre fiskemulighetene og innfase fiskeforvaltningen i helhetlig vannforvaltning er avgjørende for å få til en effektiv forvaltning. Sentrale aktører i tillegg til fiskeforvaltningen er andre offentlige forvaltningsorgan som kommuner, NVE, Mattilsynet, Fylkesmannen og Fiskeridirektoratet, fiskerettshavere, forsknings- og utdanningsinstitusjoner, interesseorganisasjoner og vassdragsregulanter. Nordland fylkeskommune skal ha en sentral rolle som initiativtaker og koordinator.

Samarbeid og samordning kan videreutvikles gjennom å styrke eksisterende samarbeidsarenaer og etablere nye, samt bidra aktivt i relevante prosesser som arbeid med oppfølging av Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland, kommunal planlegging, driftsplanarbeid og regulering av fiske. Fylkeskommunen skal være en aktiv part med hensyn til evalueringer av forvaltningspraksis og tiltak. I tillegg til de fylkeskommunale seminarer, bør det etableres fellesarenaer med tanke på oppnå en helhetlig vannforvaltning også med tanke på innlandsfiskeressursene.

3.3. Målsettinger og strategier

Bærekraftig bestandsutvikling	
Målsetting 1.	Strategier
<i>Forvaltningen av vilt- og fiskeressursene skal være kunnskapsbasert og sette ressursene inn i en bærekraftig og samfunnsmessig sammenheng.</i>	1. Økonomiske midler skal brukes som verktøy for å få økt kunnskap. 2. Hjorteviltregisteret skal være oppdatert og tallene skal være av god kvalitet. 3. Det skal arbeides for at alt jaktutbytte kan rapporteres. 4. Det skal opparbeides et bedre kunnskapsgrunnlag om de lokale innlandsfiskressursene. 5. Lokal kunnskap om vilt- og fiskeressursene skal legges til grunn for forvaltningen. 6. Kunnskap om viltets og fiskens leveområder og livsbetingelser skal inngå i kommuneplan- og forvaltningsveiledningen. 7. Regional og kommunal arealpolitikk skal utarbeides med grunnlag i kunnskap om høstbart vilt og innlandsfisk og mulige konflikter med samfunnsinteresser. 8. Bruken av Hønefuglportalen skal økes i fylket, og informasjonen fra Nordland skal være oppdatert og av god kvalitet.
Målsetting 2.	Strategier
<i>Alle kommuner skal ha produktive og sunne vilt- og innlandsfiskbestander.</i>	1. Bestandsplaner for hjortevilt skal være basert på kunnskap og bestandsutviklingen skal være i balanse med økologiske, økonomiske og samfunnsmessige interesser. 2. Det skal stimuleres til etablering av bestandsplaner for hjortevilt som dekker hele leveområder. 3. Kommunene skal i sin planlegging av nye tiltak vurdere arealkonflikter

	med vilt- og innlandsfiskeressursene og deres interesser. 4. Det skal arbeides for at det i alle regioner er mange og gode fiskevann med sunne bestander. 5. Det skal arbeides for at regionale kultiveringsplaner for innlandsfisk utarbeides og holdes oppdatert. 6. Kultiveringsplaner og <i>Regional plan for vannforvaltningen i Nordland og Jan Mayen</i> skal legge til rette for gode fiskevann. 7. Spredning av fiskearter til vann og vassdrag hvor de ikke er stedege skal bekjempes. 8. Spredning av parasitter og sykdom som kan ramme fiske og vilt skal bekjempes. 9. Etablering av rovpattedyr på øyer hvor de ikke er naturlig utbredt og utgjør en betydelig trussel for annen fauna skal bekjempes. Der det anses mulig å holde bestanden nede skal det stimuleres til jakt på villmink.
Målsetting 3.	Strategier
<i>Avskyting i Nordland skal være slik at den enkeltes kommunes elgbestanders kondisjon ikke reduseres</i>	1. Elgbestanden i Nordland skal ha et gjennomsnittlig kjønnsforhold på maksimalt 1,7 kyr per okse. 2. Kommunene skal i sine målsettinger ta bevisst stilling til størrelsen på sine elgbestander. 3. Alle kommuner skal ved utforming og rullering av kommunale målsettinger for hjorteviltforvaltning synliggjøre og vurdere forholdet mellom beitetilgang og størrelse på elgbestanden. Beitetaksering skal inngå som verktøy i dette arbeidet. 4. Sett elg per jegerdag i Nordland skal gjennomsnittlig ligge på maksimalt 0,8. 5. Gjennomsnittlig slaktevekt på kalv skal ikke reduseres over 5-årperioder

	i den enkelte kommune, eller i fylket som helhet. 6. Produksjonsraten («sett kalv per ku» og «sett kalv per kalvku») skal ikke reduseres over 5-årsperioder i den enkelte kommune eller i fylket som helhet.
Målsetting 4.	Strategier
<i>Påkjørsler av hjortevilt og tamrein på vei og bane skal reduseres</i>	1. Behov for påkjørselsreducerende tiltak skal alltid vurderes på fylkesveger. 2. I sin rolle som vegeier skal fylkeskommunen prioritere tiltak på de strekninger som har flest påkjørsler. 3. Den kommunale arealplanleggingen og bestandsplaner skal brukes som verktøy for å redusere påkjørsler. 4. Påkjørselsutvalget skal brukes som et verktøy for forpliktende samordning av statlige og regionale etater og kommunene. 5. Det skal arbeides for bedre kunnskap som kan brukes i vurderinger av tiltak som reduserer påkjørsler på vei og bane. 6. Hjorteviltregisterets fallviltmodul skal være oppdatert. 7. Fylkeskommunens viltfond skal brukes aktivt til tiltak som kan bidra til å redusere påkjørsler av hjortevilt og øke kunnskapen om påkjørselsproblematikk.
Samarbeid i forvaltningen	
Målsetting 5.	Strategier
<i>Det skal utvikles møteplasser og nettverk i alle regioner for samordning av interesser og utveksling av kompetanse.</i>	1. Veiledningen av kommuner, frivillige organisasjoner og andre aktører skal utvikles med sikte på å oppnå gode møteplasser og nettverk. 2. Økonomiske midler skal brukes som verktøy for å få til gode samarbeid.

	3. Det skal legges til rette for at det kan etableres gode grunneiersammenslutninger.
Målsetting 6.	Strategier
<i>Det skal utvikles og etableres arenaer for samarbeid og kunnskapsutveksling mellom alle ledd av forvaltningen, frivillige organisasjoner og andre aktører.</i>	1. Det skal etableres faste møteplasser for nettverksbygging og kunnskapsutveksling med sikte på oppnå en bærekraftig forvaltning av høstbart vilt og innlandsfisk lokalt og regionalt og nasjonalt. 2. Det skal etableres faste møteplasser for nettverksbygging og kunnskapsutveksling knyttet til rekruttering til jakt og innlandsfiske, verdiskaping og næringsutvikling basert på vilt- og fiskeressursene og friluftsliv.

Indikatorer elg	
1.	Sett elg per jegerdag
2.	Sett kalv per ku
3.	Sett kalv per kalvku
4.	Sett ku per okse
5.	Slaktevektutvikling – kjønn, alder

4. Brukerperspektiver – naturressurser som gir samfunnsnytte og glede

Planarbeidet skal legge til rette for at jaktas og fiskets samfunnsnytte kommuniseres, opprettholdes og videreutvikles. Bærekraftsprinsippet skal ligge til grunn også for dette arbeidet.

4.1. Økologisk bærekraft – jegere og fiskeres betydning for forvaltning
Jakt og fiske utgjør i stor grad forvaltningen av våre høstbare vilt- og innlandsfiskearter i Nordland. Jakta og innlandsfisket gir kunnskap om ressursen, om dens rolle i økosystemet og om naturen for øvrig.

Et fokusområde i forvaltningen av høstbart vilt og innlandsfisk skal være å opprettholde rekrutteringen til jakt og fiske. Det blir viktig å sikre tilstrekkelig mange kunnskapsrike jegere og fiskere for å sikre en økologisk bærekraftig forvaltning for fremtiden.

Jakt er en aktivitet som krever en del tilrettelegging og kunnskap. Et viktig tiltak i rekrutteringsarbeidet må være å tilgjengeliggjøre jakt for ungdom og nybegynnere. Rekrutteringstiltak skal være et av flere prioriterte områder ved tildeling av tilskudd til vilttiltak. Småviltjakt er lettere tilgjengelig og krever i de fleste tilfeller mindre organisering enn hjorte- og elgjakt. Samtidig kan småviltjakt representere en vei inn i jegerstanden og til hjorteviltjakt. Rekruttering og opplæring av unge og nybegynnere til kunnskapsrike småviltjegere skal derfor ha høyt fokus. Imidlertid bør det også rettes fokus direkte mot rekruttering til hjortevilt-, og da særlig, elgjakt. For å møte de utfordringene knyttet til elgens bestandsutvikling og utspredning som er sannsynliggjort i Nordland, er det viktig at det hele tiden opprettholdes en solid jegerstand, med kunnskap om økologi og forvaltning.

Vi vet at det er færre innlandsfiskere i dag enn før. Det som før kunne være matauk og inntektsgrunnlag er i dag i hovedsak redusert til «bare» å være en fritidsaktivitet. Den økende urbaniseringer øker også behovet for motivasjon, rekruttering og opplæring. Innlandsfiske er en aktivitet som enkelt kan tilrettelegges for barn og unge, og disse gruppene bør ha fokus i rekrutteringsarbeidet. Det er i dag gratis for alle barn under 16 år å fiske på offentlig og privat grunn.

Rekrutteringsaktiviteter i dag skjer i regi av mange ulike aktører, og bygger i stor grad på lokale initiativ. Dette innebærer at det oppstår store regionale forskjeller med tanke på i hvor stor grad målgruppen barn og unge faktisk nås av slike tiltak. Det bør derfor skje en større samordning av ressursene slik at aktivitetstiltakene på jakt og fiske i større grad rettes mot spesifikke aldersgrupper, og på lik linje over hele fylket.

Breddeorganisasjonene representert ved Norges Jeger- og Fiskeforening og Friluftslivets Fellesorganisasjon har en viktig rolle i rekrutteringsarbeidet til jakt og fiske. I tillegg er Statskog som tilbyr jakt og fiske til allmenheten en viktig aktør. Det blir derfor viktig å legge til rette for samarbeid mellom fylkeskommunen, kommunene, friluftslivets organisasjoner og rettighetshavere/grunneiere i rekrutteringsarbeid.

4.2. Økonomisk bærekraft – hvordan kan vi anvende naturressursene til næringsutvikling?

Jakt og fiske har økonomisk betydning for mange grunneiere og rettighetshavere. I tillegg kan jakt- og fisketurisme utgjøre en økonomisk forskjell for lokalsamfunnet, i form av overnatting og handel. Vilt- og fiskeressursene kan utnyttes til produksjon av lokale matprodukter.

Det er et grunnlag for større økonomisk utbytte av fiskeressursene gjennom satsing på fisketurisme. Mulighetene for innlandsfiske i Nordland kan bedres og kommuniseres bedre. Fylkeskommunen skal oppfordre til samarbeid mellom rettighetshavere til fiske, lokale interesseorganisasjoner, kommuner, Statskog og lokalt næringsliv. Slike samarbeid vil kunne bidra til at man oppnår et samlet, og dermed enklere tilgjengelig og kommuniserbart tilbud. Det er per 2015 laget få driftsplaner for innlandsfiskevassdrag i Nordland. Enda færre er iverksatt og fulgt opp, og i tillegg er næringsaspektet i liten grad synliggjort og diskutert i planene. Det er behov for en evaluering av hvordan driftsplanene fungerer som verktøy, og hvordan de kan utarbeides for at sikre at de bidrar til å oppnå ønsket effekt forvaltningsmessig og med tanke på næringsutvikling.

Forvaltningen av elgen har mulighet for større økonomisk betydning, både for lokalbefolkningen, grunneierne og resten av samfunnet. Jakta aktiviserer vel 8000 personer i Nordland og representerer en førstehåndsverdi på omtrent 30 millioner kroner. Svært mye at det økonomiske fundamentet skapes på lokalt nivå, både for rettighetshaverne og andre næringsutøvere. Det må legges til rette for at rettighetshaverne fortsatt finner det interessant å satse på produksjon av hjortevilt på sine eiendommer i et nært og godt samspill med både jord- og skogbruk.

Det meste av uttaket av vilt i Nordland går i dag tilbake til jegerens private husholdning. En fremtidig økt tilvekst eller høyere avskytingsprosent av gitt kvote, i for eksempel elgstammene, vil kunne gi større uttak til foredling. Interessen for økt grad av foredling lokalt og regionalt i Nordland bør derfor utredes og veiledningsmateriell utarbeides. Det bør være et mål å utvikle en infrastruktur med viltmottak og foredlingsbedrifter som kan ta hånd om kjøttet fra fellingssted og frem til forbrukerne. Dette vil kunne medføre en betydelig verdiskaping lokalt og regionalt. På sikt vil også næringsutvikling knyttet til foredling og salg av viltkjøtt kunne gi økt samfunnsaksept for jaktas betydning.

Innovasjon og nytenkning blir viktig fremover. Etterspørselen etter produkter og tjenester knyttet til jakt er økende. Også folks betalingsvillighet overfor fritidsaktiviteter vokser. Utvikling av nye produkter må skje innenfor nasjonale og internasjonale rammebetingelser, og der det er aktuelt og nødvendig, må sektorene sørge for en tilrettelegging.

For å skape en innvasjonskultur og utvikle bærekraftige produkter må det sikret et økt samarbeid mellom rettighetshavere, andre næringsaktører og det tilgjengelige virkemiddelapparatet. Statskog har omfattende erfaring med jakt og fiske, og utgjør en viktig samarbeidspartner og aktør i dette arbeidet.

Som en del av dette arbeidet bør det i samarbeid med naturvernmyndighetene i fylket etableres en større diskusjon om forholdet mellom bruk og vern i natur- og

landskapsvernområder. Nordlandsforskning har i 2014 utarbeidet rapporten *Bruk og vern i Nordland* på oppdrag fra Nordland fylkeskommune. Her vises det til hvilke barrierer og hvilke mulighetsrom for bruk av naturen som ligger i de ulike områdene. Rapporten har særlig fokus på hvordan en kan oppnå næringsutvikling knyttet til natur- og utmarksturisme i og i randsoner til verneområder. Lokal forankring og samordning mellom ulike aktører trekkes frem som viktig for å kunne lykkes med verdiskaping basert på vern. I Nordland er 17,65 % av arealet vernet som nasjonalparker, naturreservater, landskapsvernområder og andre vernekategorier. Dette gjør Nordland til et av de største vernefylkene i landet. I sammenheng med fokus på næringsutvikling knyttet til jakt og fiske, bør det derfor legges til rette for videre arbeid med fokus på mulig næringsutvikling basert på natur- og landskapsvern.

4.3. Sosial og kulturell bærekraft – ivaretagelse av friluftsliv og tradisjonell høstingskultur

Jakt og innlandsfiske har samfunnsmessig, historisk og kulturell betydning. I Nordland er det blant annet helleristninger av elg og fisk, samt fangstgroper for elg av arkeologisk verdi. Dette viser at vilt- og fiskeressursene har vært viktig for menneskene gjennom historien. Historisk har matauk vært et viktig aspekt ved jakt og innlandsfiske. I tillegg kommer for eksempel tidlig bruk av elgskinn for klær og telt og elgens gevir og bein til verktøy og redskap. Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk skal bidra til å ivareta tradisjonell kunnskap om jakt, fangst og fiske og om videreforedling og bruk av vilt- og fiskeressursene. Dette gjøres først og fremst gjennom et fokus på rekruttering og kunnskapsformidling. Økonomiske midler skal brukes til å støtte tiltak som bidrar til å ivareta og formidle jaktas og fiskets samfunnsmessige og kulturelle betydning for fremtiden.

Jakt og fiske utgjør også viktige bestanddeler av det helhetlige friluftslivet. Selv om jakt- og fiskerettigheter ikke omfattes av allemannsretten, utgjorde sannsynligvis tradisjonell høstingskultur basert på prinsippet om hevd deler av grunnlaget for etablering av allemannsretten slik vi kjenner den i dag. I verdenssammenheng er denne nesten unik i sin utstrekning, og kjennskap til, og bruk av allemannsretten er en forutsetning for at den holdes i hevd også i fremtiden.

Kjennskap til, og glede av, naturen stimulerer til videre bruk. Friluftsliv og naturglede må i stor grad læres fra barnsben av for å bli en del av voksenlivet. Ut fra denne kunnskapen kan man se deltakelsen i ulike friluftslivsaktiviteter som gjensidig avhengig av hverandre. Lek, opplevelse og læring i naturen stimulerer til naturglede, kunnskap, mestringsfølelse og omsorg for omgivelsene. Dette er viktige kvaliteter for fremtidige jegere, fiskere og forvaltere, og vil kunne bidra til ønsket om å drive jakt og fiske. Likeledes vil mangel på slike erfaringer kunne føre til at naturen for mange føles fremmed, lite relevant eller til og med skremmende.

Det å komme seg ut i naturen, uavhengig om en går på jakt, fisker, samler skatter på opplevelsesferd eller bare går en tur, er viktig for fysisk og mental helse. Naturopplevelse og bevegelse gir både rekreasjon, ro, ny energi og mestringsfølelse. Lek og bevegelse i natur er i tillegg viktig for den kognitive, fysiske og motoriske utviklingen hos barn og unge. Omgivelsene bidrar til identitet og stedstilhørighet. Viktigst i et forvaltningsperspektiv er kanskje at naturopplevelse og kunnskap om naturen vekker forvalterinstinctet i oss. For å ivareta rekrutteringen til forvaltning, jakt og fiske som friluftslivsaktiviteter blir det derfor viktig å opprettholde et helhetlig fokus på friluftslivet, samt tilrettelegging for og rekruttering til dette.

Et annet viktig aspekt ved det helhetlige fokuset på friluftslivet er kunnskapsutveksling, samarbeid og kommunikasjon. Friluftsliv som helhet, i tillegg til jakt, fiske og forvaltning, skal ha fokus på de samarbeidsarenaer fylkeskommunen arrangerer eller organiserer. Det skal oppfordres til samarbeid mellom forvaltningen, jeger- og fiskeforeninger, friluftslivets organisasjoner og reindriftutøvere. Utstrakt kontakt med og kunnskap om hverandre vil kunne bidra til at jaktas og fiskets samfunnsmessige verdi anerkjennes, og til å redusere eventuelle

konflikter mellom ulike brukere av utmarka. Fredelig sameksistens mellom de ulike brukerne av marka skal være et kontinuerlig mål. I tillegg skal det oppfordres til at kommuner, foreninger, lokallag og rettighetshavere samarbeider om formidling av kunnskap om naturen, høsting av denne og naturglede til barn og unge.

4.4. Målsettinger og strategier

Næringsutvikling	
Målsetting 7.	Strategier
<i>Verdiskapingspotensialet i høstbart vilt og innlandsfisk skal utnyttes i den lokale og regionale utviklingen.</i>	1. Videreforedling av kjøtt fra hjortedyr skal utvikles næringsmessig. 2. Jakt og fiske skal være en del av reiselivssatsingen i Nordland. 3. Det skal opprettes møteplasser for rettighetshavere, reiselivsnæringen og andre aktører. 4. God kunnskap om verdiskapingspotensialet i jakt og fiske skal legges til grunn for det kommunale næringsutviklingsarbeidet. 5. Det skal legges til rette for samarbeid mellom aktører og kommunene. 6. Det skal etableres gode ordningen for kjøp og salg av fiskekort.
Rekruttering	
Målsetting 8.	Strategier
<i>Nordland skal gjøre nytte av jakt og fiske som rekrutteringsarenaer til det helhetlige friluftslivet.</i>	1. Rekrutteringstiltak skal vektlegges for å sikre et nødvendig antall jegere og fiskere til å høste av en bærekraftig produksjon. 2. Rekruttering av jegere og fiskere skal skje fra alle grupper i samfunnet. 3. I den kommunale arealplanleggingen skal viktige friluftsområder sikres, og gjøres tilgjengelig for alle. 4. Kultivering av fiskevann og trygging av adkomst skal brukes for å gjøre den by- og tettstedsnære marka attraktiv for barn og unge. 5. Det opprettes et tilstrekkelig antall universelt utformede fiskeplasser i alle regioner. 6. Gjennom kommunikasjon og åpenhet skal det etableres et god

	omdømme for jaktas og fiskets samfunnsmessige verdi. 7. Lag og organisasjoner skal stimuleres til kontakt med skoler og barnehager. 8. Økonomiske midler skal benyttes for å stimulere til tiltak som har rekruttering til jakt som mål. 9. Det skal utvikles og formidles kunnskap om gode fiskevann i Nordland.
--	---

5. Referanser

Gjertsen, A., I. Bay-Larsen, M. K. Fabritius, T. Magnussen & J. Olsen (2014). Bruk og vern i Nordland. NF-rapport. Bodø: Nordlandsforskning.

Stokke, S., H. C. Pedersen & O. T. Sandlund (2015). *Bestandsvurdering av viltressurser i Nordland fylke*. NINA rapport 1160. Trondheim, Norsk Institutt for Naturforskning.

6. Nyttige lenker

Nordland fylkeskommune:

<https://www.nfk.no/>

Nordland fylkeskommune – Forvaltning av høstbart vilt og innlandsfisk:

<https://www.nfk.no/tjenester/miljo/vilt-og-innlandsfisk/>

Kart:

[Nordlandsatlas](#)

Miljødirektoratet:

[Miljødirektoratet](#)

Fylkesmannen i Nordland

Rapportering:

[Hjorteviltregisteret](#)

[Flått og flue](#)

Lovverk:

[Lovdata](#)

[Viltloven](#)

[Lakse- og innlandsfiskloven](#)

Veiledning:

[Miljøkommune](#)

[Rundskriv – forskrift om forvaltning av hjortevilt](#)

Organisasjoner:

[Norges Jeger- og Fiskeforbund](#)

[Statskog](#)

Vår dato: 09.04.2021
Vår referanse: 21/13350- 2
JournalpostId: 21/46176
Deres dato: 24.03.2021
Deres referanse: 21/1437
Org.nr: 964 982 953

Beiarn kommune
Moldjord

8110 MOLDJORD

Beiarn Kommune		
21/90	4	1685/21
12 APR 2021		
Arbeids P	K46	
Arbeids B	TOS	
Dato	24.03.2021	
Sign		

Uttalelse til nye kommunale mål for hjorteviltforvaltning - Beiarn kommune

Beiarn kommune har sendt forslag til *Målsettinger for hjorteviltforvaltningen 2021-2024* til høring. I følge § 3 i *forskrift om forvaltning av hjortevilt* skal kommunene vedta slike målsettinger der det er åpnet for jakt på artene. Beiarn har hatt elgjakt i lang tid og med revidert forskrift om minsteareal ble det i 2020 også åpnet for jakt på rådyr. Det er observert streifdyr og familiegrupper av hjort, men hjortestammen gir foreløpig ikke grunnlag for å åpne for jakt. En ser imidlertid for seg at dette kan skje om ikke lenge. Mål for hjort er derfor tatt med i de kommunale målsettingene.

Uttalelse

Beiarn kommunes målsettinger for hjorteviltforvaltningen er gode og gjennomarbeidet. Data fra Hjorteviltregisteret er kunnskapsgrunnlaget ligger i bunn. Det er utarbeidet en meget grundig bestandsrapport for utviklingen av elgstammen i kommunen med data helt tilbake fra 1987. Videre er målsettingene forankret i lover og forskrifter og nasjonale og regionale planer og strategier, bl.a. *Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2030*. Så langt vi kan se framgår det ikke av utkastet til målsettinger om revisjonen hittil er gjennomført i samarbeid med representanter for kommunens elgvald og rettighetshaverne. Dette er den beste måten å sikre god forankring og aksept, og vi ber derfor kommunen gjennomføre en bredest mulig høring lokalt før målsettingene vedtas.

Kommunen må se til at de endelig vedtatte målsettingene blir distribuert på en slik måte at alle kommunens jegere og andre interesserte får enkel tilgang til dem. En viktig grunn til å sikre allmennheten lett tilgang, er at målsettingene også omtaler hjorteviltets forhold til *andre samfunnsinteresser*. Dette er viktig å få fram og gjør målsettingene til noe mer enn et dokument for bare jegere og rettighetshavere. Vi ber kommunen vurdere å supplere utkastet på dette punktet. Derfor må målsettingene (sammen med lokal forskrift om minsteareal) være lette å finne fram til på kommunens nettsider.

Nordland fylkeskommune vil berømme Beiarn kommune for det gode arbeidet som er gjort med hjorteviltforvaltningen i senere tid, både med rullering av målsettingene og forskrift om minsteareal. Med bakgrunn i utviklingen av elgstammen tas det grep for å snu en utvikling som på visse områder peker i negativ retning. Disse konkrete målene er satt opp i en oversiktlig tabell som viser

Adresse Postmottak Tlf.: 75650000
Fylkeshuset E-post: post@nfk.no
8048 Bodø

Samfunnsutvikling
Innovasjon og infrastruktur
Håkon Renolen
Tlf: 75650546

Besøksadresse Prinsensgate 100

mål på både kort og lang sikt. Videre er det positivt at det legges stor vekt på ytterligere samarbeid mellom rettighetshavere/vald i form av oppretting av bestandsplanområder.

En egen målsetting for rådyrstammen er tatt inn og kommunen tar høyde for at det kan bli aktuelt å åpne for hjortejakt om ikke veldig lang tid. Fylkeskommunen synes dette er et offensivt grep som setter kommunen i posisjon til å åpne for forsiktig hjortejakt når man synes stammen tillater det.

En vanlig «feil» som ofte begås når kommunene lager sine målsettinger for hjorteviltforvaltningen, er å ta med svært store statistikkmengder i selve målsettingsdokumentet. Det har Beiarn kommune unngått her, og dokumentet er derfor kortfattet og lettlest. Siden bestandsrapporten er et atskilt dokument kan den lett forlenges med nye årganger. Denne rapporten kan derfor beholdes og fornyes som en samling av data som kan legges til grunn ved senere revideringer av målsettingene for hjorteviltforvaltningen.

Kommunen har en samfunnsdel til kommuneplanen som gjelder fram til 2024. Når denne skal rulleres, bør målsettingene i hjorteviltforvaltningen tas med der. Dette, og vedtak på høyest mulig nivå i det kommunale politiske organ, sikrer god forankring av målsettingene for hjorteviltforvaltningen.

Med vennlig hilsen

Tommy Nilsen
leder

Håkon Renolen
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Elgvaldet Aag/Birkeli/Eggesvik/Sandmo/Sørvik
v/Harald Birkeli
Arnøyveien 123,
8135 Sørarnøy.

Sørarnøy 11.04.2021.

Beiarn Kommune		
Ar Saknr	Dot	Reg. nr. Ar
21/90	5	1693/21
13 APR 2021		
Ark kode P	K46	
Ark kode S		
Arbeidsdag	Dato	Signering
	11.04.2021.	TOS

Beiarn kommune
v/fagleder skog, utmark og miljø Thomas Olufsen Skrautvol.

ANGÅENDE NYE KOMMUNALE MÅL FOR HJORTEVILTFORVALTNINGEN

Mange takk for tilsendt utkast til nye kommunale målsettinger for hjorteviltforvaltningen i Beiarn kommune. De nye målsettingene bygger tydeligvis en del på «Bestandsrapport for elgen i Beiarn kommune 2021», og vi synes at de nye målsettingene for det meste virker å være både godt gjennomtenkt og begrunnet.

Vi vil allikevel tillate oss å komme med noen innspill/kommentarer som vi mener vil gjøre målsettingene bedre gjennomførbare/oppnåelige.

Vi er et vald som ikke er del av et bestandsplanområde. Den elgstammen som vi jakter på er nok i svært liten grad den samme stammen som det jaktes på lengre inn i Beiarn. Vi har mere dyr som trekker mellom Bodø, Gildeskål og det området av Beiarn som vi jakter på. Tidligere trakk de fleste dyrene ut av området vårt på vinterstid. En del dyr gjør fortsatt det, men de siste 5-10 årene har det også vært en del dyr som oppholdt seg i vårt område om vinteren. Vi har bra med elg i vårt område, etter det vi kan se av beiting er antall dyr sansynligvis for stort. De siste årene har vi også sett en merkbar endring i sammensetningen av dyrene vi har observert. Vi har sett svært få kalver, de kalvene vi har sett har vært små i forhold til tidligere år, og vi har sett mange kyr uten kalv. Hvorfor disse endringene i observasjonene våre fremkommer kan selvsagt være både mange og sammensatte, men som den tidligere nevnte bestandsrapport påpeker så er det sansynligvis for mange kyr i forhold til antall okser. Under «konkrete mål for forvaltningen» går det tydelig frem at det er et mål å ta ut en større andel kyr (kortsiktig maks 2 sett ku pr okse, og langsiktig 1,7 ku pr okse). Det er også et mål at sett kalv pr ku ikke skal reduseres (både på kort og lang sikt). Dette søkes oppnådd med høyere avskyting og økt andel kyr i uttaket. Dette tror også vi er en fornuftig og grei forvaltning.

Men når vi leser litt lengre ned i forslaget og kommer til «Vald uten bestandsplan» tror vi det vil bli vanskelig å oppnå målsettingene med forslaget til årlig tildelt kvote. Ved å vedta en helt «fastspikret» prosentandel for de forskjellige kategorier mener vi at målsettingene blir mye vanskeligere både å oppnå og holde.

Vi foreslår derfor at dette punktet endres til følgende:

Ved årlig tildelt kvote etter §18 tredje ledd tildeles dyr med følgende fordeling:

- Kalv: min 50%
- Voksne handyr (1 ½ år og eldre): min 20%
- Voksne hundyr (1 ½ år og eldre): min 15%

Ved en slik prosentvis fordeling vil kommunen for eksempel ha mulighet til å tildele et høyere uttak av kyr i en periode for så å redusere det noe om man oppnår det ønskede antall kyr i forhold til antall okser. Vi mener også at det vil være vanskelig å ta ut det tildelte antall dyr om det tildeles mange kalver og det, slik vi har sett de siste årene, observeres svært få kalver. Vi mener derfor at det med «vår» foreslåtte prosentfordeling vil være mye enklere å oppnå målsettingen når kommunen har mulighet til å være litt mer fleksible i sin tildeling.

Mvh

Harald Birkeli, valdansvarlig.

Planutvalget 21/90-6 KY6

Åg den 11.-421

Til Biarn Kommune, Skrautvol

Høringsuttalelse til nye Kommunale
målsetninger for forvaltning av
hyortevilt i Biarn.

I forskrift om forvaltning av hyorte-
vilt §16 står det: Videre bør godkjente
bestandsplaner være forutsetning for tildeling
av fellingstillatelse for nedriggende
vald uten bestandsplan.

Hvis 2 ungdyr er lik 1 voksen og 1 kalv
bør kalv% være 45-50% kalv for vald som
står utenfor bestandsplanforvaltningen.

Hvor har faglederen lovhyttel til å
straffe elgvald som står utenfor bestands-
planområde ved å øke kalv% §

avskrift av dette brev sendes til plan-
utvalget og leder i Kontrollutvalget.

Harald Eggseth
Eugen

8120 Nygårdsgården

Åg den 11.-4.21

Til Beiarn Kommune, Skrautvål

Høringsutalelse til nye Kommunale
målsetninger for forvaltning av
hyortevilt i Beiarn.

I forskrift om forvaltning av hyorte-
vilt § 16 står det: Videre bør godtgjente
bestandsplaner være førende for tildeling
av fellingstillatelser til nærliggende
vold uten bestandsplan.

Hvis 2 ungdyr er lik 1 voksen og 1 Kalv
bør Kalv% være 45-50% Kalv ~~for~~ vold som
står utenfor bestandsplanforvaltningen.

Hvor har faglederen ^{lov} hjemmel til å
straffe elgvold som står utenfor bestands-
planområde ved å øke Kalv% §

avskrift av dette brev sendes til planutvalget
og leder i Kontrollutvalget. Harald Eggsvik

Eggen

8120 Veggårdsgårn

VEDTAK AV PLANPROGRAM KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2021-2033

Saksbehandler: Torbjørn Grimstad
Arkivsaksnr.: 21/31

Arkiv: 140

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
4/21	Plan og ressursutvalget	22.01.2021
19/21	Plan og ressursutvalget	27.04.2021
16/21	Beiarn Kommunestyre	11.05.2021
20/21	Plan og ressursutvalget	27.04.2021

Plan og ressursutvalgets behandling: Innstilling til kommunestyret:

I henhold til plan- og bygningsloven § 11-13 fastsetter Beiarn kommunestyre planprogram for «Kommuneplanens arealdel 2021-2033» slik det foreligger og har vært på høring.

Enstemmig vedtatt

Saksordfører: Tom F. Antonsen

Rådmannens innstilling:

I henhold til plan- og bygningsloven § 11-13 fastsetter Beiarn kommunestyre planprogram for «Kommuneplanens arealdel 2021-2033» slik det foreligger og har vært på høring.

Saksutredning:

Planprogrammet ble lagt ut til offentlig ettersyn og sendt på høring 4. februar. Det er kommet inn flere innspill til planprosessen, men ingen særskilt kritiske merknader til planprogrammet.

Innspillene med kommunens vurdering følger i tabell på de neste sidene. Disse tas med videre i planprosessen.

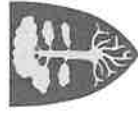
KA 2021-2033 INNSPILLSVURDERING

Tabellen angir generelle innspill fra høringspartene. Konkrete innspill til arealbruk behandles etter tabellen.

Innspill	Kommunens vurdering
Nordland fylkeskommune	Beiarn kommune er i gang med knutepunktutvikling på Storjord. Innsillet oppfattes som en oppfordring til å legge til rette for bygging hovedsakelig på Storjord, Tollå og Moldjord.
	Gjenbruk av bygg kan forandre omregulere bygg som er tatt ut av drift.
	Arealregnskap vil være en naturlig del av kommuneplanens arealdel.
	Beiarn kommune har ikke tatt stilling til hvorvidt vi oppfyller kravene til Norges Nasjonalparkkommuner.
	Beiarn kommune ser at en helhetlig kommunedelplan for Beiarn vil gjøre arealforvaltningen rundt elva mer forutsigbar og bidra til bedre forvaltning.
	Beiarn kommune ønsker å legge Morten Jonso-gabbroen inn som fremtidig råstoffuttak i kommuneplanens arealdel.



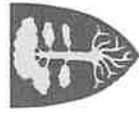
	som kan inneholde en stor forekomst med gabbro av god kvalitet. I så tilfelle vil denne kunne utvikles til en regional ressurs som kan erstatte import av høykvalitets råstoff til bærelag og toppdekke i veier, og som tilsalgsmaterial i betong.	
	Evjen Granitt AS har siden oppstart i 1998 utviklet seg til å bli en viktig leverandør av naturstein (granitt) til stedsutviklingsprosjekter flere steder i landet. Granitt fra Beiarn kan på sikt et potensial til å få et større marked regionalt og nasjonalt. I kommunens arealplan må områdets og forekomstens størrelse og areal synliggjøres. Det samme når det gjelder ressursens betydning for sysselsetting og verdiskaping i området. Tilgang til god granitt fra en lokal ressurs slik som denne i Beiarn kan også erstatte import av stein til større utbyggingsprosjekter i Nordland. Andre områder med potensial for naturstein bør være arealplanen, bl.a. pyroksenitt ved Tollå og skifer i Molid.	Beiarn kommune vil vurdere utvidelse av eksisterende areal avsatt til råstoffuttak på Evjen. Det vil i tillegg vurderes tatt inn en havn for å legge til rette for bedre transportmuligheter.
	I likhet med andre kommuner så har Beiarn behov for korttransporterte masser av sand og grus til bygg- og anleggsformål. Beiarn har sand- og grusressurser, men de er ikke angitt med god kvalitet på NGUs ressurskart. Kommunen bør likevel ta kontakt med NGU for å få et svar på om det finnes slike forekomster i Beiarn som bør avsettes til framtidige uttak. Vi minner om at dersom det ønskes å settes av forekomster til uttak, bør dette fremstilles med hensynssone i arealplankartet, jf. §11-8 c).	Beiarn kommune vil i prosessen vurdere hvor vi kan legge til rette for råstoffuttak for å dekke det lokale behovet innad i Beiarn.
	LNFR Jordbruk Under pkt. 4 om LNFR-områdene er det nevnt et mulig behov for omdisponering til andre formål, særlig boliger. Her må vi minne om nasjonal og regional jordvernpolitikk og regionale målsetninger om omfanget av omdisponering. Videre bør planen presisere hva som menes med smidighet i egnede områder. Dette kan bety en liberal dispensasjonspraksis, noe vi bør advare mot. Kommunen bør ha en klar og tydelig politikk når det gjelder omdisponering av LNFR-områder spesielt og dispensasjoner generelt. Ny KPA bør ha tydelige føringer her.	Beiarn kommune ser at det kan være behov for tydelige føringer slik at forvaltningen i dispensasjonssaker blir mer forutsigbar.
	LNFR Reindrift Beiarn er viktig for reindriftnæringen i området. Det er kartlagt sommer-, høst-, vinter- og vårbeiter, i tillegg til trekk- og flyttlei, oppsamling og svømmelei/transport, i kommunen. Derfor blir det sentralt å sikre god medvirkning med reindriftseierne i planprosessen.	I planprosessen vil det være naturlig å ha god dialog med reindriften for å begrense fremtidige arealkonflikter.
	LNFR Fritidsboliger	Beiarn kommune legger opp til å begrense ny hultaking i LNFR-områder. Vi vil prioritere områder som enten er



	For minst mulig å berøre reindriften, friiluftsområder og naturmangfoldet, bør også nye fritidsboliger legges til eksisterende utbygde områder.	tidligere utbygd, spredt utbygd eller nært eksisterende bebyggelse og infrastruktur.
Fylkesveg Vi vil anbefale at det vurderes adkomstmulighet til nye utbyggingsarealer allerede på kommuneplannivå. For å unngå kryssing av veg er det viktig at utbyggingsområder ligger på samme side av vegen som eventuell aktivitet. Utbyggingsområder anbefales dimensjonert etter vegnettet eventuelt at det er mulig å bygge ut/oppgradere vegnettet i tråd med ønsket utbygging. Årsaken er at siktkrav, stigningsforhold og utforming av kryssløsninger er elementer som kan være relativt arealkrevende og kan være vanskelig å løse på et senere tidspunkt. I områder som avsettes til utbygging, anser vi det som svært viktig at det fortsatt settes krav til utarbeidelse av detaljplan.		Avklaring av adkomst til nye områder vil være en naturlig del av planprosessen.
Fylkesveg Videre må trygge og gode løsninger for gående, sykklende og kollektivreisende vurderes. Med dette menes at i lokalisering av områder til bolig må vurderes i forhold til barn og unges aktivitetmuligheter og lekeområde, barnehage, skoler, grøntområde, utbygging av trygge skoleveger med mer. Dette er også i tråd med kommunens satsingsområde. Vi anbefaler at dersom nye byggeområder ikke har gang- og sykkelveg bør det stilles rekkefølgekrav om at dette skal være etablert før det iverksettes nye tiltak i nye byggeområder. Gang- og sykkelveger må fremkomme av plankartet.		Trafikksikkerhet vil være en naturlig del av planprosessen.
Fylkesveg Kommunen ønsker å tilrettelegge for hyttefelt og utvikling av aktivitet langs Beiarelva, Beiarfjorden og andre aktuelle områder. For å unngå kryssing av veg er det viktig at parkeringsplasser plasseres på samme side av vegen som målpunktet - aktivitetssområdet. Videre må det settes av tilstrekkelig med areal slik at man unngår parkering på og langs veg.		Dette punktet vil måtte videreføres i en kommunedelplan for Beiarelva.
Fylkesveg Rammeplanen for avkjørsler omfatter alle fylkesvegene i kommunene. Rammeplanen fastsetter hvordan holdningen til etablering av nye avkjørsler, eller bruk av eksisterende avkjørsler skal være for ulike fylkesvegstreknings. Det er fire holdningsklasser, lite streng, mindre streng, streng og meget streng. I Beiarne kommune har fylkesvegene holdningsklassene lite streng og mindre streng.		Beiarne kommune kan innarbeide en bestemmelse som henviser til en hver tid gjeldende rammeplan for avkjørsler.



	Nordland fylkeskommune arbeider med rullering av gjeldende rammeplan «Rammeplan for avkjørsler (1999)». Det foreslås i rulleringen å ta inn differensierte byggegrenser, meget streng/streng - 50 meter, mindre streng - 30 meter og lite streng 15 meter, langs fylkesveg i planen. Dette vil forenkle og redusere behovet for tillatelser fra veglovens byggegrense langs fylkesvegane. Det anbefales at den til enhver til gjeldende «Rammeplan for avkjørsler» tas inn som bestemmelse i planen.	
	Fylkesveg Universell utforming er et satsingsområde for Nordland fylkeskommune og vi anbefaler derfor om at det tas inn en planbestemmelse om «Universell utforming og tilgjengelighet» og at den også omfatter vegformål.	Vegformål i kommuneplanens arealdel skal ha bestemmelse om universell utforming og tilgjengelighet. Beiarne kommune ser at dette virker inkluderende, og vil prioritere dette i knutepunktene.
	Kulturminner Det er ingen fredete nyere tids kulturminner i Beiarne. Beiarne kirke er med på Riksantikvarens liste over spesielt verdifulle kirkebygg fra tiden etter 1850. I forbindelse med kulturminnevalueringer og konsekvensutredninger vil SEFRAK-registeret være et nyttig verktøy til bruk for identifisering av eventuelle verdifulle bygninger og bygningsmiljøer. I og med at bygningene i SEFRAK-registeret kun er registrert ut fra alder, og ikke er verneverdivurdert, er det nødvendig å gjøre en slik verdivurdering i forbindelse med bruken av registeret som kunnskapsgrunnlag. Det anbefales å trekke eventuelle lokale ressurspersoner med kompetanse på feltet inn i dette arbeidet. Beiarne kommune har nylig søkt om midler til utarbeidelse av en kulturminneplan. Vi anbefaler at dette arbeidet blir knyttet opp mot den nye kommuneplanens arealdel.	Beiarne kommune vil knytte en arbeid med en kulturminneplan opp til arbeidet med kommuneplanens arealdel.
	Det anbefales at kommunen vurderer om viktige kulturmiljøer og kulturlandskap bør synliggjøres og gis et vern gjennom bruk av hensynssone c), sone med særlige hensyn til bevaring av kulturmiljø eller landskap, og med tilknyttede retningslinjer for å ivareta interessene. Bygninger/miljøer som eventuelt planlegges regulert til bevaring (innen en båndleggingsperiode på fire år) kan markeres med hensynssone d), sone for båndlegging. Generelle bestemmelser om hensyn som skal tas til bevaring av eksisterende bygninger og annet kulturmiljø kan gis i henhold til plan- og bygningstovens § 11-9 nr. 7. Slike bestemmelser kan omhandle både bestemmelser om ivaretagelse av det enkelte	En integrering av kulturminneplan i kommuneplanens arealdel er et mål. Dette kan bli realisert gjennom en egen kommunedelplan for kulturminner ut fra vurderinger i kulturminneplan.



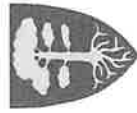
	verneverdige bygg og om god tilpasning av nye byggetiltak til eksisterende bygningsmiljøer. Bestemmelser om miljøkvalitet, estetikk og landskap kan gis i henhold til § 11-9 nr. 6. Fylkeskommunen vil sterkt anbefale at det gis slike bestemmelser.	
	I påvente av en kulturminneplan for kommunen anbefales det at det i kommuneplanens arealdel som overordnet plan tydeliggjøres at kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap skal være et tema i senere plan- og byggesaksbehandling. Dette kan med fordel fremgå av bestemmelser eller retningslinjer. Det kan om det anses hensiktsmessig inngå at SEFRAK-registrerte bygninger skal vurderes spesielt. I henhold til kulturminnelovens § 25 er det meldeplikt for saker som gjelder byggverk oppført før 1850. Det vil si at kommunen plikter å forelegge søknad om riving eller vesentlig endring av ikke-fredete byggverk/anlegg som er oppført før 1850 til de regionale kulturminnemyndighetene (fylkeskommunen og/eller Sametinget) for uttalelse. Det kan være nyttig å sikre slik saksbehandling ved å ta det inn i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel.	Beiarn kommune synes det virker fornuftig med et eget kart som tydeliggjør kutlurminner, - i påvente av kulturminneplan. Det er naturlig med en bestemmelse angående meldeplikt for saker som gjelder byggverk oppført før 1850.
	Automatisk fredete kulturminner De arkeologiske kulturminnene representerer en ikke-fornybar ressurs, og svært mange av dem er ennå ikke kjent. Plan- og bygningsloven er det viktigste instrumentet for å sikre denne kultur-historiske ressursen en god forvaltning. Fylkeskommunen ber om at § 1.5 i gjeldende kommuneplanens arealdel blir videreført. Tromsø Museum har skiftet navn til Norges arktiske universitetsmuseum. Dette bør oppdateres i teksten.	Bestemmelsen kan videreføres med oppdatert tekst.
	Vi gjør oppmerksom på at det vil være mulig å få avklart byggeområder i forhold til automatisk fredete, arkeologiske kulturminner på kommuneplanplannivået. Som tiltakshaver vil kommunen da måtte dekke kostnadene ved registreringsarbeidet på vanlig måte, jf. kulturminneloven § 10.	Beiarn kommune vil forsøke å unngå byggeområder ved kjente automatisk fredete kulturminner.
	Beiarfjorden Beiarfjorden hører til landskapstypen <i>Åpent kystfjordlandskap med infrastruktur og jordbrukspreg</i> (KF GTG-03 i NiN, Naturtyper i Norge). Av de 60 områdene i Nordland peker 3 områder seg ut med en så sjeldent god og typisk utforming av landskapstypen, at de er	Beiarn kommune ønsker å bevare fjordlandskapet i størst mulig grad, men vi viser til at gabbroforekomsten på sørsiden av fjorden har nasjonal interesse. Oppgaven blir



	vurdert til å være av nasjonal betydning. Det er Beiarfjorden, Misværifjorden og Selnes. Beiarfjorden har et stort mangfold, store kontraster og et aktivt landbruk. Beiarelvass utløp i Beiarfjorden har dannet et stort og grunt delta, Reinøra, der deler av den er dyrka opp, mens andre deler er freda av naturvernensyn. Landskapsbildet her er stadig endring, som følge av at tidevannssonen strekker seg hele 7 km innerter. Det er viktig å ta vare på særprega fjordlandskapet med svært høye landskapskvaliteter. Dette fordi de bidrar til rikt og viktig naturmangfold, samtidig som kulturlandskapet er med på å skape identitet og særpreg.	dermed å få til en drift som påvirker landskapet i minst mulig grad. Et annet tiltak som kan påvirke fjorden er småbåthavn i Tverrvik. Indre Beiarn mangler en trygg småbåthavn, siden området er svært utsatt for vind og fallvind. Vi ser for oss at kommuneplanens arealdel kan åpne for en ny trygg småbåthavn, lokalisert i Tverrvik, hvor det allerede er bebyggelse.
	Friluftslivet i Beiarn er viktig for både besøkende til kommunen og en god del av befolkningen. Viktige friluftsområder og tilgangen til disse bør derfor ivaretas gjennom planarbeidet. Nordland fylkeskommune har i samarbeid med regionale friluftsråd utarbeidet en friluftslivskartlegging. Vi ber om at dette kunnskapsgrunnlaget legges til grunn for konsekvensutredningen av temaene friluftsliv og landskap. Begge disse temaene er tilgjengelig som kartlag i Nordlandsatlas. Miljødirektoratet har nylig kommet med en veileder for kartlegging, analyse, avgrensning og planlegging av markaområder. Se her for mer informasjon, veileder Planlegging av by- og tettstedsnære naturområder.	Beiarn kommune vil bruke friluftskartleggingen som kunnskapsgrunnlag i konsekvensutredningen.
	Konsekvenser for vannmiljø må utredes i forbindelse med konsekvensutredning av planforslaget. Gjennom regional plan for vannforvaltning i henhold til EUs vannforskrift, er det vedtatt miljømål for vannforekomstene i planområdet. Det generelle miljømålet er at alle vannforekomster skal ha god økologisk tilstand innen 2021. Vi ber kommunen hente inn og ta hensyn til informasjon om risiko- og påvirkninger for vannforekomster som kan bli berørt av planleggingen. Informasjon om vannforekomster finnes på vann-nett. For mer informasjon om den regionale planen, vannområdene i fylket og videre veiledning, viser vi til vannportalens regionale side.	Beiarn kommune vil hensynta vannforekomstene i planleggingen.
	Vannforskriften sier at drikkevannskilder skal beskyttes slik at omfanget av rensing ved produksjon av drikkevann reduseres. Det er derfor viktig at kommunen tar hensyn til drikkevannskildene i sitt planarbeid. Dette gjøres blant annet ved å innarbeide hensynssoner og planbestemmelser i arealdelen til kommuneplanen og i andre relevante planer. Dette som et forebyggende tiltak for å sikre dagens og framtidens behov for rent drikkevann.	Hensynssoner med bestemmelser finnes allerede for kommunale drikkevannskilder. Det vil være et mål å innarbeide det samme for private drikkevannskilder.



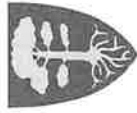
	Vi ber kommunen vurdere å ta følgende generelle retningslinje inn i kommuneplanens arealdel: <i>«Regional plan for vannforvaltning bør innarbeides og detaljeres i kommuneplan og underliggende planer, basert på kunnskap om lokale forhold. Vannmiljø og vedtatte miljømål skal vurderes og hensyntas i planarbeid som kan påvirke vann. Interkommunalt samarbeid bør vurderes ved påvirkninger på vannmiljø, på tvers av kommunegrensene.»</i>	Beiarn kommune vil vurdere hvorvidt teksten skal brukes som retningslinje, eller som en del av generelle bestemmelser for hele kommunen.
Klimahensyn Med et endret klima er det forventet større og flere flommer, mer nedbør og overvann, flere skred, og havnivåstigning. Det bør derfor jobbes med klimatilpasning i arealplaner. For mer informasjon se Norsk klimaservicesenter som har utarbeidet en klimaprofil for Nordland. Denne gir et kortfattet sammendrag av dagens klima, forventede klimaendringer og klimautfordringer. Klimaprofilen er et supplement til klimahjelperen. Vi viser også til klimatilpasning.no, se havnivå i kart og NVEs nettsider. Vi viser også til Miljødirektoratets veileder om hvordan ta hensyn til klima i plan. Samt Kunnskapsbanken, en database fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap med fokus på samfunnets sårbarhet og risiko basert på naturhendelser.	Beiarn kommune vil planlegge med tanke på mer ekstremvær. Dette innebærer å ta høyde for eksempelvis mer intens nedbør og større flommer enn hva som fremkommer i eksisterende farekartlegginger.	
Akvakulturnæringen omfatter tradisjonelle aktører innenfor oppdrett av laks og ørret, men det registreres også økende interesse knyttet til andre arter som hvitfisk, alger og en fornyet satsing på skjellproduksjon. For regionene tilhørende Salten og ellers i Nordland, opererer en rekke selskaper med fokus innenfor akvakultur og eksport av sjømat. Kommunen bør, i forbindelse med sitt kommuneplanarbeid, aktivt involvere slike relevante aktører. Eksempler på tema i slik dialog med relevante aktører kan være lokalisering/koordinatfesting av eksisterende anlegg med fortøyninger og/eller arealer egnet for framtidige anlegg for ulike typer akvakultur og sjømatproduksjon i kommunens sjøområder.	Beiarnfjorden er en nasjonal laksefjord og Beiarnelva er et nasjonalt laksevassdrag. Beiarn kommune vil på bakgrunn av dette ikke legge til rette for akvakultur, etter som vi har erfart at konsesjoner gitt til oppdrett av hvitfisk har blitt omgjort til konsesjon til oppdrett av anadrome laksefisk i nabokommune.	
Konsekvensutredning Nordland fylkeskommune er opptatt av at planarbeidet skal legge til grunn tilgjengelig og beslutningsrelevant kunnskap. I den grad det er mangler i kunnskapsgrunnlaget, bør kommunen så langt som mulig søke å innhente relevant kunnskap.	Hvert tiltak vil konsekvensutredes, og helhetsvirkningen til planen må konsekvensutredes.	
Temaer Det er løftet frem fem fokusområder for rullering av denne kommuneplanen. Slik som det skrives i planprogrammet må nye områder til utbyggingsformål eller endring av	Det skal konsekvensutredes for alle aktuelle tema i planen. Hvis et tema vurderes til å ikke være aktuelt for	



	utbyggingsformål, konsekvensutredes. I planprogrammet er det ikke beskrevet hvilke interesser eller temaer som er særlig viktig å utrede i forbindelse med konsekvensutredningene. Videre i planprosessen ber vi om at dette tydeliggjøres. <i>Metode</i> Miljødirektoratet har nylig utarbeidet en digital veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø. Veilederen inkluderer konsekvensutredning for temaene landskap og friluftsliv, naturmangfold, forurensning, kulturmiljø, vannmiljø, økosystemtjenester og klimagassutslipp. Temaer som kan gjøre seg gjeldende i konsekvensutredningene. <i>Medvirkning</i> Planprosessen skal legge opp til en medvirkning i tråd med plan- og bygningslovens bestemmelser. Det vil si at berørte parter i området må trekkes aktivt inn i prosessen. Nordland fylkeskommune minner om kommunens særlige ansvar for å legge til rette for aktiv deltakelse fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge.	et tiltak, skal vurderingen fremkomme i konsekvensutredningen. Beiarn kommune noterer seg veilederen. Beiarn kommune ønsker aktiv deltakelse og medvirkning i planprosessen. Dette må balanseres opp mot at det er kommunens plan, hvor kommunestyret er ansvarlig for å bestemme arealbruken i kommunen.
Instans	Innspill	Kommunens vurdering
Sametinget	Hele Beiarn kommune dekkes av Saltfjellet reinbeitedistrikt. Reindriftsnæringen er en arealkrevende næring hvor små inngrep kan få store følger. Dette med bakgrunn i marginale beiteområder og reinens behov for ulike sesongbeiter og flytteleier mellom dem. Som følge av forskrift til konsekvensutredning § 21 tredje ledd skal den samlede virkningen av planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistrikt vurderes. Kommunen har et punkt om dette i planprogrammet, noe som gjør at vi ser at dere er bevisst på dette. I føringene for arealdelen står det at kommunen skal ivareta jordbruksnæringens produksjonsgrunnlag. Sametinget forventer også at naturgrunnlaget for reindriften blir ivaretatt i kommuneplanens arealdel. I tillegg til reindriftsnæringen kan det også være annen samisk næringsutøvelse i kommunen slik som tradisjonelt fiske i samiske kyst- og fjordområder, samiske utmarksnæringer og samiske næringer innenfor kultur, utdanning og språk. Vi ber dere derfor ta tilstrekkelig hensyn til all samisk næringsutøvelse i kommuneplanens arealdel.	Som tidligere nevnt, i planprosessen vil det være naturlig å ha god dialog med reindriften for å begrense fremtidige arealkonflikter. Beiarn kommune kjenner ikke til samisk næringsutøvelse utover reindrift, men det kan være naturlig å ha kontakt med Duoddara raffe om dette.



	I føringene for arealdelen skriver kommunen at dere vil være offensive til tilrettelegging av hyttefelt. Sametinget viser til vår planveileder punkt 5 bokstav d, der vi mener at utbygging for hytter og hytteområder som hovedregel skal skje etter reguleringsplan der også aktuelle infrastruktur til slike hytteområder inngår i planen. Hytteområder bør være mest mulig samlet for å konsentrere belastning på naturgrunnet. Større utbygginger bør styres gjennom kommuneplanens arealdel (Sametingets planveileder). Man må også vurdere den samlede virkningen på naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsnivå av hyttebygging sammen med annen utbygging. Vi viser også til våre uttalelser datert 17.04.2015 og 08.12.2016 i forbindelse med høring på Beiarn kommuneplans arealdel.	Det vil være et naturlig mål for Beiarn kommune å begrense konflikter gjennom planprosessen.
	I føringene for arealdelen ønsker kommunen å muliggjøre utvikling av mineralressurser. Sametinget viser til vår Sametingsmelding om areal og miljø (2016), hvor vi mener at slike inngrep og tiltak kun skal tillates etter en helhetlig planlegging som sikrer naturgrunnet for samisk kultur og samiske næringer. Vi gjør i denne sammenhengen spesielt oppmerksom på at området i sørenden av Beiarfjorden som foreslås til mineralutvinning, er ifølge reindriftskart fra NIBIO, vinterbeiteområder for rein. Slike områder er ofte minimumsfaktorer i reindriftsnæringen.	Angående gabbroforekomsten, som det spesielt vises til her, vil også det spesielle fjordlandskapet fordele at eventuell drift utføres mest mulig skånsomt.
	Det er viktig å synliggjøre historiske kulturminner og kulturmiljø deriblant samiske kulturminner slik at det tas hensyn til dette i planleggingen. En kulturminneplan er en god hjelp i dette arbeidet og vi anbefaler kommunen å lage en slik. Riksantikvarens nettside gir veiledning rundt kulturminneplan. Sametinget er ansvarlig forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner og kan bistå kommunen med veiledning og orientering om samiske kulturminner i kommunen.	Beiarn kommune vil hensynta samiske kulturminner på samme måte som andre kulturminner i planprosessen. Samiske kulturminner vil være en naturlig del av en kulturminneplan.



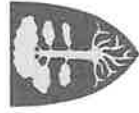
	Registreringene av samiske kulturminner er fortsatt mangelfulle, noe som gjør at det i store områder ikke er gjort noen dokumentasjon av samiske kulturminner. Derfor utgjør de kjente kulturminnene sannsynligvis kun en brøkdel av den totale kulturminnebestanden. Vi anser potensialet for nye funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i Beiarne kommune for stort.	Ettersom Beiarne kommune legger opp til å begrense ny hultaking i LNFR-områder og vil prioritere områder som er tidligere utbygd, håper vi å begrense konflikten med ukjente automatisk fredete kulturminner.
Innspill	Innspill	Kommunens vurdering
Direktoratet for mineralforvaltning	Beiarne kommune ønsker å muliggjøre utvikling av mineralressursene. DMF gjør oppmerksom på at å utnytte byggeråstoff er viktig for å realisere planlagt utvikling og utbygging lokalt og regionalt. Uttak av øvrige mineralressurser vil i større grad være som en næringsinteresse lokalt, mot et nasjonalt og internasjonalt marked. Der det planlegges for uttak av mineralske ressurser bør kommunen avklare areal som sikrer mineralnærings behov på lang sikt med forutsigbare rammebetingelser. DMF anbefaler at kommunen åpner dialog med tiltakshavere ved aktive uttak for å gjøre seg kjent med deres behov. Der det åpnes for uttak er det viktig at ressursene utnyttes så optimalt som mulig, både i volum og kvalitet. DMF anbefaler at områder med etablerte uttak og konkrete planer for utvinning avsettes med formål råstoffutvinning i arealdelen. Det bør i tillegg unngås å planlegge ny arealbruk som båndlegger arealer i nærheten av områder som på lengre sikt også kan være aktuelle for råstoffutvinning. Forekomster som ikke er umiddelbart aktuelle i dagens situasjon, men kan bli viktige eller er ønskelig å ivareta for fremtiden, kan synliggjøres med hensynssone i planen. Rundskriv «Ikraftredelse av endringer i plan- og bygningsloven og matrikkellova» datert 30. juni 2017, beskriver hensynssone for mineralressurser (§ 11-8): «Endringen åpner for at kommunene gjennom sin planlegging kan synliggjøre mineralressurser som kan være aktuelle for fremtidig utvinning, og gi retningslinjer om begrensninger av virksomhet og vilkår for tiltak for å ivareta denne interessen. Hensikten er å unngå utbygging eller tiltak som kan vanskeliggjøre senere utvinning av mineralske ressurser.» Hensynssone H590 kan derfor benyttes både for områder med registrerte forekomster med mineralske ressurser og arealer som ligger i tilknytning til etablerte masseuttak.	Beiarne kommune vil kontakte tiltakshavere av aktive og nedlagte kartlagte uttak. Beiarne kommune ønsker å avsette områder for råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel. Der det er kartlagt forekomster som for tiden ikke er aktuelle kan vi legge inn hensynssone H590.



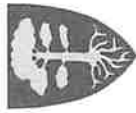
	Byggeråstoff Beiarne kommune bør skaffe seg oversikt over det lokale behovet for byggeråstoff i planperioden. Forventet gjenstående levetid for uttakene i drift kan settes i sammenheng med forventet årlig uttak. Det gir grunnlag for å vurdere behov for planlegging av utvidelse eller eventuelt åpning av nye områder i planperioden. For å imøtekomme FNs bærekraftsmål og kommunens ambisjoner om å sikre et bærekraftig samfunn, bør det legges vekt på transportbehov for kilder til byggeråstoff. En viktig miljøfaktor er transportavstand mellom uttak- og forbrukssted, spesielt transport langs vei. Å redusere transportbehovet er derfor viktig for at byggesektor og mineralnæring skal nå sine miljømål.	Beiarne kommune ønsker å legge inn arealer til råstoffutvinning for å dekke lokale behov.
	DMF anbefaler at forholdet til mineralloven tas inn i bestemmelsene, på følgende, eller lignende, måte: «Drift skal skje i henhold til bestemmelser i mineralloven med gjeldende forskrifter, samt i vilkår i tillatelser etter loven. Direktoratet for mineralforvaltning er myndighet etter loven.»	Beiarne kommune har en slik bestemmelse i dag, og vil oppdatere teksten hvis den ikke samsvarer med innspillet.
Kystverket	Ingen merknader til oppstart og planprogram.	
Instans	Innspill	Kommunens vurdering
NVE	NVE synes det er positivt at kommunen integrerer og gjør FNs bærekraftsmål til en viktig del av planarbeidet. Vi mener planprogrammet synliggjør de utfordringene kommunen står ovenfor, og er tydelig på hvor hovedfokuset bør ligge og hvilke utredningstemaer det skal jobbes videre med. NVE foreslår i tillegg at temaet naturfare (skred- og flomfare) tas med som eget utredningstema i planprogrammet.	
	Naturfarer Arealplanlegging som tar hensyn til flom- og skredfare er et av de viktigste virkemidlene kommunen har for å forebygge tap og skader fra flom- og skredhendelser, både i dagens og i et fremtidig klima. På NVE Atlas finnes aktsomhetsområder og faresoner for flom og skred. Aktsomhets- og faresonekartene kan også lastes ned temavis på NVEs Kartkatalog. Beiarne kommune har utfordringer både i forhold til flom, isgang, erosjon og snøskred. Disse naturfarene skal vurderes for alle nye byggeområder der slike farer er aktuelle. Kommunen	Beiarne kommune vil ha naturfarer som eget tema gjennom hele planprosessen. Herunder også som utredningstema i planprogrammet.



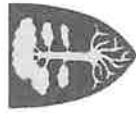
	hadde god dialog med NVE ved forrige arealplanprosess i 2016/17, og vi forutsetter godt samarbeid denne gangen også. På grunn av utfordringene som Beiarn kommune har i forbindelse med en del flom- og skredutsatt bebyggelse, og flere flom- og skredutsatte veier, mener NVE at temaet naturfare (flom- og skredfare) bør tas med som eget utredningstema i planprogrammet.	
	NVE anbefaler at arealer som kan være utsatt for flom, erosjon eller skred, uavhengig av arealbruk, avmerkes på plankartet som hensynssoner, jfr. plan- og bygningsloven § 11-8. Et minimumskrav er at hensynssone for flom- og skredfare vises for eksisterende byggeområder og områder der det planlegges ny utbygging. Vi viser i den forbindelse til NVEs retningslinjer 2/2011 - <i>Flaum- og skredfare i arealplanar</i>. Kartlagte faresoner skal uansett avsettes som hensynssoner. Flom og skred er naturlige prosesser. På generelt grunnlag anbefaler NVE en arealbruk som styrer utbygging bort fra slike farer. Kommuneplanens arealdel bør bidra til forutsigbarhet og i størst mulig grad avklare hvorvidt det er mulig å realisere ønsket utbygging, jfr. sikkerhetskrav i byggeteknisk forskrift (TEK 17). I de tilfeller hvor faresoner er kjent i områder som åpnes for utbygging, gjengis disse i planen som hensynssone med krav om sikring før utbygging. I de tilfeller faresoneavgrensing ikke foreligger, må det stilles krav om dokumentasjon av tilstrekkelig sikkerhet, i henhold til TEK 17, på siste plannivå. NVE forutsetter at planen ikke åpner for vesentlig utbygging uten reguleringsplan. Dersom kommuneplanen angir nye byggeområder uten krav om reguleringsplan, må kartlegging og oppfølging av risiko- og sårbarhetsforhold tilsvare reguleringsplannivået, jf. rundskriv HS-18 <i>Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling</i>.	Beiarn kommune vil synliggjøre naturfare med hensynssone i kommuneplanens arealdel og styre utbygging bort fra slike farer. Der det eventuelt likevel åpnes for utbygging vil det bli stilt krav om nærmere undersøkelser og utredning gjennom reguleringsplan. Sikring i forbindelse med nye tiltak må baseres på fakta fra slike undersøkelser etter føre-var-prinsippet.
	Skredfare Store deler av Beiarn kommune er i henhold til NVE Atlas registrert som potensielt skredutsatt (snøskred, steinsprang samt jord- og flomskred). Potensiell skredfare må vurderes i forbindelse med ROS/KU for alle nye byggeområder. Planbestemmelser må sikre at tilstrekkelig sikkerhet mot skredfare, i henhold til TEK 17, ivaretas på siste plannivå.	Kartlagte skredfare vil bli vurdert og hensyntatt i planprosessen. Målet er at ingen bygg eller infrastruktur skal være sårbare for skred.
	Grunnforhold I henhold til NGUs løsmassekart finnes store områder med marine avsetninger i Beiarn kommune. NVE er ikke kjent med at det er påvist kvikkleire, men vi er kjent med flere hendelser hvor det har vært utglidninger på grunn av ustabile grunnforhold. Fremgangsmåte for utredning av potensiell fare for kvikkleireskred på kommuneplannivå er beskrevet i NVEs veileder 1/2019 Sikkerhet mot kvikkleireskred.	Det ble i gjeldende kommuneplanens arealdel laget et temakart for marin grense med tilhørende bestemmelse som skal sikre mot bygging på kvikkleire. Beiarn kommune vil videreføre dette i utarbeidelse av ny kommuneplanens arealdel.



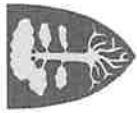
	Potensiell fare for kvikkleireskred må vurderes i forbindelse med ROS/KU for alle nye byggeområder. Planbestemmelsene må sikre at tilstrekkelig sikkerhet mot kvikkleireskredfare, i henhold til sikkerhetskravene i TEK 17, ivaretas på siste plannivå.	
	Flom og annen vassdragsrelatert fare NVE har utarbeidet flomsonekart for strekningen Moldjord til og med Storjord, ca 12 km målt langs vassdraget, jfr. Flomsonekart nr 4/2005 – Delprosjekt Beiarn. Arealer som er flomutsatt, uavhengig av arealformål, skal avmerkes som hensynssone H320 og tilknyttet bestemmelser som forbyr eller setter vilkår for tiltak. NVE er kjent med at det har vært flere hendelser med isgang i Beiarelva hvor sammenskjøvnene ismasser har dannet flere iskorker på strekningen fra Storjord til Moldjord, som igjen har forårsaket vann og is innover jordene og veier har vært stengt flere steder. I NVEs flomsonekartlegging er isgang vurdert, og vi anser derfor at hensynssonene for flom også ivaretar utsatte områder i forbindelse med isgang. De andre vassdragene i kommunen er ikke flomsonekartlagt. Arealer langs vassdragene er potensielt flomutsatt. Aktsomhetskart for flomfare i NVE Atlas er et godt utgangspunkt for å få kjennskap til potensiell flomfare for områder hvor kommuneplanen åpner for ny bebyggelse. Potensiell flomfare må vurderes i forbindelse med ROS/KU for nye byggeområder. Planbestemmelsene må sikre at tilstrekkelig sikkerhet mot flomfare, i henhold til sikkerhetskravene i TEK17, ivaretas på siste plannivå. Det bør i kommuneplanen fastsettes byggegrense mot vassdragene.	Gjeldende arealdel av kommuneplan har hensynssone H320 med bestemmelser, basert på flomsonekart fra NVE. Beiarn kommune ønsker å utvide bruken av hensynssone H320 ut fra datagenererte (GIS) flomkart. Planbestemmelsene skal ivareta at kravene i TEK17 for naturfare overholdes. Gjeldende arealdel har en generell 50 meter byggegrense mot vassdrag. Dette er i henhold til vannressursloven, og vi ser derfor ingen grunn for å avvike dette, med mindre det allerede eksisterer bygg eller infrastruktur som utgjør reell avgrensning mot vassdrag.
	Klimaendringer og overvann På Norsk Klimaservicesenter finnes klimaprofil for Nordland. NVE anbefaler kommunen å sette seg inn i de ulike anbefalingene. Klimaframskrivninger tilsier mer nedbør og hyppigere episoder med styrtregn. Regjeringen forventer både i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 og SPR for klimatilpasning at kommunene legger de høye utslippsalternativene fra nasjonale klimautredninger til grunn for sin arealplanlegging. Hovedformålet med de nasjonale forventningene og statlige retningslinjene er å fastslå at klimatilpasning (og FNs bærekraftsmål) skal være premissgivende for kommunenes planlegging etter plan- og bygningsloven. NVE forventer derfor at kommuneplanen benyttes som et sentralt redskap for å unngå og bygge seg inn i klima- og naturfareproblemer.	Beiarn kommune tar til seg at det må legges til grunn økt intensitet i nedbør som klimatilpasning. Dette kan gjøres ved å la hensynssone for flomfare gå utover flomkartlegging som ikke har tatt høyde for dette.
	Transformasjon av naturområder til for eksempel bolig- og hytteområder, samferdselsområder, næringsformål, alpinanlegg osv. bidrar til fortetting, økt andel med	Beiarn kommune ser at økt intensitet i nedbør sammen med etablering av flater som etablerer ny



	harde flater og endrer avrenningen. Dette vil kunne gi økte og mer spissete flommer i vassdragene og oversvømmelser (overvann) i byggeområdene. Det er derfor viktig allerede på overordnet plannivå, og i tidlig planfase, å ha en høy bevissthet rundt hvilke arealer som er best egnet til innfiltrering og fordrøyning av vann, hvilke arealer som kan sikre trygg bortledning av vann og hvilke arealer som er best egnet til å bygge på. Ved vurderingen av nye utbyggingsområder i kommuneplanen må dette vurderes. Hensynet til flomfare må sees i sammenheng med lokal overvannshåndtering. Kommunen bør forsikre seg om at både resipient (vassdrag, vann eller sjø) og VA-infrastruktur har tilstrekkelig kapasitet før nye byggeområder planlegges. Ved store nedbørhendelser kan ikke VA-nettet alene forventes å ha tilstrekkelig kapasitet til å håndtere vannet. Det er derfor viktig allerede i tidlig planfase å skaffe seg oversikt over vannets kretsløp, med forståelse av hvilke arealer som er best egnet til innfiltrering og fordrøyning av vann, hvilke arealer som kan sikre trygg bortledning av vann (= tretrinnsstrategien) og hvilke arealer som er best egnet til å bygge på. Dreneringslinjer for overvann, bekker og elver må legges som premiss i planleggingen. I bebygde områder vil overvannsproblemet kunne reduseres i betydelig grad ved å infiltrere og fordrøye nedbør på egen grunn. Kommuneplanen bør derfor ha bestemmelser som sikrer at en viss andel av terrengoverflaten forblir permeabel (blågrønn faktor, grønne tak etc.). Når nedbøren overskrider infiltrasjonsevnen, må det være klart hvor og hvordan vannet skal ledes trygt til resipient. I arbeidet med å vurdere nye utbyggingsområder i kommuneplanen må kommunen benytte tilgjengelig intern og ekstern dokumentasjon. På NVE sine internettsider finner en aktsomhetskart for flom. Her ligger det også en fremgangsmåte for hvordan man kan finne dreneringslinjer i terrenget. Områder som kan være utsatt for flom og oversvømmelse fra overvann bør avsettes som hensynssone fare jf. pbl §§ 4-3 og 11-8 a).	overflateavrenning gjennom utbygging er en uheldig kombinasjon. Vi ser at NVE gjør oss oppmerksom på økt overflateavrenning vil spisse flomsituasjoner. Dette sammen med økt frekvens og intensitet i større nedbørshendelser fordrer at det planlegges for infiltrering og fordrøyning av vann, samt dreneringslinjer i videre planlegging. Vi ser at det finnes GIS-verktøy for lokalisering av dreneringslinjer i terrenget, og at slike skal legges som premiss i planleggingen. Dette kan være en del av nødvendig dokumentasjon i forhold til nye utbyggingsområder. Kartleggingsverktøyet vil også kunne lokalisere lavpunkter i terrenget som er utsatt for oversvømmelse fra overvann. Disse vil da måtte avsettes som hensynssone H320.
Vassdrag Alle vassdrag med årssikker vannføring bør merkes tydelig i plankartet. En forutsetning for at vassdrag blir tatt hensyn til er at de er gjort kjent/avmerket. Det må også tas hensyn til varig vernede vassdrag i kommunen, og vi minner om at forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag skal legges til grunn for arealforvaltningen langs vernede vassdrag. I Beiarn kommune finnes følgende vernede vassdrag; Store Gjeddåga, Tverråga, Tollåga og Valnesvassdraget. I gjeldende arealplan er det satt forbud mot å føre opp boliger, fritidsboliger, ervervsbygg og masseuttak nærmere enn 100 meter målt i horisontalplanet fra strandlinjen til verna vassdrag. Vi anbefaler at dette videreføres i ny plan. Der langsående offentlig veg ligger nærmere vassdraget enn 100 meter, mener NVE at kommunen kan	Beiarn kommune har tilgang på kart over vassdrag gjennom felles kartdatabase. Vi er positive til å visualisere disse i arealplanen. I gjeldende plan er dette gjort med mangelfulle datasett. Beiarn kommune får se om vi kan gjøre dette mer fullstendig gjennom for eksempel bakgrunnskart. Fullstendig kartlegging med hensynssone kan vurderes, men det kan gjøre kartet vanskelig å lese. Dette kan løses gjennom eget temakart, men dette fordrer da at tiltakshavere åpner flere ulike filer.	

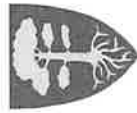


	vurdere at vegen kan gjelde som restriksjonsområde. Dette kan være en fornuftig praksis for å unngå fremtidige dispensasjoner.	Forbud mot tiltak nærmere enn 100 meter målt i horisontalplanet fra strandlinjen til verna vassdrag videreføres i ny plan. Unntaksbestemmelse for eksisterende tiltak ønskes videreført.
	Planprogrammet beskriver at mulige områder for uttak av mineralressurser skal vurderes. Blant annet skal området som ligger på sørsiden av Beiarnfjorden ved Morten-Jonsælvå sees nærmere på. Vi gjør i den forbindelse oppmerksom på at uttak av råstoff i og ved vassdrag må vurderes i forhold til bestemmelsene i vannressursloven.	Beiarn kommune noterer seg at i tillegg til reindrift og at Beiarnfjorden har et unikt fjordlandskap, vil også bestemmelsene i vannressursloven måtte vurderes i forhold til uttak av gabbro på sørsiden av Beiarnfjorden.
	NVE synes det er positivt at det i planprogrammet vises en bevisst holdning til vassdrag. Det beskrives at utvikling av aktivitet langs Beiarnelva kan medføre at elva bør sees under ett i en egen kommunedelplan. Da vil man få helhetlig verdivurdering og kunnskapsgrunnlag slik at det kan gjøres kunnskapsbaserte valg for arealbruk langs vassdraget. Dette er bra.	Beiarn kommune ser at en kommunedelplan for Beiarnelva kan gjøre arealforvaltningen langs elva mer forutsigbar.
	Vassdrags- og energianlegg Sentral- og regionalnettanlegg, transformatorstasjoner og andre større kraftledninger som krever konsesjon etter energiloven er unntatt fra plan- og bygningsloven, jf. § 1-3. Det kan derfor gis konsesjon og bygges slike anlegg uavhengig av planstatus. Eksisterende og vedtatte høyspentlinjer skal imidlertid framgå av plankartet som hensynssoner (pbl § 11-8 d/H740) i plankartet. Kommunen bør også ta hensyn til eventuelle planlagte nye kraftledninger eller oppgradering av eksisterende kraftledninger i området. Mindre kraftledningsanlegg innenfor områdekonsesjonene, faller innenfor virkeområdet til pbl og kan avmerkes i plankartet som teknisk infrastruktur etter pbl § 11-7 nr. 2. Reguleringsmagasin bør markeres i plankartet som hensynssone/område som er båndlagt etter vassdragslovgivningen (uten tidsavgrensning), med formål Reguleringsmagasin (pbl § 11-8 d). Anlegg for produksjon av energi bør avmerkes som område for Bebyggelse og anlegg. Data om vassdrags- og energianlegg er tilgjengelig på NVE Atlas.	Beiarn kommune ønsker å vise eksisterende og vedtatte vassdrags- og energianlegg i kommuneplanens arealdel.



BEIARN kommune

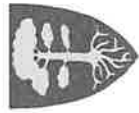
	Energibruk Det er viktig at kommunen er pådriver for å legge til rette for alternative energiløsninger som over tid kan redusere energiforbruket og dermed energikostnadene. Kommunen har en viktig rolle i å se slike muligheter der de finnes i de ulike planprosessene. Vi kan ikke se at dette er nevnt i plandokumentene og ber om at det ivaretas.	Beiarn kommune er usikker på hva som menes med alternative energiløsninger. For eksempel vil en overgang til mer bruk av varmepumpe være en naturlig del av en klimaplan. Vi vil også påpeke at bestemmelsene i TEK17 legger opp til et redusert energiforbruk, og at fremtidige utbygginger dermed kan være med på å redusere energikostnadene.
Instans	Innspill	Kommunens vurdering
Beiarn ungdomsråd	I innledningen står det at Beiarn er et sted alle vil bo, det virker egentlig litt mye å si. Det ville kanskje være mer naturlig å skrive: «Beiarn Kommune er et sted mange ønsker og bo, og flere ønsker å bosette seg.» I Målbildet 2030 er en viktig del at Beiarn kan være en plass der unge familier bor. Dette ble ikke direkte tatt opp i dokumentet, noe vi skulle ønske. Dette er et svært viktig punkt, som har mye å si for framtiden til Beiarn. For at dette skal bli en realitet, er det essensielt at ungdommen flytter tilbake etter å ha tatt utdanning i andre kommuner. Som det er nå vil det være vanskelig for mange ungdommer og unge voksne å flytte til Beiarn, når vi ikke kan tilby en billig bo plass. Unge voksne har gjerne ikke egenkapital til å kjøpe seg et hus, som i tillegg gjerne må pusses opp. En potensiell løsning er boliger som kan leies. Ett annet punkt er at eksisterende kommunale bygg skal brukes. Disse byggene er ikke i sin optimale tilstand. For å unngå at dette skjer med framtidige bygg er det viktig at de ivaretas regelmessig. Ved bygging av ny skole/hall så vil det bli brukt dyrkbar mark, dette kan for noen være i strid med ønsket om å ivareta eksisterende landbruksareal. Det er viktig å prioritere utvikling så lenge dette ikke gjør dype innhogg i eksisterende opparbeidet areal. I dette tilfellet så er arealet ikke stort. Vi er enige i at innbyggerne skal få komme med innspill som vil påvirke framtiden til Beiarn. Det kunne være ønskelig at informasjon om hva planene til kommunen er lettere tilgjengelig på flere plasser en kommunens nettside og høringer.	

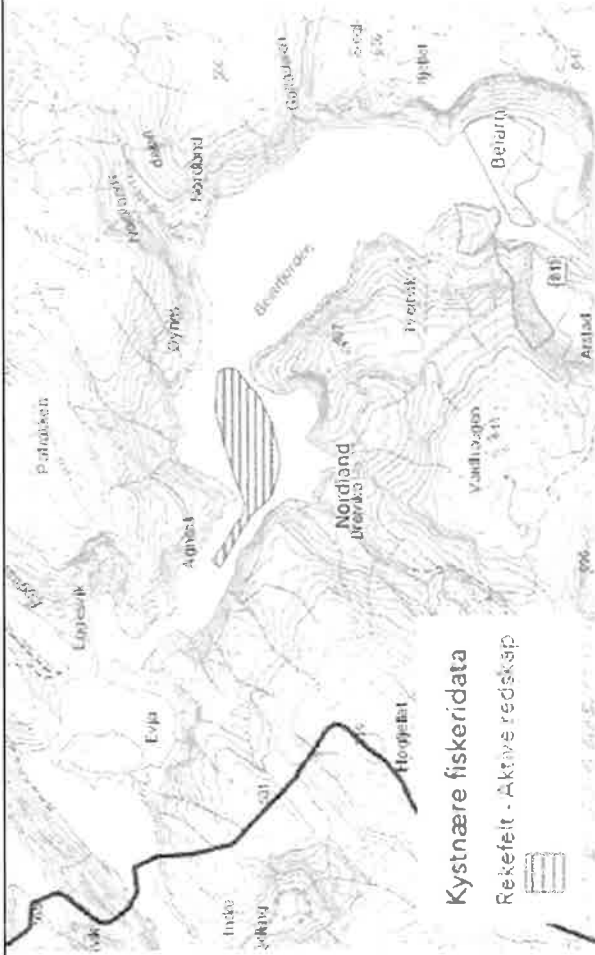


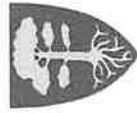
	Det meste kan jo løses uansett hvor man befinner seg, det handler jo egentlig bare mest om viljestyrken til politikerne og hva som kan gjennomføres. Det går ann til å prøve å lage en plan for å finne ut om ting er gjennomførbare eller ikke. La oss ta bærekraftig samfunn som et eksempel. Vi at det er ganske bra i Beiarn, selvfølgelig kunne det sikkert ha vært litt bedre for noen, men vi har jo for eksempel et veldig godt næringsmiljø. Og i Beiarn har vel de fleste en veldig fin tilhørighet i samfunnet med tanke på at det er ordninger for dem som har det vanskelig med å komme seg ut å være sosial. Vi har jo blant annet dagsenteret, der dem kan bli kjørt på butikk om dem trenger det, og der dem kan møtes på formiddagen, så her er det nok ingen som blir avlemt. Det er jo kanskje ikke alt som kan løses selv om vi er en liten plass, men det er verdt å gjøre et forsøk, noe ting er kanskje mer krevende enn andre å løse, men det som er viktig med dette er å prøve å finne løsninger som funker best mulig og løsninger som gir mest positive tilbakemeldinger.	
Innstans	Innspill	Kommunens vurdering
Fiskeri-direktoratet	Planprogrammet slik det foreligger på høring inneholder en god beskrivelse av formålet og planprosessen, samt opplegg for medvirkning, konsekvensutredning og utredningstema. Føringerne for arealplanleggingen i kommunen har grunnlag i kommuneplanens samfunnsdel hvor det under punkt 2 «turisme/reiseliv» fremkommer at indre Beiarn mangler en god småbåthavn. Det er flere småbåthavner i området Kakevika-Tverrvik, men felles for dem alle er at de er utsatt for sterke kastevinder. I en samarbeidsrapport fra NIBR, UMB, NIVA og HI kalt "Kunnskapsbasert planlegging og forvaltning av kystsonen - med fokus på "bit for bit"-utbygging og konsekvenser for marin natur, fiskerieresser og marine kulturminner", er konsekvenser av småbåthavner et av temaene som tas opp. Resultatene av studiet viser at det er grunn til å anta at småbåthavner i grunne, innelukkede bukter vil få redusert biologisk mangfold, og at dette må tas med i den helhetlige vurderingen av tiltaket. Dette tilsier også ifølge rapporten en "føre var-tenkning, jf. naturmangfoldloven. Nyere undersøkelser, bl.a. NGI-rapport "Kartlegging av forurensing i utvalgte småbåthavner i Norge" (TA-2751/2010), viser at småbåthavner medfører forurensning til grunnen og sjøbunnen, og at spyling og vedlikehold av skrog er den største kilden til forurensningen. For å begrense forurensning anbefales det at det legges inn bestemmelser i reguleringsplaner om anlegging av fast dekke (asfalt/betong) og sedimenteringskummer der det skal spyles båter, eller hvor båter skal pusses/skrapes. Hjemmel for dette er forurensningsloven § 7 om plikt til å unngå forurensning.	Innspillet vurderes som en indikasjon på at Beiarn kommune enten må fortsette med flere åpne og værutsatte småbåthavner, eller være forberedt på at en lukking av et område med molo vil medføre at arealet får begrenset naturmangfold. Hvis det velges en løsning med molo må kommuneplanen vise til veiledere om hvordan forurensningen kan begrenses og minimeres, samt sette krav til tiltak i henhold til disse.



	CIENS-rapport: 2-2011" Helhetlig planlegging og utvikling av miljøvennlige småbåthavner. Kunnskapsstatus" gir en rekke råd om hvordan negativ miljøpåvirkning fra småbåthavner kan begrenses gjennom lokalisering og drift.	
	I punkt 3 fremkommer det at det at kommunen ønsker å muliggjøre utvikling av mineralressursene, da særlig området med gabbro på sørsiden av Beiarnfjorden ved Mortenlonsaelva. Det planlegges for tiden etablering av gruvevirksomhet flere steder langs kysten. Felles for disse tiltakene er at det tas sikte på å bruke fjordene som deponi eller avfallsplass for gruveavgangen, med mulige alvorlige følger for livet i fjordene. Fiskeridirektoratet er ikke imot mineralutvinning som sådan, men vi mener sjødeponi ikke er bærekraftig og i de fleste tilfeller ikke bør tillates. Dersom det planlegges sjødeponi for tiltaket må dette konsekvensutredes for relevante effekter på økosystem og naturverdier. Aktuelle opplysninger i denne sammenheng er partikkeldrift og effekter på viktige bestander av fisk og andre sårbare fiskeslag, bunn topografi, bruk av kjemikalier og utslipp av tungmetaller og forurenset vann i leve- og gyteområder. Det aktuelle området ligger i en nasjonal laksefjord (figur 2) og omtrent 300 meter unna det eneste registrerte fiskefeltet i kommunen (figur 1).	Beiarn kommune vil være tydelig i planen på at fjorden ikke skal benyttes som sjødeponi.
	Om utredninger Det fremkommer av planprogrammet at det skal utarbeides konsekvensutredning (KU) for utbyggingsområder som ikke inngår i allerede vedtatte reguleringsplaner. Arealdisponering/tiltak som berører sjøarealene må konsekvensutredes i forhold til fiskeriinteressene. Vi forutsetter videre at marint biologisk mangfold også vurderes der det er relevant. Det anbefales også å vurdere effekten av fiskeri og eventuell utvikling av akvakulturnæringen på både miljø og samfunn. En mangelfull KU vil gjøre at vi som sektormyndighet ikke kan gi gode uttalelser til planen og kan også føre til at det fremmes innsigelse fra Fiskeridirektoratet dersom det ikke dokumenteres at fiskeriinteressene i kommunen blir tilstrekkelig ivaretatt eller tatt hensyn til.	Beiarn kommune har et klart og tydelig ønske om at konsekvensutredningen skal være fullstendig, særlig i forhold til at Beiarnfjorden er en nasjonal laksefjord.
	Fiskeri Områder med registrert høy fiskeriaktivitet bør tas hensyn til i planleggingen av kommunens sjøarealer. Det bør ikke legges til rette for permanente tiltak som blir til hinder for utøvelsen av fisket i disse områdene. I Beiarnfjorden er det kartlagt ett fiskefelt (figur 1). Dette er et rekefelt som hovedsakelig drives av to fartøy hele året. For fiskeri er anbefalingen å benytte flerbruksområder uten akvakultur. Alternativt kan det benyttes hensynssoner med hensiktsmessige reguleringsbestemmelser som sikrer fiskerinnæringens fremtidige aktivitet i kommunen.	Rekefeltet strekker seg fra Svartnes-Øines og ut forbi Agnesodden. Beiarn kommune har ingen planer om akvakultur i fjorden.

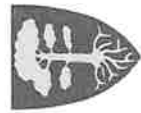


	 Kystnære fiskeridata Rekefelt - Aktivt redskap Figur 1. Registrerte fiskefelt.	
	Fremtidig akvakultur Områder som egner seg for akvakultur kan avsettes til akvakulturformål. Det er viktig at det avsettes tilstrekkelig areal for akvakultur. For nye arealer for akvakultur anbefales det at kombinert formål i sjø benyttes sammen med bestemmelser som åpner for akvakulturlokalisering innenfor området. Hvilke formål som skal kombineres med akvakultur i slike områder, vil variere. Det bør ikke brukes kombinert formål med akvakultur der det er direkte konflikt med andre viktige interesser, som farleder og viktig marint biologisk mangfold. Fordelen med å benytte kombinert formål framfor enbruks akvakulturformål er at det gir en viss fleksibilitet fram til man har konkrete søknader og får detaljert informasjon om for eksempel strøm- og bunnforhold. Områder for akvakultur bør ikke legges i nasjonalt og regionalt viktige fiskefelt. Det må tas spesielt hensyn til rekefelt, da akvakulturinstallasjoner inklusive forankringer i rekefelt er ekskluderende for tråling. I reguleringsbestemmelser for akvakulturområder bør behovet for avbøtende tiltak ovenfor lokale fiskerier interesser fremkomme. Avbøtende tiltak kan typisk være å legge til rette for mindre justeringer av anleggenes utforming og plassering innenfor formål som åpner for akvakultur, både med hensyn til anlegg i overflaten og fortøyninger/ ankerplasseringer. Dette	Beiarnfjorden er i Beiarn kommune i sin helhet en nasjonal laksefjord. Vi har erfart fra nabokommuner hvordan konsesjoner opprinnelig gitt til oppdrett av hvitfisk har blitt omgjort. Beiarn kommune ønsker derfor ikke å legge inn arealer i fjorden til akvakultur.



BEIARN kommune

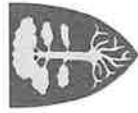
	vil sikre større grad av medvirkning og være konfliktdepende ved senere søknadsprosesser/lokalitetsklareringer i forhold til sameksistens mellom fiskeri- og akvakulturmæringene. Det kan i bestemmelsene differensieres mellom vannflate, vannsøyle og bunn, jf. Pbl § 11-11 nr. 3. Dette innebærer at kommunen kan vurdere om arealer til fortøyninger skal inngå i områder for akvakultur, eller om områdene skal deles opp i akvakultur overflate og akvakultur vannsøyle/bunn. Det kan også differensieres på art, jf. Pbl § 11-11 nr. 7. Det vil si at det for eksempel kan legges til rette for akvakultur av andre arter enn laks i nasjonale laksefjorder.		Vår vurdering av tilrettelegging for akvakultur i forrige punkt samsvarer med dette innspillet.
	Marint biologisk mangfold Det er viktig at kjente registreringer av marint biologisk mangfold blir ivarettatt. Beiarfjorden er en nasjonal laksefjord, og Beiarelva et nasjonalt laksevassdrag (figur 2). Formålet med nasjonale laksefjorder er å gi de viktigste laksebestandene i Norge en særlig beskyttelse mot blant annet oppdrettsvirksomhet, forurensning, skadelige aktiviteter og inngrep i vassdrag og i de nærliggende fjord- og kystområdene. Miljødirektoratet har kartlagt marine naturtyper, og kartlagt et svært viktig bløtbunnsområde i strandsonen i Leirvika (figur 3). Bløtbunnsområder ansees som viktige, siden de gir robuste og stabile økosystemer, og utgjør viktige beiteområder for fugl og fisk. Bløtbunnsarter er i hovedsak stasjonære og påvirkes av faktorer direkte på de stedene hvor de befinner seg. Utslipp til sjø Vi ser et potensial fra mange aktører om å dumpe overskuddsmasser fra utbyggingstiltak som blant annet ved mudring, veibygging og sprengning i sjø. Dersom dette skal foregå er det ønskelig at det avsettes et egnet og avgrenset areal til dette. Om innsigelse Som statlig myndighet kan Fiskeridirektoratet fremme innsigelse i spørsmål som er av vesentlig regional eller nasjonal betydning for fiskeriinteressene, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vårt saksområde. Det er opp til Fiskeridirektoratets regionskontor å avgjøre om et spørsmål er av nasjonal eller vesentlig regional betydning og begrunne dette.		Området det vises til ligger i Leirvika naturreservat og videre ut mot marbakken. Beiarn kommune planlegger ikke tilrettelegging for tiltak i dette området.
			Beiarn kommune ser helst at overskuddsmasser ikke dumpes i fjorden og planlegger ikke å avsette et område til formålet.
Instans	Innspill		Kommunens vurdering
Statsforvalteren i Nordland	Kommunen har i samfunnsdelen prioritert fem tiltaksområder som skal legge grunnlag for framtidig god samfunns- og næringsutvikling i kommunen. Planprogrammet for kommuneplanens arealdel viser at det er en tydelig sammenheng mellom planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel. Arealplanen skal sikre at det er egnede arealer tilgjengelig for kommunens ønskede utvikling. Planprogrammets innhold viser at kommunen vil sikre hensynet til nasjonale og vesentlige regionale interesser. Kommunen følger opp nasjonale forventninger ved at FN's bærekraftsmål		Beiarn kommune takker for positiv tilbakemelding.



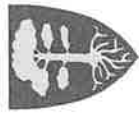
	legges til grunn for planarbeidet. Vi ser også at kommunen viser forståelse for sammenhengen i målene, og er bevisst på at miljømålene er grunnleggende for at resten av målene skal kunne nås.	
	Dere har valgt noen av bærekraftsmålene som dere anser som særlig relevante. Beiarn kommune er rik på naturverdier og har et aktivt landbruksmiljø. Som det går fram av utslippsstatistikken til Miljødirektoratet står landbrukssektoren for de klart største utslippene av klimagasser i kommunen. Selv om dette bare i begrenset omfang kan avbøtes gjennom planlegging etter plan- og bygningsloven, er det viktig at « <i>stoppe klimaendringene</i> » (mål nr. 13) er tatt med blant de prioriterte målene, og at dette følges opp i klima- og energiplanleggingen og i landbruksplanlegging og -rådgivning.	Beiarn kommune er maktesløse overfor å stoppe utslipp av klimagasser uten store endringer på makronivå i samfunnet.
	I samfunnsdelen som forelå på høring sist sommer er naturverdier, friluftsopplevelser, verdifulle landskap og naturtyper er også løftet fram som øverst på lista over kommunens fortrinn. Ut fra dette bør det vurderes også å ta med bærekraftsmål nr. 15, « <i>livet på land</i> », blant de prioriterte målsettingene. Bevaring av naturressurser, naturmangfold og økosystemer er også viktig som buffer mot klimaendringer, • for at mest mulig av menneskeskapte utslipp av klimagasser skal kunne fanges naturlig, • som vern mot flom og ras • for å opprettholde et sterkt og godt livsmiljø med mulighet for fortsatt menneskelig utvikling.	Vi tar innspillet med oss videre i planprosessen, og ser om bærekraftsmål nr. 15 er særlig relevant for Beiarn kommunes arealdel av kommunplanen.
	Planfaglige forhold Kommunale plansstrategier i samfunnsdelen gir kommunen et godt utgangspunkt for revisjon av arealplanen. Sett i forhold til framskrevet befolkningsutvikling (slik det går fram av utfordringsdokumentet til samfunnsdelen) er det viktig å planlegge for å kunne opprettholde og helst utvikle bygdesentra, og å opprettholde gode bomiljø og muligheter for rasjonell levering av kommunale tjenester her. Storjord fremstår som et naturlig knutepunkt for videre utvikling i kommunen. Risikoen for flom (som vi ser dere også er kjent med) og hensynet til jordvern tilsier imidlertid at alternativer til lokalisering av «Allhus» på Harmoen bør vurderes, jf. figuren t.h. som viser nivået for 100-års-flom i Beiarnelva.	Vi tar med oss at Statsforvalteren peker på Storjord som et naturlig knutepunkt, men må påpeke at bebyggelse til offentlige formål også har hensyn som universell utforming, også hva gjelder uteareal. Det blir vanskelig å finne slike areal som ikke er dyrka eller dyrkbar. Hva gjelder flomforholdene på Harmoen, vil flom her medføre oversvømmelse, ikke erosjon, slik at sikringstiltak kan iverksettes i form av heving.
	Oppfølging av arealstrategien i samfunnsdelen innebærer videre at dere vil legge til rette for ytterligere utbygging av hyttefelt. Om slike hyttefelt lokaliseres på attraktive steder i betydelig avstand fra steder med handel eller andre tilbud til fritidsbefolkningen, risikerer kommunen at	Beiarn kommune ønsker handel, inntekter og utvikling fra hyttefelt.



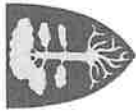
	privatisering av utmarksområder til dette formålet i liten grad bidrar til kommunale inntekter og utvikling, noe en utbygging i samsvar med gjeldende plan i større grad trolig vil gjøre. Arealregnskap Det går fram at det «er begrensede muligheter for nye boligtomter» innenfor gjeldende arealdel til kommuneplanen. Etter det vi kan se er det imidlertid en del ledige tomter på Storjord, jf. kartet t.h. (med forbehold om KB43, jf. ovenfor). 	Beiarn kommune ser at det er muligheter for tomter innenfor KB36, men viser til at reguleringsplan «Førhågen», hvor det er 21 ledige tomter, vanskelig kan realiseres ut fra helning og krav til universell utforming, trafiksikkerhet og overvannshåndtering.
Vi ser at dere presenterer en oversikt over arealer som er disponert til ulike formål etter vedtak av kommuneplanens arealdel i 2017. Så lenge det ikke går fram hvor mye av dette som fortsatt er tilgjengelig for utbygging, gir det imidlertid ikke grunnlag for å si noe om behovet for å ev. å legge ut nye områder til ulike formål. Vi savner her en oppfølging av innspillet herfra av 21.01.20 til samfunns-delen, der vi pekte på det samme.		Vi ser at vi bør regulere KB36, og eventuelt ta ut Førhågen som regulert boligområde før vi ut fra et rent arealregnskapsperspektiv kan påberope oss behov for ytterligere boligtomter på Storjord.



	En tematisk samlet oversikt over eksisterende arealdisponeringer (kommunedelplaner, reguleringsplaner, områder med spredt bebyggelse mv.) kan være et verktøy ved behovsvurdering av nye tiltak i kommuneplanens arealdel. I den grad nye arealer skal tas i bruk bør dette imidlertid kunne begrunnes i forhold til andre arealbruksinteresser og hensynet til utslipp av klimagasser og naturmiljø. Terskelen for innsigelse vil følgelig være lav så lenge det ikke foreligger et arealregnskap som et sammenstilt med et troverdig utbyggingsbehov. Konsekvensutredningene Planprogrammet viser at kommunen legger opp til en utredning som er i samsvar med regelverket. Vi vil likevel her peke på følgende forhold: «Formålet med forskriften er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om og på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres.» (jf. § 1). Forskriften stiller, ut fra dette, konkrete krav som må være oppfylt når det gjelder • klargjøring av kunnskapsgrunnlaget og synliggjøring av ytterligere kunnskapsbehov, • valg av anerkjent metodikk, • bruk av relevant faglig kompetanse til utredningsarbeidet, • beskrivelse av alternativer som er vurdert, og utredning av de alternativene som er aktuelle, • utredning av samla konsekvenser av planforslaget, «sett i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet». Dette gjelder både samla virkninger etter arealformål og etter utredningstema (jf. veileder T-1493). I Fylkesmannens uttalelse til kommuneplanens arealdel 15.03.2015, ble det pekt på at det manglet en samlet vurdering for hvert enkelt tema i konsekvensutredningen. Vi minner derfor om at konsekvensutredningen også bør beskrive den samlede virkningen for alle tiltak, så som biologisk mangfold, friluftsliv, miljø, jordbruksarealer, reindrift m.m. Faren ved kun å vurdere konsekvensene av enkelttiltak, er at de samlede negative konsekvenser kan underkommuniseres. Eksempler på dette er tilrettelegging for friluftsliv, opplevelsessturisme og annen næringsvirksomhet i beiteområder for sau og rein. Det er ellers et krav etter forskriften at samla virkninger for reindrifta spesielt skal vurderes, jf. forskriftens § 21, nest siste ledd. Som grunnlag for utredningsarbeidet viser vi til «Veileder om konsekvensutredning for planer etter plan- og bygningsloven» (KMD 2020) og veileder T-1493 «Konsekvensutredning av kommuneplanens arealdel». Miljødirektoratet har videre utviklet et godt verktøy for konsekvensutredninger for klima- og miljø, jf. veileder M-1941.	Beiarn kommune vil like fullt påpeke at det er et fokus på gode bomiljø som kan tilsa at arealer som ligger i relativt flat gangavstand fra sentrum bør avsettes til boligformål. Innspill om konsekvensutredning tas med videre i planprosessen. Konsekvensutredning for gjeldende arealdel ble fornyet og er utarbeidet i 2016.
--	---	--



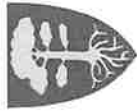
	For å sikre at miljørettsprinsippene fastsatt i naturmangfoldlovens kap. II følges, er det vesentlig både at kunnskapsgrunnlaget foreligger i form av forskriftsmessige konsekvensutredninger, og at foreslåtte arealdisponeringer begrunnes ut fra behov. Dette innebærer bl.a. at behovene kan begrunnes ut fra et arealregnskap (jf. ovenfor). Oppfølging av «føre-var-prinsippet» krever også at det på en tilfredsstillende måte er klargjort hva som mangler av kunnskap (jf. § 9).	For å sikre at miljørettsprinsippene fastsatt i naturmangfoldlovens kap. II følges, er det vesentlig både at kunnskapsgrunnlaget foreligger i form av forskriftsmessige konsekvensutredninger, og at foreslåtte arealdisponeringer begrunnes ut fra behov. Dette innebærer bl.a. at behovene kan begrunnes ut fra et arealregnskap (jf. ovenfor). Oppfølging av «føre-var-prinsippet» krever også at det på en tilfredsstillende måte er klargjort hva som mangler av kunnskap (jf. § 9).	
	Om unntak fra plankrav For å gjøre det mulig å gjennomføre mindre utbyggingstiltak uten krav om ytterligere reguleringsplan, kan det være hensiktsmessig å fastsette bestemmelse om dette i henhold til § 11-10 nr. 1 i plan- og bygningsloven. Som det går fram av lovkommentaren forutsettes det imidlertid at <i>«dette gjelder byggetiltak i eksisterende bebygde områder der den nye bebyggelsen kan innpasses i en bestående struktur, og at den nye bebyggelsen underordner seg bestående bygninger når det gjelder bygningshøyde, volum, grad av utnyttning mv., samt at den nye bebyggelsen kan benytte seg av teknisk eksisterende infrastruktur og transportsystem.»</i> En bestemmelse om plankrav bør, som utgangspunkt, imidlertid klargjøre at det gjelder et generelt krav om reguleringsplan før utbygging kan finne sted i områder avsatt til bebyggelse og anlegg, inkludert områder for råstoffutvinning. Unntak bør knyttes til konkret angitte områder, der dette kan begrunnes ut fra prinsippene angitt ovenfor. Om det uten videre kan tillates utbedring / «mindre byggearbeider» (jf. bestemmelsenes § 1.3 til eksisterende plan) på bestående bygning og anlegg, vil avhenge av at dette skjer innenfor rammen av angitt utnyttingsgrad. Dette innebærer følgelig at en slik åpning bare kan gis i områder som er avsatt til utbyggingsformål, enten som byggeområder eller LNFR-områder med åpning for spredt bebyggelse der grad av utnyttning i tilstrekkelig grad er klargjort.	Unntak for plankrav er ønskelig å viderføre for mindre tiltak innpasset bestående bebyggelse og infrastruktur. Dette er aktuelt for mindre tiltak på bebygd eiendom som er lovlig opprettet til bolig- eller fritidsformål. Unntakene vil gjelde arealformålet og ikke utnyttingsgrad.	
	LNFR områder med åpning for spredt bebyggelse I den eksisterende planen er omfanget av LNFR-områder med åpning for spredt bebyggelse avgrenset, noe som er i samsvar med anbefalingene i veilederen om dette fra KMD fra mai 2020 (jf. Regjeringen.no). Som det går fram her (kap. 3.3) bør slike områder ikke være større enn at det er mulig å avgrense og utrede hvert enkelt område. Vi forventer at kommunen legger dette til grunn også for den videre planleggingen. LNFR-spredt-områder bør ellers fortrinnsvis legges til områder med eksisterende bebyggelse og infrastruktur.	Veilederen vil bli brukt for planprogrammets melding om mulige avsetninger til spredt bebyggelse.	
	Miljøfaglige forhold Som utgangspunkt viser vi til Miljødirektoratets veiledning «<i>Miljøhensyn i arealplanlegging</i>» som et godt oppslagsverk for å sikre at disse hensynene blir ivarettatt i planarbeidet, og at	Vi vil forholde oss til tilgjengelig kunnskap i planprosessen, eventuelt med påfyll der vi ser åpenbare mangler og tiltak tilsier bedre kartlegging.	



	utredningene som gjøres er tilstrekkelig i henhold til kravene som er gitt i forskrift om konsekvensutredninger. I og med at kommuneplanens arealdel som hovedregel skal bygge på tilgjengelig kunnskap, er det spesielt viktig at dere kan redegjøre for kvalitet og dekningsgrad når det gjelder kartlegging av bl.a. områder med viktige naturtyper eller særskilt verdifulle lokaliteter. Som utgangspunkt er det en betydelig del av naturverdiene i Nordland som ikke er systematisk kartlagt, og vi ser f.eks. at det i Beiarn kommune ikke er gjennomført såkalt NiN-kartlegging i henhold til Miljødirektoratets nye kartleggingsinstruks. I den grad det ikke foreligger kunnskap om mulige verdier, eller det er usikkerhet om dette, bør føre-var-prinsippet legges til grunn for planleggingen, jf. naturmangfoldlovens § 9. Vi vil kunne være behjelpelig med nærmere klargjøring av kunnskapsgrunnlaget slik det foreligger. Kommunen kan ellers med fordel vurdere å utarbeide en egen kommunedelpplan for naturmangfold, både for å styrke kunnskapsgrunnlaget og øke den lokale bevisstheten om ansvaret for forvaltningen.	
	Kantsonen langs vassdrag og strandsonen langs sjøen Kantsonen langs vassdrag er viktig, både av hensyn til å opprettholde miljømålene for vassdragene, av hensyn til kantsonens funksjon som leve- og forflyttingsområder for dyr, fugler og planter, og fordi dette er områder av særskilt verdi for friluftslivsinteressene. I den gjeldende arealdelen er det satt et generelt forbud mot bygging i 100-metersbeltet langs sjøen og langs verna vassdrag, samt 50 meter langs andre vassdrag. Dette gjelder for områder der avstand ikke er regulert gjennom plan. Vi anbefaler at kommunen, som grunnlag for videre planlegging, fortar en kartlegging av den funksjonelle strandsonen langs sjøen for de områdene der utbygging kan være aktuelt. Som Side: 5/11 utgangspunkt er den funksjonelle strandsonen de områdene langs sjøen som henger sammen topografisk, økologisk og / eller bruksmessig, med en bredde som vil variere uavhengig av det generelle byggeforbudet etter plan- og bygningsloven. Med forbehold om dette gir veilederen «<i>Funksjonell strandsoner og byggegrense i 100-metersbelter</i>» en god tilnærming på hvordan grensen for denne sonen kan fastsettes (veilederen er utarbeidet av Steigen kommune). Dette vil gi et tilfredsstillende grunnlag for å fastsette ei byggegrense mot sjøen, der utbyggingsinteressene bl.a. er veid mot de store allmenne interessene som er knyttet til disse områdene. På tilsvarende måte bør det foretas en kartlegging / vurdering av den «<i>funksjonelle kantsonen</i>» langs vassdragene i kommunen, med sikte på å fastsette ei grense der «<i>bestemt angitte tiltak mv.</i>» ikke skal være tillatt. Dette inkluderer bl.a. mulighet for bestemmelser om skjøtsel av kantvegetasjon, som f.eks. forbud mot flatehogst og bygging av skogsveier, jf. kap. 1.2 i	Vi ser for oss i hovedsak å videreføre nåværende bestemmelser. En eventuell utvidelse av bestemmelsene vil være aktuelt i en kommunedelpplan for Beiarnelva. Vi vil vurdere innspillet i planprosessen.



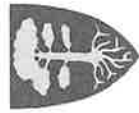
	veilederen om planlegging for spredt bolig- og fritidsbebyggelse m.v. (KMD mai20). Grunnlaget for dette er koplingen til vannressurslovens § 11, 2. ledd. Etter det vi kan se er det ikke avgrenset hva «<i>bestemt angitte tiltak</i>» skal være. For å verne matjord mot erosjon, og ellers ivareta kantsonens funksjon for naturmangfoldet, er det følgende også mulig å gi bestemmelser som sikrer reetablering av et vegetasjonsbelte innenfor den «<i>funksjonelle kantsonen</i>». Behovet for dette har blitt tydelig etter hvert som pågående klimaendringer har ført til mer flom til ulike tider av året. Som alternativ til kartfesting av kantsonen kan det f.eks. innføres en bestemmelse om at det f.eks. «<i>langs hovedvassdrag skal opprettholdes og utvikles et vegetasjonsbelte på minst 15 m bredde, langs øvrige vassdrag skal bredden være på minst 10 m.</i>» Vi viser her til veileder nr 2-2019 fra NVE – «<i>Kantvegetasjon langs vassdrag</i>», der det går fram at tilsvarende bestemmelse er gitt for Bærum kommune jf. kap. 4.2.2. Det kan ev. også knyttes retningslinje til bestemmelsen om forvaltningspraksis i sonen.	
	Massetak Uttak av masser til ulike formål kan medføre betydelige lokale konflikter, og bl.a. være landskapsmessig uheldig. En del av dette kan være uttak av masser knyttet til landbruksvirksomhet, der det etter hvert også i større eller mindre grad tas masser til andre formål. Planarbeidet bør brukes til å få oversikt over eksisterende massetak i kommunen, og sette dette i sammenheng med antatt behov i nærmere avgrensede områder. Massetak som fremstår som hensiktsmessige bør utredes m.t.p. videre drift innen nærmere avgrensede områder. Øvrige massetak bør synliggjøres og avgrenses til det som fremstår som nødvendig for primærnæringsens behov.	Vi viser til kommentarer til direktoratet for mineralforvaltning og NFK.
	Utslipp av klimagasser Arealinngrep fører til betydelige utslipp av klimagasser, særlig om dette medfører direkte inngrep i eller drenering av myr. Vi forventer derfor nå at utslipp av klimagasser blir utredet som eget tema. Som grunnlag for beregning av utslipp fra myr legger vi ved et eget regneark som også tar hensyn til dybden på myra. For arealbruksendringer for øvrig viser vi til Miljødirektoratets side «<i>Beregne effekt av ulike klimatiltak</i>», der det fins verktøy for dette («<i>Arealbruksendringer.xlsx</i>»). I den grad nye arealer skal tas i bruk bør det, så langt som mulig, angis avbøtende tiltak. Dette kan f.eks. være å tilbakeføre tidligere drenerte myr- og våtmarksområder ved å lukke dreneringssystemene. Kartlegging av slike områder kan derfor gi nødvendig kunnskap om dette, i tillegg til at slik restaurering generelt kan være et betydelig klimatiltak.	Beiarn kommune ser det som vanskelig på lokalt, kommunalt nivå å stoppe klimautslipp uten endringer på makronivå i samfunnet. Tilbakeføring av myrområder kan sees på, men vi er usikre på hvordan dette veies opp mot jordvernet. Hvis det er aktuelt vil det også være positivt som klimatilpasning i forhold til intens nedbør.



	Tydelige signaler om jordvern Fra dagens regjering og Stortinget er det en tydelig holdning til at jordvernet skal vektlegges i større grad enn tidligere. Nasjonal jordvernstrategi ble i 2015 vedtatt av Stortinget med klare forventninger om å redusere omdisponering av dyrket jord og dyrkbar jord. Målet er at årlig omdisponering av disse jordbruksressursene ikke skal overstige 4000 dekar. Strategien ble oppdatert i forbindelse med statsbudsjett for 2019 og viderefører i stor grad de samme forventningene, i tillegg til to nye tiltak. I slutten av 2018 sendte landbruks- og matministeren ut et brev til fylkesmennene for å klargjøre jordvern som nasjonal eller vesentlig regional interesse i kommunenes planlegging. Brevet viser tydelig hvilke vurderingskriterier som er aktuelle når Statsforvalteren skal fremme innstillinger med bakgrunn i jordvern. I januar 2021 sendte landbruks- og matministeren og kommunal- og moderniseringsministeren et brev til alle landets kommuner og fylkeskommuner om å ivareta jordvern og bærekraftsmålene i kommunenes arealplanlegging. For Nordland har Statsforvalteren fulgt opp de nasjonale målsettingene og vedtatt en strategisk plan for jordvern i Nordland. Denne planen beskriver hvordan forvaltningen, og særlig kommunene, skal følge opp jordvernensynet i arealplanleggingen. I vår strategiske plan har vi som mål at det ikke skal omdisponeres mer enn 200 daa dyrka og 200 daa dyrkbar jord i Nordland per år. Helst bør årlig omdisponering være lavere enn dette. Statsforvalteren ser av kommunens prioriteringer at LNFR-områdene fortsatt skal ivareta jordbruksnæringsens produksjonsgrunnlag. Samtidig skal det vises smidighet i egnede områder og utvalgt knutepunkt. I vår videre vurdering vil vi legge særlig vekt på at kommunene har vurdert og synliggjort alternative utbyggingsområder dersom planer legger opp til utbygging på dyrka og dyrkbar jord. Jordvern må vektas høyt for å unngå omdisponering av dyrka jord til andre formål. Vi mener kommunen bør ha som utgangspunkt at ingen nye utbyggingsarealer skal legges på dyrka jord. Jo klarere denne forutsetningen er utfalt i planprogrammet, jo lettere blir det å avslå forslag fra private grunneiere til nye utbyggingsformål. Når kommunen skal vurdere om et område med dyrka jord skal omdisponeres, vil det være fornuftig å ta utgangspunkt blant annet i verdiklasse og plassering. For å opprettholde vår selvforsyningsgrad av matvarer, må vi opprettholde eller øke jordbruksarealet vårt. Skal det være mulig, må areal som går tapt erstattes. Dette kan gjøres enten ved å dyrke opp nye arealer eller ved å flytte jorda. Jordflytting skal være et jordvernstiltak, og skal ikke legitimere for omdisponering av matjord. Jordflytting skal alltid være siste utvei, og alternative avbøtende løsninger skal utredes først. Kommunen bør ha en klar strategi for arbeidet med kommuneplanen om hvordan kommunen skal bidra til økt matproduksjon, og hvilke arealer som skal sikre dette.	Vi ser ikke for oss store inngrep i jordbruksarealer, men ser at en knutepunktsutvikling vil måtte innebære noe omdisponering. Det samme gjelder en kommunedelplan for Beiarelva, der omdisponering ikke kan utelukkes før planprosessen er startet.
--	--	--



	Ansvar for å sikre ressursgrunnlaget for reindrift Statsforvalteren har ansvar for å gjøre offentlige myndigheter bevisst det ansvaret som følger av Grunnlovens § 108 og folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Samisk reindrift i Nordland er nært knyttet til samisk kultur, språk og samfunnsliv. Ut fra Grunnloven, folkeretten og intern norsk rett skal myndighetene legge forholdene til rette for å sikre og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv. Dette gjelder både sikring av de verdiene som finnes i dag, og utviklinga for framtida. I plansammenheng dreier dette seg først og fremst om at offentlige planer skal bidra til å sikre ressursgrunnlaget for samisk reindrift i nåtid og framtid. Dette følger også av reindriftslovens formålsparagraf § 1 andre ledd. Det er ikke bare sentrale myndigheter som har dette ansvaret. Også kommunen har et slikt ansvar og skal synliggjøre det på ulike plannivå. Bit-for-bit utbygging er en av de største utfordringene for reindrifta i Nordland i dag. Reindrifta er en arealavhengig næring. Reinen trenger store, sammenhengende, uberørte beiteområder, tilgang til alle typer sesongbeiter og egnede flyttveier mellom dem. Summen av mange små inngrep og forstyrrelser kan få utilsiktede og store negative følger for reindrifta. Fortetting rundt eksisterende grender, bygdesentrum og fritidsboligområder i stedet for spredt utbygging, er et viktig grep for å sikre reindriftas tilgang til egnede beite-, flytte- og samlingsområder for framtida. LNFR-områdene skal i tillegg til å sikre jordbruksnæringens produksjonsgrunnlag også sikre skogbrukets og reindriftnæringas ressursgrunnlag.	Beiam kommune ønsker å ha åpen dialog med Saltfjellet reinbeitedistrikt.
	Kjerneområder landbruk Kommunen bør ved revisjon av kommuneplanens arealdel definere viktige landbruksområder, og eventuell definere vekstgrenser mellom mer tettbygde strøk i kommunen og jordbruksareal. Viktige landbruksområder, eller kjerneområder landbruk, er de arealene i kommunen som er viktige for to av jordbrukets sentrale samfunnsoppgaver; matproduksjon og opprettholde jordbrukets kulturlandskap. Bevissthet om hvilke arealer som må vernes gjennom arealplanen for ulike inngrep, er svært viktig. Det er nødvendig for å sikre at landbruksnæringa fortsatt har driftsgrunnlag. Landets matforsyningssevne må ikke forringes. En god måte å gjøre dette på, er å benytte kjerneområder/hensynssoner i plan- og bygningsloven. Kjerneområder som kommunene fastsetter i arealplan, er styrende for arealforvaltningen i planperioden. Det er avgjørende at kjerneområder gis et tydelig og utvetydig innhold. Det bør blant annet framgå hva som skiller dem fra øvrige LNFR-områder. Kjerneområdene kan også omfatte viktige områder for skogbruk, utmarksbeiter og viktige kulturlandskap. Skogbruk, beitenæring (også reindrift) og reiseliv er eksempler på næringsaktiviteter som kan ha	Vi tar imot innspillet om kjerneområder for landbruk, men ser at det blir vanskelig å definere fulldyrka areal, beiteområder og skog som ikke er kjerneområder for landbruket.



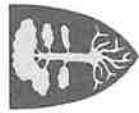
	motstridende interesser i samme utmarksområde. Derfor bør kommunale bestemmelser for kjerneområder så langt det er mulig, fastsette grenser for ulike interesser. Gjennom kjerneområder kan kommunene i tillegg prioritere ulikt i deler av kommunen der presset til bygging av boliger og fritidshus i LNFR-områder varierer.	
	Arealregnskap Som påpekt ovenfor bør forslag til bruk av nye arealer til utbyggingsformål kunne begrunnes ut fra et behov, etter en vurdering av tilgjengelige muligheter i allerede planavklarte områder. Dette fremstår som særlig viktig ved vurdering av behovet for områder til boligbygging og fritidsbebyggelse. Dersom ny kunnskap viser at behovet er endret eller at valgte geografisk plassering er ugunstig, bør kommunen vurdere å tilbakeføre arealer avsatt til formål som ikke er realisert i siste planperiode til LNFR-formål.	Beiarn kommune beklager at planprogrammet ikke inneholder et godt nok arealregnskap.
	Konsekvensutredning KU-forskriften krever en beskrivelse av virkningene både av de enkelte utbyggingsområdene, hver for seg, og av de samlede arealbruksendringene i planen. Kravet om en samlet vurdering innebærer et overordnet nivå der langsiktighet og helhet bør stå sentralt. En god beskrivelse og oversikt over konsekvensene for landbruket er viktig som grunnlag for å kunne gi administrasjonen og politikere et godt grunnlag for utarbeidelse av endelig planforslag. Konsekvensutredningen bør, som angitt ovenfor, omhandle både det enkelte utbyggingsområde og planen som helhet. Landbruk Dersom viktige nåværende, og framtidige jordbruksarealer avklares tidlig, vil dette gi kommunen et bedre grunnlag for å vekte landbrukets behov opp mot andre samfunnsbehov. Kjerneområdene kan også «vernes» slik at kommunen politisk ikke åpner for innspill til nye utbyggingsområder på disse arealene. Gjøres dette tidlig i planprosessen før det åpnes for arealinnsnitt fra innbyggere, vil kommunen redusere arbeidsbelastningen med å behandle innkomne innspill i forhold til konsekvensutredning. Det er viktig at kommunen tydelig begrunner behovet for utbygging ved omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Det er også viktig at arealregnskap for kommunens samla omdisponering av dyrka og dyrkbar jord blir en del av vurderingene av de samlede virkningene av planen og enkelttiltak. Reindrift Det er nødvendig at kommunen sikrer tilstrekkelig reindriftsfaglig kunnskap og kompetanse inn i arbeidet med konsekvensutredningen.	Beiarn kommune forventer ikke den store mengden med innspill til endringer av arealformål. Det vi ser av allerede innkomne innspill er at de egner seg til prinsipielle avklaringer i politikken om vern av landbruks- og reindriftsareal.



	Det er særlig viktig at reindriftas samlede belastning blir belyst. Det enkelte reinbeitedistrikt trenger tilgang på nødvendige beite- og driftsområder, årstidsbeiter og flyttleier. Den samlede belastninga viser hvilke flaskehalsar, begrensninger og utfordringer reindrifta har i kommunen. Disse forholdene må vektlegges i planen. Reinen er sky og trekker seg bort fra områder med menneskelig aktivitet. Tapet av beiteareal kan derfor være betydelig større enn arealet som berøres direkte av et fysisk inngrep. NINAS Rapport 1305 om Vindkraft og reinsdyr, anbefales som viktig kunnskapsgrunnlag ved vurdering av unnvikelseeffekten av tiltak i reinbeiteområder.	
	Medvirkning Kommunens plan for medvirkning gir innbyggerne gode muligheter til å følge planprosessen og å komme med innspill. Reindriftsretten er opparbeidet gjennom alders tids bruk, og er en rettighet på linje med grunneierretten. Vi anbefaler kommunen å avklare problemområder for reindrifta tidlig i planprosessen. Det er særlig viktig å gi reindriftsutøverne mulighet til å beskrive effekten av de forslag til arealdisponeringer som kan påvirke reindriftsinteressene. Det beste er at disse avklaringene skjer før kommunen setter i gang lokale arbeidsgrupper eller ber om innspill til kommuneplanens arealdel på annen måte. Tidlig avklaring gir bedre mulighet for å finne løsninger som fungerer for alle parter. Statsforvalteren deltar gjerne på slike dialogmøter. Reinbeitedistriktet vil også være en viktig kilde til informasjon for konsekvensutredningen. Det er reindriftsutøverne som best kjenner flyttleiene og vet hvordan beiteområdene brukes. Statsforvalteren er statlig fagmyndighet på reindriftsområdet. Denne rollen innebærer å ivareta nasjonale og vesentlig regionale interesser for reindrifta, blant annet gjennom å fremme innsigelse til arealplaner som er i strid med reindriftsverdier av nasjonal og vesentlig regional betydning. Siden reinbeitedistriktet og Statsforvalteren har ulike roller i forbindelse med arealsaker, må kommunen forholde seg til begge aktører i planarbeidet. Landbruksforvaltningen i Beiarn kommune har god kunnskap om jordbruket i kommunen. Det er positivt at landbruksforvaltningen, sammen med teknisk etat, har ansvar for å lede planprosessen. Det godt utgangspunkt for å sikre konstruktiv dialog med landbruksnæringa. God arealforvaltning er ei forutsetning for å videreutvikle landbruket og sikre framtidig matproduksjon.	Beiarn kommune ønsker å opprette dialog med reindrifta, både med sekretæren i Saltfjellet reinbeitedistrikt og gjennom befaringer med utøverne i Saltfjellet reinbeitedistrikt.
	Samfunnssikkerhet og beredskap Hensynet til samfunnssikkerhet skal være førende for arbeidet med kommuneplanens arealdel, og risiko- og sårbarhetsanalyser er et viktig verktøy for å sikre at planer fremmer hensynet til samfunnssikkerhet.	Beiarn kommune tar naturfarer på alvor og ønsker ikke tilrettelegging for ny bebyggelse i områder utsatt for naturfare. I gjeldende arealdel av kommuneplanen er kartlagte fareområder avmerket som hensynssoner.



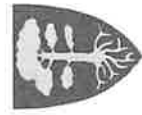
	Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Området med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11.1-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap, jf. plan- og bygningsloven § 4-3. For Beiarn kommune er det spesielt viktig at hensynet til flom, skred og havnivåstigning med påfølgende stormflo blir utredet i ROS-analysen, og ivarettatt gjennom hensynssoner og bestemmelser. I tillegg bør nedslagsfeltet til drikkevann avmerkes i planen som hensynssone. Det er viktig å være oppmerksom på området hvor Beiarelva munner ut i havet, som kan være spesielt utsatt hvis man får en samtidig kombinasjon av flom i elv og stormflo, evt. også med bølger. Som påpekt innledningsvis er videre området som er avsatt til «Allhus» på Harrmoen i hovedsak innenfor nivået for 100-årsflom i Beiarelva. Statsforvalteren anbefaler kommunen å bruke DSB sin veileder om samfunnssikkerhet Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planlegging til gjennomføring av ROS-analyse, samt bruk av sjekkliste for potensielle, uønskede hendelser til ROS-analysen, se vedlegg 5 i veilederen. En sjekkliste for alle typer risiko- og sårbarhetsforhold bør benyttes innledningsvis, deretter analyseres de relevante risiko- og sårbarhetsforhold. I tillegg vil kommunens helhetlige ROS-analyse være et viktig grunnlagsdokument i det videre arbeidet med ROS-analysen i arealdelen. Kommunen oppfordres til å implementere klimatilpasning som en del av arbeidet med samfunnssikkerhet, og jobbe systematisk og helhetlig på tvers av sektorer i kommunen. Kommunen bør basert på lokale forhold, vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnssikkerhet, kritisk infrastruktur, natur- og kulturmiljø, befolkningens helse, samt forutsetninger for berørte næringer, og hvordan dette skal følges opp, jf. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Herunder bør klimatilpasning være en del av ROS-analysen. I arbeidet med samfunnssikkerhet i plan, og klimatilpasning spesielt, oppfordrer vi kommunen til å benytte seg av Kunnskapsbanken til DSB. Jf. De Nasjonale forventningene til kommunal planlegging 2019-2023, forventer regjeringen at kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. Kommunen må	Vi ser at klimatilpasning innebærer blant annet en utvidelse av disse områdene for å ta høyde for mer ekstreme værhendelser som økt intensitet i nedbør og lengre tørkeperioder.
--	--	---



	planlegge med tanke på hyppigere og større flommer, økt skredfare og stigende havnivå med påfølgende høyere stormflo. Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (SPR) gir føringer for kommunenes, fylkeskommunenes og statens arbeid med klimatilpasning. Det er utarbeidet en egen veileder for hvordan klimatilpasningsarbeidet kan gjennomføres. Her er det henvisninger til lovkrav og lenker til en rekke eksempler. Veilederen tar for seg klimatilpasning for både planstrategi, kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, temaplan og reguleringsplaner. Veilederen viser også til hvilket ansvar ulike offentlige aktører har i klimatilpasningsarbeidet. Veilederen finner dere her. I arbeidet med klimatilpasning, er klimaprofilen for Nordland et viktig kunnskapsgrunnlag og hjelpemiddel i kommunenes overordnede planlegging. Klimaprofilen finnes på www.klimaservicesenter.no. Statsforvalteren i Nordland har utarbeidet temperaturprofiler, nedbørsprofiler og fremtidige stormflonivåer for ulike steder i Nordland basert på klimaprofilene. Disse dataene finner dere her.	
	Videre saksgang Digitaliserte plankart For å sikre tilfredsstillende medvirkning ved høring av planen, vil vi spesielt oppfordre til at planforslaget oversendes i SOSI-format til plannordland@kartverket.no. På denne måten vil tiltakshaver også få kvalitetssikret digitale kartdata (jf. vår hjemmeside: «Ny kartløsning og bedre kvalitetssikring for bedre arealplaner»). Samordning av statlige innsigelser i Nordland Statsforvalteren har i henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets brev av 22.12.17 ansvar for å samordne innsigelser fra regionale statsetater i Nordland i plansaker. Vi ber om at kommunen setter av tid til dialog med berørte statlige myndigheter, i den grad det dreier seg om arealkonflikter. En slik dialog bør fortrinnsvis skje før saken sendes på offentlig ettersyn. Statsforvalteren kan bidra til å gjennomføre en slik dialog.	Kommunen tar informasjonen til orientering.

Vurdering:

Planprogrammet vedtas som lagt ut til offentlig ettersyn og sendt på høring.



BEIARN
kommune

Vedlegg:

Planprogram Kommunplanens arealdel 2021-2033
Innspill

Planprogram

Kommuneplanens arealdel 2021 - 2033



BEIARN
kommune

Innhold

Innledning.....	2
Målbilde år 2030	2
Kommuneplanen og planprogrammet.....	3
Kommuneplanens arealdel.....	3
Rammer og føringer for planarbeidet	4
Nasjonale føringer	4
Bærekraftmål.....	5
Regionale føringer	6
Lokale føringer.....	6
Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2030.....	6
Formålet med rulleringen og fokusområder	7
Forrige rullering 2017	7
Denne rulleringen.....	8
Medvirkning og organisering av arbeidet	10
Tre faser for medvirkning	10
Oppstart og planprogram.....	10
Planfase	10
Høring og offentlig ettersyn	10
Informasjon og medvirkning	11
Organisering av arbeidet	11
Konsekvensutredning.....	12
Risiko og sårbarhet	12
Fremdrift.....	13



Innledning

Målbilde år 2030

Beiarn kommune er stedet alle vil bo. Folketallsveksten er over landsgjennomsnittet, og unge mennesker flytter hit etter endt utdanning. Den naturskjønne dalen gir inntrykk av å være velstelt og framtidstro, unge familier finner trygghet og trivsel i et miljø med stabile arbeidsplasser både i det offentlige og private næringsliv. Resultatet av kommunens aktive tilrettelegging over år, er et mangfold av ny aktivitet og etablering av nye arbeidsplasser. Det er attraktivt å etablere bedrift i Beiarn. Høg kvalitet på den digitale infrastrukturen og et godt vedlikeholdt og fornyet vegnett gir muligheter for etablering av framtidsretta, effektive arbeidsplasser i bygda, eller dagpendling til arbeid i regionen. Vi samarbeider tett med nabokommunene som bo- og arbeidsregion og ved interkommunal tjenesteyting. Unge bønder setter sitt preg på aktivitet og kulturlandskap i hele bygda og bidrar til et levende bygdeliv.

De unge velger seg Beiarn fordi her satses det på unge familier, og her tas deres behov på alvor. Satsingen på sentrumsutvikling, nye boligfelt og nærheten til sentrumsnære aktiviteter og bygdas trafikknutepunkt, lokker barnefamiliene hit. Her finner de fellesskap samtidig som de bor landlig og nært naturen og utfart til nabokommunene. I bygdas nye storstue, flerbrukshallen, er det lagt til rette for kulturaktiviteter for alle generasjoner. Kulturlivet og frivilligheten blomstrer og skaper viktige sosiale møtepunkt. Her i sentrum finner de også viktige offentlige funksjoner og servicefunksjoner som fyller det daglige behovet.

Alle barn får en best mulig start på livet i Beiarn. De har familie, venner og voksne som er til stede når de trenger det, utfolder seg i lek og aktivitet og kjenner følelsen av undring, glede og mestring. De blir verdsatt av foreldre og lokalsamfunn, barnehage og skole.

Beiarn er et godt samfunn å leve i hele livet. Alle innbyggerne opplever trygghet, mestrer hverdagen og har aktive liv med god helse og trivsel. Alle føler seg som en verdsatt del av fellesskapet, og gjester opplever at de er velkomne. Vi fokuserer på folkehelse og mestring, og bruk av teknologi og løsninger tilpasset den enkelte, bidrar til at flere eldre lever aktive liv og kan bo i egen bolig.

Det er lagt til rette for å ta imot et økende antall gjester. Det «ekte» Beiarn er en merkevare som etterspørres. Satsingen på Beiarmat og Beiaropplevelser gir status og spennende arbeidsplasser for beiersamfunnet.

Forbedringer av vegnettet både innad i Beiarn og ut av kommunen gir kortere, sikrere og mer miljøvennlig forbindelse til Bodø og Saltdal. Andelen elever til videregående skole er økende, og det går daglig pendlerbusser med elever til Saltdal.

Kommuneplanen og planprogrammet

Kommuneplanen er kommunens overordnede plan. Den skisserer viktige trekk ved samfunnsutviklingen og bestemmer hvilke satsningsområder samfunnet skal ha fremover. Den styrer også hvordan arealene i kommunen skal brukes.

Kommuneplanen har to hoveddeler:

- samfunnsdelen
- arealdelen

Kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2030 ble vedtatt av Beiarn kommunestyre 7. oktober 2020 og er et strategidokument som fastsetter langsiktige mål og strategier for Beiarsamfunnet, for arbeidsliv, fritidsliv og kommunalt liv.

Kommuneplanens arealdel tar tak i disse strategiene og realiserer dem ved å styre hvor det skal bygges nye boliger, fritidsboliger, næringsbygg og idrettsanlegg – eller hvor det kan utvinnes råstoff. Samtidig er det like viktig å ha et aktivt forhold til de områder der det ikke skal være tillatt med videreutvikling eller bygging – områder avsatt til landbruk, natur, friluftsliv og reindrift.

Mållrettet styring av arealbruken skaper forutsigbarhet og skaper trygghet. Det er ikke mulig å si ja til alt. Ved å si ja til noe, sier man samtidig nei til noe annet. Gjennom styring av arealbruk må Beiarn kommune derfor gi klare signaler om veien fremover.

Dette planprogrammet beskriver hvordan Beiarn kommune vil arbeide med ny arealdel. Her beskrives hvilken målsetning planen skal ha, hvilke tema som skal behandles, hvordan arbeidet organiseres, hvilke utredninger som skal gjennomføres, muligheter for medvirkning og milepæler.

Gjeldende kommuneplanens arealdel ble vedtatt 15. mars 2017. For å tilpasse arealbruken til samfunnsplanen er det behov for rullering av arealdelen. Ny arealdel forventes vedtatt i løpet av 2021.

Kommuneplanens arealdel

Plan- og bygningsloven § 11-5 setter krav til at alle kommuner skal ha en plan som viser sammenhengen mellom fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk i hele kommunen. Det er dette som er kommuneplanens arealdel.

Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene for hvordan arealene skal brukes og sette rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk. Samtidig skal planen si hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved bruk av arealene. Kommuneplanens arealdel består av plankart, planbestemmelser, og en planbeskrivelse.

Plankartet er et juridisk dokument som fastsetter arealbruk og hensynssoner i kommunen. Planbestemmelsene angir bestemmelser gjeldende for hele kommunen, samt bestemmelser tilknyttet de enkelte arealformål og hensynssoner i plankartet. Planbeskrivelsen beskriver utdypende hvorfor plankartet og bestemmelsene er blitt som de er blitt.

Kommuneplanens arealdel skal ha en tidshorisont på 12 år for å kunne legge en langsiktig plan. Beiarn kommune står overfor store investeringer de neste årene. Selv om arealdelen ser 12 år frem i tid vil det derfor være nødvendig å oppdatere eller endre deler av planen.

Rammer og føringer for planarbeidet

Nasjonale føringer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. Gjeldende nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging ble vedtatt 14. mai 2019.

Regjeringen vektlegger at vi står overfor fire store utfordringer:

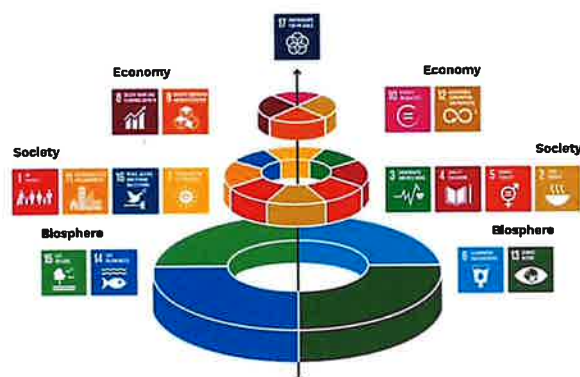
- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Kommuneplanens arealdel vil ivareta dette gjennom å ta opp i seg bærekraftmålene fra kommuneplanens samfunnsdel. I tillegg vil andre nasjonale prioriteringer være førende for arbeid med ulike arealformål og i konsekvensutredninger.

Bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015. FNs 17 bærekraftsmål skal fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft og er verdens felles arbeidsplan for å sikre sosial rettferdighet, god helse, stanse tap av naturmangfold og klimaendringer (se figur).



Bærekraftmålene er inndelt i tre nivå, med samarbeid som overbygning:

- SAMARBEID
- ØKONOMI
- SAMFUNN
- MILJØ

For å løse utfordringene verden står overfor er det stadig viktigere å tenke helhetlig og bærekraftig på alle nivå i planlegging. Det er sammenhengen mellom dimensjonene som avgjør bærekraften. De siste tiårene er det blitt økt fokus og forståelse for hvilken betydning arealplanlegging også har for sosial og økonomisk bærekraft.

Regionale føringer

Gjeldende fylkesplan for Nordland ble vedtatt i 2013. Planen har tre utvalgte målområder:

1. Livskvalitet
2. Livskraftige lokalsamfunn og regioner
3. Verdiskapning og kompetanse

Nordland fylkeskommune er i gang med revisjon av planen, hvor FNs bærekraftsmål brukes som rammeverk og metode. Planstrategien har fått arbeidstittelen «Et bærekraftig Nordland».

Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2030

Samfunnsdelen som ble vedtatt 7. oktober 2020 har tre hovedmål

- Skape et attraktivt og robust livsmiljø for unge og unge familier
- «Leve hele livet» – livskvalitet og god folkehelse for alle innbyggere
- Sikre et bærekraftig samfunn

Disse hovedmålene søkes videre realisert gjennom følgende hovedsatsingsområder:

- Unge og unge familier i fokus
- Trivsel, aktivitet og samhold
- Arbeidsplasser og næringsutvikling
- Infrastruktur

Hvert av satsningsområdene har sine underpunkt, men samfunnsdelen kommer med tydelige føringer for arealplanleggingen, som sammenfatter hvordan kommuneplanens arealdel skal tilrettelegge for fysisk realisering av kommuneplanens samfunnsdel:

1. Knutepunktutvikling med samling av ressurser i form av blant annet skole og flerbrukshall med tilpasningsdyktige bygg som kan gå i takt med befolkningsendringene.
2. Turisme/reiseliv – være offensiv i forhold til tilrettelegging av hyttefelt, utvikling av aktivitet langs Beiarelva, Beiarfjorden og andre aktuelle områder.
3. Muliggjøre utvikling av mineralressursene.
4. LNFR-områdene; ivareta jordbruksnæringens produksjonsgrunnlag, men vise smidighet i egnede områder og utvalgt knutepunkt.
5. Gjenbruk av eksisterende kommunale bygg til andre viktige samfunnsmessige oppgaver

I tillegg er det i planprogrammet til kommuneplanens samfunnsdel valgt ut seks bærekraftsmål blant FNs 17 bærekraftsmål som ansees som særlig relevante for, og realiserbare i, Beiersamfunnet:



Formålet med rulleringen og fokusområder

Kommuneplanen er kommunens viktigste styringsverktøy for å ivareta nasjonale, regionale og kommunale mål, interesser og oppgaver. Kommuneplanens samfunnsdel tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet. Arealdelen viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruken, og er juridisk bindende. Kommuneplanen bør rulleres i hver valgperiode, slik at planen holder seg oppdatert i forhold til utviklingen i samfunnet.

Forrige rulling 2017

Store tydelige linjer i kommuneplanens arealdel fra 2017 var en betydelig tilrettelegging for fritidsformål, turismeformål og idrettsformål i området Steinåmoen-Leiråmoen-Staupåmoen, og kombinerte bygge- og anleggsformål til allhus/flerbrukshall, tjenesteyting, næringsformål og boligformål i Storbjørndalen. Siden 2017 er det detaljregulering for næringshytte med adkomst på Leiråmoen og utbygging av skole/flerbrukshall og boligformål på Storbjørndalen som er vedtatt.

Arealregnskapet i vedtak av kommuneplanens arealdel 2017-2028 viste at det totalt ble avsatt 1542,61 daa til nye formål. Av dette var et stort område avsatt som hensynssone for adkomstvei til fritids- og turismemål Arena Beiarn. Etter regulering er det kun 72,6 daa som er regulert, og store deler av dette er LNFR-område langs veien. Etter reguleringen kan vi dermed si at totalt areal avsatt til nye formål i kommuneplanens arealdel i 2017 var 428,74 daa. Til sammenligning la arealplanen fra 2001 opp til 5556,6 daa ny arealbruk.

I tillegg til arealet som er regulert til næringshytte med adkomst på Leiråmoen (FT42), er det gjennom vedtak i kommunestyret varslet planlegging av KB43 til ny skole/flerbrukshall og 9 daa av KB36 til boligformål. Dermed er total arealbruk gjennom regulerte, eller planlagt regulerte, områder etter vedtaket i 2017 ca 106 daa.

Tabell 1: Arealregnskap etter kommuneplanens arealdel fra 2017.

Områdenr.	Arealbruk 2017	Plankrav	Regulert/ bebygd 2021	Varslet / under planlegging
SF22 Vold	0,9	K		
SF23 Nedre Blåmoli	14,54	K		
F24 Øvre Blåmoli	46,74	R		
SF25 Savjord	0,3	K		
FT26 Larsos	3,55	K		
F27 Øvre Troli	15,22	R		
SF28 Moråga	5,05	K		
SF29 Os, Einan	9,8	K		
F30 Evjen	27,83	R		
B33 Arstad	8,25	R		
F34 Dokmo	33,51	R		
KB36 Storjord	25,26	R		9
F38 / B38 Nedre Troli	52,78	R		
F39 Staupåmoen	30,98	R		
ID41 Steinåmoen	46,91	R		
FT42 Leiråmoen	1186,47	R	72,6	
KB43 Harrmoen	24,71	R		24,71
B44 Moldjord	9,81	R		
Totalt (daa)	1542,61		72,6	33,71

I tillegg til de store linjene i kommuneplanens arealdel fra 2017 ble det vedtatt flere mindre områder til fritids- og boligformål nedover langs hele Beiardalen. Det var et bevisst valg også å legge fritidsformålene nede i dalen. Vi ser at ingen av disse er realisert. Utbygging til fritidsformål drives grovt sett enten i liten skala ut fra affeksjonsverdi og stedstilhørighet, eller i større skala av markedsmekanismer hvor en noe mer felles forståelse av attraktivitet ved tomtene er drivende. Det er på dette siste punktet vi ser at planen fra 2017 ikke har lyktes.

Denne rulleringen

Føringene for arealplanleggingen i kommunen fra kommuneplanens samfunnsdel kan legges til grunn for denne rulleringen:

1. Knutepunktutvikling med samling av ressurser i form av blant annet skole og flerbrukshall med tilpasningsdyktige bygg som kan gå i takt med befolkningsendringene.

- Denne utviklingen er allerede vedtatt av kommunestyret, og det legges opp til byggestart for skole og flerbrukshall på Storjord i 2022. Det vi ser er at det er begrensede muligheter for nye boligtomter innenfor gjeldende kommuneplanens arealdel.

2. Turisme/reiseliv – være offensiv i forhold til tilrettelegging av hyttefelt, utvikling av aktivitet langs Beiarelda, Beiarfjorden og andre aktuelle områder.

- I forhold til hyttebygging åpner kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder fra mai 2020 «Planlegging for spredt bolig-, fritids og næringsbebyggelse i landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder» for muligheter som ikke fantes ved rulleringen i 2017. Dette gjelder særlig området rundt lysløypa i Larsos-/Storjordlia og i Tollådalen, hvor vi ser at fritidsformålet har blitt realisert av markedskreftene.
- Utvikling av aktivitet langs Beiarelva kan fordre at elva sees under ett i en egen kommunedelplan. Da får vi en helhetlig verdivurdering og kunnskapsgrunnlag slik at det kan gjøres kunnskapsbaserte valg for arealbruk.
- I forhold til aktivitet langs Beiarfjorden mangler indre Beiarn en god småbåthavn. Det er flere småbåthavner i området Kakevika-Tverrvik, men felles for dem alle er at de er utsatt for sterke kastevinder.

3. Muliggjøre utvikling av mineralressursene.

- Direktoratet for mineralforvaltning etterspør at mulige områder for uttak av råstoff tas inn i kommuneplanens arealdel. Dette vil være en viktig målsetning for planen, særlig området med Gabbro som ligger på sørsiden av Beiarfjorden ved Morten.Jonsaelva.

4. LNFR-områdene; ivareta jordbruksnæringens produksjonsgrunnlag, men vise smidighet i egnede områder og utvalgt knutepunkt.

- Det kan bli aktuelt å avsette landbruksarealer i Storjordområdet til ny arealbruk, særlig boliger. I tillegg kan en kommunedelplan langs Beiarelva vise at annen arealbruk på jordbruksarealer er nødvendig ut fra en helhetlig verdivurdering.

5. Gjenbruk av eksisterende kommunale bygg til andre viktige samfunnsmessige oppgaver

- Eksisterende kommunale bygg ligger i allerede regulerte områder, slik at eventuell ny bruk kan gjennomføres gjennom omregulering eller endring av eksisterende reguleringsplan.

Medvirkning og organisering av arbeidet

I arbeidet med kommuneplanens arealdel er det viktig med bred medvirkning fra hele samfunnet. Det skal legges til rette for medvirkning og involvering fra innbyggere, næringsliv, interesseorganisasjoner, politikere og berørte myndigheter. Det skal særlig sikres aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging. Dette gjelder blant annet barn og unge.

Tre faser for medvirkning

Proessen kan deles i tre faser med ulik mulighet for medvirkning og deltakelse:



Oppstart og planprogram

Oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel annonseres og meldes samtidig som planprogrammet sendes på høring. I planprogrammet ligger forslag til målsetninger og føringer for planarbeidet. I denne fasen er det viktig å komme med innspill til tema som bør utredes samt planer for ny eller endret arealbruk. Det vil bli arrangert åpne møter rundt om i kommunen i tillegg til at det er dialog med politiske råd og utvalg. Her vil også medvirkning være tema.

Planfase

I planfasen vil innspill til planprogram og melding om oppstart vurderes. Det vil gjennomføres befaringer og møter etter behov. I planfasen vil det gjennomføres utredninger og politiske valg av ønskede endringer i arealbruken. Hovedtyngden av arbeidet vil foregå internt i kommunen, med deltakelse fra alle sektorer, men utredninger kan også hentes eksternt ved behov. Planfasen skal resultere i fullstendig og sammenhengende forslag til kommuneplanens arealdel.

Høring og offentlig ettersyn

I høringsfasen legges planforslaget ut til offentlig ettersyn. Alle berørte parter, interesserte innbyggere, organisasjoner og myndigheter inviteres til å uttale seg om planforslaget. Her presenteres planbeskrivelse, plankart med forslag til arealbruk og tilhørende bestemmelser. Nasjonale og regionale myndigheter får uttale seg til planforslaget, og kan fremme innsigelse dersom nasjonale eller vesentlige regionale interesser blir skadelidende. Alle interesserte skal gis mulighet til å gi merknader til planforslaget. Etter høringsfasen vil alle merknader oppsummeres og synliggjøres.

Informasjon og medvirkning

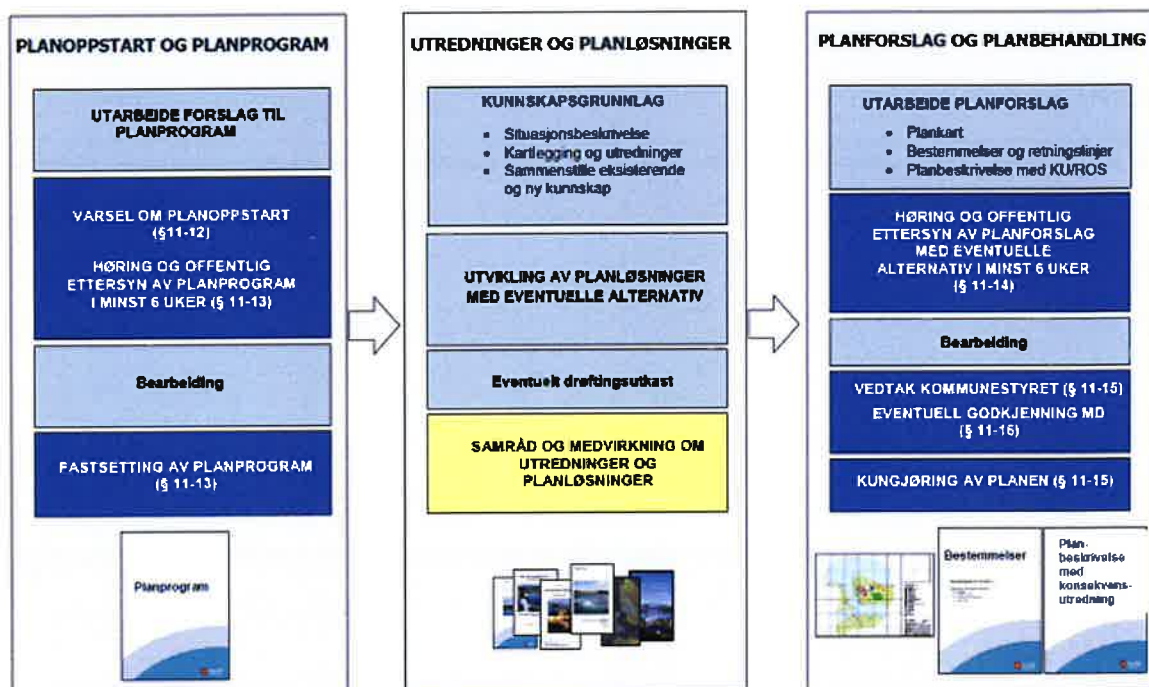
Gjennom prosessen vil informasjon om planarbeid, politiske føringer, aktuelle tema og problemstillinger, samt muligheter for medvirkning være tilgjengelige på hjemmesiden til Beiarn kommune. Det vil bli holdt informasjonsmøter i forbindelse med oppstart av planarbeidet og ved høring av planprogram. I tillegg vil det bli gjennomført møter i forbindelse med høring av planforslaget.

Organisering av arbeidet

Teknisk og landbruk har ansvaret for lede prosessen og utforme plandokumentene. Andre avdelinger og kontorer inviteres til å bidra innenfor sine respektive fag- og ansvarsområder. Spesielt gjelder dette for å koordinere og ivareta andre kommunale planer.

Plan- og ressursutvalget behandler først oppstart og forslag til planprogram og vedtar oppstart av planarbeidet og at planprogrammet sendes på høring og offentlig ettersyn. Plan- og ressursutvalget vil også politisk behandle forslag til endringer i arealbruk i planfasen, samt være vedtaksorgan før høring og offentlig ettersyn. Gjennom politisk behandlingen før oppstart, før høring av planforslag og før endelig vedtak skal politikerne vurdere og eventuelt vedta endringer i innholdet. Plan- og ressursutvalgets vedtak refereres kommunestyret underveis, slik at planforslaget som legges frem til vedtak ikke blir deres første møte med kommuneplanens arealdel.

Det kan være aktuelt med prosesser med eksterne organisasjoner innenfor enkelte tema. For eksempel vil det være relevant å ha møter med reindriftsforvaltningen hos Fylkesmannen og reinbeitedistriktene angående endring i arealbruk som kan/vil påvirke reindriften.



Konsekvensutredning

Som en del av beslutningsgrunnlaget for dette planarbeidet skal det utarbeides en konsekvensutredning. Det vil i hovedsak være de delene av planen som innebærer ny utbygging og som innebærer endringer i forhold til gjeldende plan som omfattes av utredningskravet. Krav om konsekvensutredning vil hovedsakelig utløses av følgende forhold:

- Avsetting av nye områder til utbyggingsformål
- Endring av utbyggingsformål

Formålet med konsekvensutredningen er å gi en vurdering og beskrivelse av mulig vesentlige virkninger planen kan ha for samfunn og miljø. Ved endring av formål for allerede avsatte utbyggingsområder vil kun relevante tema og konsekvenser ved selve endringen utredes. Det legges ikke opp til ny utredning av allerede regulerte utbyggingsområder dersom det kun er snakk om mindre justeringer av type formål eller grensesetting.

Det skal redegjøres for den samlede virkningen av arealbruksendringen. Konsekvensutredningen skal være en vurdering på overordnet nivå av de enkelte forslag til nye utbyggingsområder. Utredningen vil være basert på fagkunnskap og faglig skjønn. Med utgangspunkt i en beskrivelse av viktige miljø- og samfunnsforhold skal det i konsekvensutredningen gis en beskrivelse og vurdering av virkningene som planen kan få for miljø og samfunn. Der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede virkningene av arealbruksendringer innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet vurderes.

Når det gjelder relevante vurderingskriterier skal det gis en kort redegjørelse for datagrunnlaget og metodene som er benyttet for å beskrive virkningene, herunder usikkerhet knyttet til innsamling og bruk av data og metoder. Metoden for konsekvensutredninger til kommuneplanens arealdel følger av Miljøverndepartementets (nå Kommunal- og moderniseringsdepartementet) veileder T-1493. Risiko og sårbarhet ROS-analyser skal gjennomføres ved alle arealplaner, og vil utgjøre en del av beslutningsgrunnlaget for kommuneplanen.

I tillegg til en konsekvensutredning av de ulike nye områdene og endringene av arealbruk, skal helhetsvirkningen av planforslaget konsekvens utredes.

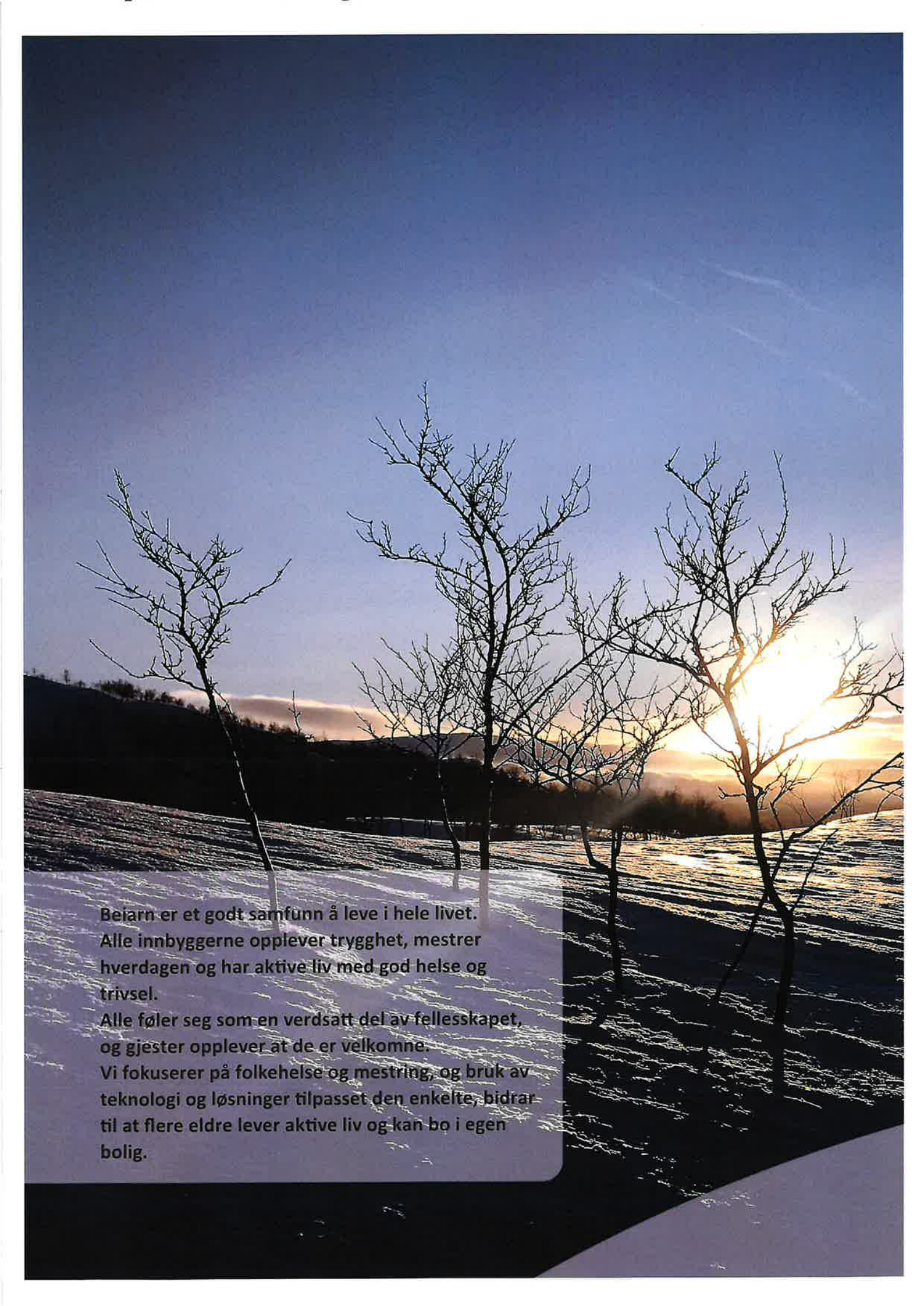
Risiko og sårbarhet

ROS-analyser skal gjennomføres ved alle arealplaner, og vil utgjøre en del av beslutningsgrunnlaget for kommuneplanen.

Fremdrift

Det legges opp til en relativt offensiv fremdrift med varsel om oppstart i månedsskiftet januar/februar, hvor det i etterkant skal befolkning, grunneiere og andre interessenter skal informeres og inviteres til å komme med innspill til planen. Endelig frist for å komme med innspill til selve planen vil være 31. mars, slik at innspillene kan gjennomgås og legges frem for PLR 23. april for valg av nye ønskede arealbruksformål. Det vil deretter jobbes med utkast til ny plan som legges frem for politikken i juni. Målsetningen er at kommunestyret skal vedta ny kommuneplanens arealdel 15. oktober 2021.

- Januar/februar oppstart varsles
- Februar/mars informasjon og invitasjon til innspill
- 31. mars frist for innspill
- 23. april plan- og ressursutvalget (PLR) tar stilling til innspill
- 4. juni PLR vedtar planforslag
- Juli/august høring av planforslag
- 15. oktober kommunestyret vedtar kommuneplanens arealdel

A photograph of a winter landscape. In the foreground, there are several bare, dark trees standing on a snow-covered field. The ground is covered in a layer of snow, with some tracks visible. In the background, there are rolling hills, also covered in snow. The sky is a deep blue, and the sun is setting on the right side, creating a warm, orange glow that illuminates the scene. The sun is partially obscured by the branches of one of the trees.

Beiarn er et godt samfunn å leve i hele livet.
Alle innbyggerne opplever trygghet, mestrer
hverdagen og har aktive liv med god helse og
trivsel.

Alle føler seg som en verdsatt del av fellesskapet,
og gjester opplever at de er velkomne.
Vi fokuserer på folkehelse og mestring, og bruk av
teknologi og løsninger tilpasset den enkelte, bidrar
til at flere eldre lever aktive liv og kan bo i egen
bolig.



Statsforvalteren i Nordland

Vår dato:

16.04.2021

Vår ref:

2021/1199

Deres dato:

Deres ref:

21/577

Beiarn kommune
Kommunehuset, Nedre Beiarnveien 906
8110 Moldjord
Att. Anne Maren Wasmuth

Saksbehandler, innvalgstelefon

Svein Einar Stuen, 75 53 15 52

Beiarn kommune		
Ar Saknr	Ar Saknr	Regnr Ar
21/31	19	1809/21
19 APR 2021		
Ark kode P	140	
Ark kode S		
Ark kode T		
Ark kode U	T6	

Kommuneplanens arealdel for Beiarn - innspill ved varsel om oppstart

Vi viser til varsel om planoppstart oversendt ved brev fra dere av 04.02.2021.

Kommunen har i samfunnsdelen prioritert fem tiltaksområder som skal legge grunnlag for ei framtidig god samfunns- og næringsutvikling i kommunen. Planprogrammet for kommuneplanens arealdel viser at det er en tydelig sammenheng mellom planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel. Arealplanen skal sikre at det er egnede arealer tilgjengelig for kommunens ønskede utvikling.

Planprogrammets innhold viser at kommunen vil sikre hensynet til nasjonale og vesentlige regionale interesser. Kommunen følger opp nasjonale forventninger ved at FN's bærekraftsmål legges til grunn for planarbeidet. Vi ser også at kommunen viser forståelse for sammenhengen i målene, og er bevisst på at miljømålene er grunnleggende for at resten av målene skal kunne nås.

Dere har valgt noen av bærekraftsmålene som dere anser som særlig relevante. Beiarn kommune er rik på naturverdier og har et aktivt landbruksmiljø. Som det går fram av [utslippsstatistikken til Miljødirektoratet](#) står landbrukssektoren for de klart største utslippene av klimagasser i kommunen. Selv om dette bare i begrenset omfang kan avbøtes gjennom planlegging etter plan- og bygningsloven, er det viktig at «stoppe klimaendringene» (mål nr. 13) er tatt med blant de prioriterte målene, og at dette følges opp i klima- og energiplanleggingen og i landbruksplanlegging og -rådgivning.

I samfunnsdelen som forelå på høring sist sommer er naturverdier, friluftsopplevelser, verdifulle landskap og naturtyper er også løftet fram som øverst på lista over kommunens fortrinn. Ut fra dette bør det vurderes også å ta med bærekraftsmål nr. 15, «livet på land», blant de prioriterte målsettingene. Bevaring av naturressurser, naturmangfold og økosystemer er også viktig som buffer mot klimaendringer,

- for at mest mulig av menneskeskapte utslipp av klimagasser skal kunne fanges naturlig,
- som vern mot flom og ras
- for å opprettholde et sterkt og godt livsmiljø med mulighet for fortsatt menneskelig utvikling.

E-postadresse:
sfnopost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 1405,
8002 Bodø

Besøksadresse:
Fridtjof Nansens vei 11,
8003 Bodø

Telefon: 75 53 15 00
www.statsforvalteren.no/no

Org.nr. 974 764 687



Planfaglige forhold

Kommunale planstrategier i samfunnsdelen gir kommunen et godt utgangspunkt for revisjon av arealplanen. Sett i forhold til framskrevet befolkningsutvikling (slik det går fram av utfordringsdokumentet til samfunnsdelen) er det viktig å planlegge for å kunne opprettholde og helst utvikle bygdesentra, og å opprettholde gode bomiljø og muligheter for rasjonell levering av kommunale tjenester her.

Storjord fremstår som et naturlig knutepunkt for videre utvikling i kommunen. Risikoen for flom (som vi ser dere også er kjent med) og hensynet til jordvern tilsier imidlertid at alternativer til lokalisering av «Allhus» på Haremoen bør vurderes, jf. figuren t.h. som viser nivået for 100-års-flom i Beiarelva.



Oppfølging av arealstrategien i samfunnsdelen innebærer videre at dere vil legge til rette for ytterligere utbygging av hyttefelt. Om slike hyttefelt lokaliseres på attraktive steder i betydelig avstand fra steder med handel eller andre tilbud til fritidsbefolkningen, risikerer kommunen at privatisering av utmarksområder til dette formålet i liten grad bidrar til kommunale inntekter og utvikling, noe en utbygging i samsvar med gjeldende plan i større grad trolig vil gjøre.

Arealregnskap

Det går fram at det «er begrensede muligheter for nye boligtomter» innenfor gjeldende arealdel til kommuneplanen. Etter det vi kan se er det imidlertid en del ledige tomter på Storjord, jf. kartet t.h. (med forbehold om KB43, jf. ovenfor).



Vi ser at dere presenterer en oversikt over arealer som er disponert til ulike formål etter vedtak av kommuneplanens arealdel i 2017. Så lenge det ikke går fram hvor mye av dette som fortsatt er tilgjengelig for utbygging, gir det imidlertid ikke grunnlag for å si noe om behovet for å ev. å legge ut nye områder til ulike formål. Vi savner her en oppfølging av innspillet herfra av 21.01.20 til samfunnsdelen, der vi pekte på det samme.

En tematisk samlet oversikt over eksisterende arealdisponeringer (kommunedelplaner, reguleringsplaner, områder med spredt bebyggelse mv.) kan være et verktøy ved behovsvurdering av nye tiltak i kommuneplanens arealdel. I den grad nye arealer skal tas i bruk bør dette imidlertid kunne begrunnes i forhold til andre arealbruksinteresser og hensynet til utslipp av klimagasser og naturmiljø. Terskelen for innsigelse vil følgelig være lav så lenge det ikke foreligger et arealregnskap som er sammenstilt med et troverdig utbyggingsbehov.



Konsekvensutredningene

Planprogrammet viser at kommunen legger opp til en utredning som er i samsvar med regelverket. Vi vil likevel her peke på følgende forhold:

«Formålet med forskriften er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om og på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres.» (jf. § 1). Forskriften stiller, ut fra dette, konkrete krav som må være oppfylt når det gjelder

- o klargjøring av kunnskapsgrunnlaget og synliggjøring av ytterligere kunnskapsbehov,
- o valg av anerkjent metodikk,
- o bruk av relevant faglig kompetanse til utredningsarbeidet,
- o beskrivelse av alternativer som er vurdert, og utredning av de alternativene som er aktuelle,
- o utredning av samla konsekvenser av planforslaget, *«sett i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet»*. Dette gjelder både samla virkninger etter arealformål og etter utredningstema (jf. veileder T-1493).

I Fylkesmannens uttalelse til kommuneplanens arealdel 15.03.2015, ble det pekt på at det manglet en samlet vurdering for hvert enkelt tema i konsekvensutredningen. Vi minner derfor om at konsekvensutredningen også bør beskrive den samlede virkningen for alle tiltak, så som biologisk mangfold, friluftsliv, miljø, jordbruksarealer, reindrift m.m. Faren ved kun å vurdere konsekvensene av enkelttiltak, er at de samlede negative konsekvenser kan underkommuniseres. Eksempler på dette er tilrettelegging for friluftsliv, opplevelsesturisme og annen næringsvirksomhet i beiteområder for sau og rein. Det er ellers et krav etter forskriften at samla virkninger for reindrifta spesielt skal vurderes, jf. forskriftens § 21, nest siste ledd

Som grunnlag for utredningsarbeidet viser vi til «Veileder om konsekvensutredning for planer etter plan- og bygningsloven» (KMD 2020) og veileder T-1493 «Konsekvensutredning av kommuneplanens arealdel». Miljødirektoratet har videre utviklet et godt verktøy for konsekvensutredninger for klima- og miljø, jf. veileder M-1941.

For å sikre at miljørettsprinsippene fastsatt i naturmangfoldlovens kap. II følges, er det vesentlig både at kunnskapsgrunnlaget foreligger i form av forskriftsmessige konsekvensutredninger, og at foreslåtte arealdisponeringer begrunnes ut fra behov. Dette innebærer bl.a. at behovene kan begrunnes ut fra et arealregnskap (jf. ovenfor). Oppfølging av «føre-var-prinsippet» krever også at det på en tilfredsstillende måte er klargjort hva som mangler av kunnskap (jf. § 9)

Om unntak fra plankrav

For å gjøre det mulig å gjennomføre mindre utbyggingstiltak uten krav om ytterligere reguleringsplan, kan det være hensiktsmessig å fastsette bestemmelse om dette i henhold til § 11-10 nr. 1 i plan- og bygningsloven. Som det går fram av lovkommentaren forutsettes det imidlertid at *«dette gjelder byggetiltak i eksisterende bebygde områder der den nye bebyggelsen kan innpasses i en bestående struktur, og at den nye bebyggelsen underordner seg bestående bygninger når det gjelder bygningshøyde, volum, grad av utnyttning mv., samt at den nye bebyggelsen kan benytte seg av teknisk eksisterende infrastruktur og transportsystem.»*

En bestemmelse om plankrav bør, som utgangspunkt, imidlertid klargjøre at det gjelder et generelt krav om reguleringsplan før utbygging kan finne sted i områder avsatt til bebyggelse og anlegg, inkludert områder for råstoffutvinning. Unntak bør knyttes til konkret angitte områder, der dette kan begrunnes ut fra prinsippene angitt ovenfor.



Om det uten videre kan tillates utbedring / «mindre byggearbeider» (jf. bestemmelsenes § 1.3 til eksisterende plan) på bestående bygning og anlegg, vil avhenge av at dette skjer innenfor rammen av angitt utnyttingsgrad. Dette innebærer følgelig at en slik åpning bare kan gis i områder som er avsatt til utbyggingsformål, enten som byggeområder eller LNFR-områder med åpning for spredt bebyggelse der grad av utnytting i tilstrekkelig grad er klargjort.

LNFR områder med åpning for spredt bebyggelse

I den eksisterende planen er omfanget av LNFR-områder med åpning for spredt bebyggelse avgrenset, noe som er i samsvar med anbefalingene i veilederen om dette fra KMD fra mai 2020 (jf. [Regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)). Som det går fram her (kap. 3.3) bør slike områder ikke være større enn at det er mulig å avgrense og utrede hvert enkelt område.

Vi forventer at kommunen legger dette til grunn også for den videre planleggingen. LNFR-spredt-områder bør ellers fortrinnsvis legges til områder med eksisterende bebyggelse og infrastruktur.

Miljøfaglige forhold

Som utgangspunkt viser vi til Miljødirektoratets veiledning «[Miljøhensyn i arealplanlegging](#)» som et godt oppslagsverk for å sikre at disse hensynene blir ivaretatt i planarbeidet, og at utredningene som gjøres er tilstrekkelig i henhold til kravene som er gitt i forskrift om konsekvensutredninger.

I og med at kommuneplanens arealdel som hovedregel skal bygge på tilgjengelig kunnskap, er det spesielt viktig at dere kan redegjøre for kvalitet og dekningsgrad når det gjelder kartlegging av bl.a. områder med viktige naturtyper eller særskilt verdifulle lokaliteter. Som utgangspunkt er det en betydelig del av naturverdiene i Nordland som ikke er systematisk kartlagt, og vi ser f.eks. at det i Beiarn kommune ikke er gjennomført såkalt NiN-kartlegging i henhold til [Miljødirektoratets nye kartleggingsinstruks](#).

I den grad det ikke foreligger kunnskap om mulige verdier, eller det er usikkerhet om dette, bør føre-var-prinsippet legges til grunn for planleggingen, jf. [naturmangfoldlovens § 9](#).

Vi vil kunne være behjelpelig med nærmere klargjøring av kunnskapsgrunnlaget slik det foreligger. Kommunen kan ellers med fordel vurdere å utarbeide en egen kommunedelplan for naturmangfold, både for å styrke kunnskapsgrunnlaget og øke den lokale bevisstheten om ansvaret for forvaltningen.

Særskilte forhold

Nedenfor tar vi opp forhold som vi mener kan være særskilt relevant for kommunen i den videre planlegginga.

Kantsonen langs vassdrag og strandsonen langs sjøen

Kantsonen langs vassdrag er viktig, både av hensyn til å opprettholde miljømålene for vassdragene, av hensyn til kantsonens funksjon som leve- og forflytningsområder for dyr, fugler og planter, og fordi dette er områder av særskilt verdi for friluftslivsinteressene. I den gjeldende arealdelen er det satt et generelt forbud mot bygging i 100-metersbeltet langs sjøen og langs verna vassdrag, samt 50 meter langs andre vassdrag. Dette gjelder for områder der avstand ikke er regulert gjennom plan.

Vi anbefaler at kommunen, som grunnlag for videre planlegging, fortar en kartlegging av den funksjonelle strandsonen langs sjøen for de områdene der utbygging kan være aktuelt. Som



utgangspunkt er den funksjonelle strandsonen de områdene langs sjøen som henger sammen topografisk, økologisk og / eller bruksmessig, med en bredde som vil variere uavhengig av det generelle byggeforbudet etter plan- og bygningsloven. Med forbehold om dette gir veilederen «Funksjonell strandsone og byggegrense i 100-metersbeltet» en god tilnærming på hvordan grensen for denne sonen kan fastsettes (veilederen er utarbeidet av Steigen kommune). Dette vil gi et tilfredsstillende grunnlag for å fastsette ei byggegrense mot sjøen, der utbyggingsinteressene bl.a. er veid mot de store allmenne interessene som er knyttet til disse områdene.

På tilsvarende måte bør det foretas en kartlegging / vurdering av den «*funksjonelle kantsonen*» langs vassdragene i kommunen, med sikte på å fastsette ei grense der «*bestemt angitte tiltak mv.*» ikke skal være tillatt. Dette inkluderer bl.a. mulighet for bestemmelser om skjøtsel av kantvegetasjon, som f.eks. forbud mot flatehogst og bygging av skogsveier, jf. kap. 1.2 i veilederen om planlegging for spredt bolig- og fritidsbebyggelse m.v. (KMD mai20). Grunnlaget for dette er koplingen til vannressurslovens § 11, 2. ledd.

Etter det vi kan se er det ikke avgrenset hva «*bestemt angitte tiltak*» skal være. For å verne matjord mot erosjon, og ellers ivareta kantsonens funksjon for naturmangfoldet, er det følgelig også mulig å gi bestemmelser som sikrer reetablering av et vegetasjonsbelte innenfor den «*funksjonelle kantsonen*». Behovet for dette har blitt tydelig etter hvert som pågående klimaendringer har ført til mer flom til ulike tider av året.

Som alternativ til kartfesting av kantsonen kan det f.eks. innføres en bestemmelse om at det f.eks. «*langs hovedvassdrag skal opprettholdes og utvikles et vegetasjonsbelte på minst 15 m bredde, langs øvrige vassdrag skal bredden være på minst 10 m.*»

Vi viser her til veileder nr 2-2019 fra NVE – «*Kantvegetasjon langs vassdrag*», der det går fram at tilsvarende bestemmelse er gitt for Bærum kommune jf. kap. 4.2.2.

Det kan ev. også knyttes retningslinje til bestemmelsen om forvaltningspraksis i sonen.

Massetak

Uttak av masser til ulike formål kan medføre betydelige lokale konflikter, og bl.a. være landskapsmessig uheldig. En del av dette kan være uttak av masser knyttet til landbruksvirksomhet, der det etter hvert også i større eller mindre grad tas masser til andre formål.

Planarbeidet bør brukes til å få oversikt over eksisterende massetak i kommunen, og sette dette i sammenheng med antatt behov i nærmere avgrensede områder. Massetak som fremstår som hensiktsmessige bør utredes m.t.p. videre drift innen nærmere avgrensede områder. Øvrige massetak bør synliggjøres og avgrenses til det som fremstår som nødvendig for primærnærings behov.

Utslipp av klimagasser

Arealinngrep fører til betydelige utslipp av klimagasser, særlig om dette medfører direkte inngrep i eller drenering av myr. Vi forventer derfor nå at utslipp av klimagasser blir utredet som eget tema. Som grunnlag for beregning av utslipp fra myr legger vi ved et eget regneark som også tar hensyn til dybden på myra. For arealbruksendringer for øvrig viser vi til Miljødirektoratets side «Beregne effekt av ulike klimatiltak», der det fins verktøy for dette («Arealbruksendringer.xlsx»).

I den grad nye arealer skal tas i bruk bør det, så langt som mulig, angis avbøtende tiltak. Dette kan f.eks. være å tilbakeføre tidligere drenerte myr- og våtmarksområder ved å lukke



dreneringssystemene. Kartlegging av slike områder kan derfor gi nødvendig kunnskap om dette, i tillegg til at slik restaurering generelt kan være et betydelig klimatiltak.

LANDBRUKSFAGLIG INNSPILL

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 har fylkeskommunene og kommunene fått økt handlingsrom og større ansvar for å sikre nasjonale og vesentlige regionale interesser i planleggingen. Et bærekraftig velferdssamfunn er avhengig av at det skapes verdier og arbeidsplasser i hele landet. Landbruket og utmarksressursene er viktige for mat- og planteproduksjon, bosetting, kulturlandskap og som grunnlag for nye, grønne næringer. Skogen kan gi positive klimagevinster gjennom opptak av CO₂ og binding av karbon gjennom bruk av tre. Reindriften er mange steder en forutsetning for utvikling av samisk språk og kultur i Nordland.

Regjeringen ber kommunene velge utbyggingsløsninger som sikrer landbrukets næringsgrunnlag og reduserer omdisponeringen av dyrka mark. De slår videre fast at det er viktig at naturgrunnlaget for samisk kultur og språk, næringsutvikling og samfunnsliv sikres. Kommunale og regionale planer bør trekke langsiktige grenser mellom by- og tettstedsområder og store sammenhengende landbruks-, natur-, frilufts- og reindriftsområder.

Tydelige signaler om jordvern

Fra dagens regjering og Stortinget er det en tydelig holdning til at jordvernet skal vektlegges i større grad enn tidligere. Nasjonal jordvernstrategi ble i 2015 vedtatt av Stortinget med klare forventninger om å redusere omdisponering av dyrket jord og dyrkbar jord. Målet er at årlig omdisponering av disse jordbruksressursene ikke skal overstige 4000 dekar. Strategien ble oppdatert i forbindelse med statsbudsjett for 2019 og viderefører i stor grad de samme forventningene, i tillegg til to nye tiltak.

I slutten av 2018 sendte landbruks- og matministeren ut et brev til fylkesmennene for å klargjøre jordvern som nasjonal eller vesentlig regional interesse i kommunenes planlegging. Brevet viser tydelig hvilke vurderingskriterier som er aktuelle når Statsforvalteren skal fremme innsigelser med bakgrunn i jordvern. I januar 2021 sendte landbruks- og matministeren og kommunal- og moderniseringsministeren et brev til alle landets kommuner og fylkeskommuner om å ivareta jordvern og bærekraftsmålene i kommunenes arealplanlegging.

For Nordland har Statsforvalteren fulgt opp de nasjonale målsettingene og vedtatt en strategisk plan for jordvern i Nordland. Denne planen beskriver hvordan forvaltningen, og særlig kommunene, skal følge opp jordvernhensynet i arealplanleggingen. I vår strategiske plan har vi som mål at det ikke skal omdisponeres mer enn 200 daa dyrka og 200 daa dyrkbar jord i Nordland per år. Helst bør årlig omdisponering være lavere enn dette.

Statsforvalteren ser av kommunens prioriteringer at LNFR-områdene fortsatt skal ivareta jordbruksnæringsens produksjonsgrunnlag. Samtidig skal det vises smidighet i egnede områder og utvalgt knutepunkt. I vår videre vurdering vil vi legge særlig vekt på at kommunene har vurdert og synliggjort alternative utbyggingsområder dersom planer legger opp til utbygging på dyrka og dyrkbar jord. Jordvern må vektles høyt for å unngå omdisponering av dyrka jord til andre formål. Vi mener kommunen bør ha som utgangspunkt at ingen nye utbyggingsarealer skal legges på dyrka jord. Jo klarere denne forutsetningen er uttalt i planprogrammet, jo lettere blir det å avslå forslag fra private grunneiere til nye utbyggingsformål. Når kommunen skal vurdere om et område med dyrka



jord skal omdisponeres, vil det være fornuftig å ta utgangspunkt blant annet i verdiklasse og plassering. For å opprettholde vår selvforsyningsgrad av matvarer, må vi opprettholde eller øke jordbruksarealet vårt. Skal det være mulig, må areal som går tapt erstattes. Dette kan gjøres enten ved å dyrke opp nye arealer eller ved å flytte jorda. Jordflytting skal være et jordvernstiltak, og skal ikke legitimere for omdisponering av matjord. Jordflytting skal alltid være siste utvei, og alternative avbøtende løsninger skal utredes først.

Kommunen bør ha en klar strategi for arbeidet med kommuneplanen om hvordan kommunen skal bidra til økt matproduksjon, og hvilke arealer som skal sikre dette.

Ansvar for å sikre ressursgrunnet for reindrift

Statsforvalteren har ansvar for å gjøre offentlige myndigheter bevisst det ansvaret som følger av Grunnlovens § 108 og folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Samisk reindrift i Nordland er nært knyttet til samisk kultur, språk og samfunnsliv. Ut fra Grunnloven, folkeretten og intern norsk rett skal myndighetene legge forholdene til rette for å sikre og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv. Dette gjelder både sikring av de verdiene som finnes i dag, og utviklinga for framtida.

I plansammenheng dreier dette seg først og fremst om at offentlige planer skal bidra til å sikre ressursgrunnet for samisk reindrift i nåtid og framtid. Dette følger også av reindriftslovens formålsparagraf § 1 andre ledd. Det er ikke bare sentrale myndigheter som har dette ansvaret. Også kommunen har et slikt ansvar og skal synliggjøre det på ulike plannivå.

Bit-for-bit utbygging er en av de største utfordringene for reindriften i Nordland i dag. Reindriften er en arealavhengig næring. Reinen trenger store, sammenhengende, uberørte beiteområder, tilgang til alle typer sesongbeiter og egnede flyttveier mellom dem. Summen av mange små inngrep og forstyrrelser kan få utilsiktede og store negative følger for reindriften. Fortetting rundt eksisterende grender, bygdesentrum og fritidsboligområder i stedet for spredt utbygging, er et viktig grep for å sikre reindriften tilgang til egnede beite-, flytte- og samlingsområder for framtida.

LNFR-områdene skal i tillegg til å sikre jordbruksnæringsproduksjonsgrunnlag også sikre skogbrukets og reindriftnæringsressursgrunnlag.

Kjerneområder landbruk

Kommunen bør ved revisjon av kommuneplanens arealdel definere viktige landbruksområder, og eventuell definere vekstgrenser mellom mer tettbygde strøk i kommunen og jordbruksareal. Viktige landbruksområder, eller kjerneområder landbruk, er de arealene i kommunen som er viktige for to av jordbrukets sentrale samfunnsoppgaver; matproduksjon og opprettholde jordbrukets kulturlandskap. Bevissthet om hvilke arealer som må vernes gjennom arealplanen for ulike inngrep, er svært viktig. Det er nødvendig for å sikre at landbruksnæringsproduksjonen fortsatt har driftsgrunnlag. Landets matforsyningssevne må ikke forringes. En god måte å gjøre dette på, er å benytte kjerneområder/hensynssoner i plan- og bygningsloven.

Kjerneområder som kommunene fastsetter i arealplan, er styrende for arealforvaltningen i planperioden. Det er avgjørende at kjerneområder gis et tydelig og utvetydig innhold. Det bør blant annet framgå hva som skiller dem fra øvrige LNFR-områder. Kjerneområdene kan også omfatte viktige områder for skogbruk, utmarksbeiter og viktige kulturlandskap. Skogbruk, beitenæring (også reindrift) og reiseliv er eksempler på næringsaktiviteter som kan ha motstridende interesser i samme utmarksområde. Derfor bør kommunale bestemmelser for kjerneområder så langt det er mulig, fastsette grenser for ulike interesser.



Gjennom kjerneområder kan kommunene i tillegg prioritere ulikt i deler av kommunen der presset til bygging av boliger og fritidshus i LNFR-områder varierer.

Arealregnskap

Som påpekt ovenfor bør forslag til bruk av nye arealer til utbyggingsformål kunne begrunnes ut fra et behov, etter en vurdering av tilgjengelige muligheter i allerede planavklarte områder. Dette fremstår som særlig viktig ved vurdering av behovet for områder til boligbygging og fritidsbebyggelse.

Dersom ny kunnskap viser at behovet er endret eller at valgte geografisk plassering er ugunstig, bør kommunen vurdere å tilbakeføre arealer avsatt til formål som ikke er realisert i siste planperiode til LNFR-formål.

Konsekvensutredning

KU-forskriften krever en beskrivelse av virkningene både av de enkelte utbyggingsområdene, hver for seg, og av de samlede arealbruksendringene i planen. Kravet om en samlet vurdering innebærer et overordnet nivå der langsiktighet og helhet bør stå sentralt.

En god beskrivelse og oversikt over konsekvensene for landbruket er viktig som grunnlag for å kunne gi administrasjonen og politikere et godt grunnlag for utarbeidelse av endelig planforslag. Konsekvensutredningen bør, som angitt ovenfor, omhandle både det enkelte utbyggingsområde og planen som helhet.

Landbruk

Dersom viktige nåværende, og framtidige jordbruksarealer avklares tidlig, vil dette gi kommunen et bedre grunnlag for å vekte landbrukets behov opp mot andre samfunnsbehov. Kjerneområdene kan også «vernes» slik at kommunen politisk ikke åpner for innspill til nye utbyggingsområder på disse arealene. Gjøres dette tidlig i planprosessen før det åpnes for arealinnspill fra innbyggere, vil kommunen redusere arbeidsbelastningen med å behandle innkomne innspill i forhold til konsekvensutredning. Det er viktig at kommunen tydelig begrunner behovet for utbygging ved omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Det er også viktig at arealregnskap for kommunens samla omdisponering av dyrka og dyrkbar jord blir en del av vurderingene av de samlede virkningene av planen og enkelttiltak.

Reindrift

Det er nødvendig at kommunen sikrer tilstrekkelig reindriftsfaglig kunnskap og kompetanse inn i arbeidet med konsekvensutredningen.

Det er særlig viktig at reindriftas samlede belastning blir belyst. Det enkelte reinbeitedistrikt trenger tilgang på nødvendige beite- og driftsområder, årstidsbeiter og flyttleier. Den samla belastninga viser hvilke flaskehalser, begrensninger og utfordringer reindrifta har i kommunen. Disse forholdene må vektlegges i planen. Reinen er sky og trekker seg bort fra områder med menneskelig aktivitet. Tapet av beiteareal kan derfor være betydelig større enn arealet som berøres direkte av et fysisk inngrep. NINAS Rapport 1305 om Vindkraft og reinsdyr, anbefales som viktig kunnskapsgrunnlag ved vurdering av unnvikelseeffekten av tiltak i reinbeiteområder.



Medvirkning

Kommunens plan for medvirkning gir innbyggerne gode muligheter til å følge planprosessen og å komme med innspill.

Reindriftsretten er opparbeidet gjennom alders tids bruk, og er en rettighet på linje med grunneierretten. Vi anbefaler kommunen å avklare problemområder for reindriften tidlig i planprosessen. Det er særlig viktig å gi reindriftsutøverne mulighet til å beskrive effekten av de forslag til arealdisponeringer som kan påvirke reindriftsinteressene. Det beste er at disse avklaringene skjer før kommunen setter i gang lokale arbeidsgrupper eller ber om innspill til kommuneplanens arealdel på annen måte. Tidlig avklaring gir bedre mulighet for å finne løsninger som fungerer for alle parter. Statsforvalteren deltar gjerne på slike dialogmøter.

Reinbeitedistriktet vil også være en viktig kilde til informasjon for konsekvensutredningen. Det er reindriftsutøverne som best kjenner flyttleiene og vet hvordan beiteområdene brukes.

Statsforvalteren er statlig fagmyndighet på reindriftsområdet. Denne rollen innebærer å ivareta nasjonale og vesentlig regionale interesser for reindriften, blant annet gjennom å fremme innsigelse til arealplaner som er i strid med reindriftsverdier av nasjonal og vesentlig regional betydning. Siden reinbeitedistriktet og Statsforvalteren har ulike roller i forbindelse med arealsaker, må kommunen forholde seg til begge aktører i planarbeidet.

Landbruksforvaltningen i Beiarn kommune har god kunnskap om jordbruket i kommunen. Det er positivt at landbruksforvaltningen, sammen med teknisk etat, har ansvar for å lede planprosessen. Det godt utgangspunkt for å sikre konstruktiv dialog med landbruksnæringa. God arealforvaltning er ei forutsetning for å videreutvikle landbruket og sikre framtidig matproduksjon.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Hensynet til samfunnssikkerhet skal være førende for arbeidet med kommuneplanens arealdel, og risiko- og sårbarhetsanalyser er et viktig verktøy for å sikre at planer fremmer hensynet til samfunnssikkerhet.

Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Området med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap, jf. plan- og bygningsloven § 4-3.

For Beiarn kommune er det spesielt viktig at hensynet til flom, skred og havnivåstigning med påfølgende stormflo blir utredet i ROS-analysen, og ivaretatt gjennom hensynssoner og bestemmelser. I tillegg bør nedslagsfeltet til drikkevann avmerkes i planen som hensynssone. Det er viktig å være oppmerksom på området hvor Beiarelva munner ut i havet, som kan være spesielt utsatt hvis man får en samtidig kombinasjon av flom i elv og stormflo, evt. også med bølger. Som påpekt innledningsvis er videre området som er avsatt til «Allhus» på Harrmoen i hovedsak innenfor nivået for 100-årsflom i Beiarelva.



Statsforvalteren anbefaler kommunen å bruke DSB sin veileder om samfunnssikkerhet Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planlegging til gjennomføring av ROS-analyse, samt bruk av sjekkliste for potensielle, uønskede hendelser til ROS-analysen, se vedlegg 5 i veilederen.

En sjekkliste for alle typer risiko- og sårbarhetsforhold bør benyttes innledningsvis, deretter analyseres de relevante risiko- og sårbarhetsforhold.

I tillegg vil kommunens helhetlige ROS-analyse være et viktig grunnlagsdokument i det videre arbeidet med ROS-analysen i arealdelen.

Kommunen oppfordres til å implementere klimatilpasning som en del av arbeidet med samfunnssikkerhet, og jobbe systematisk og helhetlig på tvers av sektorer i kommunen. Kommunen bør basert på lokale forhold, vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnssikkerhet, kritisk infrastruktur, natur- og kulturmiljø, befolkningens helse, samt forutsetninger for berørte næringer, og hvordan dette skal følges opp, jf. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Herunder bør klimatilpasning være en del av ROS-analysen.

I arbeidet med samfunnssikkerhet i plan, og klimatilpasning spesielt, oppfordrer vi kommunen til å benytte seg av Kunnskapsbanken til DSB.

Jf. De Nasjonale forventningene til kommunal planlegging 2019-2023, forventer regjeringen at kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. Kommunen må planlegge med tanke på hyppigere og større flommer, økt skredfare og stigende havnivå med påfølgende høyere stormflo.

Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (SPR) gir føringer for kommunenes, fylkeskommunenes og statens arbeid med klimatilpasning. Det er utarbeidet en egen veileder for hvordan klimatilpasningsarbeidet kan gjennomføres. Her er det henvisninger til lovkrav og lenker til en rekke eksempler. Veilederen tar for seg klimatilpasning for både planstrategi, kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, temaplan og reguleringsplaner. Veilederen viser også til hvilket ansvar ulike offentlige aktører har i klimatilpasningsarbeidet. Veilederen finner dere her.

I arbeidet med klimatilpasning, er klimaprofilen for Nordland et viktig kunnskapsgrunnlag og hjelpemiddel i kommunenes overordnede planlegging. Klimaprofilen finnes på www.klimaservicesenter.no. Statsforvalteren i Nordland har utarbeidet temperaturprofiler, nedbørsprofiler og fremtidige stormflonivåer for ulike steder i Nordland basert på klimaprofilene. Disse dataene finner dere her.

Videre saksgang

Digitaliserte plankart

For å sikre tilfredsstillende medvirkning ved høring av planen, vil vi spesielt oppfordre til at planforslaget oversendes i SOSI-format til plannordland@kartverket.no. På denne måten vil tiltakshaver også få kvalitetssikret digitale kartdata (jf. vår hjemmeside: «Ny kartløsning og bedre kvalitetssikring for bedre arealplaner»).

Samordning av statlige innsigelser i Nordland

Statsforvalteren har i henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets brev av 22.12.17 ansvar for å samordne innsigelser fra regionale statsetater i Nordland i plansaker. Vi ber om at



kommunen setter av tid til dialog med berørte statlige myndigheter, i den grad det dreier seg om arealkonflikter. En slik dialog bør fortrinnsvis skje før saken sendes på offentlig ettersyn. Statsforvalteren kan bidra til å gjennomføre en slik dialog.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Svein Einar Stuen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Toril Austvik – landbruksfaglige forhold
Elisabeth Utstøl Pettersen – reindriftsfaglige forhold
Stine Gabrielsen – beredskapsfaglige forhold
Svein Einar Stuen – plan- og miljøfaglige forhold

Vedlegg:

- 1 Utslipp av klimagasser ved omdisponering av myr

Kopi til:

NVE region nord	Kongens gate 52-54	8514	NARVIK
Nordland fylkeskommune	Postmottak Fylkeshuset	8048	Bodø
Saltfjellet reinbeitedistrikt	Saltfjellveien 2086	8255	RØKLAND
v/ Per Thomas Kuhmunen			

Utslipp - klimagasser ved omdanning av myr - grovskisse

	Egenvekt t/m³	Ant. Kvm	Dybde	C-innhold	Tonn		
					C-totalt	Rest C etter omdanning	
CO2	0,1	492000		1,5	50,00%	36900	5535
			Utslipp - pr daa og år	CO2-ekv -kg pr daa og år			
Lystgass		492000	1,25	390			

Utslipp i CO2 - ekvivalenter

Tilsvarer antall personbiler med årlig kjørelengde 14.000 km og utslipp av ca 120 g CO2 pr km:

C til CO2 31365	CO2	Tonn CO2 UTSL 115005	
CO2 -kg /år 191880	Nedbrytn-tid - år 100	19188	
		134193	31100
	Totalt:	79877	18512
	Årlig:	799	



FISKERIDIREKTORATET

Adm.enhet: Forvaltningsseksjonen i region Nordland

Saksbehandler: Silje Svendsen

Telefon: 91125622

Vår referanse: 21/5256

Deres referanse: 21/31

Dato: 14.04.2021

Beiarn kommune
Att:
MOLDJORD
8110 MOLDJORD

Beiarn Kommune		
Ar Saknr:	21/31	18
Reg nr:	1774/21	
16 APR 2021		
Ark kode P	140	
Ark kode S		
Arts nr	Skjema nr	TG
Kategori	Oppsett	

Beiarn kommune - planprogram for kommuneplanens arealdel 2021-2033. Fiskeridirektoratets uttalelse.

Vi viser til oversendt planprogram for kommuneplanens arealdel 2021-2033 for Beiarn kommune. Planprogrammet ble ved en feiltakelse ikke sendt Fiskeridirektoratet til høring og vi har derfor ikke hatt mulighet til å gi vår uttalelse innen fristen som var satt. Fiskeridirektoratet Region Nordland uttaler seg på bakgrunn av at vi er forvaltningsmyndighet for fiskeri og akvakultur, samt at vi har et særskilt ansvar for marine ressurser og marint miljø.

Fiskeridirektoratets ansvar, medvirkning og anbefalinger

Fiskeridirektoratet er statlig sektormyndighet og myndighetenes rådgivende organ for fiskeri og akvakultur i Norge. Vi skal ivareta de marine ressurser i regionen, samt bidra til at fiskeri og akvakultur i regionen får gode rammevilkår. Fiskeridirektoratet sitt overordnede mål er å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø.

Vi skal være en faglig premissgiver, effektiv forvalter og medspiller gjennom samarbeid med næring, forskning og andre offentlige etater. Fiskeridirektoratets regioner skal ivareta disse interessene i det regionale og lokale planarbeidet. Reguleringsmyndigheten, i dette tilfellet kommunen, er forpliktet etter plan- og bygningsloven å legge til rette for medvirkning, mens Fiskeridirektoratets regionskontorer er forpliktet til å delta.

For å oppnå god sameksistens og utvikling i kystsonen er det vesentlig å sikre en god balanse mellom enbruk og flerbruk formål i sjø, både med og uten akvakultur. Kommunen må her ta utgangspunkt i lokale forhold, men det er også vesentlig å ta hensyn til nasjonale og regionale mål for bruk og vern av kystsonen og kommunens sjøarealer. For mer informasjon om planlegging i sjø og anbefalinger rundt reguleringsformål i sjø, viser vi til Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder (2020): Planlegging i sjøområdene.

Formål og planstatus

Gjeldende kommuneplanens arealdel ble vedtatt 15. mars 2017. For å tilpasse arealbruken til samfunnsplanen er det behov for rullering av arealdelen. Ny arealdel forventes vedtatt i løpet av 2021.

Kystnære fiskeridata

Fiskeridirektoratet har gjennom innsamling av kystnære fiskeridata kartlagt fiskerienes arealbruk i kommunene. Data for Beiarn kommune er sist oppdatert i 2020. Kystnære fiskeridata er tilgjengelig gjennom vår kartløsning <https://kart.fiskeridir.no/plan>, og inneholder i tillegg informasjon om blant annet akvakulturlokaliteter og marint biologisk mangfold. Vi oppfordrer kommunen til å bruke Fiskeridirektoratets kartverktøy aktivt i sin planlegging av sjøarealene.

Vurdering av planprogrammet

Planprogrammet slik det foreligger på høring inneholder en god beskrivelse av formålet og planprosessen, samt opplegg for medvirkning, konsekvensutredning og utredningstema. Føringene for arealplanleggingen i kommunen har grunnlag i kommuneplanens samfunnsdel hvor det under punkt 2 «turisme/reiseliv» fremkommer at indre Beiarn mangler en god småbåthavn. Det er flere småbåthavner i området Kakevika-Tverrvik, men felles for dem alle er at de er utsatt for sterke kastevinder.

I en samarbeidsrapport fra NIBR, UMB, NIVA og HI kalt "Kunnskapsbasert planlegging og forvaltning av kystsonen – med fokus på "bit for bit"-utbygging og konsekvenser for marin natur, fiskeriinteresser og marine kulturminner", er konsekvenser av småbåthavner et av temaene som tas opp. Resultatene av studiet viser at det er grunn til å anta at småbåthavner i grunne, innelukkede bukter vil få redusert biologisk mangfold, og at dette må tas med i den helhetlige vurderingen av tiltaket. Dette tilsier også ifølge rapporten en "føre var"-tenkning, jf. naturmangfoldloven.

Nyere undersøkelser, bl.a. NGI-rapport "Kartlegging av forurensing i utvalgte småbåthavner i Norge" (TA-2751/2010), viser at småbåthavner medfører forurensning til grunnen og sjøbunnen, og at spyling og vedlikehold av skrog er den største kilden til forurensningen. For å begrense forurensning anbefales det at det legges inn bestemmelser i reguleringsplaner om anlegging av fast dekke (asfalt/betong) og sedimenteringskummer der det skal spyles båter, eller hvor båter skal pusses/skrapes. Hjemmel for dette er forurensningsloven § 7 om plikt til å unngå forurensning.

CIENS-rapport: 2-2011 " Helhetlig planlegging og utvikling av miljøvennlige småbåthavner. Kunnskapsstatus" gir en rekke råd om hvordan negativ miljøpåvirkning fra småbåthavner kan begrenses gjennom lokalisering og drift.

I punkt 3 fremkommer det at det at kommunen ønsker å muliggjøre utvikling av mineralressursene, da særlig området med gabbro på sørsiden av Beiarfjorden ved Morten.Jonsæiva. Det planlegges for tiden etablering av gruvevirksomhet flere steder langs kysten. Felles for disse tiltakene er at det tas sikte på å bruke fjordene som deponi eller avfallsplass for gruveavgangen, med mulige alvorlige følger for livet i fjordene. Fiskeridirektoratet er ikke imot mineralutvinning som sådan, men vi mener sjødeponi



ikke er bærekraftig og i de fleste tilfeller ikke bør tillates. Dersom det planlegges sjødeponi for tiltaket må dette konsekvensutredes for relevante effekter på økosystem og naturverdier. Aktuelle opplysninger i denne sammenheng er partikkeldrift og effekter på viktige bestander av fisk og andre sårbare fiskeslag, bunntopografi, bruk av kjemikalier og utslipp av tungmetaller og forurenset vann i leve- og gyteområder. Det aktuelle området ligger i en nasjonal laksefjord (figur 2) og omtrent 300 meter unna det eneste registrerte fiskefeltet i kommunen (figur 1).

Om utredninger

Det fremkommer av planprogrammet at det skal utarbeides konsekvensutredning (KU) for utbyggingsområder som ikke inngår i allerede vedtatte reguleringsplaner. Arealdisponering/tiltak som berører sjøarealene må konsekvensutredes i forhold til fiskeriinteressene. Vi forutsetter videre at marint biologisk mangfold også vurderes der det er relevant. Det anbefales også å vurdere effekten av fiskeri og eventuell utvikling av akvakulturnæringen på både miljø og samfunn. En mangelfull KU vil gjøre at vi som sektormyndighet ikke kan gi gode uttalelser til planen og kan også føre til at det fremmes innsigelse fra Fiskeridirektoratet dersom det ikke dokumenteres at fiskeriinteressene i kommunen blir tilstrekkelig ivarettatt eller tatt hensyn til.

Fiskeri

Områder med registrert høy fiskeriaktivitet bør tas hensyn til i planleggingen av kommunens sjøarealer. Det bør ikke legges til rette for permanente tiltak som blir til hinder for utøvelsen av fisket i disse områdene. I Beiarnfjorden er det kartlagt ett fiskefelt (figur 1). Dette er et rekefelt som hovedsakelig drives av to fartøy hele året.

For fiskeri er anbefalingen å benytte flerbruksområder uten akvakultur. Alternativt kan det benyttes hensynssoner med hensiktsmessige reguleringsbestemmelser som sikrer fiskerinæringens fremtidige aktivitet i kommunen.



Figur 1. Registrerte fiskefelt.



Fremtidig akvakultur

Områder som egner seg for akvakultur kan avsettes til akvakulturformål. Det er viktig at det avsettes tilstrekkelig areal for akvakultur. For nye arealer for akvakultur anbefales det at kombinert formål i sjø benyttes sammen med bestemmelser som åpner for akvakulturlokalisering innenfor området. Hvilke formål som skal kombineres med akvakultur i slike områder, vil variere. Det bør ikke brukes kombinert formål med akvakultur der det er direkte konflikt med andre viktige interesser, som farleder og viktig marint biologisk mangfold. Fordelen med å benytte kombinert formål framfor enbruks akvakulturformål er at det gir en viss fleksibilitet fram til man har konkrete søknader og får detaljert informasjon om for eksempel strøm- og bunnforhold.

Områder for akvakultur bør ikke legges i nasjonalt og regionalt viktige fiskefelt. Det må tas spesielt hensyn til rekefelt, da akvakulturinstallasjoner inklusiv forankringer i rekefelt er ekskluderende for tråling.

I reguleringsbestemmelser for akvakulturområder bør behovet for avbøtende tiltak ovenfor lokale fiskeriinteresser fremkomme. Avbøtende tiltak kan typisk være å legge til rette for mindre justeringer av anleggenes utforming og plassering innenfor formål som åpner for akvakultur, både med hensyn til anlegg i overflaten og fortøyninger/ ankerplasseringer. Dette vil sikre større grad av medvirkning og være konfliktdempende ved senere søknadsprosesser/ lokalitetsklareringer i forhold til sameksistens mellom fiskeri- og akvakulturnæringene.

Det kan i bestemmelsene differensieres mellom vannflate, vannsøyle og bunn, jf. Pbl § 11-11 nr. 3. Dette innebærer at kommunen kan vurdere om arealer til fortøyninger skal inngå i områder for akvakultur, eller om områdene skal deles opp i akvakultur overflate og akvakultur vannsøyle/bunn. Det kan også differensieres på art, jf. Pbl § 11-11 nr. 7. Det vil si at det for eksempel kan legges til rette for akvakultur av andre arter enn laks i nasjonale laksefjorder.

Om plankrav for akvakulturtiltak

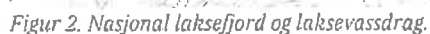
Generelt fraråder Fiskeridirektoratet at det stilles krav om detaljreguleringsplan ved lokalitetsklareringer av akvakulturanlegg. Slike saker behandles etter akvakulturloven og kompetansen til å gjøre slike vurderinger sitter hos sektorforvaltningen. Vi mener det er u hensiktsmessig med slike plankrav og heller ikke i samsvar med hensikten i lovverket så lenge nevnte akvakulturtiltak er underlagt en omfattende saksbehandling gjennom annen lovgivning. Anbefalingen er å benytte planverktøyet som kommuneplanens arealdel utgjør til overordnede vurderinger for å få avsatt areal til akvakulturnæringen, og dernest overlate lokalitetsavklaringer inkl. dokumentasjonskrav og miljøkrav til sektorforvaltningen, uten å gå en unødig omvei om detaljregulering.

Marint biologisk mangfold

Det er viktig at kjente registreringer av marint biologisk mangfold blir ivaretatt. Beiarfjorden er en nasjonal laksefjord, og Beiarelva et nasjonalt laksevassdrag (figur 2). Formålet med nasjonale laksefjorder er å gi de viktigste laksebestandene i Norge en



Miljødirektoratet har kartlagt marine naturtyper, og kartlagt et svært viktig bløtbunnsområde i strandsonen i Leirvika (figur 3). Bløtbunnsområder ansees som viktige, siden de gir robuste og stabile økosystemer, og utgjør viktige beiteområder for fugl og fisk. Bløtbunnsarter er i hovedsak stasjonære og påvirkes av faktorer direkte på de stedene hvor de befinner seg.



Vi ser et potensiale fra mange aktører om å dumpe overskuddsmasser fra utbyggingstiltak som blant annet ved mudring, veibygging og sprenging i sjø. Dersom dette skal foregå er det ønskelig at det avsettes et egnet og avgrenset areal til dette.

Som statlig myndighet kan Fiskeridirektoratet fremme innsigelse i spørsmål som er av vesentlig regional eller nasjonal betydning for fiskeriinteressene, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vårt saksområde. Det er opp til Fiskeridirektoratets regionskontor å avgjøre om et spørsmål er av nasjonal eller vesentlig regional betydning og begrunne dette.

Fiskeridirektoratet region Nordland ber om at ovennevnte innspill tas hensyn til i det videre planarbeidet, og at vi mottar saken til offentlig ettersyn når planforslag foreligger.

Med hilsen

Håvard Dekkerhus
seksjonssjef

Silje Svendsen
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.



Mottakerliste:

Beiarn kommune

MOLDJORD

8110 MOLDJORD

Kopi til:

Nordland Fylkes Fiskarlag

Postboks 103

8001 BODØ

Nordland fylkeskommune

Postboks 1485

8048 BODØ

Fylkeshuset

Norges Kystfiskarlag

Postboks 97

8380 RAMBERG

Statsforvalteren i Nordland

Postboks 1405

8002 BODØ





Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Beiam kommune

Beiam Kommune		
Ansatt	21/31	17
Regnr	1746/21	
14 APR 2021		
Ansatt P	140	
Ansatt S		
Ansatt		
Kategori	T6	

Vår dato: 14.04.2021

Vår ref.: 201500467-8

Arkiv: 323

Deres dato: 08.02.2021

Deres ref.: 21/31

Saksbehandler:

Anita Andreassen

22959612/anar@nve.no

NVEs innspill - Varsel om oppstart - Kommuneplanens arealdel og offentlig ettersyn - Planprogram for Kommuneplanens arealdel 2021 – 2023

Vi viser til varsel om oppstart av planarbeid og høring av planprogram datert 04.02.2021. Vi beklager sein tilbakemelding.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjon- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven. Vår [veileder 2/2017](#) angir nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging.

NVE synes det er positivt at kommunen integrerer og gjør FN's bærekraftsmål til en viktig del av planarbeidet. Vi mener planprogrammet synliggjør de utfordringene kommunen står ovenfor, og er tydelig på hvor hovedfokuset bør ligge og hvilke utredningstemaer det skal jobbes videre med. NVE foreslår i tillegg at temaet naturfare (skred- og flomfare) tas med som eget utredningstema i planprogrammet.

Gjeldende kommuneplanens arealdel er fra mars 2017, mens samfunnsdel 2020 – 2030 ble vedtatt 07.10.2020. For å tilpasse arealbruken til samfunnsdelen rulleres nå arealdelen og forventes vedtatt i løpet av 2021.

Naturfarer

Arealplanlegging som tar hensyn til flom- og skredfare er et av de viktigste virkemidlene kommunen har for å forebygge tap og skader fra flom- og skredhendelser, både i dagens og i et fremtidig klima. På [NVE Atlas](#) finnes aktsomhetsområder og faresoner for flom og skred. Aktsomhets- og faresonekartene kan også lastes ned temavis på [NVEs Kartkatalog](#).

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR



Beiarn kommune har utfordringer både i forhold til flom, isgang, erosjon og snøskred. Disse naturfarene skal vurderes for alle nye byggeområder der slike farer er aktuelle. Kommunen hadde god dialog med NVE ved forrige arealplanprosess i 2016/17, og vi forutsetter godt samarbeid denne gangen også.

NVE anbefaler at arealer som kan være utsatt for flom, erosjon eller skred, uavhengig av arealbruk, avmerkes på plankartet som hensynssoner, jfr. plan- og bygningsloven § 11-8. Et minimumskrav er at hensynssone for flom- og skredfare vises for eksisterende byggeområder og områder der det planlegges ny utbygging. Vi viser i den forbindelse til NVEs retningslinjer 2/2011 - Flaum- og skredfare i arealplanar. Kartlagte faresoner skal uansett avsettes som hensynssoner.

Flom og skred er naturlige prosesser. På generelt grunnlag anbefaler NVE en arealbruk som styrer utbygging bort fra slike farer. Kommuneplanens arealdel bør bidra til forutsigbarhet og i størst mulig grad avklare hvorvidt det er mulig å realisere ønsket utbygging, jfr. sikkerhetskrav i byggeteknisk forskrift (TEK 17). I de tilfeller hvor faresoner er kjent i områder som åpnes for utbygging, gjengis disse i planen som hensynssone med krav om sikring før utbygging. I de tilfeller faresoneavgrensning ikke foreligger, må det stilles krav om dokumentasjon av tilstrekkelig sikkerhet, i henhold til TEK17, på siste plannivå. NVE forutsetter at planen ikke åpner for vesentlig utbygging uten reguleringsplan. Dersom kommuneplanen angir nye byggeområder uten krav om reguleringsplan, må kartlegging og oppfølging av risiko- og sårbarhetsforhold tilsvare reguleringsplannivået, jf. rundskriv H5-18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling.

På grunn av utfordringene som Beiarn kommune har i forbindelse med en del flom- og skredutsatt bebyggelse, og flere flom- og skredutsatte veier, mener NVE at temaet naturfare (flom- og skredfare) bør tas med som eget utredningstema i planprogrammet

Skredfare

Store deler av Beiarn kommune er i henhold til NVE Atlas registrert som potensielt skredutsatt (snøskred, steinsprang samt jord- og flomskred).

Potensiell skredfare må vurderes i forbindelse med ROS/KU for alle nye byggeområder. Planbestemmelser må sikre at tilstrekkelig sikkerhet mot skredfare, i henhold til TEK17, ivaretas på siste plannivå.

Grunnforhold

I henhold til NGUs løsmassekart finnes store områder med marine avsetninger i Beiarn kommune. NVE er ikke kjent med at det er påvist kvikkleire, men vi er kjent med flere hendelser hvor det har vært utglidninger på grunn av ustabile grunnforhold. Fremgangsmåte for utredning av potensiell fare for kvikkleireskred på kommuneplannivå er beskrevet i NVEs veileder 1/2019 Sikkerhet mot kvikkleireskred.

Potensiell fare for kvikkleireskred må vurderes i forbindelse med ROS/KU for alle nye byggeområder. Planbestemmelsene må sikre at tilstrekkelig sikkerhet mot kvikkleireskredfare, i henhold til sikkerhetskravene i TEK17, ivaretas på siste plannivå.

Flom og annen vassdragsrelatert fare

NVE har utarbeidet flomsonekart for strekningen Moldjord til og med Storjord, ca 12 km målt langs vassdraget, jfr. Flomsonekart nr 4/2005 – Delprosjekt Beiarn. Arealer som er flomutsatt, uavhengig av arealformål, skal avmerkes som hensynssone H320 og tilknyttes bestemmelser som forbyr eller setter vilkår for tiltak.



NVE er kjent med at det har vært flere hendelser med isgang i Beiarelva hvor sammenskjøvne ismasser har dannet flere iskorker på strekningen fra Storjord til Moldjord, som igjen har forårsaket vann og is innover jordene og veier har vært stengt flere steder. I NVEs flomsonekartlegging er isgang vurdert, og vi anser derfor at hensynssonene for flom også ivaretar utsatte områder i forbindelse med isgang.

De andre vassdragene i kommunen er ikke flomsonekartlagt. Arealer langs vassdragene er potensielt flomutsatt. Aktsomhetskart for flomfare i NVE Atlas er et godt utgangspunkt for å få kjennskap til potensiell flomfare for områder hvor kommuneplanen åpner for ny bebyggelse. Potensiell flomfare må vurderes i forbindelse med ROS/KU for nye byggeområder. Planbestemmelsene må sikre at tilstrekkelig sikkerhet mot flomfare, i henhold til sikkerhetskravene i TEK17, ivaretas på siste plannivå. Det bør i kommuneplanen fastsettes byggegrense mot vassdragene.

Klimaendringer og overvann

På Norsk Klimaservice finnes klimaprofil for Nordland. NVE anbefaler kommunen å sette seg inn i de ulike anbefalingene. Klimaframskrivninger tilsier mer nedbør og hyppigere episoder med styrtregn. Regjeringen forventer både i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023 og SPR for klimatilpasning at kommunene legger de høye utslippsalternativene fra nasjonale klimautredninger til grunn for sin arealplanlegging. Hovedformålet med de nasjonale forventningene og statlige retningslinjene er å fastslå at klimatilpasning (og FNs bærekraftsmål) skal være premissgivende for kommunenes planlegging etter plan- og bygningsloven. NVE forventer derfor at kommuneplanen benyttes som et sentralt redskap for å unngå og bygge seg inn i klima- og naturfareproblemer.

Transformasjon av naturområder til for eksempel bolig- og hytteområder, samferdselsområder, næringsformål, alpinanlegg osv. bidrar til fortetting, økt andel med harde flater og endrer avrenningen. Dette vil kunne gi økte og mer spissete flommer i vassdragene og oversvømmelser (overvann) i byggeområdene. Det er derfor viktig allerede på overordnet plannivå, og i tidlig planfase, å ha en høy bevissthet rundt hvilke arealer som er best egnet til infiltrering og fordrøyning av vann, hvilke arealer som kan sikre trygg bortledning av vann og hvilke arealer som er best egnet til å bygge på. Ved vurderingen av nye utbyggingsområder i kommuneplanen må dette vurderes.

Hensynet til flomfare må sees i sammenheng med lokal overvannshåndtering. Kommunen bør forsikre seg om at både resipient (vassdrag, vann eller sjø) og VA-infrastruktur har tilstrekkelig kapasitet før nye byggeområder planlegges. Ved store nedbørhendelser kan ikke VA-nettet alene forventes å ha tilstrekkelig kapasitet til å håndtere vannet. Det er derfor viktig allerede i tidlig planfase å skaffe seg oversikt over vannets kretsløp, med forståelse av hvilke arealer som er best egnet til infiltrering og fordrøyning av vann, hvilke arealer som kan sikre trygg bortledning av vann (= tretrinnstrategien) og hvilke arealer som er best egnet til å bygge på. Dreneringslinjer for overvann, bekker og elver må legges som premiss i planleggingen.

I bebygde områder vil overvannsproblemet kunne reduseres i betydelig grad ved å infiltrere og fordrøye nedbør på egen grunn. Kommuneplanen bør derfor ha bestemmelser som sikrer at en viss andel av terrengoverflaten forblir permeabel (blågrønn faktor, grønne tak etc.). Når nedbøren overskrider infiltrasjonsevnen, må det være klart hvor og hvordan vannet skal ledes trygt til resipient. I arbeidet med å vurdere nye utbyggingsområder i kommuneplanen må kommunen benytte tilgjengelig intern og ekstern dokumentasjon. På NVE sine nettsider finner en aktsomhetskart for flom. Her ligger det også en fremgangsmåte for hvordan man kan finne dreneringslinjer i terrenget.

Områder som kan være utsatt for flom og oversvømmelse fra overvann bør avsettes som hensynssone fare jf. pbl §§ 4-3 og 11-8 a).



Vassdrag

Alle vassdrag med årssikker vannføring bør merkes tydelig i plankartet. En forutsetning for at vassdrag blir tatt hensyn til er at de er gjort kjent/avmerket. Det må også tas hensyn til varig vernede vassdrag i kommunen, og vi minner om at forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag skal legges til grunn for arealforvaltningen langs vernede vassdrag. Oversikt over vernede vassdrag i regionen finnes her: <https://www.nve.no/vann-vassdrag-og-miljo/verneplan-for-vassdrag/nordland/>.

I Beiarn kommune finnes følgende vernede vassdrag; Store Gjeddåga, Tverråga, Tollåga og Valnesvassdraget. I gjeldende arealplan er det satt forbud mot å føre opp boliger, fritidsboliger, ervervsbygg og masseuttak nærmere enn 100 meter målt i horisontalplanet fra strandlinjen til verna vassdrag. Vi anbefaler at dette videreføres i ny plan. Der langsgående offentlig veg ligger nærmere vassdraget enn 100 meter, mener NVE at kommunen kan vurdere at vegen kan gjelde som restriksjonsområde. Dette kan være en fornuftig praksis for å unngå fremtidige dispensasjoner.

- Planprogrammet beskriver at mulige områder for uttak av mineralressurser skal vurderes. Blant annet skal området som ligger på sørsiden av Beiarnfjorden ved Morten-Jonsaelva sees nærmere på. Vi gjør i den forbindelse oppmerksom på at uttak av råstoff i og ved vassdrag må vurderes i forhold til bestemmelsene i vannressursloven.

NVE synes det er positivt at det i planprogrammet vises en bevisst holdning til vassdrag. Det beskrives at utvikling av aktivitet langs Beiarnelva kan medføre at elva bør sees under ett i en egen kommunedelplan. Da vil man få helhetlig verdivurdering og kunnskapsgrunnlag slik at det kan gjøres kunnskapsbaserte valg for arealbruk langs vassdraget. Dette er bra.

Vassdrags- og energianlegg

Sentral- og regionalnettanlegg, transformatorstasjoner og andre større kraftledninger som krever konsesjon etter energiloven er unntatt fra plan- og bygningsloven, jf. § 1-3. Det kan derfor gis konsesjon og bygges slike anlegg uavhengig av planstatus. Eksisterende og vedtatte høyspentlinjer skal imidlertid framgå av plankartet som hensynssoner (pbl § 11-8 d/H740) i plankartet. Kommunen bør også ta hensyn til eventuelle planlagte nye kraftledninger eller oppgradering av eksisterende kraftledninger i området.

Mindre kraftledningsanlegg innenfor områdekonsesjonene, faller innenfor virkeområdet til pbl og kan avmerkes i plankartet som teknisk infrastruktur etter pbl §11-7 nr. 2.

Reguleringsmagasin bør markeres i plankartet som hensynssone/område som er båndlagt etter vassdragslovgivningen (uten tidsavgrensing), med formål *Reguleringsmagasin* (pbl § 11-8 d). Anlegg for produksjon av energi bør avmerkes som område for *Bebyggelse og anlegg*. Data om vassdrags- og energianlegg er tilgjengelig på NVE Atlas.

Energibruk

Det er viktig at kommunen er pådriver for å legge til rette for alternative energiløsninger som over tid kan redusere energiforbruket og dermed energikostnadene. Kommunen har en viktig rolle i å se slike muligheter der de finnes i de ulike planprosessene. Vi kan ikke se at dette er nevnt i plandokumentene og ber om at det ivaretas.



Oppsummering

NVE synes det er positivt at kommunen integrerer og gjør FNs bærekraftsmål til en viktig del av planarbeidet. Vi mener planprogrammet synliggjør de utfordringene kommunen står ovenfor, og er tydelig på hvor hovedfokuset bør ligge og hvilke utredningstemaer det skal jobbes videre med. NVE foreslår i tillegg at temaet naturfare (skred- og flomfare) tas med som eget utredningstema i planprogrammet.

NVE ønsker lykke til med det videre planarbeidet og bistår gjerne med ytterligere informasjon eller veiledning ved behov. Dersom det er ønskelig med møte, eventuelt sammen med andre sektormyndigheter, stiller vi gjerne opp.

Med hilsen

Ann-Kristin Larsen
seksjonssjef

Anita Andreassen
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND



KYSTVERKET

BEIARN KOMMUNE
MOLDJORD
8110 MOLDJORD

21/31	15	1607/21
07 APR 2021		
140		
T61		

Vår ref
2021/2369-2

Arkiv nr

Saksbehandler
Anniken Nylund Aasjord

Dato
07.04.2021

Svar fra Kystverket - Oppstart av kommuneplanens arealdel 2021-2023 og høring av planprogram - Beiarn kommune - Nordland fylke

Kystverket har ingen spesielle merknader til oppstart og planprogram.

Om Kystverket

Kystverket er en nasjonal etat for kystforvaltning, sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning. Vi jobber for en effektiv og sikker sjøtransport gjennom å ivareta transportnæringens behov for framkommelighet og effektive havner. Kystverket driver forebyggende arbeid og reduserer skadeeffektene ved akutt forurensning, og medvirker til en bærekraftig utvikling av kystsonen. Kystverket er underlagt Samferdselsdepartementet. Kystverket har fire hovedmål:

1. Framkommelighet: Bedre framkommelighet for personer og gods i hele landet.
2. Transportsikkerhet: Redusere transportulykkene i tråd med nullvisjonen.
3. Klima og miljø: Redusere klimagassutslippene i tråd med en omstilling mot et lavutslippssamfunn og redusere andre negative miljøkonsekvenser.
4. Beredskap mot akutt forurensning: Forhindre og begrense miljøskade ved akutt forurensning, eller fare for akutt forurensning.

Med hilsen

Anniken Nylund Aasjord
seniorrådgiver

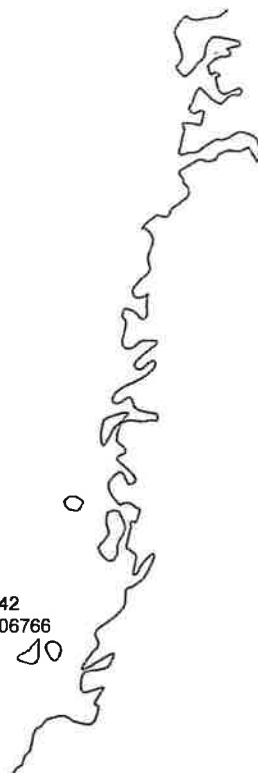
Dokumentet er elektronisk godkjent

Sentral postadresse: Kystverket, postboks 1502,
6025 ÅLESUND

Telefon: 07847
E-post: post@kystverket.no
Internett: <https://kystverket.no>

Org.Nr.: 874783242
Bankgiro: 7694 05 06766

10





Nordland
FYLKESKOMMUNE

Vår dato: 07.04.2021
Vår referanse: 21/5443- 3
JournalpostId: 21/19464
Deres dato: 04.02.2021
Deres referanse: 21/31
Org.nr: 964 982 953

Beiarn kommune
MOLDJORD

8110 MOLDJORD

21/31	14	1605/21
07 APR 2021		
140		
76		

Innspill til oppstart og uttalelse til planprogram for kommuneplanens arealdel - Beiarn kommune

Fylkeskommunen har mottatt oppstartsvarsel og høring av planprogram for kommuneplanens arealdel 2021-2023. Gjeldende kommuneplanens arealdel ble vedtatt 2017. I planprogrammet og oppstartsvarselet har Beiarn kommune definert følgende prioriteringer i planarbeidet:

- Knutepunktsutvikling
- Turisme/reiseliv
- Mineralressurser
- LNFR-områdene
- Gjenbruk av eksisterende kommunale bygg

Det fremkommer ikke hvorvidt rulleringen av kommuneplanens arealdel både vil gjelde landarealer og sjøarealer, eller kun landarealer. Dette bes tydeliggjort videre i planprosessen.

Fylkeskommunen har fått utsatt høringsfrist til 08.04.2021.

Med bakgrunn i lov om kulturminner, naturmangfoldloven, vegloven og plan- og bygningsloven, herunder fylkesplanen og rikspolitiske retningslinjer, gir Nordland fylkeskommune innspill ved oppstart og uttalelse til forslag til planprogram.

Merknader

Vi er positive til at kommunen skal rullere kommuneplanens arealdel, og det i sammenheng med strategier som kommer frem i kommuneplanens samfunnsdel. Dette er i tråd med regional arealpolitikk som står i gjeldende Fylkesplan for Nordland. Oppdaterte og helhetlige kommuneplaner bidrar til informasjon og forutsigbarhet for befolkningen og næringsliv i kommunen. Kommunen kan også vurdere å ta inn andre strategiske planer i arbeidet med kommuneplanens arealdel, for å sikre den helhetlige planleggingen. For å sikre helhetlig planlegging bør representanter fra ulike sektorer involveres i planprosessen.

Det er også positivt at kommunen har jobbet frem fokus på 6 av FNs 17 bærekraftsmål, i denne planperioden. Likevel er det mange delmål tilhørende disse målene og det vil derfor kunne være hensiktsmessig om kommunen gjennom planprosessen tydeliggjør hvordan disse målene og

Adresse Postmottak Tlf.: 75650000
Fylkeshuset E-post: post@nfk.no
8048 Bodø

Samfunnsutvikling
Plan, klima og naturressurser
Silje Charlotta Wästlund
Tlf. 75650029

Besøksadresse Prinsensgate 100

eventuelt utvalgte delmål, blir fulgt opp og får lokal betydning. En kommune som nylig har gjort dette på kommuneplannivå, er Steigen kommune, i kommuneplanens samfunnsdel.

Gjeldende Fylkesplan for Nordland, gir føringer for planarbeidet gjennom kapittel 7 og 8, Arealpolitikk i Nordland. Kapittel 7 inneholder regional planbestemmelse om kjøpesenteretableringer og kapittel 8 tar opp arealpolitikk i Nordland. Arealpolitiske retningslinjer berører temaene By- og tettstedsutvikling, Naturressurser, kulturminner og landskap, Næringsliv, Kystsonen og Klima og klimatilpasning. Vi ber om at det tas hensyn til disse gjennom planarbeidet.

Det blir først gitt innspill på de fem ønskede temaene presentert i oppstartsvarselet og deretter følger øvrige merknader.

Knutepunktutvikling og gjenbruk av bygg

Knutepunktutvikling, det å fortette områder som allerede er utbygd og har tilgang på ulike tjenester, er i tråd med nasjonale og regionale interesser. Flerbruk av bygg ser vi at ofte bidrar til å skape møteplasser for lokalbefolkningen og lokaler for frivillighet i kommunen. Møteplasser på tvers av aldersgrupper og interesser er viktige bidragsytere til gode bomiljø og lokalsamfunn. Frivilligheten ser vi også at er med på å skape gode lokalsamfunn. Sørfold kommune er med i et prosjekt hvor de tester ut skolen som flerbruksbygg. Samtidig som det skjer en samlokalisering av tjenester og boliger, bør det være lett tilgjengelig kollektivtilbud og mulighet for sikker gange og sykling.

Vi ser på det som positivt at kommunen ønsker å gjenbruke bygg. Gjenbruk av bygg og materialer bidrar også positivt i et klimaperspektiv.

Kommunen bør fortsette å gjennomføre arealregnskap for å kartlegge behovet for utbyggelse av uutbygde arealer. For å bidra til måloppnåelse innen bærekraftsmål nr.13 bør et arealregnskap anvendes til utarbeidelse av klimaregnskap. Et klimaregnskap sier noe om hvilke klimagassutslipp en regulering til arealformål innenfor et gitt området, fører til. For mer informasjon om utarbeidelse av klimaregnskap, se Miljødirektoratets nettsider.

Besøksforvaltning

Det er viktig at tilretteleggingen for besøkende skjer på en slik måte at det skapes gode opplevelser både for besøkende og befolkningen i kommunen. Det er flere opplevelsesbaserte besøksnæringer knyttet til dette landskapet. Særlig tilknyttet Beiarelva som er et viktig lakseførende vassdrag, men også som en innfallsport til Saltfjellet og Svartisen nasjonalpark, der vassdraget har sitt utspring. En helhetlig besøksforvaltning blir viktig å ta inn i planen, slik at man tar vare på de mange natur- og miljøverdiene, lokalsamfunnets og de besøkendes ønsker og brukerinteresser, samtidig som man balanserer dette mot andre næringer og legger grunnlag for en sunn besøksnæring.

Vi mener det kan være hensiktsmessig å utarbeide en egen kommunedelplan for Beiarelva. Dette siden elva og området rundt elva utgjør et viktig ressursgrunnlag for kommunen og er viktig å bevare av naturforvaltningshensyn.

Vi viser også til at kommunen har vedtatt en ny forskrift om motorferdsel i vassdrag i Beiarn. En forskrift laget for å ivareta samfunns- og naturforvaltningsmessige hensyn. For mer informasjon om besøksforvaltning i Nordland, se fylkeskommunens nettsider.

Mineralressurser

Direktoratet for mineralforvaltning etterspør at mulige områder for uttak av råstoff tas inn i kommuneplanens arealdel. Dette vil være en viktig målsetning for planen, særlig området med gabbro som ligger på sørsiden av Beiarfjorden ved Morten Jonsaelva. Dette er et område som kan inneholde en stor forekomst med gabbro av god kvalitet. I så tilfelle vil denne kunne utvikles til en regional ressurs som kan erstatte import av høykvalitets råstoff til bærelag og toppdekke i veier, og som tilsalgsmaterial i betong.

Evjen Granitt AS har siden oppstart i 1998 utviklet seg til å bli en viktig leverandør av naturstein (granitt) til stedsutviklingsprosjekter flere steder i landet. Granitt fra Beiarn kan på sikt et potensial til å få et større marked regionalt og nasjonalt. I kommunens arealplan må områdets og forekomstens størrelse og areal synliggjøres. Det samme når det gjelder ressursens betydning for sysselsetting og verdiskaping i området. Tilgang til god granitt fra en lokal ressurs slik som denne i Beiarn kan også erstatte import av stein til større utbyggingsprosjekter i Nordland. Andre områder med potensial for naturstein bør være arealplanen, bl.a. pyroksenitt ved Tollå og skifer i Molid.

I likhet med andre kommuner så har Beiarn behov for korttransporterte masser av sand og grus til bygg- og anleggsformål. Beiarn har sand- og grusressurser, men de er ikke angitt med god kvalitet på NGUs ressurskart. Kommunen bør likevel ta kontakt med NGU for å få et svar på om det finnes slike forekomster i Beiarn som bør avsettes til framtidige uttak. Vi minner om at dersom det ønskes å settes av forekomster til uttak, bør dette fremstilles med hensynssone i arealplankartet, jf. §11-8 c).

LNFR-områdene

Jordbruk

Under pkt. 4 om LNFR-områdene er det nevnt et mulig behov for omdisponering til andre formål, særlig boliger. Her må vi minne om nasjonal og regional jordvernpolitikk og regionale målsetninger om omfanget av omdisponering. Videre bør planen presisere hva som menes med smidighet i egnede områder. Dette kan bety en liberal dispensasjonspraksis, noe vi bør advare mot. Kommunen bør ha en klar og tydelig politikk når det gjelder omdisponering av LNFR-områder spesielt og dispensasjoner generelt. Ny KPA bør ha tydelige føringer her.

Reindrift

Beiarn er viktig for reindriftsnæringen i området. Det er kartlagt sommer-, høst-, vinter- og vårbeiter, i tillegg til trekk- og flyttlei, oppsamling og svømmelei/transport, i kommunen. Derfor blir det sentralt å sikre god medvirkning med reindriftseieme i planprosessen.

Fritidsboliger

For minst mulig å berøre reindriften, friluftsområder og naturmangfoldet, bør også nye fritidsboliger legges til eksisterende utbygde områder.

Fylkesveg

Vår interesse i planen er fremkommelighet, det vil si sikring av areal for fremtidig utvikling av fylkesvegene og areal for planlagte gang og sykkelveger samt trafiksikkerhet på og langs fylkesvegene.

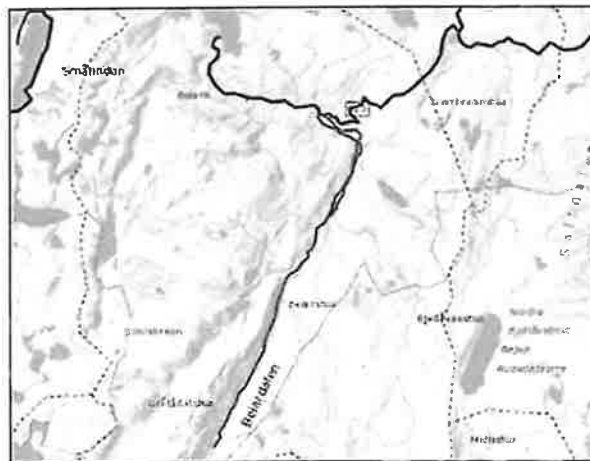
Vi vil anbefale at det vurderes adkomstmulighet til nye utbyggingsarealer allerede på kommuneplannivå. For å unngå kryssing av veg er det viktig utbyggingsområder ligger på samme

side av vegen som eventuell aktivitet. Utbyggingsområder anbefales dimensjonert etter vegnettet eventuelt at det er mulig å bygge ut/oppgradere vegnettet i tråd med ønsket utbygging. Årsaken er at siktkrav, stigningsforhold og utforming av kryssløsninger er elementer som kan være relativt arealkrevende og kan være vanskelig å løse på et senere tidspunkt. I områder som avsettes til utbygging, anser vi det som svært viktig at det fortsatt settes krav til utarbeidelse av detaljplan.

Videre må trygge og gode løsninger for gående, syklende og kollektivreisende vurderes. Med dette menes at i lokalisering av områder til bolig må vurderes i forhold til barn og unges aktivitetsmuligheter og lekeområde, barnehage, skoler, grøntområde, utbygging av trygge skoleveger med mer. Dette er også i tråd med kommunens satsingsområde. Vi anbefaler at dersom nye byggeområder ikke har gang- og sykkelveg bør det stilles rekkefølgekrav om at dette skal være etablert før det iverksettes nye tiltak i nye byggeområder. Gang- og sykkelveger må fremkomme av plankartet.

Kommunen ønsker å tilrettelegge for hyttefelt og utvikling av aktivitet langs Beiarelva, Beiarfjorden og andre aktuelle områder. For å unngå kryssing av veg er det viktig at parkeringsplasser plasseres på samme side av vegen som målpunktet - aktivitetsområdet. Videre må det settes av tilstrekkelig med areal slik at man unngår parkering på og langs veg.

Rammeplanen for avkjørsler omfatter alle fylkesvegene i kommunene. Rammeplanen fastsetter hvordan holdningen til etablering av nye avkjørsler, eller bruk av eksisterende avkjørsler skal være for ulike fylkesvegstrekkninger. Det er fire holdningsklasser, lite streng, mindre streng, streng og meget streng. I Beiarn kommune har fylkesvegene holdningsklassene lite streng og mindre streng.



Figur 1 Utsnitt fra Rammeplan for avkjørsler

Nordland fylkeskommune arbeider med rullering av gjeldende rammeplan «Rammeplan for avkjørsler (1999)». Det foreslås i rulleringen å ta inn differensierte byggegrenser; meget streng/streng - 50 meter, mindre streng - 30 meter og lite streng 15 meter, langs fylkesveg i planen. Dette vil forenkle og redusere behovet for tillatelser fra veglovens byggegrense langs fylkesvegene. Det anbefales at den til enhver til gjeldende «Rammeplan for avkjørsler» tas inn som bestemmelse i planen.

Universell utforming er et satsingsområde for Nordland fylkeskommune og vi anbefaler derfor om at det tas inn en planbestemmelse om «Universell utforming og tilgjengelighet» og at den også omfatter vegformål.

Kulturminner og kulturmiljø

Nyere tids kulturminner

Vi ser positivt på at kommunen ønsker å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning. Et godt kulturminnevern er også et viktig aspekt for å nå dette målet. Gjenbruk av verneverdige bygninger er en god måte å ivareta eksisterende ressurser på og vil være mer klimavennlig enn riving og nybygg. Dette vil være med på å skape trivsel, aktivitet og samhold som vil være i tråd med bærekraftsmål nr.11.

Det er ingen fredete nyere tids kulturminner i Beiarn. Beiarn kirke er med på Riksantikvarens liste over spesielt verdifulle kirkebygg fra tiden etter 1850. I forbindelse med kulturminneverdier og konsekvensutredninger vil SEFRAK-registeret være et nyttig verktøy til bruk for identifisering av eventuelle verdifulle bygninger og bygningsmiljøer. I og med at bygningene i SEFRAK-registeret kun er registrert ut fra alder, og ikke er verneverdivurdert, er det nødvendig å gjøre en slik verdivurdering i forbindelse med bruken av registeret som kunnskapsgrunnlag. Det anbefales å trekke eventuelle lokale ressurspersoner med kompetanse på feltet inn i dette arbeidet. Beiarn kommune har nylig søkt om midler til utarbeidelse av en kulturminneplan. Vi anbefaler at dette arbeidet blir knyttet opp mot den nye kommuneplanens arealdel.

Det anbefales at kommunen vurderer om viktige kulturmiljøer og kulturlandskap bør synliggjøres og gis et vern gjennom bruk av hensynssone c), sone med særlige hensyn til bevaring av kulturmiljø eller landskap, og med tilknyttede retningslinjer for å ivareta interessene. Bygninger/miljøer som eventuelt planlegges regulert til bevaring (innen en båndleggingsperiode på fire år) kan markeres med hensynssone d), sone for båndlegging. Generelle bestemmelser om hensyn som skal tas til bevaring av eksisterende bygninger og annet kulturmiljø kan gis i henhold til plan- og bygningslovens § 11-9 nr. 7. Slike bestemmelser kan omhandle både bestemmelser om ivaretagelse av det enkelte verneverdige bygg og om god tilpasning av nye byggetiltak til eksisterende bygningsmiljøer. Bestemmelser om miljøkvalitet, estetikk og landskap kan gis i henhold til § 11-9 nr. 6. Fylkeskommunen vil sterkt anbefale at det gis slike bestemmelser. De vil gi hjemmel til å ivareta viktige kulturminner og kulturlandskapsverdier i kommunen.

I påvente av en kulturminneplan for kommunen anbefales det at det i kommuneplanens arealdel som overordnet plan tydeliggjøres at kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap skal være et tema i senere plan- og byggesaksbehandling. Dette kan med fordel fremgå av bestemmelser eller retningslinjer. Det kan om det anses hensiktsmessig inngå at SEFRAK-registrerte bygninger skal vurderes spesielt. I henhold til kulturminnelovens § 25 er det meldeplikt for saker som gjelder byggverk oppført før 1850. Det vil si at kommunen plikter å forelegge søknad om riving eller vesentlig endring av ikke-fredete byggverk/anlegg som er oppført før 1850 til de regionale kulturminnemyndighetene (fylkeskommunen og/eller Sametinget) for uttalelse. Det kan være nyttig å sikre slik saksbehandling ved å ta det inn i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel.

Automatisk fredete kulturminner

De arkeologiske kulturminnene representerer en ikke-fornybar ressurs, og svært mange av dem er ennå ikke kjent. Plan- og bygningsloven er det viktigste instrumentet for å sikre denne kulturhistoriske ressursen en god forvaltning.

Vi gjør oppmerksom på at det vil være mulig å få avklart byggeområder i forhold til automatisk fredete, arkeologiske kulturminner på kommuneplanplannivået. Som tiltakshaver vil kommunen da måtte dekke kostnadene ved registreringsarbeidet på vanlig måte, jf. kulturminneloven § 10.

Landskap

Beiarfjorden hører til landskapstypen *Åpent kystfjordlandskap med infrastruktur og jordbrukspreg* (KF GTG-03 i NiN, Naturtyper i Norge). Av de 60 områdene i Nordland peker 3 områder seg ut med en så sjeldent god og typisk utforming av landskapstypen, at de er vurdert til å være av nasjonal betydning. Det er Beiarfjorden, Misvær fjorden og Selnes. Beiarfjorden har et stort mangfold, store kontraster og et aktivt landbruk. Beiarelvass utløp i Beiarfjorden har dannet et stort og grunt delta, Reinøra, der deler av den er dyrka opp, mens andre deler er freda av naturvern hensyn. Landskapsbildet her er stadig endring, som følge av at tidevannssonen strekker seg hele 7 km innetter. Det er viktig å ta vare på særprega fjordlandskapet med svært høye landskapskvaliteter. Dette fordi de bidrar til rikt og viktig naturmangfold, samtidig som kulturlandskapet er med på å skape identitet og særpreg.

Friluftsliv

Friluftslivet i Beiarn er viktig for både besøkende til kommunen og en god del av befolkningen. Viktige friluftsområder og tilgangen til disse bør derfor ivaretas gjennom planarbeidet. Nordland fylkeskommune har i samarbeid med regionale friluftsråd utarbeidet en friluftslivskartlegging. Vi ber om at dette kunnskapsgrunnlaget legges til grunn for konsekvensutredningen av temaene friluftsliv og landskap. Begge disse temaene er tilgjengelig som kartlag i Nordlandsatlas. Miljødirektoratet har nylig kommet med en veileder for kartlegging, analyse, avgrensning og planlegging av markaområder. Se [her](#) for mer informasjon, veileder Planlegging av by- og tettstedsnære naturområder.

Vannforvaltning

6

Vannforskriften sier at drikkevannskilder skal beskyttes slik at omfanget av rensing ved produksjon av drikkevann reduseres. Det er derfor viktig at kommunen tar hensyn til drikkevannskildene i sitt planarbeid. Dette gjøres blant annet ved å innarbeide hensynssoner og planbestemmelser i arealdelen til kommuneplanen og i andre relevante planer. Dette som et forebyggende tiltak for å sikre dagens og framtidens behov for rent drikkevann.

Vi ber kommunen vurdere å ta følgende generelle retningslinje inn kommuneplanens arealdel: *«Regional plan for vannforvaltning bør innarbeides og detaljeres i kommuneplan og underliggende planer, basert på kunnskap om lokale forhold. Vannmiljø og vedtatte miljømål skal vurderes og hensyntas i planarbeid som kan påvirke vann.»*

Interkommunalt samarbeid bør vurderes ved påvirkninger på vannmiljø, på tvers av kommunegrensene.»

Det er ansatt en egen vannområdekoordinator for Sør-Salten vannområde. Det anbefales at vannområdekoordinator involveres i arbeidet med både samfunnsdel og areadel for veiledning innen vannmiljø.

Klimahensyn

Med et endret klima er det forventet større og flere flommer, mer nedbør og overvann, flere skred, og havnivåstigning. Det bør derfor jobbes med klimatilpasning i arealplaner. For mer informasjon se Norsk klimaservicesenter som har utarbeidet en klimaprofil for Nordland. Denne gir et kortfattet sammendrag av dagens klima, forventede klimaendringer og klimautfordringer. Klimaprofilen er et supplement til klimahjelperen. Vi viser også til klimatilpasning.no, se havnivå i kart og NVEs nettsider. Vi viser også til Miljødirektoratets veileder om hvordan ta hensyn til klima i plan. Samt Kunnskapsbanken, en database fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap med fokus på samfunnets sårbarhet og risiko basert på naturhendelser.

Akvakultur

Både nasjonale og regionale myndigheter legger stor vekt på at kommunene i sin areal- og næringspolitikk skal tilrettelegge for utvikling av akvakulturnæringen innenfor bærekraftige rammer.

Akvakulturnæringen omfatter tradisjonelle aktører innenfor oppdrett av laks og ørret, men det registreres også økende interesse knyttet til andre arter som hvitfisk, alger og en fornyet satsing på skjellproduksjon. For regionene tilhørende Salten og ellers i Nordland, opererer en rekke selskaper med fokus innenfor akvakultur og eksport av sjømat. Kommunen bør, i forbindelse med sitt kommuneplanarbeid, aktivt involvere slike relevante aktører. Eksempler på tema i slik dialog med relevante aktører kan være lokalisering/koordinatfesting av eksisterende anlegg med fortøyninger og/eller arealer egnet for framtidige anlegg for ulike typer akvakultur og sjømatproduksjon i kommunens sjøområder.

Akvakulturkommunene i Norge vil framover få tildelt midler direkte fra Havbruksfondet. Størrelsen på disse årlige utbetalingene vil baseres på hver enkelt kommunes totale lokalitetsbiomasse samt kommunenes tilrettelegging for framtidig akvakulturvirksomhet gjennom arealplanarbeidet.

Rammer for planarbeidet

I tillegg til nevnte rammer for planarbeidet i planprogrammet, viser vi til følgende planer og retningslinjer som kan legges til grunn for planarbeidet:

- Regional plan – Klimautfordringer i Nordland (er under rullering)
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen
- Regional plan for høstbart vil og innlandsfisk
- Regional plan for landbruk
- Regional folkehelseplan

- Statlige planretningslinjer for klima- energiplanlegging og klimatilpasning
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Veiledning

Konsekvensutredning

Nordland fylkeskommune er opptatt av at planarbeidet skal legge til grunn tilgjengelig og beslutningsrelevant kunnskap. I den grad det er mangler i kunnskapsgrunnlaget, bør kommunen så langt som mulig søke å innhente relevant kunnskap.

Temaer

Det er løftet frem fem fokusområder for rullering av denne kommuneplanen. Slik som det skrives i planprogrammet må nye områder til utbyggingsformål eller endring av utbyggingsformål, konsekvensutredes. I planprogrammet er det ikke beskrevet hvilke interesser eller temaer som er særlig viktig å utrede i forbindelse med konsekvensutredningene. Videre i planprosessen ber vi om at dette tydeliggjøres.

Metode

Miljødirektoratet har nylig utarbeidet en digital veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø. Veilederen inkluderer konsekvensutredning for temaene landskap og friluftsliv, naturmangfold, forurensning, kulturmiljø, vannmiljø, økosystemtjenester og klimagassutslipp. Temaer som kan gjøre seg gjeldende i konsekvensutredningene.

Planprosess

Framdriftsplan

Vi ser at det er en offensiv framdriftsplan som legges frem i planprogrammet. Selv om det er ønskelig å gjennomføre innenfor den gitte tidsplanen, er det viktig at planprosessen og kravene som fremkommer av plan- og bygningsloven blir fulgt.

Medvirkning

Planprosessen skal legge opp til en medvirkning i tråd med plan- og bygningslovens bestemmelser. Det vil si at berørte parter i området må trekkes aktivt inn i prosessen. Nordland fylkeskommune minner om kommunens særlige ansvar for å legge til rette for aktiv deltakelse fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge.

Vi minner også om Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder for hvordan ivareta barn og unges interesser i plan- og byggesak. I tillegg til Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging, som bla. stiller krav til fysisk utforming av utearealer.

Planforum

Kommuneplanprosesser er omfattende og berører mange ulike interesser, lokalt, regionalt og nasjonalt. Vi anbefaler derfor at Planforum benyttes i løpet av planprosessen, for å avklare ulike forhold til interessene. For mer informasjon og oppmelding til Planforum, se fylkeskommunens nettsider.

Digital plandialog

I samarbeid med Kartverket og Statsforvalteren i Nordland tilbyr fylkeskommunen kvalitetssikring av planer og publisering i Nordlandsatlas. Dette gjelder både planavgrensning ved oppstart, planforslag ved høring / offentlig ettersyn og endelig vedtatt plan. Publisering i Nordlandsatlas bidrar til bedre dialog og medvirkning i planarbeidet, og gir god oversikt over arealforvaltningen. Vi ber derfor kommuner og planleggere benytte seg av tjenesten. Send planforslag med sosi-koder til plannordland@kartverket.no.

Generelle bemerkninger

- Fylkeskommunen forventer at kommunene legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen, i tråd med nasjonale forventninger.
- Det bør tas hensyn til fremtidige klimaendringer i planlegging og utbygging. Dette er spesielt viktig ved utbygging, plassering og dimensjonering av viktig infrastruktur. Det skal legges vekt på sårbarhet for klimaendringer i kommunenes ROS-analyser.
- Nasjonal politikk pålegger kommunen å legge til rette for alle grupper. Interessene til personer med funksjonsnedsettelse må ivaretas.
- Fylkeskommunen ber om at bygninger og tiltak oppføres med tanke på fremtidige klimaendringer, reduksjon av energibehov og utslipp av klimagasser. Alternative energikilder bør alltid vurderes.
- Barn og unge må ivaretas i planleggingen. Sikker skolevei, samt god tilgang til lekearealer og andre uteområder er viktige hensyn. Planleggingen bør vektlegge sikring av områder der barn og unges ferdsel og tilstedeværelse kan utgjøre en særlig risiko for liv og helse.
- Ny bebyggelse og rom mellom bebyggelsen må vise hensyn til de estetiske forhold, jfr. plan- og bygningsloven § 1-1. I sentrumsområder bør det legges særlig vekt på utforming av tilgjengelige og attraktive byrom.
- Vi viser til naturmangfoldlovens § 7 som gir prinsipper for hvordan offentlige beslutninger skal tas, jf. naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Kontakter

Tema	Navn	Tlf.
Jordbruk	Håkon Renolen	
Vannforvaltning	Håkon Roald	75 65 05 42
Fylkesveg	Trude Mørk	48187126
Nyere tids kulturminner	Grethe Kvam Vorvik	75650904
Arkeologiske kulturminner	Martinus Hauglid	75650526
Akvakultur	Stian Flengstad	47266944
Besøksforvaltning og landskap	Hanne Lykkja	
Øvrig	Silje C. Wästlund	75650029

Med vennlig hilsen

Una Sjørbotten
leder

Silje Charlotta Wästlund
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Beiarn kommune

MOLDJORD

8110

MOLDJORD

Kopi til:

Direktoratet for
mineralforvaltning

Postboks 3021 Lade

7441

TRONDHEIM

Fiskeridirektoratet

Postboks 185 Sentrum

5804

BERGEN

Region Nordland

Sametinget

Ávjovárgeaidnu 50

9730

KARASJOK

Statsforvalteren i

Postboks 1405

8002

BODØ

Nordland

Beiarn kommune

Fra: Beiarn kommune
Sendt: fredag 12. mars 2021 13:19
Til: Beiarn kommune
Emne: VS: Utsatt frist for å gi innspill til oppstart av kommuneplanens arealdel

Fra: Silje Charlotta Wästlund [<mailto:silwas@nfk.no>]
Sendt: fredag 12. mars 2021 11:28
Til: Anne Maren Wasmuth <anne.maren.wasmuth@beiarn.kommune.no>
Emne: Utsatt frist for å gi innspill til oppstart av kommuneplanens arealdel

Hei Anne Maren,
Takk for en hyggelig telefonsamtale!
Viser til telefonsamtalen om at vi fikk utsatt frist med å komme med innspill til oppstart og uttalelse til planprogram for kommuneplanens arealdel, med frist i løpet av torsdag 8 april.

Det kan likevel være at vi klarer å få ferdig vårt innspill og uttalelse tidligere, men siden dette gjelder kommuneplanens arealdel ser vi på det som særlig viktig å holde oss innenfor frist. Så tusen takk for at vi har fått utsatt fristen!

Ha snart en riktig fin helg!

Med vennlig hilsen

Silje Charlotta Wästlund

Rådgiver: Klima, plan og naturressurser

Tlf: +4775650029

silwas@nfk.no

Skype



Sammen bygger vi attraktive og inkluderende samfunn

Beiarn Kommune		
Ansøker	Dato	Reg.nr./År
21/31	8	1237/21
12 MAR 2021		
Ark.kode F	140	
Ark.kode S		
Ansatt	Stempel	AMW
Kassasjef		



SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Poaststaadræssa/adresse Tel: 78 47 40 00
Postboks 3 Org nr: 974 760 347
9735 Kárášjohka/Karasjok samediggi@samediggi.no
Ássjegihtadalle/ Anne Sigrun Trandem

saksbehandler		
Tel: 78 47 40 00		
Ar Sak	7	1202/21
11 MAR 2021		
Arkivkode P	140	
Arkivkode S		
Arkivkode G	TG	
Kategori		

Beiarn kommune
Nedre Beiarnveien 906
8110 MOLDJORD
Norway

ÁSSJE/SAK
21/778 - 2

MIJÁ SIEV./VÅR REF.
21/7888

DIJÁ SIEV./DERES REF.
21/31

BIEJVVE/DATO
09.03.2021

Uttalelse til oppstart av kommuneplanens arealdel 2021 - 2023 og høring av planprogram, Beiarn kommune.

Vi viser til brev datert 04.02.2021 angående høring av oppstart av kommuneplanens arealdel og høring av planprogram. Sametinget ønsker å gi innspill til planprogrammet og til arbeidet med arealdelen. På dette stadiet har vi bare grunnlag for å komme med en del generelle innspill og forbeholder oss retten til å komme med ytterligere innspill når planene blir mer konkrete.

Sametingets rolle i planleggingen

Sametingets innspill vil påpeke hensyn som bør tas i planleggingen for å sikre samisk næringsutøvelse, kultur og samfunnsliv. Sametinget har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut ifra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter LOV-2008-06-27-71, Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven). Et viktig hensyn som skal ivaretas i planlegging etter loven er å sikre *naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv* (jf. 3-1). Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf, og er derfor også av betydning ved tolkning av lovens øvrige bestemmelser.

For å ivareta Sametingets veilederansvar i planlegging etter Plan- og bygningsloven, har Sametinget utarbeidet en planveileder: <https://sametinget.no/areal-klima-og-miljo/sametingets-planveileder/>. Vi anmoder kommunen om å benytte Sametingets planveileder i arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Planprosess og medvirkning

Det er bra at Beiarn kommune legger opp til en bred deltakelse i arbeidet med kommuneplanens arealdel.

I lovkommentarer til plan og bygningsloven § 5-1 vises det til at det følger av ILO-konvensjonen nr. 169 et særlig ansvar for å sikre en aktiv medvirkning for grupper av den samiske befolkningen. Det er positivt at det står i planprogrammet at det kan være relevant å ha møter med reindriftsforvaltningen hos Statsforvalteren og reinbeitedistriktene angående endring i arealbruk som kan/vil påvirke reindriften. Det er viktig å komme tidlig i dialog med disse i planleggingen.

Medvirkning fra andre samiske interesser og lokalsamfunn i planarbeidet kan også være viktig. Dette kan f.eks. være bygdelag, utmarkslag, laksefiskelag, sauebeitelag, foreninger og andre interesseorganisasjoner. Beiarn kommune ligger i pitesamisk område og pitesamisk senter Duoddare Råfe og Pitesamisk museum i Bodø kan være viktige ressurser i planarbeid for å ivareta samisk kultur og kulturminner. Foreninger og organisasjoner kan ha foretatt dokumentasjonsarbeid av tradisjonell kunnskap som vil kunne være relevant i denne sammenheng.

Sametinget ønsker å fremheve at tradisjonell samisk kunnskap skal vektlegges som en del av kunnskapsgrunnlaget ved offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, herunder ved forvaltning av fast eiendom (jf. naturmangfoldloven § 7- 8).

Vi forutsetter at kommunen innleder dialog med samiske interesser i tidlig fase og sikrer deres medvirkning i planarbeidet.

Sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv

Samfunnsdelen satt en del konkrete føringer for arealdelen som kommunen ønsker innspill på. Vi vil kommentere noen av føringene samtidig som vårt fokus er kommunens forpliktelser til å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv (jf. Plan og bygningsloven, 3-1).

Sametinget ser positivt på at Beiarn kommune har et bevisst forhold til styring av arealbruk og at dere skriver at det er viktig å ha et aktivt forhold til områder der det ikke skal være tillatt med videreutvikling eller bygging – LNFR områder.

Hele Beiarn kommune dekkes av Saltfjellet reinbeitedistrikt. Reindriftsnæringen er en arealkrevende næring hvor små inngrep kan få store følger. Dette med bakgrunn i marginale beiteområder og reinens behov for ulike sesongbeiter og flytteleier mellom dem. Som følge av forskrift til konsekvensutredning § 21 tredje ledd skal den samlede virkningen av planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistrikt vurderes. Kommunen har et punkt om dette i planprogrammet, noe som gjør at vi ser at dere er bevisst på dette. I føringene for arealdelen står det at kommunen skal ivareta jordbruksnæringens produksjonsgrunnlag. Sametinget forventer også at naturgrunnlaget for reindriften blir ivaretatt i kommuneplanens arealdel.

I tillegg til reindriftsnæringen kan det også være annen samisk næringsutøvelse i kommunen slik som tradisjonelt fiske i samiske kyst- og fjordområder, samiske utmarksnæringer og samiske næringer innenfor kultur, utdanning og språk. Vi ber dere derfor ta tilstrekkelig hensyn til all samisk næringsutøvelse i kommuneplanens arealdel.

I føringene for arealdelen skriver kommunen at dere vil være offensive til tilrettelegging av hyttefelt. Sametinget viser til vår planveileder punkt 5 bokstav d, der vi mener at utbygging for hytter og hytteområder som hovedregel skal skje etter reguleringsplan der også aktuelle infrastruktur til slike hytteområder inngår i planen. Hytteområder bør være mest mulig samlet for å konsentrere belastning på naturgrunnlaget. Større utbygginger bør styres gjennom kommuneplanens arealdel (Sametingets planveileder). Man må også vurdere den samlede virkningen på naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv av hyttebygging sammen med annen utbygging. Vi viser også til våre uttalelser datert 17.04.2015 og 08.12.2016 i forbindelse med høring på Beiarn kommuneplans arealdel.

I føringene for arealdelen ønsker kommunen å muliggjøre utvikling av mineralressurser. Sametinget viser til vår Sametingsmelding om areal og miljø (2016), hvor vi mener at slike inngrep og tiltak kun skal tillates etter en helhetlig planlegging som sikrer naturgrunnlaget for samisk kultur og samiske næringer. Vi gjør i denne sammenhengen spesielt oppmerksom på at området i sørenden av Beiarfjorden som foreslås til mineralutvinning, er ifølge reindriftskart fra NIBIO, vinterbeiteområder for rein. Slike områder er ofte minimumsfaktorer i reindriftsnæringen.

Samiske kulturminner

Det er viktig å synliggjøre historiske kulturminner og kulturmiljø deriblant samiske kulturminner slik at det tas hensyn til dette i planleggingen. En kulturminneplan er en god hjelp i dette arbeidet og vi anbefaler kommunen å lage en slik. Riksantikvarens nettside gir veiledning rundt kulturminneplan. Sametinget er ansvarlig forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner og kan bistå kommunen med veiledning og orientering om samiske kulturminner i kommunen.

Registreringene av samiske kulturminner er fortsatt mangelfulle, noe som gjør at det i store områder ikke er gjort noen dokumentasjon av samiske kulturminner. Derfor utgjør de kjente kulturminnene sannsynligvis kun en brøkdel av den totale kulturminnebestanden. Vi anser

potensialet for nye funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i Beiarn kommune for stort.

Alle samiske kulturminner fra år 1917 eller eldre er automatisk freda ifølge LOV-2018-06-22 nr 82: Lov om kulturminner (kulturminneloven) § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være bygninger, hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver og gravplasser, hellige fjell og offerplasser eller steder det knytter seg sagn eller tradisjoner til. Det er ikke tillat å skade eller skjemme fredet kulturminne, og ingen må heller sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje uten at dette er godkjent av rette myndighet, (jf. Kulturminneloven §§ 3, 8 og 9).

I forbindelse med utarbeidelse av planer i henhold til Plan- og bygningsloven, vil Sametinget presisere at forhold til kulturminner ikke blir endelig avklart ved en oppfyllelse av utredningsplikten i henhold til FOR 2014-12-19: Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd. Forhold til kulturminner i planlagte byggeområder kan avklares endelig på kommuneplannivå, men det er ikke noe krav i lovverket om dette. Det er derfor opp til kommunene om man ønsker dette.

Forholdet til kulturminner skal ved reguleringsplaner og offentlige og større private tiltak avklares ved at undersøkelsesplikten etter Lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 9 oppfylles. I områder hvor forholdet til kulturminner og kulturmiljø ikke blir endelig avklart på kommuneplannivå eller hvor det ikke stilles krav til reguleringsplan, må det derfor utarbeides tydelige retningslinjer som sørger for at det innhentes uttalelse fra kulturminnemyndighetene før tiltak i disse områdene blir gjennomført, jf. kulturminneloven § 8 første ledd (mindre private tiltak) og kulturminneloven § 9 (offentlige og større private tiltak). Dette gjelder både utbyggingsområder og LNFR-områder.

Kulturminneverdiene er i all hovedsak dårlig kartlagt. Dette er noe som medfører at mangel på kjente kulturminner innenfor et område ikke gjør at man uten videre kan dra noen konklusjoner om at tiltak i området ikke har negative konsekvenser for kulturminner. Vi ber derfor om at man i konsekvensutredningen presiserer at verdi- og konsekvensvurderingene for samiske kulturminner bare gjelder kjente kulturminner. Videre at man ikke gjør noen verdivurderinger på grunnlag av mangel på kjente kulturminner, såfremt det ikke dokumenteres at området/områdene det er snakk om er godt nok undersøkt fra før av. På bakgrunn av dette ber vi om at hensyn til samiske kulturminner vektlegges og konkretiseres i planarbeidet.

Vi ønsker dere lykke til videre i arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Varrudagáj/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajođiheadji/fagleder

Anne Sigrun Trandem
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

Dát tjála le elektrávnálatjtat dahkkidum ja vuolláijjalek sáddiduvvá./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Girje vuostájávválde / Hovedmottaker:

Beiarn kommune

Nedre Beiarveien 906

8110

MOLDJORD

ORDFØRER OG VARAORDFØRERVERVET

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
Arkivsaksnr.: 21/259

Arkiv: NAVN ORDFØRER

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
17/21 Beiarn Kommunestyre

11.05.2021

Rådmannens innstilling:

Med virkning fra 1. juni 2021 gjeninntretr Monika Sande i funksjonen som ordfører og André Kristoffersen gjeninntretr som varaordfører.

Fra samme dato, 1. juni 2021, trer settevaraordfører Rune Jørgensen ut av sitt verv som settevaraordfører.

Saksutredning:

Det er kjent at Monika Sandes sykdom har gjort at varaordfører André Kristoffersen har vært ordfører siden høsten 2020. Formelt kom dette på plass litt haltende i tid, men ble stadfestet av kommunestyret i møte 7. oktober 2020.

I samme møte ble Rune Jørgensen valgt til settevaraordfører.

Bakgrunn:

Monika Sande ventes å komme tilbake til sitt verv i løpet av sen vår eller forsommeren.

Etter kommunelovens kapittel 6 skal kommunen ha bare en ordfører. Av samme lovs § 6-2, fjerde ledd følger at dersom ordfører midlertidig trer ut av vervet, så rykker varaordfører opp som ordfører. Beiarn kommune gjennomførte endringen i tråd med denne paragrafen i lovverket. I første påfølgende kommunestyre ble Rune Jørgensen valgt til settevaraordfører.

Vurdering:

I samråd med Monika Sande og med ordfører, vurderer rådmannen at kommunestyret på sitt møte 11. mai 2021 kan fatte konkret vedtak om når den politiske ledelsen kan komme tilbake til de posisjoner kommunestyret valgte ved det konstituerende møtet etter valget i 2019.

Med virkning fra 1. juni 2021 anbefales at Monika Sande tiltrer som ordfører og André Kristoffersen går tilbake i funksjonen som varaordfører. Rune Jørgensen trer fra samme dato ut av vervet som settevaraordfører.